

TALLITYÖVIIKKOJEN JA KESÄTYÖSSÄOPPIMISEN OPAS
Hevostalouden koulutuksen kehittäminen Ylä-Savon ammattiopistolla

Opinnäytetyö

Arja Aalto

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Hyväksytty _____.____._____

Koulutusala: Luonnonvara-ala	
Koulutusohjelma: Maaseutuelinkeinot	Suuntautumisvaihtoehto:
Työntekijä/tekijät: Arja Aalto	
Työn nimi: Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas Hevostalouden koulutuksen kehittäminen Ylä-Savon ammattiopistolla	
Päiväys: 12.12.2006	Sivumäärä/liitteet: 65 + 36 + CD (71)
Ohjaaja/ohjaajat: Pirjo Suhonen, Hilikka Kämäräinen, Petri Kainulainen, Leena Rimpiläinen	
Toimeksiantaja: Ylä-Savon ammattiopisto	
Tiivistelmä: Ylä-Savon ammattiopisto järjestää ammatillista peruskoulutusta sekä näyttötutkintojen perusteiden mukaista aikuiskoulutusta. Oppilaitoksen Kiuruveden yksikössä toimii luonnonvara- ja ympäristöalan koulutuksen maatalousalan perustutkinnon mukainen hevostalouden koulutusohjelma. 120 opintoviikon laajuisen koulutuksen suorittaneet opiskelijat valmistuvat sieltä tutkintonimikkeillä hevostenhoitaja tai ratsastuksenohjaaja. Heidän opintoihinsa sisältyy 10 opintoviikkoa tallitöitä (tallityöviikot) ja 4 opintoviikkoa kesätyössäoppimista. Molemmat opintojaksot suoritetaan Hingunniemen koulutilalla tallimestareiden ohjauksessa. Oppilaitoksella on nähty tarpeelliseksi toteuttaa opas tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen sisällöstä, tavoitteista, ohjaamisesta, oppimisesta sekä arvioimisesta. Samalla opas antaa toimintaohjeet koko koulutilalla työskentelemiselle. Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas on suunnattu ennen kaikkea opintonsa aloittaneille opiskelijoille helpottamaan siirtymävaihetta peruskoulusta ammatilliseen koulutukseen, mutta siitä on myös hyötyä opettajille ja muulle henkilökunnalle koulutuksen käytännön toteuttamisessa. Valtaosalle opiskelijoista tulee opintojen alkaessa eteen muutto kotoa asuntolaan vieraalle paikkakunnalle. Se ei aina suju ongelmitta. Opas sisältää talli-, maatala- ja siittolatöiden ohjeistamisen lisäksi toimintaohjeet mm. tilalla asumiseen, ruokailuun, vapaa-ajan viettämiseen, yhdessä työskentelemiseen, ammattimaiseen puukeutumiseen ja käyttäytymiseen sekä työturvallisuuteen. Työturvallisuuden merkitystä on erityisesti painotettu huomioimalla nuoriin työntekijöihin kohdistuvat lakien ja asetusten asettamat vaatimukset sekä turvallinen työskentely hevosten kanssa eri tilanteissa. Opinnäytetyön taustatietojen hankinnassa on hyödynnetty tekijän työkokemusta opiskelijoiden ohjaajana ammatillisessa koulutuksessa ja opiskelijoille suunnattua palautekyselyä tallityöviikkojen sisällöstä. Opas on toteutettu maatalousalan perustutkinnon valtakunnallisen opetussuunnitelman vaatimusten mukaisesti. Se kehittää osaltaan hevostalouden käytännön koulutusta Ylä-Savon ammattiopistolla ja sitä voidaan hyödyntää alan koulutuksen markkinoinnissa.	
Avainsanat: Ammatillinen peruskoulutus, hevostenhoitaja, opetussuunnitelma, ratsastuksenohjaaja, tallityö, työssäoppiminen	
Luottamuksellisuus: Julkinen	

Field of study: Natural Resources and the Environment	
Degree Programme: Agriculture and Rural Development	Option:
Author(s): Arja Aalto	
Title of Thesis: Guide for stable work weeks and on summer job learning period. Development of education in horse management in Ylä-Savo Vocational Institute	
Date: 12.12.2006	Pages/appendices: 65 + 36 + CD (71)
Supervisor(s): Pirjo Suhonen, Hilikka Kämäräinen, Petri Kainulainen, Leena Rimpiläinen	
Unit/Project: Ylä-Savo Vocational Institute	
Abstract: <p>Ylä-Savo Vocational Institute provides basic vocational education and also vocational education and training for adults, which is called competence-based qualifications system. The unit in Kiuruvesi educates students for the Training Programme in Horse Management according to vocational qualification in agriculture, which is part of the natural resources and environment programme. After completing their 120 credits in vocational study programmes, students will graduate as horse keepers or riding instructors. Their studies include ten credits stable work and four credits of on summer job learning period. Students complete both credits on the schoolfarm in Hingunniemi under the stable master's direction.</p> <p>It has seen necessary in Ylä-Savo Vocational Institute to carry out a guide about contents, aims, instructions, learning and evaluation of stable work weeks and on the job learning periods in summer. At the same time the guide gives generally directives for working on the schoolfarm. The guide is mainly aimed at new students to make it easier for them to move from comprehensive school to vocational education. It also helps teachers and other personnel in carrying out education in practice. At the beginning of their studies most of students must move from home to a dormitory in a strange town. It does not always run as smoothly as planned.</p> <p>The guide includes directives, apart from stable-, farm- and stud station's work, also for living, eating, spending spare time, working together, professional dressing up and behaviour and for occupational safety on the schoolfarm. Especially occupational safety is stressed by taking into the consideration requirements by the law and regulations concerning young workers and safety in working with horses in different situations.</p> <p>For obtaining information for the thesis was used the writer's job experience in guiding in vocational education and the questionnaire for students about contents of stable work weeks. The guide has been carried out according to the national vocational curriculum requirements. From its part it develops the education in practise in horse management in Ylä-Savo Vocational Institute and it can be made useful in marketing of the Training Programme in Horse Management.</p>	
Keywords: Vocational education, horse keeper, curriculum, riding instructor, stable work, on the job learning	
Confidentiality: Public	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINNÄYTETYÖN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	11
	2.1 Maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelma	11
	2.2 Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma	14
	2.3 Ammatillisen koulutuksen ammattiosaamisen näytöt	16
	2.4 Työssäoppimisen säädökset ja tavoitteet	18
	2.5 Osaava nuori työelämään hankemateriaali	19
	2.6 Ammatillisen koulutuksen ja työssäoppimisen työturvallisuussäädökset	21
	2.7 Kestävä kehitys hevostalouden koulutuksessa	22
	2.8 Opiskelijoiden arvioinnin ohjeistus ammatillisessa koulutuksessa	23
3	OPINNÄYTETYÖN TOIMINNALLISET LÄHTÖKOHDAT	24
	3.1 Lähtökohdat ja työn rajaukset.....	24
	3.2 Työn tavoitteet ja kohderyhmät	34
	3.3 Työssä käytettävät menetelmät ja resurssit.....	36
	3.4 Työn arviointimenetelmät.....	37
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUSVAIHEET	39
	4.1 Lähdemateriaalin kokoaminen ja hyödyntäminen	39
	4.2 Palautekyselyjen järjestäminen ja tietojen käsitteleminen.....	40
	4.3 Oppaan sisällön kokoaminen ja ulkoasun suunnitseminen	48
	4.4 Oppaan sisällön ja ulkoasun sisäisen ja ulkoisen arvioinnin hankkiminen	54
	4.5 Oppaan jakaminen opiskelijoille	55
	4.6 Oppaan sisällön ajan tasalla pitäminen.....	56
	4.7 Opinnäytetyön kirjallisen raportin kirjoittaminen ja ulkoasun viimeistely	58
5	POHDINTA	60
	5.1 Prosessin onnistuminen	60
	5.2 Oppaan merkityksen ja toimivuuden arvioiminen.....	61
	LÄHTEET.....	63

LIITTEET

- Liite 1 Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas (CD)
- Liite 2 Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opintokortti
- Liite 3 Taustatietolomake hevostalousopintonsa aloittaville opiskelijoille
- Liite 4 Tallityöviikkojen asumisolojen parantamishdotuksia
- Liite 5 Lukuvuoden 2006–2007 tallityöviikkojen työvuorolista
- Liite 6 Ryhmäkohtainen tallityöviikkojen läsnäololomake
- Liite 7 Opiskelijakohtainen tallityökortti
- Liite 8 Suoritetut tallityöt vuorokausissa opintojen alusta alkaen -listaus
- Liite 9 Kesätyöjakson 2006 ennakkotoivelista
- Liite 10 Vuoden 2006 kesätyöjakson työvuorolista
- Liite 11 Saatekirje palautekyselyyn
- Liite 12 Palautekyselylomake tallityöviikoilla oppimisesta ja ohjaamisesta

1 JOHDANTO

Ylä-Savon ammattiopisto on Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän omistama oppilaitos, joka kouluttaa nuoria ja aikuisia hyvin laajalla sektorilla. Kyseisen koulutuskuntayhtymän jäsenkuntia ovat Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Rautavaara, Sonkajärvi, Varpaisjärvi ja Vieremä. Oppilaitoksen päätoimintapaikka on Iisalmessa. Kiuruvedellä, Hingunniemen koulutilalla, toimii luonnonvara- ja ympäristöalan koulutuksen maatalousalan perustutkinnon hevostalouden koulutusohjelma. Ylä-Savon ammattiopiston logo on kuviossa 1.

KUVIO 1. Ylä-Savon ammattiopiston logo (Ylä-Savon ammattiopisto 2006)

Kiuruveden koulutusyksikössä järjestetään ammatillista peruskoulutusta ratsastuksenohjaajille ja ravi- sekä hoito- ja kasvatussuuntautuneille hevostenhoitajille. Näille linjoille opetushallitus on myöntänyt Ylä-Savon ammattiopistolle 44 vuosittaista aloituspaikkaa. Koulutus on kolmevuotinen, kuten muukin ammatillinen peruskoulutus. Enimmillään hevostalouden ammatillisessa peruskoulutuksessa voi olla yhteensä 124 opiskelijaa, kun ylioppilaspohjaisen koulutuksen omaavat opiskelijat opiskelevat vain kaksi vuotta. Lisäksi oppilaitoksella on perusopetuksen puolella aikuisopiskelijoille suunnattua oppisopimus- ja monimuotokoulutusta sekä hevosalan eri perus- ja ammattitutkintojen näyttötutkintoihin valmistavaa koulutusta. Ylä-Savon ammattiopisto järjestää myös näiden alojen näyttöjä. Aikuiskoulutus ei kuitenkaan kuulu tämän opinnäytetyön aihealueeseen.

Ylä-Savon ammattiopistolla hevostenhoitajien ja ratsastuksenohjaajien tutkinnon 120 opintoviikon kokonaisuus sisältää tallityöt ja kesätyössäoppiminen -nimiset opintojaksot. Tallitöiden osuus on 10 opintoviikkoa ja kesätyössäoppimisen osuus on 4 opintoviikkoa. Yksi opintoviikko on noin 40 tuntia. Tallityöt -opintojaksosta käytetään oppi-

laitoksen käytännön mukaisesti jatkossa nimeä tallityöviikot, mikä tulee esille jo tämän opinnäytetyön raportin nimiösivulla työn nimessä. Molemmat opintojaksot sisältävät sekä ohjattua käytännön työskentelyä oppilaitoksen talleilla, maatilalla ja oriasemalla (kuvio 2) että kirjallista ja suullista raportointia oppimisesta. Oppilaitoksen tallimestareiden toimenkuva pitää sisällään hevosten hoidosta vastaamisen sekä tallien ja maatilalan toiminnan pyörittämisen lisäksi opiskelijoiden ohjaamisen tallityöviikoilla ja kesätyösäoppimisessä.

KUVIO 2. Opiskelijat työskentelevät Ylä-Savon ammattiopiston oriasemalla eläinlääkärin ja tallimestareiden ohjaamina

Päätoimisia tallimestareita on kaikkiaan neljä, joista yksi työskentelee pääsääntöisesti Kiuruveden hevospoliklinikalla eläinlääkärin avustajana ja kolme koulutilan talleilla ja maatilalla. Neljäs tallimestarin toimi perustettiin kesällä 2006 opiskelijoiden valvonnan ja opetuksen tehostamiseksi. Kesäaikaan lisäapuna opiskelijoiden ohjauksessa käytetään ammattikorkeakoulun työelämäharjoitteluaan suorittavia agrologiopiskelijoita. Kaikki hevostalouden ammattiaineiden opettajat ovat omalla työpanoksellaan mukana ohjaamassa oppilaita ravivalmennuksen, ratsastuksen, varsanopetuksen, kengityksen, valjakkoajon, valjastöiden, hevosten hoidon ja ruokinnan, talliympäristön hoidon, teknistentöiden sekä maatalo- ja metsätöiden käytännön oppitunneilla.

Opiskelijoiden päivittäinen työaika talleilla ja maatilalla on seitsemän ja puoli tuntia ja työvuoro kestää täydet seitsemän päivää. Tallimestarit ohjaavat opiskelijoita kaiken muun työnsä ohessa. Tätä muuta työtä on paljon ja koulutilan neljä talliyksikköä ovat etäällä toisistaan (kuvio 3), joten niiden kiertäminen useamman kerran päivässä vie aikaa. Viikonloppuisin, juhlapyhinä, usein loma-aikoina ja joskus arkisinkin on vain yksi tallimestari työvuorossa, mikä vaikuttaa omalta osaltaan valvontaan ja ohjaukseen.

KUVIO 3. Kuvassa ratsutalli oikealla ja pihatto vasemmalla, ravitalli jää (kattoa hämmöittää) taustalla näkyvän vanhan päärakennuksen taakse 50 metrin päähän ja vierastalliin sieltä on noin 250 metriä

Hevosten, tallien ja oriaseman hoidosta ja ylläpidosta vastaamisen lisäksi tallimestareiden on huolehdittava ympäri vuoden talliympäristön siisteydestä ja ajoreittien lanauksesta sekä etenkin kesäaikaan vastattava pitkälle maatilán käytännön töiden toteuttamisesta. Jälkimmäinen tarkoittaa sitä, että he ohjaavat osan töistä opiskelijoiden työharjoitteluna tehtäväksi ja osan he tekevät itse tai teettävät urakoitsijoilla. Urakoitsijoiden käyttöön tilan töissä tarvitaan aina kuitenkin esimiesten hyväksyntä.

Tietokoneen käyttötaito on ihan yhtä tärkeää kuin traktorinkin. Esimerkiksi laskutukset, opiskelijoiden arvioinnit, tiedonkulku, hevosten kirjanpito ja maatilán kirjanpito hoituvat tietokoneen avulla. Myös opiskelijoiden oppimis- ja ongelmatilanteisiin syventyminen vaatii oman aikansa työpäivästä. Hyvä ja ammattimainen hevosten käsittely- ja

opiskelijoiden ohjaamistaito ovat oppilaitoksen tallimestareiden tärkeimpiä työvälineitä.

Edellä olevien kappaleiden tarkoituksena on pohjustaa sitä, että opiskelijoiden henkilökohtaiseen ohjaamiseen käytetty aika on rajallista. Siitä huolimatta olisi tehtävä mahdollisimman tehokasta tulosta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että koulutuksen jälkeen oppilaitokselta valmistuisi täysi vuosikurssi osaavia nuoria hevosalan työmarkkinoille tai jatkokoulutukseen. Ensimmäisen opiskeluvuoden syksyllä siirtymävaiheessa peruskoulusta ammatilliseen kouluun on tärkeää panostaa opiskelijoiden viihtyvyyteen ja ryhmähengen luomiseen, jotta keskeytyksiltä välttyttäisiin. Yhdenmukaiset ja selkeät toimintaohjeet auttavat asiassa.

Opinnäytetyön tekijä on työskennellyt Hingunniemen koulutilalla opiskelijoiden työnohjaajana hieman yli 20 vuotta, joista karjamestarina 8 vuotta ja tallimestarina reilut 12 vuotta. Vuosien saatossa urautuu herkästi toimimaan tietyn kaavan mukaan, joten nyt on ihan hyvä hetki pohtia tekijän omalta tallimestarin näkökulmalta opiskelijoiden ohjaamisen tehostamista ja monipuolistamista. Ajankohdalle on hyväksi myös se, että lukuvuoden 2006–2007 alusta otetaan toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa käyttöön nuorten ammatilliset näytöt, jotka painottavat ennen kaikkea opiskelijoiden käytännön osaamista niillä alueilla, mitkä työnantajat kokevat tärkeiksi. *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) tekeminen agrologiopintojen opinnäytetyönä sai alkunsa tekijän toimeksi- ja työnantajan Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman koulutuspäällikön Leena Rimpiläisen esityksestä. Aihe on ammatillisesti tärkeä ja opettava myös tekijälle itselleen.

Opinnäytetyön tuotoksena olevassa *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaassa* (liite 1) pyritään tuomaan esille, mitä tallityöviikot ja kesätyössäoppiminen pitävät sisällään sekä mitkä ovat näiden pyörittämiseen liittyvät pelisäännöt – toisin sanoen ”talon tavat”. Vaikka opas (liite 1) on suunnattu opiskelijoille, on siinä tärkeää asiaa myös henkilökunnalle. Etenkin uudet koulutilan käytännön työssä mukana olevat ammattiaineiden opettajat ja muu henkilökunta saavat siitä paljon tarpeellista tietoa opetuksensa toteuttamiselleen ja muulle toiminnalleen. Liitteenä 1 oleva opas auttaa osaltaan välttämään päällekkäisyyksiä opetuksessa.

Opinnäytetyön raportointi rakentuu liitteenä 1 olevan *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* kehitysprosessille. Johdannossa esitellään tiivistetysti opinnäytetyön tausta ja tavoitteet. Teoreettiset lähtökohdat määrittelevät viitekehysten, jolle koko opinnäytetyö muotoutuu. Toiminnalliset lähtökohdat kertovat tarkemmin perustelut, rajaukset, tavoitteet, kohderyhmät, resurssit ja toteutus- sekä arviointimenetelmät tehtävälle tuotokselle. Toteutusvaiheissa on yksityiskohtaisemmin kerrottu oppaan (liite 1) syntyminen kokonaisuudessaan. Pohdinnassa mietitään prosessin onnistumista sekä oppaan merkitystä ja toimivuutta.

Oppaan (liite 1) tekemiseen tarvittava tieto perustuu tekijän pitkäaikaiseen työkokemukseen hevostalouden ammatillisessa koulutuksessa. Omakohtaisen havainnoimisen lisäksi tärkein lähdemateriaali muodostuu maatalousalan valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta sekä Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman koulukohtaisesta opetussuunnitelmasta. Lisäksi työssä on erityisesti huomioitu työssäoppimisen ja nuorten ammatillisten näyttöjen merkitys ammatilliselle peruskoulutukselle hevostenhoitaja- ja ratsastuksenohjaajaopiskelijoiden osalta. Opinnäytetyötä varten järjestettiin myös opiskelijoille suunnattu palautekysely, jossa kartoitettiin heidän kokemuksiaan tallityöviikkojen ohjaamisen toteuttamisesta opiskelun eri vaiheissa.

2 OPINNÄYTETYÖN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelma

Tämän opinnäytetyön tuotoksen, *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1), perustana on opetushallituksen vuonna 2001 julkaisema valtakunnallinen maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelma Maatalousalan perustutkinto 2001. Siitä löytyy koko maatalousalan ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelma sekä vastaavat näyttötutkinnon perusteet aikuiskoulutuksen puolelle. Maatalousalan perustutkintoon kuuluvat maatilatalouden-, hevostalouden- ja turkistalouden koulutusohjelmat. Hevostaloudessa koulutetaan hevostenhoitajia ja ratsastuksenohjaajia. Jokainen oppilaitos kehittää valtakunnallisen suunnitelman pohjalta koulukohtaisen opetussuunnitelman, jossa paikalliset tekijät on otettu paremmin huomioon. Valtakunnallisen opetussuunnitelman tavoitteista ja vaatimuksista ei ole kuitenkaan lupa poiketa. Opetussuunnitelman sivulla kolme sanotaan: ”Koulutuksen järjestäjä, tutkinnon järjestäjä ja tutkintotoimikunta eivät voi jättää noudattamatta tai poiketa opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteista.” (Maatalousalan perustutkinto 2001, 3, 7–54, 85–103.)

Maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelmasta löytyvät sekä hevostenhoitajille että ratsastuksenohjaajille omat opetussuunnitelmat koko 120 opintoviikon koulutukselle. Yksi opintoviikko on keskimäärin neljänkymmenen tunnin jakso, johon sisältyy sekä ohjattua että itsenäistä työskentelyä niin teoriassa kuin käytännössäkin. Opetussuunnitelman sisältö muodostuu kaikille yhteisistä aineista sekä varsinaisista ammattiaineista. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 7–54, 85–103.)

Kaikille maatalousalalla opiskeleville yhteisiä aineita ovat yleisaineet kuten äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, liikunta ja terveystieto sekä taide ja kulttuuri. Näiden osuus opinnoista on 16 opintoviikkoa. Valinnaisina opintoina on mahdollista valita 4 opintoviikkoa seuraavista aineista: ympäristötieto, tieto- ja viestintätekniikka, etiikka, kulttuurien tuntemus, psykologia ja/tai yritystoiminta. Yhteisenä ammatillisena opintokokonaisuutena on 20 opintoviikon laajuinen Yrittäminen maaseutu-ympäristössä -opintojakso. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 7–54.)

Koulutusohjelmittain eriytyviä ammatillisia opintoja on maatalousalan opiskelijoiden mahdollista valita 70 opintoviikkoa sekä lisäksi 10 opintoviikkoa vapaasti valittavia opintoja. Hevostalouden koulutusohjelmassa näitä ammatillisia aineita ovat: hevostalous, ratsuhevoson kouluttaminen, ravihevosen valmentaminen ja kilpailuttaminen, kengityksen perustaidot, kengittäminen, varusteiden valmistuksen ja korjauksen perustaidot, varusteiden valmistus ja korjaus, metalli- ja puutyöt, ajovälinehuolto- ja korjaus, hevosen täysihoidopalvelut, hevoskasvatus ja talliympäristön hoito, ajohevosen valmennus ja ajotyöt, hevosen käyttö matkailussa sekä ratsastuksen ohjaaminen. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 16–19, 85–103.)

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan (liite 1) opetuksellinen sisältö perustuu kokonaisuudessaan valtakunnallisen opetussuunnitelman hevostenhoitajille ja ratsastuksenohjaajille asettamiin ammattitaitovaatimuksiin. Tallityöviikkojen eli koulutilalla tehtävien tallitöiden opetuksellinen sisältö, tavoitteet ja arvioiminen on koottu kuuden opintoviikon osalta hevostalouden 30 opintoviikon laajuisen opintokokonaisuuden tavoitteista, jotka ovat yhteisiä sekä hevostenhoitajille että ratsastuksenohjaajille. Tämän opintokokonaisuuden keskeiseen sisältöön kuuluu yhtenä osana erilaisten hevosten käsittely, ruokinta ja hoito sekä talliympäristöstä huolehtiminen. Näiden asioiden opetteleminen valvotuissa ja ohjatuissa olosuhteissa koulutilan talleilla antaa hyvät lähtökohdat ammattitaidon turvalliselle kehittämiselle. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 85.)

Hevosten varsinaisten hoitotoimenpiteiden ohjeistamista ei *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaaseen* (liite 1) ole mahdollista sisällyttää kuin lyhyesti mainitsemalla yleisimmät sairaudet ja vammat. Näiden tarkempi sisällyttäminen oppaaseen (liite 1) olisi tehnyt siitä tarpeettoman laajan. Nykyään on myös saatavilla varsin kattavia suomenkielisiä hevosiin erikoistuneiden eläinlääkäreiden tekemiä kirjallisia ja sähköisiä teoksia, joten niiden tietojen kopioiminen oppaaseen ei olisi ollut edes mielekästä. Hevosten sairauksien ja vammojen tunnistamiseen ja hoitamiseen (kuvio 4) perehdytään kuitenkin käytännön tallitöissä varsin paljon.

KUVIO 4. Opiskelijat laittavat ratsulle jodihaudetta kaviopaisetta hoitamaan

Toisen opiskeluvuotensa loppupuoliskolla ja kolmantena opiskeluvuotena kokonaisuudessaan opiskelijoiden on tarkoitus erikoistua myös tallityöviikoillaan neljän opintoviikon osalta oman suuntautumisensa mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ratsastuksenohjaajat pääsevät työskentelemään mahdollisimman paljon ratsutallille, ravisuuntauneet hevostenhoitajat ravitallille sekä hoito- ja kasvatussuuntauneet hevostenhoitajat edellisten lisäksi myös pihattoon, vierastallille ja siittolaan. Näiltä osin tallityöviikojen sisällölliset tavoitteet erilaisten tallien päivittäisten ja kausittaisten töiden hallitsemisesta on määritelty seuraavissa ammatillisissa opintokokonaisuuksissa: Ratsastuksen ohjaaminen (30 ov), Ravihevosen valmentaminen ja kilpailuttaminen (30 ov), Hevosen täysihoitopalvelut (10 ov) ja Hevoskasvatus ja talliympäristön hoito (20 ov). Kirjainlyhenne ov tarkoittaa opintoviikkoa. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 89–90, 96–99, 101–103.)

Kesätyössäoppimisen opetuksellinen sisältö, tavoitteet ja arvioiminen perustuvat Yrittäminen maaseutuympeiristössä (20 ov) opintokokonaisuuteen, joka on kaikille maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelman mukaan opiskeleville yhteinen. Kesätyössä-

oppimisen neljään opintoviikkoon on sieltä koottu hevosalan kesäajan kausiluontoiset työt niin hevosten, tallien ja ympäristön hoidosta kuin maatilalta. *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaassa* (liite 1) kerrotaan nimenomaan, miten kesätyössäoppiminen on järjestetty Ylä-Savon ammattiopiston koulutilalla Hingunniemessä. Kaikissa hevosalan oppilaitoksissa ei edes ole käytössä kesätyössäoppimista koulutilalla, vaan opetus ja tilan toiminta on järjestetty muilla keinoin. Tämän mahdollistaa koulukohtainen opetussuunnitelma, jossa huomioidaan kunkin oppilaitoksen paikalliset tekijät. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 50–54.)

2.2 Ylä-Savon ammattiopiston hevosalan koulutusohjelman opetussuunnitelma

Ylä-Savon ammattiopiston oma koulukohtainen hevosalan koulutusohjelman opetussuunnitelma pohjautuu edellä kerrottuun valtakunnalliseen maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelmaan. Oppilaitoksen oman opetussuunnitelman tekeminen ja kokoaminen on ollut pitkä prosessi ja se muuttuu koko ajan koulutuksen kehittyessä. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa on valtakunnallista monipuolisemmin huomioitu oman oppilaitoksen paikalliset mahdollisuudet. Liitteenä 2 olevassa Ylä-Savon ammattiopiston hevosalan koulutusohjelman opintokortissa ilmenee, miten alaluvussa 2.1 esitetyt opintojaksot tallityöt koulutilalla ja kesätyössäoppiminen jakautuvat opetussuunnitelmassa eri opintokokonaisuuksien alle. (Ylä-Savon ammattiopiston hevosalan koulutusohjelman opetussuunnitelma 2006.)

Yhtenä Ylä-Savon ammattiopiston erikoistumisvalttina on oppilaitoksen oma oriasema, joka toimii orien tuoresiemenen siirto- ja vastaanottoasemana sekä tammojen keinosiemennysasemana. Toimiva oriasema on 120 opintoviikon hevosalan koulutusohjelmaa järjestävistä yhdeksästä oppilaitoksesta Kiuruveden lisäksi vain Ypäjän Hevosopistolla. Ypäjälläkin oriasema on MTT-Hevostutkimuksen omistama koulutus- ja tutkimusyksikkö. MTT on maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, jolla on tutkimusyksiköitä eripuolella Suomea. Kesätyöjakson siittolatyöviikko onkin saanut opiskelijoilta paljon kiitosta monipuolisella toiminnallaan. (Ylä-Savon ammattiopiston hevosalan koulutusohjelman opetussuunnitelma 2006, 6-7; Hevosalan koulutusmahdollisuuksia 2005, 7–9; Koulutusopas 2006.)

Ratsastuksenohjaajan koulutusta on Ylä-Savon ammattiopiston lisäksi vain Ypäjän Hevosopistolla ja Harjun oppimiskeskuksessa Virolahdella. Suuntautumisopintojen valintamahdollisuus on Kiuruvedellä myös varsin laaja. Valittavina ovat hevoskasvatus ja talliympäristön hoito, hevosen täysihoidopalvelut, hevosen käyttö matkailussa, ratsastuksenohjaaminen, ravihevosen valmentaminen ja kilpailuttaminen, varusteiden valmistuksen ja korjaamisen perusosaaminen, kengityksen perustaidot, metalli- ja puutyöt sekä ajohevonen ja ajopalvelut. (Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma 2006, 25–53; Hevosalan koulutusmahdollisuuksia 2005, 7–9; Koulutusopas 2006.)

Muista paikallisista vahvuuksista kannattaa huomioida MAHIS-yhdistelmäopinnot. MAHIS (kuvio 5) on Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän lukioiden, Savon ammatti- ja aikuisopiston sekä Ylä-Savon ammattiopiston yhteistyöverkosto, jossa opiskelijalla on mahdollisuus rakentaa henkilökohtainen opiskeluohjelma omien tavoitteiden pohjalta suorittamalla yhtä aikaa esimerkiksi ylioppilastutkintoa Kiuruveden lukiossa ja ratsastuksenohjaajan ammatillista perustutkintoa Ylä-Savon ammattiopistolla. (Ylä-Savon ammattiopiston vuosikertomus 2004–2005 2005, 9.)

KUVIO 5. MAHIS-logo (Ylä-Savon ammattiopiston verkkosivut 2006)

Loput yhdeksän oppilaitosta, jotka järjestävät maatalousalan perustutkinnon hevostalouden koulutusohjelmaa (120 ov), ovat Keski-Pohjanmaan Maaseutuakatemia Perhossa sekä saman koulutuksen järjestäjän Kaustisen ravikoulu, Koulutuskeskus Salpauksen Päijänne-instituutti Asikkalassa, Koillis-Pohjanmaan ammattioppilaitos Pudasjärvellä sekä ruotsinkieliset Yrkesinstitutet Sydväst Brusabyssä ja Ålands naturbruksskolan Jomalassa Ahvenanmaalla. Lisäksi on useita maatalousalan oppilaitoksia, joissa järjestetään erilaisia 30–50 opintoviikon hevostalouden erikoistumis- tai suuntautumisopintoja. (Hevosalan koulutusmahdollisuuksia 2005, 7–9; Koulutusopas 2006.)

Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulukohtaista opetussuunnitelmaa ei ole painettuna versiona, vaan se on henkilökunnan luettavissa ja tulostettavissa oppilaitoksen sisäisessä tietoverkossa niin sanotulla M-asemalla. Kyseisen opetussuunnitelman teosta ja ylläpidosta on vastannut hevostalouden ammatillisen opetuksen opetushenkilöstö. Opetussuunnitelma on saatavissa pyynnöstä oppilaitokselta luettavakseen tai tulostettavakseen.

Oppilaitoksen koulukohtainen opetussuunnitelma on mahdollistanut muun muassa tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opintojen järjestämisen siten kuin Ylä-Savon ammattiopistolla nykyään tehdään. Noin 70 hevosen ja 30 peltohehtaarin Hingunniemen koulutilalla työskentelee varsin vähän vakinaista henkilökuntaa sen toimintaan nähden: kolme tallimestaria ja kiinteistöhoitaja, joka vastaa tilasta kiinteistöjen osalta. Ylä-Savon ammattiopisto on kunnallinen oppilaitos ja tallimestarit työntekijöinä toimivat kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen alaisuudessa. Sen mukaan määräytyvät muun muassa työajat, vuosilomat, virka- ja työvapaat, perhevapaat ja sairauslomat. Näin ollen opiskelijoiden antama työpanos hevosten hoidossa ja tilan töissä on varsin merkittävä osa koulutilan toimintaa läpi vuoden, mikä ilmenee *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) sisällössä. Hevosten ruokkiminen, tarhaaminen ja muu hoitaminen tapahtuvat pääsääntöisesti opiskelijoiden toimesta tallimestareiden ohjauksessa. (Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2005–2007 2005, 17–126.)

2.3 Ammatillisen koulutuksen ammattiosaamisen näytöt

Ammattiosaamisen näyttöjä on Suomessa kehitetty Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) tavoite 3 -ohjelman projektina. Luonnonvara-alan koulutuksen osalta projektipäällikkönä toimii Heikki Tuomainen Koulutuskeskus Salpauksesta. Ammattiosaamisen näytöt tuovat mukanaan opiskelijoiden arvioinnin uudistamisen sekä tiiviimmän yhteistyön oppilaitosten ja työnantajien välillä. Koulutuksen tavoitteet ja arvioinnin perusteet eivät muutu, mutta arviointimenetelmissä käytännön osaaminen painottuu entistä enemmän ja työelämän edustajien merkitys opiskelijoiden arvioinnissa lisääntyy. Tämän uudistuksen tavoitteena on koulutuksen laadun parantaminen ja työelämävastaavuuden lisääminen. (Laki 15.7.2005/601 ja asetus ammattiosaamisen näytöistä 21.7.2005/603 2005.)

Ammattiosaamisen näytöissä opiskelija osoittaa käytännön työtehtävien avulla, miten hyvin hän on saavuttanut opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden mukaisen ammattitaidon, jota työelämä edellyttää. Ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelu ja toteutus tapahtuvat yhdessä työelämän edustajien kanssa. Näytöt pyritään järjestämään työssäoppimisen yhteydessä työssäoppimispaikoissa tai sitten muilla työpaikoilla tai oppilaitoksella. (Kansallinen ammattiosaamisen näyttöaineisto – Maatalousalan perustutkinto 2006, 1.)

Nykyinen Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman neljän opintoviikon laajuinen kesätyöjakso muuttuu vuonna 2007 kesätyössäoppimiseksi eli kesäTO:ksi ja samalla se tulee olemaan hevostenhoitaja- ja ratsastuksenohjaajaopiskelijoiden ensimmäinen ammatillinen näyttö. Liitteenä 1 olevaan oppaaseen liitetään koulutuspäällikkö Leena Rimpiläisen laatima YRMY- eli Yrittäjänä maaseutuympäristössä kesätyössäoppimisen näyttöaineiston arviointikriteeristö, jota noudatettiin jo kokeilumielessä kesällä 2006. Tämä kokeilu antoi hyvän tuntuman tulevaan ja mahdollisuuden tarttua käytännössä huomattuihin epäkohtiin toiminnan parantamiseksi. Muun muassa työnohjausta pitää pystyä antamaan opiskelijakohtaisesti nykyistä enemmän.

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaassa (liite 1) kerrotaan opiskelijoille, mitä ammattiosaamisen näytöt käytännössä tarkoittavat. Kyseessä on niin sanotun jatkuvan näytön antaminen. Ei siis mikään erillinen järjestetty tilanne, jossa opiskelija osoittaa osaamisensa. Näytössä kiinnitetään kuitenkin erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

- eri hevosryhmien turvallinen käsittely (kuvio 6)
- traktoreiden ja työkoneiden turvallinen käyttö
- hevoslaitumien kasvutekijöihin vaikuttaminen viljely- ja muokkaustoimenpitein
- hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen
- siittolan tammojen ja varsojen hyvinvoinnista huolehtiminen
- tammanomistajien asiakaspalvelu siittolassa
- ympäristövastuullinen toiminta.

KUVIO 6. Tammojen ja varsojen turvallisesti suoritettu siirtäminen laitumelta talliin

2.4 Työssäoppimisen säädökset ja tavoitteet

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden työssäoppimisesta on säädetty omat toteutukset ja tavoitteet, jotka ilmenevät ammatillisen koulutuksen laissa ja asetuksessa. Työssäoppiminen on opetussuunnitelman mukaista työpaikalla tapahtuvaa tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. (Laki (630/1998) ja asetus (811/1998) 1998 ammatillisesta koulutuksesta.)

Maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelman perustana ovat samat säädökset ja tavoitteet kuin muussakin ammatillisessa koulutuksessa. Työssäoppiminen on osa arkipäivää kaikessa ammatillisessa koulutuksessa. Sen toteuttamisessa on vain erilaisia käytänteitä eri ammattialoilla ja jopa saman ammattialan eri oppilaitoksissa. Ammatillisen koulutuksen laki ja asetus antavat tähän mahdollisuuden. (Laki (630/1998) ja asetus (811/1998) 1998 ammatillisesta koulutuksesta.)

Ylä-Savon ammattiopistolla järjestetään ensimmäisen vuoden opiskelleille tuleville hevostenhoitajille ja ratsastuksenohjaajille neljän opintoviikon laajuinen kesätyössäoppi-

minen koulutilalla. Samalla tämä opintojakso on kokonaisuudessaan ammatillinen näyttö, kuten luvussa 2.3 ilmeni. *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaassa* (liite 1) kesätyössäoppimisen sisältö ja toimintatavat arviointeineen ohjeistetaan opiskelijoille.

Työssäoppimista on sisällytettävä ammatilliseen perustutkintoon vähintään 20 opintoviikkoa. Ylä-Savon ammattiopistolla 4 opintoviikon kesätyössäoppimisen lisäksi tulevat työssäoppimisen opintoviikot suoritetaan varsinaisen lukuvuoden aikana. Ensimmäisenä lukuvuotena työssäoppimista on keskimäärin 3 opintoviikkoa, toisena 6 ja kolmantena 12. Liitteenä 1 olevassa oppaassa tulee ilmi, miten eri luokkien työssäoppimisten jaksottelu ja alaluvussa 2.2 mainitut MAHIS-yhdistelmäopinnot vaikuttavat tallityövuorojen suunnitteluun. Nämä ovat suurimpana syynä siihen, ettei joka viikolla voi olla samaa tasaista määrää opiskelijoita tallitöissä. (Laki (630/1998) ja asetus (811/1998) 1998 ammatillisesta koulutuksesta; Maatalousalan perustutkinto 2001, 120.)

2.5 Osaava nuori työelämään -hankemateriaali

Tässä opinnäytetyössä ja sen tuotoksena olevassa *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaassa* (liite 1) on hyödynnetty myös Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) rahoittamaa Osaava nuori työelämään -hanketta, jonka pääkoordinaattorina Ylä-Savon ammattiopistolla toimii Minna Oinonen ja toisena koordinaattorina Paavo Härkönen. Hanketta koordinoi ja hallinnoi Minna Canth -instituutti Kuopiosta. Opinnäytetyöntekijä on ollut opiskelu- ja työkaverinsa tallimestari Riina Huuskon kanssa mukana tässä hankkeessa agrologiopintojen Projektityöskentely käytännössä -opintojakson puitteissa. Riina Huusko on myös tämän opinnäytetyön opponetti. (Osaava nuori työelämään hanke 2006.)

Aallon ja Huuskon osahankkeen tehtävänä oli suunnitella tallityöviikoilla Hingunniemen koulutilalla asuvien opiskelijoiden opiskelijahuollon tehostamista huomioiden etenkin ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat, jotka ovat juuri siirtyneet peruskoulusta ammatilliseen koulutukseen. On suuri muutos jo sinänsä siirtyä kotoa asuntolaelämään sekä oppia pitämään itsestään huolta ja kantamaan päätöksistään vastuuta. Muuttaminen vieraille paikkakunnalle tekee sen vielä vaikeammaksi. Käytännössä tämä tulee tarkoittamaan tukiverkoston luomista niin opiskelu- kuin vapaa-ajalle. Oinosen ja Härkösen

ohjauksessa kehittyi tarve toteuttaa liitteenä 1 olevan oppaan asumista, ruokailemista, yhteistyötä, vapaa-ajan viettämistä, opiskelemista, pukeutumista, käyttäytymistä ja työturvallisuutta koskevat osuudet siinä laajuudessaan, kuin ne oppaassa nyt ovat. Oletuksena on, että tarkka ohjeistus auttaa opiskelijoita kotiutumaan oppilaitokselle opintojen alkaessa ja perehtymään ”talon tapoihin”. (Osaava nuori työelämään hanke 2006.)

Osahankkeeseen kuului lisäksi tehdä hevostalouden opiskelijoita varten oma taustatietolomake (liite 3), jonka avulla siirtymävaiheessa – tai nivelvaiheessa, kuten virallinen termi kuuluu – henkilökunta pystyy yksilöllisemmin tukemaan kutakin opiskelijaa. Kolmantena osahanketehtävänä oli Hingunniemen koulutilalla olevan niin sanotun päivystysasuntolan (kuvio 7) viihtyvyyden parantamisen suunnitteleminen yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kyseisessä asuntolassa asuu nimenomaan tallityöviikkoaan suorittavia opiskelijoita viikon kerrallaan. Yhteenvedo tästä on liitteenä 4. Työ osaprojektissa sijoittui vuoden 2006 alkukuukausille. (Osaava nuori työelämään hanke 2006.)

KUVIO 7. Tallityöviikkoaan suorittavien opiskelijoiden asuntola oppilaitoksen päärakennuksen pihalta kuvattuna, taustalla tallinmäki ja ratsutalli

Osaava nuori työelämään hanke on Ylä-Savon ammattiopistolla merkittävässä asemassa. Hankkeen vetämät asiat tulevat myös tallimestareiden työssä opiskelijoiden ohjaajana esille. Ammatillisen koulutuksen tarkoitus on nimenomaan kasvattaa ja kouluttaa ammatissaan osaavia nuoria työelämän tarpeisiin. Näin heillä on paremmat pärjäämisen ja etenemisen mahdollisuudet tulevaisuuden työelämän markkinoilla. (Osaava nuori työelämään hanke 2006.)

2.6 Ammatillisen koulutuksen ja työssäoppimisen työturvallisuussäädökset

Työturvallisuudesta huolehtiminen on tärkeä osa opiskelijoiden työnohjausta. Noin 80 prosenttia Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden peruskoulutuksen opiskelijoista on alaikäisiä, mikä on huomioitava käytännön töissä (Rimpiläinen 2006). Ammatillisen koulutuksen ja sen työssäoppimisen työturvallisuutta koskevat seuraavat lait ja säädökset:

- laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998)
- asetus ammatillisesta koulutuksesta (811/1998)
- työturvallisuuslaki (738/2002)
- laki nuorista työntekijöistä (998/1993, muutettu 754/1998)
- asetus nuorten työntekijöiden suojelusta (508/1986, muutettu 679/1990)
- työministeriön päätös nuorille sopivista kevyistä töistä (1431/1993)
- sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta (128/2002)
- työaikalaki (605/1996).

(Laki (630/1998) ja asetus (811/1998) 1998 ammatillisesta koulutuksesta.)

Hevoset ovat eläviä työ- ja harrastusvälineitä ja hyvin vahingoille alttiita eläimiä, joiden kanssa ei ole helppo tietää ennakolta, mitä tapahtuu. Niiden kanssa työskennellessä työturvallisuusriski on myös mitä ilmeisin ja opiskelijoiden työturvallisuus on laitettava etusijalle kaikessa toiminnassa. Hevosten käyttäytymiseen ja siten myös työturvallisuuden voidaan kuitenkin vaikuttaa hyvin paljon omalla käyttäytymisellä, hevosten käyttäytymisen ymmärtämisellä ja työympäristön siistinä pitämällä. (Hevoset ja työturvallisuus – turvallinen työskentely hevosten kanssa 2005, 20–23.)

Ammatillisen koulutuksen lain (630/1998) ja asetuksen (811/1998) lisäksi opiskelijoiden työturvallisuutta painotetaan maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelmassa. Oppilaitoksen ja työssäoppimisen työnantajan on varmistettava ennen työn aloittamista, että opiskelija on perehtynyt työhönsä ja osaa noudattaa työsuojeluohjeita. Työturvallisuus on myös yksi arvioinnin kohteista. Muun muassa tämän johdosta on oppaassa (liite 1) käsitelty työturvallisuutta varsin laajasti. Opetushallitus on julkaissut monisteen nu-

mero 22/2005 eli Työssäoppimisen työsuojelu maatalousalan perustutkinnossa, jossa on tuotu esille, kuinka oleellinen osa ammatillista opiskelua turvallinen oppimisympäristö on. Samat turvallisuusnäkökohdat on huomioitava myös oppilaitoksella järjestettävässä kesätyössäoppimisessa. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 114, 121; Työssäoppimisen työsuojelu maatalousalan perustutkinnossa 2005)

2.7 Kestävä kehitys hevostalouden koulutuksessa

Hevostalouden koulutuksessa huomioitavia lähtökohtia ovat myös kestävä kehityksen periaatteet ja niihin olennaisesti liittyvät maatalan ympäristönsuojelun lait ja säädökset, hevosten hyvinvointi ja eläinsuojelulaki sekä opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointi ja jaksaminen. Jo aikaisemmin mainitussa maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelmassa määritetään kestävä kehityksen opetukselliset tavoitteet, jotka syventävät aikaisemmin hankittua kestävyiden periaatteiden tuntemusta. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 10.)

Kestävä kehityksen ammatillisen opetuksen tavoitteena on opiskelijan motivoituminen toimimaan kestävä kehityksen periaatteiden puolesta opiskelussa, työssä ja kansalaisena tuntemalla ympäristömyönteiset työ- ja toimintatavat sekä toimimalla niiden mukaisesti. Ammattiosaamiseen kuuluu yhtenä tärkeänä osana alakohtainen ympäristöosaaminen. Opiskelijan on tunnettava tavanomaiset ongelmajätteet ja hallittava niiden käsittely. Hänen on arvostettava luonnon monimuotoisuutta ja ymmärrettävä kestävä kehityksen taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia sekä osattava toimia niiden puolesta. (Maatalousalan perustutkinto 2001, 10; Opetushallituksen kestävä kehityksen verkkosivut 2006.)

Kestävä kehitystä ei oppaassa (liite 1) määritetä minään erillisenä lukuna tai osana sitä. Kestävä kehityksen periaatteet ovat kuitenkin mukana kaikessa oppaan sisällössä siinä määrin, kuin niitä oppilaitoksella toteutetaan. Kestävä kehitys on huomioitu koulutilalla niin hevosten hoidossa, ympäristön hoidossa kuin peltojen viljelyssäkin. Kestävä kehityksen periaatteet tulevat opiskelijoille parhaiten esille käytännön töitä toteutettaessa.

2.8 Opiskelijoiden arvioinnin ohjeistus ammatillisessa koulutuksessa

Opiskelijoiden arviointia pohdittaessa voidaan hyödyntää opetushallituksen vuonna 2003 julkaisemaa Opiskelijan arvioinnin opasta ammatilliseen koulutukseen. Arvioinnin perustana tulee kuitenkin olla valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet, jota koulukohtainen opetussuunnitelma tukee. Ammatillisten näyttöjen ja työssäoppimisen arvioinnista on olemassa erilliset ohjeensa. (Kinnunen & Halmevuori 2003; Maatalousalan perustutkinto 2001, 112–118.)

Vuonna 1998 muuttuneessa laissa ammatillisesta koulutuksesta (630/1998) koko arviointikäsitettä laajennettiin. Aikaisempi arviointi oli hyvin opettajälähtöistä. Nykyään siinä on huomioitu myös opiskelijan oma itsearviointi, muiden opiskelijoiden vertaisarviointi sekä työssäoppimisen ja ammatillisten näyttöjen myötä alan työpaikkaohjaajien antama arviointi. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja vuorovaikutteista kaikkien osapuolien kesken. Arviointitilanne on oppimistapahtuma opiskelijalle – ja usein myös arvioijalle. (Kinnunen & Halmevuori 2003, 7–8.)

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaassa (liite 1) kerrotaan sekä tallityöviikkojen että kesätyössäoppimisen arvioimisesta. Oppaassa (liite 1) on esillä opetushallituksen määrittelemät yleiset arviointikriteerit taidoista ja taidoista, jotka tulee hallita tyydyttävällä (1–2), hyvällä (3–4) tai kiitettävällä (5) tasolla. Tallityöviikkojen oppimispäiväkirja on yksi osa opiskelijan arviointia ja etenkin siihen tulevan itsearvioinnin merkitystä on korostettu ohjeistuksessa. Oppaassa (liite 1) on myös selitetty, millä periaatteella tallimestarit arvioivat opiskelijoiden suoritukset tallitöissä ja mitkä mahdollisuudet on kahdenkeskiselle arviointikeskustelulle. Kesätyössäoppimisesta annetaan kaksi erillistä arviointia, jotka ovat opetushallituksen ohjeistuksen mukainen ammatillisen näytön arviointi sekä niin sanottu kokonaisarviointi. Näytön arviointi annetaan käytännön työskentelystä. Kokonaisarvioinnissa on eritelty arvosanat käytännön töille ja kirjallisille töille. Kokonaisarvosana on näiden arvosanojen matemaattinen keskiarvo. Lisäksi kokonaisarviointiin kirjataan henkilökohtainen sanallinen arviointi koko opintojaksosta huomioiden opiskelijan itsearviointi.

3 OPINNÄYTETYÖN TOIMINNALLISET LÄHTÖKOHDAT

3.1 Lähtökohdat ja työn rajaukset

Tallityöviikot

Keskiasteen ammatillisten opintojen tutkinnon laajuus on 120 opintoviikkoa. Näin on myös hevostenhoitajien ja ratsastuksenohjaajien koulutuksessa. Tallityöviikot on kymmenen opintoviikon laajuinen opintojakso, jonka Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden opiskelijat suorittavat oppilaitoksen talleilla kolmen opiskeluvuotensa aikana. Ylioppilaspohjaisella linjalla tallityöviikkojen määrä on neljä johtuen tutkinnon kaksivuotisuudesta. Lisäksi heidän toisen opiskeluvuoden kuuden opintoviikon työssäoppimisesta voidaan kolme opintoviikkoa suorittaa oppilaitoksella koulutilan tallien työvoimatarpeen niin vaatiessa. Tallityöviikkojen työnohjauksesta vastaavat tallimestarit. (Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma 2006, 19–20, 40–41, 45; Maatalousalan perustutkinto 2001, 17)

Tallityöviikot ajoittuvat vuosittain keskimäärin ajalle 15.8.–31.5. riippuen lukuvuoden alkamis- ja päättymisajankohdista, mitkä hieman vaihtelevat vuosittain. Pääsääntöisesti tallityöviikkojen jakautuminen menee seuraavasti: ensimmäisenä ja toisena opiskeluvuotena tehdään molempina neljä opintoviikkoa ja kolmantena opiskeluvuotena kaksi opintoviikkoa. Ylioppilaspohjaisen linjan opiskelijat suorittavat ensimmäisenä vuotena tallitöitä kolme opintoviikkoa ja toisena vain yhden opintoviikon. Heille on mahdollista opintoihinsa sama määrä työssäoppimisen opintoviikkoja kuin peruskoulupohjaisellekin linjalle, joten puuttuvat opintoviikot on otettava muista käytännön ammattiaineista ja osa on otettu tallityöviikoista. Opetushallituksen antaman ohjeen mukaan ammatilliseen perustutkintoon on sisällytettävä työssäoppimista vähintään 20 opintoviikkoa. Liitteenä 2 on Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opintokortti, josta ilmenee muun muassa tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen sijoittuminen opintoihin oppilaitoksen oman opetussuunnitelman mukaisesti. (Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma 2006, 19–20, 40–41, 45;

Maatalousalan perustutkinto 2001, 120; Laki (630/1998) ja asetus (811/1998) 1998 ammatillisesta koulutuksesta.)

Yksi tallityöviikko on täydet seitsemän työpäivää yhtäjaksoisesti. Vuoro alkaa muutamaa arkipyhistä johtuvaa poikkeusta lukuun ottamatta aina perjantaisin kello 12 ja päättyy seuraavana perjantaina samaan aikaan uuden vuoron ottaessa työvastuun hevosten hoidoista ja muista tallitöistä. Vuorollaan seitsemästä kymmeneen opiskelijaa jakautuu neljään eri talliin. Jokaiselle vuorolle pyritään sijoittamaan kaikkien vuosikurssien opiskelijoita, tai ainakin ensimmäisen vuosikurssin lisäksi myös toisen ja/tai kolmannen vuosikurssin opiskelijoita, jotta kokeneemmat pystyvät ohjaamaan kokemattompia. Aina tämä ei onnistu johtuen työssäoppimis- ja MAHIS-jaksojen ajankohdista. (Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma 2006, 19–20, 40–41, 45.)

Tallityöviikolla tavoitteena on, että kullakin vuorolla olisi vähintään yhdeksän opiskelijaa: 32 hevosen ratsutallissa viisi opiskelijaa, 17 hevosen ravitallissa (kuvio 8) kolme opiskelijaa ja 10 varsan pihatossa sekä 12 hevosen vierastallissa (kuvio 9) yhteensä yksi opiskelija. Käytännössä on todettu, että yhdeksällä opiskelijalla työmäärän jakautuminen olisi sopivinta, jotta päivän työt ennätettäisiin tehdä seitsemässä tunnissa niin, että olisi aikaa oppia rauhassa uusia asioita. Tavoitteeseen ei kuitenkaan aina päästä johtuen MAHIS-opiskelijoiden eli kaksoistutkintoa suorittavien opiskelijoiden lukiojaksoista, luokkien työssäoppimisjaksoista, sairastumisista ja muista poissaoloista.

KUVIO 8. Ravitalli

KUVIO 9. Vierastalli

Liitteenä 5 on lukuvuoden 2006–2007 tallityöviikkojen työvuorolista, josta näkyy oppilaskohtaisesti työvuorojen toteutunut ja tuleva tilanne ja jonka suunnittelu on kuulunut opinnäytetyön tekijän työnkuvaan vuodesta 2003 alkaen. Liitteenä oleva lista on päivitetty 28.8.2006. Lukuvuoden 2006–2007 työvuorolistasta näkyy jo edellisessä kappaleessa mainittu vajaus. Hyvin monella viikolla on enää kahdeksan opiskelijaa tallitöissä ja joukossa on jopa seitsemän opiskelijan työviikkoja. Mahdolliset sairauslomamat heikentävät tilannetta tästäkin. Lista tehdään aina kunkin lukuvuoden alussa koko opiskeluvuoden ajalle valmiiksi, kun aloittavienkin opiskelijoiden ryhmäjako on tiedossa. Käytännössä listan päivitys tapahtuu viikoittain, sillä ennakoimattomia muutoksia tulee pitkin lukuvuotta. Samalla kirjataan toteutunut tilanne poissaoloihin ja poissaolon korvauksiin. Päivityksen yhteydessä laitetaan lista tiedoksi muulle henkilökunnalle sähköpostin välityksellä. Opiskelijoiden päivitetty kappale löytyy aina ratsutallin aulan ilmoitustaululta. Heidän toivotut muutokset kirjataan yhteen päivitettyyn kappaleeseen, johon saavat vain tallimestarit tehdä muutoksia. Tästä käsiversioista siirretään muutokset päivityksen yhteydessä tietokoneelle ja tulostetaan taas uudet päivitetty kappaleet kumoamaan entiset.

Toisin kuin kesätyöjaksolle on jo tehty, tallityöviikkojen ennakkotoivelistaa ei tekijä ole vielä uskaltanut ottaa käyttöön. Tähän on vaikuttanut lukuvuoden pituus ja opiskelijamäärän paljous. Syynä on ollut työmäärää, joka tulee eteen näitä toiveita sovitettaessa työvuorolistaan huomioiden kaikki edellä mainitut muut tekijät. Kesätyöjaksolla on kysymys huomattavasti lyhyemmästä ajanjaksosta ja pienemmästä opiskelijamäärästä ja siitäkin huolimatta listan laatiminen on melkoinen sovittelutehtävä. Aina on joidenkin opiskelijoista oltava paikalla koulutilan hevosia hoitamassa. Näin ollen tallityöviikkojen suhteen on tuntunut helpommalta ensin ”määrätä”, milloin kukakin opiskelija tulee tallityövuorolleen ja ottaa sen jälkeen vastaan heidän toiveita vuorojen vaihtamisista tai siirtämisistä.

Tallityöviikoilla opiskelijoilla on mahdollista käytännössä harjoitella teoriatunneillaan oppimiaan asioita ja tietenkin tulee myös paljon uutta opittavaa. Eri vuosikurssit menevät opinnoissaan eri tahtia ja jotkin asiat voivat tulla käytännössä vastaan ennen kuin asiaan perehdytään teoriassa. Molemmat käytännöt palvelevat opiskelijoita yhtäläillä. Tallityöviikoilla opiskelijoiden päivittäisiin työtehtäviin kuuluvat tärkeimpinä oppilaitoksen koulutilalla olevien hevosten ruokkiminen, tarhaaminen ja laiduntaminen, karsi-

noiden siivoaminen (kuvio 10), loukkaantumisista ja sairastumisista toipuvien hevosten liikuttaminen, tallin siistinä pitäminen, tarhojen ja laidunten korjaaminen, siivoaminen ja vesihuolto sekä hevosten sairauksien ja tapaturmien hoitaminen (kuvio 11).

KUVIO 10. Karsinoiden siivoaminen KUVIO 11. Penisiliinin pistäminen lihakseen

Tallityöviikolla päivittäinen työaika muodostuu aamu-, päivä ja iltatalleista sekä päivä- ja iltatarkastuksista eli -tarkeista kuten käytännön ammattikielessä puhutaan. Aamutalli on kello 6–8, jonka jälkeen tallityövuorolaiset lähtevät aamupalalle. Aamupala on arki- sin oppilaitoksen ruokalassa Aisakellossa. Viikonlopuiksi heille varataan aamupala ja muukin ruoka tallityövuorolaisten asuntolan jääkaappeihin ja pakastimeen, joista he itse lämmittävät sen. Tarvittaessa tallimestarit täydentävät ruokavarastoa viikonlopun ja pyhien aikana. Koska tallityövuorolaisten asuntola ja ruokala sijaitsevat talleilta 200–250 metrin päässä, edestakaiseen kulkumatkaan menee helposti 20 minuuttia. Näin ol- len aamupalareissuun kuluva-aikaa ei tuijoteta minuutin tarkkuudella, vaan opiskelijat tulevat takaisin syötyään rauhassa. Yleensä aamupalalla käynti vie 40–45 minuuttia.

Päivätalli on noin kello 8.40–11.00, jonka jälkeen tallityövuorolaiset menevät lounaalle ja päivävapaalle. Pari heistä tekee vuorollaan päivätarkastuksen kello 13.00–13.30, jol- loin viedään aamun tunneilla olleet hevoset tarhoihin. Ne hevoset, jotka ovat vielä hiki- siä, jäävät kylmillä ilmoilla loppupäiväksi talliin. Iltatalli on kello 16–18 ja iltatarkastus kello 20.00–20.30, jolloin taas pari opiskelijaa vuorollaan jakaa kaikkiin talleihin ja kaikille hevosille yöheinät. Tosin tuo puolituntia ei riitä kahdelle opiskelijalle ajallisesti, vaan iltatarkastukseen saattaa mennä puolitoistakin tuntia. Opiskelijoille on kuitenkin

annettu mahdollisuus valita toimintamenetelmät tämän suhteen. Heidän työpäivänsä ovat pitkiä huomioiden lisäksi oppimispäiväkirjan ylläpito ja niiden oppiaineiden ajantasalle saattaminen, joiden opetustunnit he menettävät tallityöviikoilla. Tällä kahden opiskelijan systeemillä he kuitenkin saavat enemmän vapaa-aikaa näiden viikkojen aikana, koska vuoroja osuu kohdalle vähemmän. Tallien työjärjestykset, joista ilmenevät tarkemmin päivittäiset työt, löytyvät liitteenä 1 olevasta oppaasta.

Tallityöviikkojen aikana opiskelijat kirjaavat oppimansa tallityöviikkojen oppimispäiväkirjaan annetun ohjeistuksen mukaan. Ohjeistus löytyy myös liitteenä 1 olevasta oppaasta. Sen suunnittelussa ja laatimisessa on ollut mukana tallimestari Riina Huusko. Itse asiassa koko idea oppimispäiväkirjan käyttöön otosta tallityöviikoilla lähti häneltä. Oppimispäiväkirja on ihan tavallinen A5-kokoinen ruutuvihko, joka annetaan opiskelijoille oppilaitokselta. Tallityöviikon päätteeksi opiskelijat palauttavat vihkoon tallimestareille, joista vähintään työvuorossa ollut lukee ja tarkastaa tekstin ja antaa siitä kirjallisen palautteen samaan vihkoon. Palaute pyritään antamaan kannustavassa ja rohkaisevassa muodossa mutta kuitenkin epäkohtiin puuttuen.

Käytännössä on myös huomattu, että monelle opiskelijalle oppimispäiväkirja on tärkeä väline purkaa pahaa oloaan. Myös tallimestareita sitoo näissä asioissa salassapitovelvollisuus, joten ilmenneistä ongelmista keskustellaan vain opiskelijahuoltoon kuuluvan henkilöstön kanssa opiskelijan luvalla. Ensisijaisesti otetaan yhteyttä kyseisen opiskelijan ryhmäohjaajaan, joka sitten vie asiaa tilanteen mukaan eteenpäin kuraattorille, opinto-ohjaajalle, asuntolanvalvojalle ja/tai koulutuspäällikölle, sekä alaikäisen ollessa kyseessä myös opiskelijan huoltajalle.

Tallityöviikkojen ajalta tallimestarit kirjaavat päivittäisen opiskelijoiden läsnäolon yhteen ja samaan lomakkeeseen. Ryhmäkohtaisen läsnäololomakkeen malli luokasta heho05 eli opintonsa vuonna 2005 aloittaneista hevostenhoitajaopiskelijoista on liitteenä 6. Lomakkeeseen tehdään kirjaukset erikseen aamu- ja iltatallista tietyillä koodimerkinnoilla. Koodit ovat seuraavat: x = ratsutalli, o = ravitalli, I = pihatto/vierastalli ja – = poissaolo. Jokaisella opiskelijalla on lisäksi oma tallityökortti, johon tallimestarit kirjaavat viikoittain tehdyt työvuorot, poissaolot, korvaukset ja numeroarvioinnit. Kyseinen lomakepohja on liitteenä 7. Näistä opiskelijakohtaisista korteista tiedot yhdistetään kirjanpitoon ”Suoritetut tallityöt vuorokausissa opintojen alusta alkaen”, jossa samassa

listassa on kaikkien ryhmien opiskelijoiden tilanne. Kyseinen lista on kaikkien nähtävillä oppilaitoksen ratsutallin aulassa viikoittain päivitettyä ja siitä opiskelijat voivat tarkistaa tilanteensa ja antaa tarvittaessa palautetta tai pyytää oikaisua laskennalliseen virheeseen. Liitteenä 8 on kyseinen lista, joka on päivitetty 1.9.2006. Listat ja lomakkeen on opinnäytetyön tekijä itse suunnitellut.

Kesätyössäoppiminen

Entisen kesätyöjakson ja tulevan kesätyössäoppimisen, mistä käytetään oppilaitoksen sanastossa lyhennettä kesä-TO, laajuus on neljä opintoviikkoa eli 24 työpäivää. Kesätyössäoppiminen ajoittuu keskimäärin ajanjaksolle 1.6.–15.8. vuosittaisen lukuvuoden alkamis- ja loppumisajan mukaan. Kesätyössäoppiminen sijoittuu ajallisesti ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeiseen kesään, mutta opiskelijakohtaisesti voidaan sopia toisinkin. Muutamille opiskelijoille se on jaettu kahdelle kesälle tai sijoitettu vasta toisen opiskeluvuoden jälkeiseen kesään.

Tallityöviikkoja vastaavan työvuorolistan opinnäytetyön tekijä tekee myös kesän ajalle kesätyöjaksoa varten. Sitä varten opiskelijat saavat esittää toiveensa, milloin eivät mitenkään voi ja milloin nimenomaan haluavat suorittaa kesäajan työviikkonsa. Toivelistat palautetaan yleensä maaliskuussa ja niiden pohjalta suunnitellaan kesäajan työvuorot huhtikuun alkupuolella. Näin opiskelijoilla on mahdollista ottaa vastaan myös muita kesätöitä ja he tietävät sopia niistä ajoissa. Tämä järjestelmä on toiminut hyvin ja kesäaikaan on ollut todella vähän poissaoloja ja työvuorojen muutoksia talvikauteen verrattuna. Liitteenä 9 on kesätyöjakson ennakkotoivelista ja liitteenä 10 vuoden 2006 kesätyöjakson työvuorolista.

Kesätyöjakson aikana opiskelijat perehtyvät käytännössä erilaisiin maatilantöihin, oriaseman hoitotöihin, asiakaspalveluun sekä kesäajan tallitöihin ja hevostenhoitoon. Kukin näistä neljästä osiosta muodostaa yhden opintoviikon kokonaisuuden. Lisäksi opiskelijat täyttävät päivittäin työaikakirjanpitoa, johon he ottavat samoin päivittäin ohjaajansa kuittauksen, ja kokoavat ohjeiden mukaisen kirjallisen portfolion näistä samoista osa-alueista sekä 20 kasvin kasvion. Kirjalliset oppimistehtävät ja työaikakirjanpito palautetaan kesän jälkeen elokuun loppuun mennessä. Ajallaan oppimistehtävänsä

palauttaneiden osalta arviointi suoritetaan syyskuun aikana. Liitteenä 1 olevassa op-
paassa kerrotaan kesätyössäoppimisen ohjeistus.

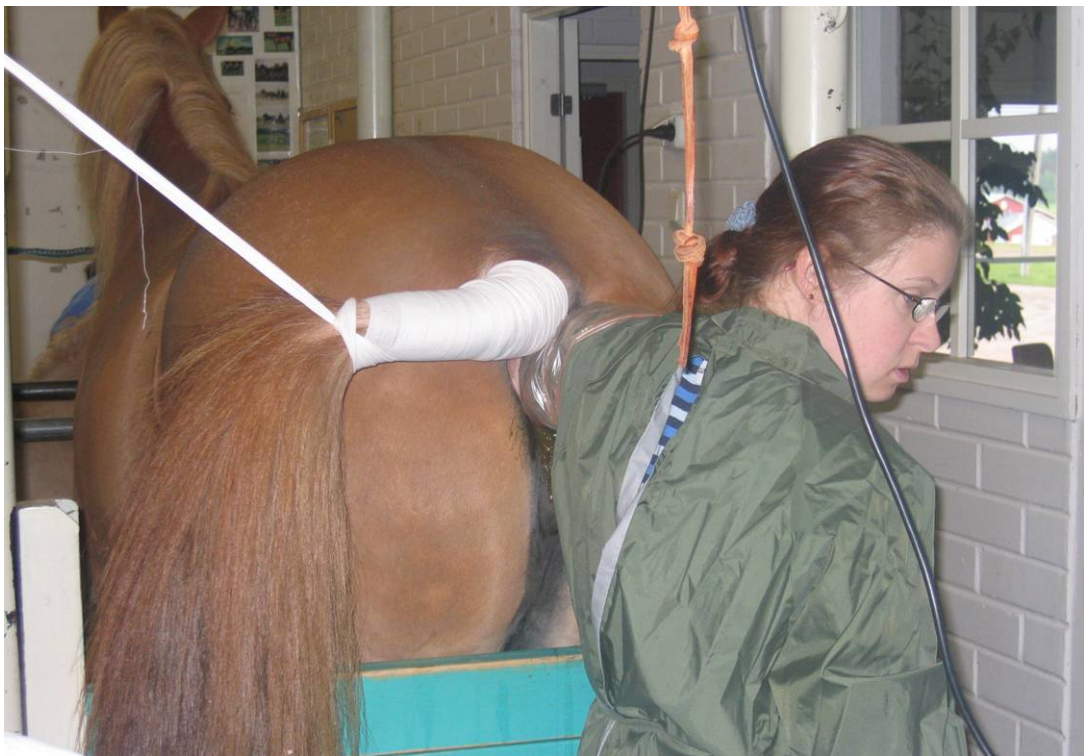
Tallityöharjoitukset ja hevosten hoitotyöt -opintoviikko pitää sisällään talviajan tallityö-
viikon kesäaikaan sovellettuna. Työviikko on tällöinkin seitsemänpäiväinen ja kestää
perjantaista perjantaihin, paitsi juhannuksena vuoro vaihtuu jo torstaina. Kesäaikaan
tallityövuorolaisten miehitys on kahdesta neljään opiskelijaa, koska valtaosa hevosista
on laitumella (kuviot 12 ja 13) ja karsinoiden siivousta sekä hevosten ruokintaa on
huomattavasti vähemmän kuin talviaikaan. Kesäkuun alussa hevosten laitumelle siirty-
mävaiheen suurempi työmäärä on huomioitu tallityövuorolaisten määrässä. Hevosten
edestakaista kuljetusta on enemmän ja karsinoitakin on vielä siivottavana. Sama tilanne
on elokuussa uuden opiskeluvuoden alkaessa hevosten tullessa laitumilta käyttöön.

KUVIO 12. Varsalliset tammamallit laiduntavat KUVIO 13. Ratsuruunien vienti laitumelle

Oriaseaman hoitotyöt eli niin sanottu siittolatyöviikko muodostuu samanpituudesta seit-
semänpäiväisestä työviikosta kuin edellinenkin. Oppilaitoksen oriaseman toimintapäivät
ovat huhtikuun alusta elokuun loppuun maanantai, keskiviikko ja perjantai, jolloin vuo-
rossa olevat kolmesta neljään opiskelijaa ovat mukana kaikessa oriaseman toimintaan
liittyvässä työssä ohjattuina avustajina. Työpäivä alkaa kello 6, jolloin eläinlääkäri tulee
paikalle tutkimaan kyseisen päivän tammamallit ultraäänilaitteella. Tallimestarit ovat avus-
tamassa eläinlääkäriä ja ohjaamassa opiskelijoita. Ylä-Savon ammattiopiston tallimesta-
reista kolme on suorittanut siittola-avustajakoulutuksen, joka on ehtona oriaseman toi-
minnan hyväksymiselle ja sille, että kyseinen henkilö voi suorittaa tammomien keinosie-
mennyksiä oriasemalla. (Hevostalouselaki 796/1993.)

Peräsuolen kautta ultraäänilaitteella tehtävällä tutkimuksella (kuvio 14) saadaan selville siemennettävät, ovuloineet, koituhoidettavat, seuraavaa tutkimusta odottamaan jätettävät ja tiineet tammot. Tammojen peräsuolitutkimuksen eli rektalisoinnin saa suorittaa vain eläinlääkäri. Ovulointi tarkoittaa munarakkulan puhkeamista eli tamman varsinainen kiima on silloin ohi. Opiskelijoiden tehtävänä on ensisijaisesti kuljettaa tutkittavia tammoja toimenpidehuoneeseen ja pois sieltä sekä laittaa tammot tutkimus- tai siemen- nyskuntoon. Samalla heille opastetaan ultraäänilaitteen kuvan tulkinnan perusteita.

KUVIO 14. Eläinlääkäri Milla Hiekkaranta suorittaa ultraäänitutkimusta tamman kohdusta ja munasarjoista peräsuolen kautta rektalisoinnalla

Tammojen tutkimisen jälkeen, eläinlääkäriin poistuttua vastaanotolle, ovat vuorossa siitosorien hyppyyttämiset hyppypukille tuoresiemenottoja varten siittola- avustajakoulutuksen käyneiden tallimestareiden opastuksella. Opiskelijoiden osuus työ- tehtävistä on hyvin orikohtainen työturvallisuus huomioon ottaen. Oppilaitoksen omaa, kilttiä siitosoria Onnipoikaa pääsevät kuitenkin kaikki hyppyyttämään (kuvio 15) vuorollaan harjoittelumielessä. Osa oreista joudutaan usein hyppyyttämään jo ennen eläin-

lääkärin tuloa, jotta siemenet ennättävät aikaisin lähteviin linja-auto- tai junavuoroihin sekä jos tutkittavaksi on tulossa kyseisillä oreilla siemennettäviä tammoja. Tällaisina päivinä joudutaan työt aloittamaan jo ennen kello kuutta.

KUVIO 15. Opiskelijat ottavat tuorespermaa ori Onnipojalta

Muita oriasemavuorossa olevien opiskelijoiden tehtäviä ovat siemennyksissä avustaminen aamuisin hyppyettyjen orien siemenistä sekä iltaisin siirtona muualta Suomesta tulevien orien siemenistä. Siemennyksistä vastaavat siittola-avustajakoulutuksen käyneet tallimestarit. Iltasiemennykset voivat olla hyvin myöhäänkin riippuen junien ja linja-autojen aikatauluista ja tuoresiemenen lähtöpaikkakunnasta. Lisäksi opiskelijoiden tehtäviin kuuluu huolehtia siemennettävien tammojen ja mahdollisesti niiden mukana olevien maitovarsojen ruokinnasta, laiduntamisesta ja muusta hoidosta tallimestareiden ohjauksessa. Oppilaitoksen oriasemalla vierailee vuosittain 60–70 tammaa, joten työtä riittää koko kesän ajalle.

Kesätyöjakson maatilan töihin kuuluu kaikki mahdollinen koulutilalla tehtävä työ tallimestareiden tai muun henkilökunnan ohjauksessa. Tällaista työtä ovat esimerkiksi nurmen- ja viljanviljelytyöt, laidun- ja tarha-aitojen kunnostaminen, hevosten ajaminen, ratsastaminen ja uittaminen, nurmikkoalueiden leikkaaminen (kuvio 16) ja muu hoitaminen, ympäristön hoitaminen ja siistinä pitäminen, hevosajoreittien ja ratsastuskenttien

kunnossapitäminen ja tallirakennusten vuosisiivoukset. Maatilantöiden ohessa opiskelijoilla on mahdollista kerätä nimettyjä kasveja kasviota varten. Kerättävistä kahdestakymmenestä Suomessa yleisesti kasvavasta kasvista puolet on rikkakasveja ja puolet on hyötykasveja. Koulutilalla viljellään pääsääntöisesti nurmea hevostaloudelle tyypillisesti, joten nurmikasvit ja nurmessa viihtyvät rikkakasvit ovat etusijalla, mutta tunnistettavien listalla ovat myös Suomen yleisimmät viljakasvit eli ohra, kaura, vehnä ja ruis. Kuten liitteessä 1 kesätyössäoppimisen ohjeistuksessa kerrotaan, muita kerättäviä hyötykasveja ovat timotei, nurminata, niittynurmikka, nurmirölli, puna-apila ja valkoapila. Kerättäviä rikkakasveja ovat piharatamo, niitty- ja rönsyleinikki, jauhosavikka, pelto- ja pihasaunio, juolavehna, pihatähtimö, hevонhierakka sekä pelto-ohdake.

KUVIO 16. Nurmikonleikkaaminen koulutilan piha-alueilta on osa kesätyössäoppimisen maatilantöitä

Asiakaspalvelu pitää puolestaan sisällään kaikki edellä mainitut osa-alueet eli tallityöviikot, oriasematoiminnan ja maatalan työt. Itse kukin ohjaaja antaa kullekin opiskelijalle arvosanan asiakaspalvelusta jokaista edellä mainittua kolmea opintoviikkoa kohti, johon sitten otetaan vielä huomioon kirjallisen osion arviointi sekä opiskelijan oma itsearviointi. Käytännössä pelkkää asiakaspalvelua ei tule erikseen yhtä opintoviikkoa,

vaan se otetaan huomioon kaikessa työskentelyssä. Eniten asiakaspalvelua muodostuu siittolatyöviikosta, missä tammojen omistajat muodostavat todellisen asiakaskunnan.

Edellä tuli ilmi opiskelijoiden käytännön asioiden oppimisen tarve, mutta toisaalta myös oppilaitos tarvitsee opiskelijoita läpi vuoden huolehtimaan hevostensa ja maatilansa ylläpidosta ja hoidosta henkilökuntansa ohjauksessa. Ylä-Savon ammattiopistolla on hevosten päivittäiseen perushoittoon liittyvät työt laskettu pitkälle opiskelijoiden työvoiman varaan. Näin on myös kaikissa muissa hevosalan oppilaitoksissa, joissa on oppilaitoksen omistamia hevosia. Opiskelijoita ohjaavat tallimestarit, ammattiaineiden opettajat ja muu henkilökunta antavat tietenkin oman työpanoksensa. Mutta mikäli opiskelijat tekisivät tallityöläkän, kolmen – tai neljänkään – tallimestarin nykyinen työpanos ei pelkästään riittäisi oppilaitoksen hevosista huolehtimiseen pitemmällä aikajaksolla huomioiden kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2005–2007, jota kuntayhtymän oppilaitoksessa tallimestareihin noudatetaan. Tällä on haluttu tuoda esille hevosten vaatima työ määrä. Hevoset ovat oppilaitoksella opiskelijoita varten; ellei olisi opiskelijoita, ei olisi hevosiakaan.

3.2 Työn tavoitteet ja kohderyhmät

Opinnäytetyön tavoitteena on saada lukuvuoden 2006–2007 alkuun mennessä opiskelijoille ja henkilökunnalle opas, jossa tulee selkeästi ilmi tavoitteet ja toteutustavat tallityöviikkojen ja tulevan kesätyössäoppimisen ohjaamisesta ja oppimisesta. Samalla opassa on pelisäännöt Hingunniemen opetusmaatilalla toimimiselle. Lähtökohtana tähän kaikkeen on nimenomaan näiden opintoviikkojen käytännön opetuksen kehittäminen. Näyttöjen tullessa käyttöön ammatillisessa koulutuksessa ollaan menossa kohti avoimempaa toteutusta ja arviointia, joten yhteinen opas opiskelijoille ja henkilökunnalle riittää täyttämään nämä vaatimukset. Opiskelijoille suunnattu opas tulee olla ulkoasultaan kuitenkin selkeä ja mielenkiintoinen, jotta sen lukeminen kiinnostaa. Samasta syystä tekstin on myös oltava helposti luettavaa ja ymmärrettävää. Henkilökunta voi kaivata perusteellisempaa ja yksityiskohtaisempaa sisältöä. *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas* (liite 1) on tehty enemmän opiskelijoiden näkökulmasta.

Pitemmällä tähtäimellä tämä opinnäytetyö palvelee osaltaan hevostalouden koulutuksen kehittämistä edelleen – ainakin Ylä-Savon ammattiopiston sisällä. Jokainen hevostalo-
usalan oppilaitos, kuten Ypäjän Hevosopisto tai Harjun Oppimiskeskus, toimii kuitenkin hieman eri tavalla, joten niiden toimintaan tästä työstä ei välttämättä ole oppaaksi. Oppilaitosten keskinäinen kilpailu opiskelijoista on kova, joten onnistunut informaatio-
opas voi olla yksi valttikortti Ylä-Savon ammattiopiston eduksi. Tämä edellyttää oppaan
ennakkomarkkinointia jossain muodossa, mikä voi olla käytännössä vaikeasti toteutet-
tavissa.

Pääasiallisena kohderyhmänä oppaalle (liite 1) ovat ennen kaikkea Ylä-Savon ammat-
tiopiston ammatillisen peruskoulutuksen hevostalouden koulutusohjelman ensimmäisen
vuosikurssin opiskelijat, mutta myös toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijat, tal-
limestarit ja muu henkilökunta. Opiskelijoille opas (liite 1) toimii tiedonvälittäjänä siitä,
mitä heidän tulisi saada oppia ja miten se oppi heille annetaan. Lisäksi opas (liite 1)
sisältää tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen arvioinnin perusteet, jotta opiskelijat
ymmärtävät, minkä tasoilla suorituksilla he pääsevät mihinkin arvosanaan. Tallimesta-
reille opas toimii edellä mainittujen seikkojen lisäksi muistiona opetettavista asioista.

Arviointeja ajatellen opas (liite 1) tarvitsee rinnalleen opiskelijakohtaisen arviointilo-
makkeen, johon tallimestarit voivat merkitä kyseisten opintoviikkojen eri osa-alueiden
arvioinnit mahdollisine perusteluineen. Muutama vuosi sitten tekijä suunnitteli nykyisen
käytössä olevan opiskelijakohtaisen tallityökortin (liite 7), johon tulee kultakin opinto-
viikolta yksi arvosana, mutta jatkossa arviointia voisi olla tarpeen kohdistaa tiettyihin
osa-alueisiin viikoittain. Kyseinen kortti voitaisiin myös antaa opiskelijalle itselleen,
jota hän kuljettaisi mukanaan koko opintojen ajan. Mahdollisesti, kaiken varalta, tiedot
olisi tallennettava myös tallimestareiden kirjanpitoon, mikä lisäisi työtä. Toisaalta kor-
tista huolehtiminen kasvattaisi opiskelijoiden vastuuntuntoa huolehtia omista asioistaan.
Käytännön kokemuksen myötä on huomattu, että tässä ikävaiheessa vastuun kantamisen
opetteleminen lähtee pienistä asioista. Tallityökorttinsa henkilökohtainen omaaminen
parantaisi myös opiskelijan oikeusturvaa omalta osaltaan. Hänellä olisi mukana kulke-
van kortin myötä aina tiedossa suorituksiensa ja arviointinsa sen hetkinen tilanne.

Edellä mainittujen kohderyhmien lisäksi opinnäytetyöstä on toivottavasti hyötyä myös Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden ammattiaineiden opettajille sekä koulutuksen suunnittelijoille. Oppaan (liite 1) avulla on mahdollista välttää päällekkäistä opetusta ja vastaavasti huomioida, että kaikki tarpeelliset asiat tulee käytyä läpi koulutuksen aikana. Tämä tietenkin edellyttää sitä, että opasta toteutetaan myös käytännössä.

3.3 Työssä käytettävät menetelmät ja resurssit

Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka taustatietojen kartoittamisessa käytetään havainnointiin perustuvan eli empiirisen tutkimuksen osioita, jotka pohjautuvat sekä kvantitatiiviseen eli määrälliseen että kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimukseen. Kvantitatiivista tutkimusta ovat opiskelijoille suunnatut kyselyt ja niiden purkaminen SPSS-tietojenkäsittelyohjelmalla. SPSS tulee sanoista Statistical Package for the Social Sciences. Kvalitatiivista osuutta ovat tekijän omat havaintoaineistot sekä vuosien varrella kokoamansa kirjalliset aineistot.

Opinnäytetyön tekemisessä käytetään sekä opinnäytetyön tekijän omaa tietokonetta että hänellä työpaikallaan käytössään olevaa tietokoneyksikköä (kuvio 17). Savonia-ammattikorkeakoululta vuodeksi käyttöön vuokrattu SPSS-tietojenkäsittelyohjelma on asennettu nimenomaan kotikoneelle. Ohjelman hinnan 25 euroa tekijä on kustantanut itse. Työkoneelle sen asentaminen ei olisi ollut edes luvallista ilman Ylä-Savon ammattiopiston atk-henkilöstön lupaa ja myös vuokrasopimus esti sen asentamisen muulle kuin vuokraajan omistamalle koneelle. Lähdemateriaalin keräämistä varten tarvittut kansiot sekä kopiopaperit ovat toimeksiantajalta. Työtä varten tarvittava tulostaminen ja kopioiminen tehdään myös toimeksiantajan laitteilla. Muita materiaalikustannuksia ei ole. Opiskelijoille suunnatut kyselyt on järjestetty työn ohessa paikanpäällä oppilaitoksella.

KUVIO 17. Opinnäytetyön tekijän työpiste Ylä-Savon ammattiopistolla

Opinnäytetyö oppaineen (liite 1) tehdään pääsääntöisesti tekijän omalla ajalla. Tarkoitus oli, että itse opasta olisi ollut mahdollista tehdä myös työajalla. Aina kun aikaa varsinaisilta työtehtäviltä jäisi, tekijä kirjoittaisi opasta. Tähän oli kuitenkin mahdollisuus vain vuoden 2006 alkukuukausina ennen siittolakauden ja kesätyöjakson alkua. Työaika ei yksinkertaisesti riitä. Kirjoittaminen vaatii myös sellaista keskittymistä, johon työaikana ei ole mahdollisuutta. Työaikana pystyy suorittamaan kuitenkin taustatietojen havainnoimista ja kokoamista sekä tarvittavaa tiedostojen tulostamista, mitkä ovat myös tärkeitä osatekijöitä työn onnistumiselle suunnitteluvaiheesta aina päättävään pohdintaan saakka.

3.4 Työn arviointimenetelmät

Tärkein osa toiminnallisen opinnäytetyön arviointia on, onko työlle asetetuissa tavoitteissa onnistuttu. Aina ei tietenkään tavoitteisiin päästä tai ne voivat muuttua työtä tehtäessä. Tämäkin on hyväksyttävää, kunhan perustelut näille ilmenevät opinnäytetyön raportoinnissa. Lisäksi on kyettävä määrittämään, täyttääkö työ nykyisen viidentoista opintopisteen vaatimuksen. Sen määrittäminen voi olla joskus vaikeaa. Työssä on myös oltava näkyvillä tutkiva asenne, vaikka varsinaisesta tutkimuksesta ei olekaan kyse. Tutkiva näkökulma muodostuu työssä käytettyjen valintojen kriittisestä tarkastelusta ja niiden perusteluista aiheen tietoperustaan eli tässä työssä teoreettisiin lähtökohtiin nojaten. Opinnäytetyön on myös oltava ammatillisesti kehittävä. Arvioinnissa tulisi huomi-

oida, onko näissä vaatimuksissa onnistuttu. Arviointi toteutuu tekijän itsearviointilla sekä työn ohjaajilta ja opponenitilta saaduilla arvioinneilla. (Vilka & Airaksinen 2004, 154–157.)

Vilkan (2004, 157–158) mielestä objektiivisen arvioinnin saavuttamiseksi olisi tarpeen kerätä palautetta työn kohderyhmältä. Oppaan kyseessä ollessa palautetta tarvitaan erityisesti sen käytettävyydestä ja toimivuudesta tavoitteissa asetetulla tavalla sekä visuaalisesta ilmeestä ja luettavuudesta. Tämä toteutetaan pyytämällä arviointia *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaasta* (liite 1) Ylä-Savon ammattiopiston opiskelijoilta, muilta tallimestareilta, ammattiaineiden opettajilta ja muulta henkilökunnalta sekä itse toimeksiantajalta. Henkilökunnalta saatava arviointi on lähinnä vertaisarviointia. Opiskelijoilta saatava palaute on erityisen tärkeää tekijän oman ammattitaidon kehittymisen kannalta. Vuosien käytännön työkokemuksen myötä on kuitenkin tiedossa, että rehellisen ja oikeasti merkitsevän arvioinnin saaminen on vaikeaa. Työaika on rajallinen ja hoidettavia asioita on paljon. Ymmärrettävää on, että täytyy todella olla paneutunut työhönsä, jos haluaa ja ennättää kaikkiin vaadittuihin yksityiskohtiin perehtyä syvällisemmin.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on mahdollista käyttää tukena tutkimuksellisia osia. Tässä opinnäytetyössä palautekyselyn teettäminen opiskelijoilla perustuu heidän tarpeitensa selvittämiseen ja sitä myötä tuotoksena olevan oppaan (liite 1) tarpeellisuuteen. Työn arvioinnissa on selvitettävä, onko kyselyn sisällyttäminen järkevää, kuinka sen sisällössä on onnistuttu, kuinka luotettavaa siitä saatava tieto on ja onko sen käsittely toteutettu vaatimusten mukaisesti. (Vilka & Airaksinen 2004, 56–57, 158.)

Oppaan ollessa kyseessä Vilka (2004, 158–159) toivoisi arvioinnissa pohdittavan, olisiko joku toinen toteutustapa ollut valittua parempi. Hän tuo esille saman ajatuksen, kuin tekijä itsekkin tuotoksen loppuvaiheessa kokee: Jotta välttyttäisiin suurelta kopiointin määrältä, opas olisi saatava toimimaan myös verkkototeutuksena. Asiaa käsitellään tarkemmin luvussa 4.6 Oppaan sisällön ajan tasalla pitäminen. Toteutustavassa on arvioitava lisäksi oppaan ulko- ja kieliasu, kuten valittu fontti ja sen koko, kuvitus ja väritys sekä luettavuus kohderyhmän tarpeet ja toimeksiantajan vaatimukset huomioiden. Tässä työssä ulkoasullista toteutusta rajoittivat kustannustekijät. Painettu versio olisi ollut näyttävämpi kuin nyt toteutettu Microsoft Word -tiedostosta kopioitu opas (liite 1).

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUSVAIHEET

4.1 Lähdemateriaalin kokoaminen ja hyödyntäminen

Lähdemateriaalin kokoamisen aloitin lokakuussa 2005, kun opinnäytetyöni aihe oli varmistunut. Oli selvää, että tuotoksena olevan *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) perustana täytyy olla voimassa oleva valtakunnallinen maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelma, Maatalousalan perustutkinto 2001, ja siihen pohjautuva Ylä-Savon ammattiopiston oma koulukohtainen hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma.

Valtakunnallisen opetussuunnitelman lisäksi opetushallitus on tuottanut paljon erilaista huomioon otettavaa koulutuksellista materiaalia, joista tärkeimpinä omalle opinnäytetyölleni olivat Opiskelijan arvioinninopas ammatilliseen koulutukseen (toim. Kinnunen & Halmevuori 2003), Työssäoppimisen työsuojelu maatalousalan perustutkinnossa (2005) ja Kansallinen ammattiosaamisen näyttöaineisto – Maatalousalan perustutkinto (2006). Kaiken tämän materiaalin taustana on ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö, jota opetushallituksen on ohjeistuksessaan noudatettava. Opinnäytetyöni tukena ollut lähdemateriaali oli itselleni valtaosin ennestään tuttua, mutta asioiden kertaaminen oli silti tarpeen. Enemmän perehtymistä vaati ammattiosaamisen näytöistä tuotettu materiaali, jota alkoi tulla saataville vasta vuoden 2006 aikana.

Tallimestarin työssä tallityöviikkojen sekä kesätyössäoppimisen ohjaajana tarvitaan myös muuta kuin opetuksellista tietämystä. Hevosten hoidollisten ja ruokinnallisten asioiden tukena työssä käytin alan suomalaista ja osin myös suomennettua ammattikirjallisuutta:

- Ruokinnalla tuloksiin 3 (Lillkvist 2002)
- Hevosen ruokinta ja hoito (Saastamoinen & Teräväinen toim. 2003)
- Terve ja sairas hevonen (Pettersson & Green 2005)
- Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen (Maa- ja metsätalousministeriö 2004)
- Terve hevonen – cd-rom (Opetushallitus 2004)
- Hevoset ja työturvallisuus (Työturvallisuuskeskus 2005).

Kestävän kehityksen osalta on myös tuotettu nimenomaan ammatilliseen koulutukseen suunnattua materiaalia. Opetushallituksen kestävän kehityksen verkkosivuilta löytyy asiasta tietoa, jota on kohdistettu eri opetusasteille esikoulusta ammatilliseen koulutukseen. Myös Suomen ympäristökasvatuksen seuran sivuilta löytyy hyödyllisiä vinkkejä, kuinka kestävästä kehitystä voidaan ottaa huomioon opetuksessa. Lisätietoja näistä löytyy seuraavilta verkkosivuilta [Viitattu: 5.11.2006]:

- Opetushallituksen kestävän kehityksen sivut: <http://www.edu.fi/teemat/keke/>
- Suomen ympäristökasvatuksen seuran (ry) verkkosivut: <http://www.ymparistokasvatus.fi/index.htm>

Lisäksi raportoinnin sisällön ja ulkoasun toteuttamisessa käytin lähde- ja taustamateriaalina opinnäytetyön tekemisen ja kirjallisen tuotoksen oppaita:

- Toiminnallinen opinnäytetyö (Vilka & Airaksinen 2004)
- Tutki ja kirjoita (Hirsjärvi ym. 2005)
- Viestintätaito (Repo & Nuutinen 2003)
- Opinnäytetyön kirjallinen raportointi -moniste (Suhonen 2006)
- Nykysuomen käsikirja (Ikola toim. 1991).

Lähdemateriaalin löytäminen ei ollut ongelmallista. Sitä oli paljon saatavilla eri muodoissa. Ongelmallisempaa oli rajata käytettävä materiaali ja sitoa sen sisältö yhtenäiseksi asiaksi niin tähän opinnäytetyöni raporttiin kuin tuotoksena olevaan oppaaseen (liite 1). Tätä varten jouduin tekemään sekä kirjallista että ajatuksellista muokkaustyötä useampaan otteeseen. Usein kuitenkin nukuttu yö tai asioiden havainnollistaminen käytännön työssäni antoi toimivia ratkaisuja valintoihin. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että menin ihan konkreettisesti johonkin tilaan talleilla, esimerkiksi kengityshalliin tai ruokintahuoneeseen, ja mietin, mitä niissä tehdään ja miten niissä toimitaan.

4.2 Palautekyselyjen järjestäminen ja tietojen käsitteleminen

Tämän osion toteutuksen aloitin marraskuussa 2005 raoh04- ja heho04-opiskelijoille suunnatulla palautekyselyllä tallityöviikkojen tavoitteista, toteutumisesta, opastuksesta ja oppimisesta. Tämän kyselyn ja sen käsittelyn toteutin yhdessä tämän opinnäytetyön opponentin, Riina Huuskon, kanssa agrologiopintojen Tutkimusmenetelmät opintojak-

solla. Opintojaksolla tuli tutuksi tietojenkäsittelyssä käytettävä SPSS-ohjelma, jonka opiskelua voitiin näin hyödyntää samalla tulevassa opinnäytetyössä.

Tämän jälkeen toteutin vastaavan kyselyn raohy04-, raoh03- ja heho03-opiskelijoille vuoden 2006 tammikuussa, kun he tulivat lähiopetukseen työssäoppimisjaksoiltaan. Lisäksi tein vielä vastaavan kyselyn ensimmäisen vuosikurssin raoh05-, raohy05- ja heho05-opiskelijoille toukokuussa 2006. Mielestäni heidän kyselyn teettäminen tuossa vaiheessa oli perusteltua sillä, että vasta tuolloin heillä alkoi olla useampi tallityöviikko takanaan ja näin heillä oli paremmat tiedot ja taidot vastata kysymyksiin.

Ohessa ovat selitykset edellä mainittuihin luokkalyhenteisiin:

- raoh03, raoh04, raoh05: vuosina 2003, 2004 ja 2005 aloittaneet ratsastuksenohjaajaopiskelijat
- raohy04 ja raohy05: vuosina 2004 ja 2005 aloittaneet ylioppilas- tai jonkun muun toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ratsastuksenohjaajaopiskelijat
- heho03, heho04 ja heho05: vuosina 2003, 2004 ja 2005 aloittaneet hevostenhoitajaopiskelijat, joista osa suuntautuu ravipuolelle ja osa hevosten hoito- ja kasvatuspuolelle.

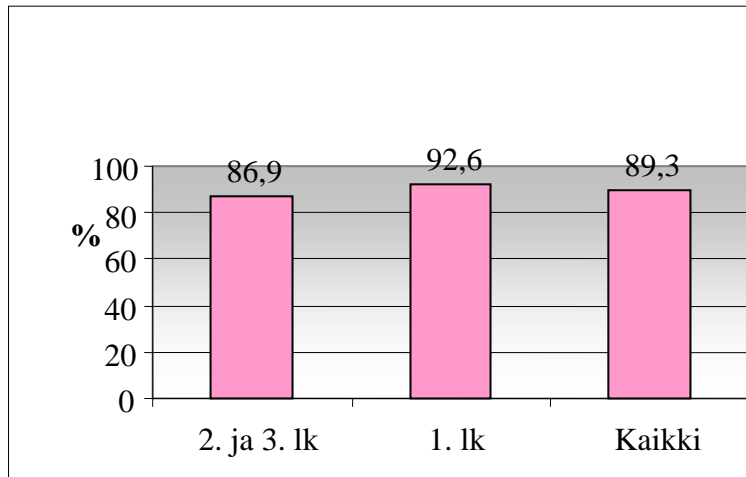
Liitteenä 12 olevassa laatimassani palautekyselylomakkeessa on 36 väittämää, joiden kohdalta opiskelijat rastivat lähinnä omaa mielipidettään olevan vaihtoehdon. Liitteenä 11 on saatekirje tälle palautekyselylomakkeelle. Vaihtoehdot kyselyssä olivat: täysin samaa mieltä, samaa mieltä, neutraali kanta, erimieltä ja täysin erimieltä. Väittämät muotoilin sekä positiiviseen että negatiiviseen sävyyn. Tästä ovat esimerkkinä seuraavat väittämät: Tallityöviikot ovat liian raskaita fyysisesti (väittäjä 2) ja Väkirehujen jakomenetelmä on selkeä ja toimiva (väittäjä 20).

Tällä väittämien erilaisella muotoilulla halusin tehdä kyselystä mielenkiintoisemman ja samalla laittaa opiskelijat perusteellisemmin miettimään vastauksiaan. Mielestäni tässä myös onnistuin, sillä opiskelijat vastasivat näihin kysymyksiin mielellään ja vastausprosentti oli peräti 89,3. Tosin tähän vaikutti omalta osaltaan se, että kyselyihin vastattiin oppituntien aikana, jolloin kaikki paikalla olleet vastasivat ja palauttivat kyselyn. Väittämien lisäksi oli mahdollisuus vapaamuotoisen palautteen antamiseen ja omien talli-

työviikkoa koskevien toiveiden esittämiseen, mutta näihin ei juuri tullut vastauksia. Oletan tämän johtuneen siitä, että väittämiä oli paljon ja vastaamisen tarmo meni niihin. Monikaan opiskelijoista ei jaksanut enää paneutua kirjoittamiseen.

Palautekyselystä ei ollut tarkoituskaan tehdä tämän opinnäytetyön osalta mitään varsinaista tutkimusta, vaikka materiaalin määrä – 92 palautettua kyselyä – olisi sen mahdollistanutkin, vaan käyttää sen antamia tietoja opinnäytetyön tarpeen ja ongelmakohtien kartoittamiseen sekä omien havaintojeni vahvistamiseen. Kyselyllä halusin saada opiskelijoidemme mielipiteistä konkreettista faktaa. Kyselyihin vastattiin nimettöminä. Ainoastaan luokkatiedon halusin saada selville pyytämällä opiskelijoita ympäröimään oman luokkatunnuksensa kuten heho03, raoh03 tai raohy04. Tämä antaisi tarvittaessa mahdollisuuden selvittää, miten eri vuosikurssit ovat kokeneet tallityöviikot ja onko merkittäviä eroja ratsastuksenohjaajiksi ja hevostenhoitajiksi opiskelevien mielipiteissä. Tyttöjä ja poikia en halunnut eriteltävän, koska lukuvuonna 2005–2006 kyselyn piirissä olevilla luokilla opiskeli vain yksi poika.

Kyselyn piiriin kuului kaikkien luokkien osalta 103 opiskelijaa, joista sen palautti 92 opiskelijaa. Vastausprosentiksi tuli näin ollen 89,3. Analysoidessani kyselyä jaoin opiskelijat kahteen ryhmään. Toisen ryhmän muodostivat yhdessä toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijat ja toisen ryhmän yksinään ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat. Perusteluna jaottelulle pidin kokemuspohjaa tallityöviikoilla työskentelystä. Halusin tietää, miten erilaisilla ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat kokevat tilanteensa vanhempiin opiskelijoihin verrattuna. Kuten kuviossa 18 käy esille toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijoiden kokonaismäärä oli 61 ja kyselyn palautti 53 eli heidän vastausprosenttinsa oli 86,9. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kokonaismäärä oli 42 ja kyselyn palautti 39 eli heidän vastausprosenttinsa oli 92,6.

KUVIO 18. Palautekyselyyn vastanneiden osuus kyselyyn osallistuneiden luokkien koko opiskelijamäärästä, $n = 103$

Palautekyselystä halusin poimia opinnäytetyöni taustaksi vain kymmenen väittämää eli 27,8 prosenttia kaikista väittämistä. Valitsin ne, joilla katsoin eniten olevan merkitystä työni kannalta. Joukossa on myös joitakin väittämiä (väittämät 14, 15, 17, 19 ja 24), joista olen kuullut kommentointia ”tallin käytävillä” ja halusin tarkistaa niiden todellisen tilanteen. Tarkemman tutkimisen alle otin kyselystä seuraavat väittämät:

- Väittämä 1: Tallityöviikkoja on liikaa.
- Väittämä 4: Päivystysasuntolan asuinilmapiiri on hyvä.
- Väittämä 14: Karsinoiden siivousta on liikaa.
- Väittämä 15: Turve on huono ratkaisu kuivikkeena.
- Väittämä 17: Karsinoiden siivouksen työvälineet ovat hyviä ja toimivia.
- Väittämä 19: Hevosten hoitotoimenpiteitä on tallityöviikoilla liian vähän.
- Väittämä 21: Mielestäni minua ohjataan liian vähän työtehtävissäni.
- Väittämä 24: Tallimestarit ovat tarvittaessa helposti tavoitettavissa.
- Väittämä 30: Oppimispäiväkirjan ylläpitäminen on hyvä apuväline tiedonkulusa tallimestareiden kanssa sekä oppimiseni hahmottamiseen itselleni.
- Väittämä 32: Pidän koko tallityöviikkokäytäntöä tarpeettomana oppimisen kannalta.

Taulukosta 1 ilmenee ensimmäisen vuosikurssin, joista tekstissä käytän lyhyempää nimitystä ykköset, ja taulukosta 2 toisen ja kolmannen vuosikurssin, joiden lyhyempi nimitys tekstissä on kakkoset ja kolmoset, opiskelijoiden mielipiteiden jakautuminen va-

littujen väittämien osalta. Vain noin viisi prosenttia ykkösistä koki, että tallityöviikkoja on liikaa. Vuosikurssia tai kahta vanhemmista opiskelijoista tätä mieltä oli hieman alle neljä prosenttia. Tämän perusteella koulutuksen eteneminen ei ole saanut opiskelijoita kyllästymään tallityöviikkoihin. Molemmissa ryhmissä kuitenkin neutraalin kannan ottaneita oli yli 30 prosenttia. Päivystysasuntolan asuinilmapiiriä piti hyvänä ykkösistä 64,2 prosenttia ja huonona noin 12,8 prosenttia (taulukko 1) sekä kakkosista ja kolmosista hyvänä 54,7 prosenttia ja huonona vain 5,7 prosenttia (taulukko 2). Loput ykkösistä eli 23,1 prosenttia sekä kakkosista ja kolmosista 39,6 prosenttia eivät ottaneet asiaan kantaa.

Neutraaliin mielipiteeseen päätyneitä oli lähes jokaisen väittämän kohdalla suhteellisen paljon. Oletuksena voisi olla, etteivät opiskelijat oikein tohtineet kertoa kielteistä mielipidettään, vaikka kyselyyn vastattiin nimettöminä. Oletettavaa on, että myönteinen suhtautuminen asiaan on helpompi tuoda julki. Neutraalien kannanottojen iso määrä ei mielestäni tee kyselyn analysoimisesta oikein luotettavaa, mutta varmasti se antaa suuntaa siitä, miten opiskelijat asiat kokevat. (Taulukot 1 ja 2.)

Karsinoiden siivoamisen osalta opiskelijoiden mielipide yllätti melkoisesti, koska se on tallitöiden fyysisesti raskainta työtä. Kenenkään ykkösen mielestä sitä ei ollut liikaa ja neutraalille kannallekin päätyi vain 18,0 prosenttia. Kakkosien ja kolmosien vastaukset olivat ihan samansuuntaisia. Karsinoiden siivoamisen määrää heistä piti liikana 1,9 prosenttia ja kantaa jätti ottamatta 17,0 prosenttia. Loput olivat tyytyväisiä työmäärään. Turpeen käytöstä kuivikkeena ei ykkösistä pitänyt 23,1 prosenttia ja 39,5 prosenttia jätti ottamatta kanta. Kakkosten ja kolmosten osalta vastaavat luvut olivat 17,0 ja 37,7 prosenttia. Karsinoiden siivoamisen työvälineitä eli kottikärryjä, talikoita, lapioita ja lakaisuharjoja moitittiin vastauksissa enemmän. Ykkösistä 53,9 sekä kakkosista ja kolmosista 45,3 prosenttia ei ollut niihin tyytyväisiä. Tämän väittämän kohdalla neutraalisessa kannanotossa oli paljon hajontaa. Ykkösistä 7,7 ja kakkosista ja kolmosista 26,4 prosenttia eivät ottaneet asiaan kantaa. (Taulukot 1 ja 2.)

TAULUKKO 1. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden mielipiteiden jakautuminen tallityöviikoista prosentteina, n = 39

Väittämät	1. vuosikurssin mielipiteiden jakautuminen (%)					
	täysin samaa mieltä	samaa mieltä	neutraali kanta	erimieltä	täysin erimieltä	yhteensä
Tallityöviikkoja liikaa	0,0	5,1	35,9	41,0	18,0	100,0
Päivystysasuntolan ilmapiiri hyvä	10,3	53,9	23,1	12,8	0,0	100,0
Karsinoiden siivousta liikaa	0,0	0,0	18,0	56,4	25,6	100,0
Turve huono ratkaisu kivi- vikkeena	2,6	20,5	35,9	30,8	10,3	100,0
Työvälineet hyviä ja toimivia	15,4	38,5	7,7	33,3	5,1	100,0
Hoitoja tallityöviikoilla liian vähän	2,6	2,6	41,0	43,6	10,3	100,0
Minua ohjataan liian vähän	2,6	5,1	28,2	43,6	20,5	100,0
Tallimestarit tarvittaessa helposti tavoitettavissa	10,3	64,1	23,1	2,6	0,0	100,0
Oppimispäiväkirjan ylläpitäminen hyvä apuväline	7,7	38,5	43,6	7,7	2,6	100,0
Tallityöviikot tarpeettomia oppimisen kannalta	0,0	2,6	7,7	38,5	51,3	100,0

Hevosten hoitotoimenpiteitä oli ykkösten mielestä liian vähän 5,2 prosentin osalta ja kantaa jätti ottamatta 41,0 prosenttia. Vastaavat luvut kakkosilla ja kolmosilla olivat 17,0 ja 39,6 prosenttia. Tässä näkyy todennäköisesti omien taitojen kasvaminen, jolloin haluaa perehtyä laajemmalti ja monipuolisemmin hevosten hoitoihin, kuin tallityöviikoilla on ollut mahdollista. Työnohjauksen määrään oli ykkösistä tyytymättömiä 7,7 prosenttia ja tallimestareiden tavoitettavuuteen 2,6 prosenttia. Kakkosista ja kolmosista työohjauksen määrään tyytymättömiä oli peräti 11,3 prosenttia ja tallimestareiden tavoitettavuuteen 13,3 prosenttia. Kantaa ottamattomien osuus näiltä osin vaihteli 18,9–28,2 prosentin välillä. (Taulukot 1 ja 2.)

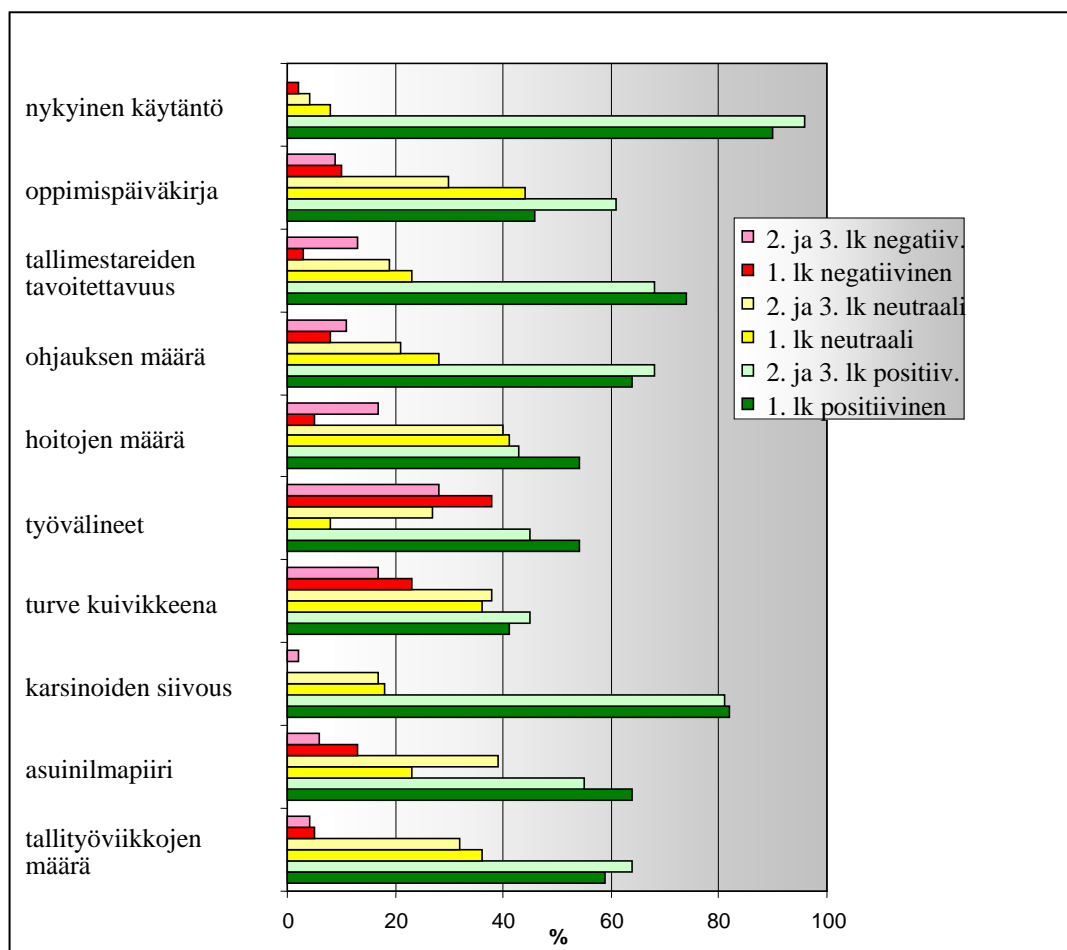
TAULUKKO 2. Toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijoiden mielipiteiden jakautuminen tallityöviikoista prosentteina, n = 53

Väittämät	2. ja 3. vuosikurssin mielipiteiden jakautuminen (%)					
	täysin samaa mieltä	samaa mieltä	neutraali kanta	erimieltä	täysin erimieltä	yhteensä %
Tallityöviikkoja liikaa	0,0	3,8	32,1	43,4	20,8	100,0
Päivystysasuntolan ilmapiiri hyvä	1,9	52,8	39,6	5,7	0,0	100,0
Karsinoiden siivousta liikaa	0,0	1,9	17,0	30,2	50,9	100,0
Turve huono ratkaisu kivi- vikkeena	1,9	15,1	37,7	28,3	17,0	100,0
Työvälineet hyviä ja toimivia	7,6	37,7	26,4	24,5	3,8	100,0
Hoitoja tallityöviikoilla liian vähän	1,9	15,1	39,6	32,1	11,3	100,0
Minua ohjataan liian vähän	0,0	11,3	20,8	58,5	9,4	100,0
Tallimestarit tarvittaessa helposti tavoitettavissa	11,3	56,6	18,9	7,6	5,7	100,0
Oppimispäiväkirjan ylläpitäminen hyvä apuväline	18,9	41,5	30,2	9,4	0,0	100,0
Tallityöviikot tarpeettomia oppimisen kannalta	0,0	0,0	3,8	26,4	69,8	100,0

Tallityöviikkojen oppimispäiväkirjan ylläpitämiseen oli tyytyväisiä ykkösistä 46,2 ja tyytymättömiä 10,3 prosenttia. Kakkosten ja kolmosten mielipiteiden osalta vastaavat luvut olivat 60,4 ja 9,4 prosenttia. Kokonaisuudessaan tyytyväisiä nykyiseen tallityöviikkokäytäntöön oli ykkösistä 89,8 prosenttia sekä kakkosista ja kolmosista 96,2 prosenttia. (Taulukot 1 ja 2.)

Taulukoiden 1 ja 2 lukujen perusteella voidaan sanoa Ylä-Savon ammattiopiston hevos-
talouden koulutusohjelman opiskelijoiden olevan varsin tyytyväisiä nykyiseen tallityö-
viikkojen toiminnan järjestelyihin. Palautteet olivat samansuuntaisia niin asumisen,
ruokailun, yhteistyön, oppimisen, ohjaamisen kuin talleilla tehtävien töiden osalta. Tä-
mä linjaus koski myös niitä väittämiä (liite 12), jotka tässä analysoinnissa jätin käsitte-
lemättä. Niissäkin neutraalien kantojen osuus oli mielestäni varsin suuri. Palautteet oli-
sivat varmaan olleet mielenkiintoisempia, mikäli kyseinen vaihtoehto olisi jätetty valin-
noista kokonaan pois.

Kuvioon 19 olen vielä koonnut mielipiteet edellä mainittuihin väittämiin poistamalla väittämän alkuperäisen asennoitumisen asiaan ja tuomalla esiin kunkin kohdan varsinaisen asian ytimen. Vihreä väri osoittaa positiivista eli myönteistä asennoitumista kyseiseen asiaan, keltainen neutraalia kantaa ja punainen väri negatiivista eli kielteistä asennoitumista. Ensimmäisen vuosikurssin palkiston värien sävyt ovat tummemmat kuin toisen ja kolmannen vuosikurssin palkeissa käytetyt värit. Tämä kaavio tuo paremmin esille edellisessä kappaleessa kertomani opiskelijoiden tyytyväisyyden nykyiseen tallityöviikkojen käytäntöön samoin kuin neutraalien kannanottojen varsin ison osuuden.

KUVIO 19. Opiskelijoiden suhtautuminen tallityöviikkojen eri osa-alueisiin, n = 92

Opiskelijoille suunnatun palautekyselyn pohjalta en voinut juurikaan kohdistaa *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) sisältöä mihinkään tiettyihin ongelma-kohtiin ja niiden ratkaisuihin. Mitään varsinaisia ongelmia ei palautteissa tullut

laajemmalti esille. Tietenkin myös yksittäisten opiskelijoiden kokemat epäkohdat tulee ottaa huomioon koulutuksen kehittämisessä ja monet esille tulleista ongelmista käsitellään jossain muodossa myös oppaassa. Yksi näistä on yhteistyön puute toisten opiskelijoiden kanssa, jonka jotkut kyselyyn vastanneista kokivat hankaloittavan työtään talleilla. Työvälineiden huonoa kuntoa moitittiin kaikista eniten esillä olleista asioista, mikä näkyy myös kuviossa 19.

Toivoin vuosina 2003–2005 opiskelunsa aloittaneiden hevostenhoitaja- ja ratsastuksenohjaajaopiskelijoille suunnatulta palautekyselyltä tallityöviikkojen tavoitteista, toteutumisesta, opastuksesta ja oppimisesta enemmän taustamateriaalia oppaan sisällön suunnittelemiselle, kuin siitä lopulta oli. Mielestäni tarpeettoman runsas neutraalien kannanottojen määrä vei särmän toivomiltani rehellisiltä ja kärkeviltä mielipiteiltä. Kyselyssä esille tulleista asioista ”tallin käytävillä kuultu purnaaminen” ja palautekyselystä saadut vastaukset eivät olleet samassa suhteessa toisiinsa, kuin olisin olettanut.

4.3 Oppaan sisällön kokoaminen ja ulkoasun suunnitseminen

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan (liite 1) sisällön sisällysluetteloineen (kuvio 20) suunnittelin tammikuun 2006 alkupuolella viimeistellessäni opinnäytetyösuunnitelmaani. Opinnäytetyöni suunnitelmaseminaari oli 10. tammikuuta 2006. Työn edistyessä varsinaiseen sisällysluetteloon ei tullut merkittäviä muutoksia. Muutin ainoastaan joidenkin otsikoiden ulkoasua yhtenäiseksi muiden otsikoiden kanssa. Pitkäaikaisella kokemuksella tallimestarin ammatista opiskelijoiden ohjaajana oli melko helppo suunnitella oppaan (liite 1) sisältö otsikoineen. Kaikki sisältöön valitut asiat tulevat opiskelijan eteen jossakin vaiheessa ensimmäistä opiskeluvuotta. Se, mitä kunkin otsikon alle kirjoitin, vaatikin jo tarkempaa pohdiskelua ja valikointia. Asiaa olisi ollut enemmänkin, kuin oli järkevää kirjoittaa, ettei oppaasta olisi tullut turhan pitkä ja laaja.

Sisällysluettelo

Hyvä opiskelija!.....	4
Puhelinnumeroita.....	5
I TALLITYÖVIIKOT (10 OV)	6
1 Opetussuunnitelman mukainen opetuksellinen tavoite.....	6
2 Tallityövuorojen jakaminen.....	7
3 Valvominen ja ohjaaminen.....	9
4 Yhdessä työskenteleminen.....	10
5 Asuminen, ruokaileminen ja vapaa-ajan viettäminen.....	12
6 Omien eläimien tuominen oppilaitokselle.....	14
7 Oppitunneille ja tentteihin osallistuminen tallityöviikoilla.....	15
8 Ammattimainen ja turvallinen pukeutuminen.....	15
9 Asiallinen ja ammattimainen käyttäytyminen.....	17
10 Työturvallisuus.....	19
11 Toiminta eri talliyksiköissä.....	33
12 Tallien päiväohjelma ja karsinakartat.....	36
13 Kokoontuminen vuoron alkaessa.....	40
14 Hevosten ruokkiminen.....	40
15 Hevosten tarhaaminen.....	44
16 Karsinoiden puhdistaminen.....	45
17 Hevosten liikuttaminen.....	47
18 Hevosten vammojen ja sairauksien hoitaminen.....	48
19 Hevosten kengittäminen ja kavioiden vuoleminen.....	49
20 Passihevosien hoitaminen.....	50
21 Pyykki- ja varustehuolto.....	50
22 Tallin ja talliympäristön siistinä pitäminen.....	52
23 Muut ajankohtaiset työt.....	53
24 Työn ja oppimisen arvioiminen.....	54
II KESÄTYÖSSÄOPPIMINEN ELI KESÄ-TO (4 OV).....	58
25 Opetussuunnitelman mukainen opetuksellinen tavoite.....	58
26 Toteuttaminen käytännössä.....	58
27 Työvuorojen jakaminen kesän ajalle.....	59
28 Tallityöt (1 ov).....	63
29 Siittolatyöt (1 ov).....	64
30 Maatilantyöt (1 ov).....	65
31 Asiakaspalvelu (1 ov).....	66
32 Oppimistehtävät.....	66
33 Kesätyössäoppimisen arvioiminen.....	68

KUVIO 20. Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan (liite 1) sisällysluettelo

Kuviossa 21 ilmenee, miten esimerkkinä oleva luku 10 Työturvallisuus muotoutuu oppaassa (liite 1) eri alaotsikoihin. Alaotsikot muotoilin kysymyksiksi ja se sekä auttoi itseäni sisällön luomisessa että uskon tuovan oppaan (liite 1) mielenkiintoisemmaksi lukea. Samasta syystä otsikoiden väreillä **punainen**, **sininen** ja **vihreä** tehostin lukujen numerointia. Musta-valkoisena tulostetussa tekstissä se ei tietenkään pääse oikeuksiin, mutta näytöltä luettuna ja väritulosteena värien käyttö elävöittää tekstiä. Muut oppaan (liite 1) luvut tein samalla periaatteella. Alaotsikoita tuli kaikkiaan niin paljon, etten laittanut niitä näkyviin sisällysluetteloon, jotta siitä ei tulisi turhan pitkä ja vaikeaselkoinen. Tietenkin sisältöön tuli jonkun verran muutoksia ja etenkin lisäyksiä matkan varrella, mutta pääosa siihen haluamistani asioista oli selvillä jo opinnäytetyöni alkuvaiheessa.

10 TYÖTURVALLISUUS

- 10.1 Mitä opetussuunnitelman perusteet sanovat työturvallisuudesta?
- 10.2 Mitä laki sanoo työturvallisuudesta?
- 10.3 Miten nuoret työntekijät on otettava huomioon työturvallisuudessa?
- 10.4 Mitä työturvallisuutta parantavia varusteita tarvitset tallitöissä?
- 10.5 Miten talutat, hoidat ja tarhaat hevosia turvallisesti?
- 10.6 Miten ajat ja ratsastat hevosia turvallisesti?
- 10.7 Miten kengität hevosia turvallisesti?
- 10.8 Miten lastaat, kuljetat ja purat hevosia turvallisesti?
- 10.9 Miten toimit hevosen karatessa tarhasta tai liikutuksesta?
- 10.10 Miten käytät eri työvälineitä turvallisesti?
- 10.11 Miten työvälineiden säilytyksellä lisää turvallisuutta tallialueella?
- 10.12 Miten liikut traktoreilla turvallisesti talli- ja hevosalueilla?
- 10.13 Mitä muita vaaratilanteita voi tallialueella olla?
- 10.14 Miten toimit tapaturman sattuessa itsellesi tai toiselle?
- 10.15 Miten toimit tulipalon sattuessa tallilla tai asuntolalla?
- 10.16 Miten oppilaitos ja sen henkilökunta ovat valmistautuneet hätätilanteisiin?

KUVIO 21. Luvun 10 Työturvallisuus muotoutuminen eri alaotsikoihin *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaassa* (liite 1)

Työturvallisuuden ohella yhdessä työskentelemisen ja asumisen ohjeistaminen oli mielestäni todella tärkeää tuoda esille liitteenä 1 olevassa oppaassa. Opiskelijoiden keski-

näiset ihmissuhdeongelmat teetättävät yllättävän paljon tallimestareillekin työtä, mikä on sitten pois varsinaisesta työnohjauksesta. Ammatillisessa peruskoulutuksessa ollaan kuitenkin tekemisissä pääsääntöisesti alaikäisten nuorten kanssa, joten tällaiset ongelmien selvittelyt on vain otettava osana omaa työtään.

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan (liite 1) varsinaisen sisällön luomisen aloitin tammikuussa 2006 Savonia-ammattikorkeakoulun agrologiopintojeni Projektityöskentely käytännössä -opintojaksolla. Olin Riina Huuskon kanssa mukana Osaava nuori työelämään -hankkeessa ja siinä tehtävämme oli kehittää oppilaitoksemme tallityöviikkojen osalta toimintaa niin, että opintonsa aloittavat opiskelijat kotiutuisivat, ryhmäytyisivät ja viihtyisivät paremmin niin sanotussa siirtymävaiheessa, jolla tarkoitetaan siirtymistä peruskoulusta ammatilliseen koulutukseen. Ryhmäytymisellä tarkoitetaan ryhmähengen luomista eli yhteenkuuluvaisuutta oman opiskeluryhmän sisällä. Suurin muutos monen opiskelijan kohdalla oli muuttaminen suoraan kotoa vieraille paikkakunnalle opiskelija-asuntolaan asumaan. Onnistuneella siirtymävaiheella vältetään opintojen keskeyttämisiiä.

Aloitin opintojakson aikana opinnäytetyön tuotoksena olevan oppaan (liite 1) suunnittelun ja tekemisen lähinnä sosiaalisen puolen osalta. Tähän kuuluivat asuminen, ruokaileminen, yhteistyö, osin työturvallisuus ja toimintasäännöt tietyissä tilanteissa. Opintojeni myötä osallistuin myös Osaava nuori työelämään hankkeen kahteen eri koulutus-tilaisuuteen Ylä-Savon ammattiopistolla Iisalmissa (Asevelikatu 4) kevään 2006 aikana. Projektityöskentely käytännössä opintojaksolla maaliskuun 2006 alkuun mennessä valmistuivat oppaan (liite 1) noin kolmekymmentä sivua. Lopulliseen tuotokseen muutin jonkun verran sivujärjestyksiä, joten kyseiset sivut eivät ole kaikki enää oppaan ensimmäisiä sivuja.

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan (liite 1) kirjoittaminen jatkui omana työnäni kevään 2006 aikana ja toukokuun alkuun mennessä sain tallityöviikkojen osuuden valmiiksi arviointiosuutta lukuun ottamatta. Touko- ja kesäkuun pidin taukoa opinnäytetyöstäni ja keskityin näyttötutkintomestarikoulutukseni kirjallisiin tehtäviin, koska ammattiin johtavat näyttötutkinnot olivat ajankohtaisia tuolloin oppilaitoksellamme. Heinä- ja elokuun 2006 aikana kirjoitin tallityöviikkojen arviointiosuuden sekä kesätyössäoppimisen osuuden kokonaisuudessaan. Oppaan (liite 1) annoin ensimmäisen

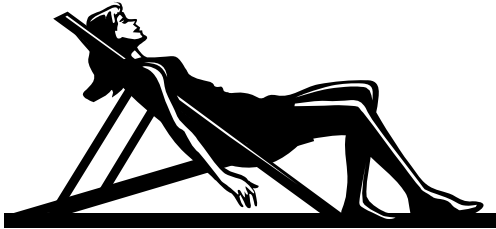
kerran luettavaksi ja arvioitavaksi opponentille ja toimeksiantajan edustajalle elokuun alkupuolella ja työkavereille elokuun puolivälissä. Tältä pohjalta tein täydennyksiä ja joitakin korjauksia tekstiin elokuun lopussa. Teksti ei aina muodostunut lopulliseen asuunsa kerralla, vaan tein tuotoksen itsearviointia koko prosessin ajan, minkä johdosta osaa tekstistä tuli muokattua useampaankin otteeseen.

Oppaasta (liite 1) tuli sivumäärällisesti laajempi kuin alkujaan olin tarkoittanut. Lähes kahdeksankymmentä sivua on melkoinen määrä lukea. Mielessäni onkin kaivertanut koko työni ajan opponenttini kommentti opinnäytetyöni suunnitelmaseminaarissa: ”Miten aiot saada opiskelijat lukemaan oppaan?” Halusin kuitenkin sisällyttää siihen kaikki työssäni eteen tulleet asiat tallityöviikkoja ja kesätyössäoppimista koskien. Näin sain kaikki omaan tallimestarin työhöni kuuluvat asiat yksiin kansiin. Tarkoituksena oli koota tietopaketti, josta voi etsiä vastaukset mieltä askarruttaviin asioihin. Uskon oppaan (liite 1) täyttävän tämän tarkoituksen.

Ihan ensimmäisenä vaihtoehtona mietin oppaan (liite 1) kuvittamista ottamillani valokuvilla, mikä toimisikin hyvin painetussa versiossa. Aikaisemmasta kokemuksestani kuitenkin tiedän, että kopioituna oppilaitoksemme kopiointitekniikalla, valokuvat eivät toimi yhtä hyvin. Mattapintaiset, mustavalkoiset, kopioidut valokuvat näyttävät ankeilta ja sotkuisiltakin. Tämän ja sen johdosta, ettei oma piirtämisen taitoni ole erityisen hyvä, eikä siihen olisi ollut enää aikaakaan, päädyin käyttämään kuvia Microsoftin ClipArt-tiedostoista. Niiden monipuolisuus ja vapaa käyttöoikeus puolsivat myös valintaani. Kuvat olivat pääosin yksinkertaisen selkeitä, mutta samalla paljon kertovia. Toimeksiantajani edustaja hyväksyi näiden kuvien käytön ja omasta mielestäni onnistuin löytämään kuhunkin aiheeseen hyvin sopivat kuvat.

Opinnäytetyöni väliseminaari oli 11. syyskuuta. Tilaisuudessa ohjaajiltani saamani ohjauksen myötä muokkasin vielä oppaan (liite 1) ulkoasua. Luettavuuden helpottamiseksi ja sivumäärän pienentämiseksi palstoitin oppaan Microsoft Wordin avulla kaksipalstaiseksi. Tämän johdosta luettavuus parani selkeästi ja sivumääräkin pieneni noin kymmenellä sivulla. Palstoittamisen lisäksi kuvitin oppaan (liite 1) uudelleen ottamillani valokuvilla. Valokuvat toimivat hyvin tietokoneen näytöllä sekä hyvälaatuisessa tulostuksessa. Kuvien lisääminen kasvatti oppaan (liite 1) kokoa tiedostona melkoisesti. Kuvat oli sen vuoksi pakattava, jotta jouheva sähköinen siirtäminen olisi mahdollista. Kuvien

pakkaaminen puolestaan heikensi niiden ulkoasua, joten pakkaaminen on muistettava purkaa ennen tulostamista. Liitteenä 1 olevassa *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* -cd-versiossa kuvia ei ole pakattu. Kuvioissa 22 ja 23 näkyy esimerkkinä, miten korvasin nykyisessä oppaassa (liite 1) sivulla 14 olevan kuvan, joka kertoo lepäämisestä vapaa-ajalla.

KUVIO 22. Kuva lepäämisestä oppaan ensimmäisessä versiossa

KUVIO 23. Kuva lepäämisestä oppaan toisessa versiossa

Alun perin olisin halunnut tekemästäni *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaasta* (liite 1) ihan painetun version, mutta tiedustellessani painatuskustannuksia kahdestakin eri yrityksestä, huomasin niiden muodostuvan turhan suuriksi. Vuosittainen painomäärä olisi suhteellisen pieni eli noin 50 kappaletta, koska tietojen päivittämisen takia ei olisi järkevää tehdä vuoden tarvetta suurempia painoksia kerralla. Keskusteltua ni toimeksiantajan kanssa asiasta tammikuussa 2006 pitämässämme palaverissa tulimme tulokseen, että kopioisimme oppaan (liite 1) ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Kansisivu voisi olla nelivärinen, mutta muut tekisimme mustavalkoisiksi kustannuksien alentamiseksi. Oppaan (liite 1) voisi kansittaa läpinäkyviin muovikansiin, mikä toisi sille enemmän arvoa kuin pelkkä monistenippu. Lisäksi haluaisin laittaa oppaan (liite 1) nähtäville oppilaitokselle vuonna 2006 perustettuun Moodle-verkkooppimisympäristöön.

4.4 Oppaan sisällön ja ulkoasun sisäisen ja ulkoisen arvioinnin hankkiminen

Toimeksiantajan edustajan ja samalla työni ohjaajan koulutuspäällikkö Leena Rimpiläisen kanssa olemme kokoontuneet *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) merkeissä kaksi kertaa pohtimaan sen toteuttamista. Ensimmäinen kerta oli tammikuun 2. päivä ja toinen kerta elokuun 4. päivä vuonna 2006. Koska työskentelemme samassa työpisteessä, tapaamme lähes päivittäin ja näin ollen asioista on keskusteltu toisiimme törmätessämme aina tarpeen vaatiessa. Lisäksi opponentin tallimestari Riina Huuskon kanssa olemme olleet aktiivisesti yhteydessä Verkkosalkkuoppimisympäristössä. Hänen äitiyslomansa ja hoitovapaansa johdosta emme ole tavanneet työn merkeissä. Näiltä molemmilta tahoilta olen kuitenkin saanut oppaan (liite 1) toteutukseen kiitettävästi apua ja neuvoja.

Toimitin *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) kaikille työkavereilteni luettavaksi sähköpostitse elokuun 25. päivänä 2006 sen jälkeen, kun olin saanut toimeksiantajani edustajalta hyväksynnän sille. Tässä versiossa ei vielä ollut palstoitusta eikä valokuvia kuvituksena. Koska oppaan (liite 1) sisältö on niin laaja, halusin palautetta muiden tallimestareiden ja ammattiaineiden opettajien lisäksi myös asuntolanvalvojalta, kiinteistöhoitajalta, keittiöhenkilökunnalta, siistijöiltä, toimistohenkilökunnalta ja opinto-ohjaajalta. Lisäksi halusin oppaasta (liite 1) mielipiteen vielä muutamalta toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijalta. Vapaaehtoisia ilmaantui tähän yhden päivän aikana 25. elokuuta, jolloin halukkuutta kyselin, kaksitoista opiskelijaa.

Palautteen pyysin toimittamaan vapaamuotoisessa asussa mielellään kirjallisesti joko sähköpostitse tai muuten paperilla. Näin minulla olisi rehellisesti näyttää mustaa valkoisella, mitä mieltä oppaasta (liite 1) ollaan. En kuitenkaan kieltäytynyt suullisista kommenteista, sillä tiedän itse kunkin työkiireiden olemassaolon ja työajan rajallisuuden. Oppaan (liite 1) laajuudesta johtuen sen lukeminenkin vie aikansa. Jo palautetta pyytäessäni tiesin, etten tulisi saamaan sitä ennen oppaan (liite 1) jakamista opiskelunsa aloitaneille opiskelijoille 28. elokuuta ja toiveeksi aikarajasta esitin opinnäytetyöni väliseminaarini 11. syyskuuta 2006. Henkilökunnalle toistin arviointipyynnön vielä uudelleen sähköpostitse 3. syyskuuta.

Koska välillä tuntui itsestänikin, että olen tehnyt paljon turhaa työtä opasta (liite 1) tehdessäni, saamani vähäinen palaute ei kohentanut mieltäni sen suhteen. Opiskelijoista palautteen antoi yksi ja henkilökunnasta kolme, joten siltä pohjalta en voi arvioida työni onnistumista. Ohessa on luettelo Ylä-Savon ammattiopiston henkilökunnalta ja opiskelijoilta saamistani palautteista:

- Oppaassa oli paljon tärkeää ja tarpeellista asiaa uuden työntekijän näkökulmasta ajatellen. Huomio kiinnittyi kuitenkin siihen, että välillä tekstissä oleva läheinen sinuttelu muoto muuttuikin passiiviseksi.
- Oppaassa oli paljon asiaa, josta ei ollut kuullutkaan ja toisaalta paljon itsestään selvyyskiä. On kuitenkin hyvä, että kaikki on laitettu paperille, koska tallien toimintatavat vaihtelevat.
- Iso työ on tehty, kun kaikki koottu yhteen. Ryntäävän hevosen taluttamisen ohjeistuksesta oli eri näkemys kuin tekijällä.
- Oppaasta löytyy paljon tarpeellista asiaa. Aikomus on hyödyntää sitä aikuiskoulutuksen puolella – etenkin oppaan työturvallisuusosiota.

4.5 Oppaan jakaminen opiskelijoille

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas (liite 1) on suunnattu nimenomaan ensimmäisen vuosikurssin hevostenhoitaja- ja ratsastuksenohjaajaopiskelijoille, joille järjestettiin erillinen tallimestareiden tiedotustilaisuus – niin sanottu talli-info. Tämä pidettiin maanantaina 28. elokuuta 2006 kello 8:15–9:00 ryhmänohjaajien tunnilla. Infossa olivat mukana tallimestareista Kirsi Lustig, Timo Vääränen ja Arja Aalto sekä ryhmänohjaajat Satu Riikonen ja Jukka Ruotsalainen. Ensimmäisen vuosikurssin raoh06 ja heho06 opiskelijoista olivat kaikki läsnä, minkä tarkistin nimenhuudolla. Samalla pystyin yhdistämään kasvoihin nimet, joita olin ennättänyt pyöritellä jo melkoisesti tallityöviikkojen työvuorolistaa alkavalle lukuvuodelle suunnitellessani. Tietenkään en tunnistaisi kaikkia heistä tältä pohjalta jatkossa, mutta jostakin on alettava ja tallityöviikoilla tulemme ajan kanssa paremmin tutuiksi.

Kyseisen infon tarkoitus ei ollut ainoastaan oppaan (liite 1) jakaminen, vaan joka vuosi pidämme vastaavan tilaisuuden. Näin me tallimestarit tuomme itsemme tunnetuiksi ja samalla kerromme oleellisinta tietoa tulevista tallityöviikoista. Samalla opiskelijat saa-

vat esittää kysymyksiään niistä. Tallityöviikkojen kymmenen opintoviikon laajuus on merkittävä osa opintoja ja sitovat tilalla yöpymisellään opiskelijoita. Kesätyössäoppimisen osuuden jakamisen jätin vasta keväälle 2007, koska on parempi sisäistää se lähempänä ajankohtaa. Syksyllä ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille tulee muutenkin niin paljon uutta asiaa. Tallityöviikkojenkin osuus oli oppaan ensimmäisestä versiosta, jota en ollut vielä palstoittanut ja valokuvilla kuvittanut. Teksti molemmissa versioissa on sama.

Tallityöviikkojen ohjeistuksen lisäksi jaoimme samalla ensimmäiset versiot tallityöviikkojen työvuoroista. Ensimmäiset versiot siksi, että työkokemuksellani tiedän muutoksia olevan tiedossa. Jatkossa jokaiselle ei enää jaeta uutta versiota, vaan yksi ja ainoa opiskelijoille suunnattu päivitetty versio löytyy ratsutallin aulasta ilmoitustaululta. Kaikin puolin info ajoi jälleen asiansa ja sen jälkeen oli toimistossani ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden vilkasta vierailua. Opinnot olivat alkaneet kaksi viikkoa aikaisemmin ja ennen tätä infoa heitä ei ollut näkynyt.

Infossa toivoin uusilta opiskelijoiltamme rehellistä palautetta saamastaan oppaasta (liite 1), jotta sitä voitaisiin parantaa seuraavaa lukuvuotta ajatellen. Tätä palautetta odotan saavani vasta keväällä 2007, kun heillä on jo useampia tallityöviikkoja takanaan. Onhan selvää, ettei palautetta voi antaa, ennen kuin saatuja tietoja on voinut sisäistää käytännössä.

Koska lukuvuosi 2006–2007 on ensimmäinen lukuvuosi *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) jakamisessa, laitoin yhdet kappaleet yleiseen levitykseen ratsu- ja ravitallin sekä päärakennuksen ilmoitustauluille, jotta meillä nyt sisällä olevat aikaisempien vuosikurssien opiskelijat saavat tutustua siihen. Koin sen tarpeelliseksi, koska mielenkiintoa heidän puoleltaan siihen ilmeni. Tämän mielenkiinnon koin kiitoksena työlleni, vaikken heiltä suoranaista palautetta saanutkaan.

4.6 Oppaan sisällön ajan tasalla pitäminen

Kuten tuli jo edellä ilmi *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas* (liite 1) ei ole sisällöltään koskaan lopullisesti valmis. Muutoksia tapahtuu vuosittain: henkilökunta

vaihtuu, oppilaitoksen sääntöihin tulee muutoksia, toimintakuviot muuttuvat ja jopa opetussuunnitelma saattaa muuttua, mutta ei toki vuosittain.

Koska en ole tehnyt aikaisemmin näin suurta kirjallista tuotosta, kuin liitteenä 1 oleva opas on, tuntuu, että sen sisältöä voisi muokata vaikka päivittäin uuteen muotoon. Josakin vaiheessa on vain tyydyttävä siihen, että tässä se nyt tällä erää on. Katsotaan tilannetta vuoden päästä uudelleen ja tehdään tarvittavat muutokset silloin. Toivottavasti tämä on sitä oman ammattitaidon kehittymistä eikä epävarmuutta omasta tämänhetkisestä osaamisesta tai tyytymättömyyttä oman työnsä jälkeen.

Tiedän jo nyt, että oppaan (liite 1) ajan tasalla pitäminen tulee olemaan osa työnkuvaani tulevaisuudessa. Varmasti sen sisältö tulee muuttumaan myös oman kokemuksen ja muilta saadun palautteen myötä vuosien mukana. Oletan ainakin, että tulevaisuudessa, kun Moodle-verkko-oppimisympäristö tulee aktiivisempaan käyttöön, opasta (liite 1) ei enää kopioida valmiiksi, vaan se on itse kunkin opiskelijan ja henkilökunnan edustajan luettavissa ja kopioitavissa siellä. Itse toivoisin sen olevan mahdollista jo ensi lukuvuonna 2007–2008, jotta isojen monistenippujen tulostaminen ja jakaminen vähenisi.

Pyrin tekemään oppaasta (liite 1) sisällöllisesti helposti ajan tasalla pidettävän. Esimerkiksi henkilökunnan nimi- ja puhelintiedot on tallimestareita lukuun ottamatta kohdistettu vain yhdelle sivulle (sivu 5). Tallimestareiden vastaavat tiedot mainitaan useammassakin kohdassa – samoin kuin yleinen hätänumero 112. Näin nämä tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen osalta oleellimmat puhelinnumerot jäävät ehkä parhaiten mieleen. Lisäksi oppaan tekstin yritin tehdä mahdollisimman ajattomaksi. Päivämääriä ja vuosilukuja, jotka vanhenevat pian on käytetty mahdollisimman vähän. Ne ja hevosten nimet tulevat kuitenkin esille muun muassa tallikartoissa (liite 1, sivu 39) ja ruokintalistsassa (liite 1, sivu 42). Hevosiakin poistuu vuosittain aina joitakin, mutta mielestäni niiden nimien vanheneminen ei ole oppaan (liite 1) sisällölle niin oleellista kuin vanhentuneiden päivämäärien. Microsoft Wordin muokkaa–korvaa-työkalu on hyvä apu tulevaisuudessa muutettavien tietojen etsimisessä. Olen joutunut käyttämään sitä jo opinnäyte-työtä tehdessäni varsin usein.

4.7 Opinnäytetyön kirjallisen raportin kirjoittaminen ja ulkoasun viimeistely

Opinnäytetyöni kirjallisen raportin kirjoittamisen aloitin yhtä aikaa tammikuussa 2006 tuotoksena olevan *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) kanssa. Jo opinnäytetyöni suunnitelmassa panostin ensimmäiseen lukuun Johdanto ja toiseen lukuun Opinnäytetyön teoreettiset lähtökohdat niin, että paljon silloin tekemääni tekstiä pystyin siirtämään muokkauksen jälkeen suoraan raporttiini. Huolellinen ja tarkka suunnittelu on ollut yksi valteistani työssä kuin työssä ja niinpä se tässäkin tuotti hyvää tulosta ja säästi aikaani alusta alkaen. Tammikuun 10. päivänä olleen hyväksytyyn suunnitelmaseminaarini jälkeen pääsin suoraan opinnäytetyöhöni käsiksi sekä tuotoksen että raportin suhteen.

Kolmas luku Opinnäytetyön toiminnalliset lähtökohdat muodostui valtaosin kevään 2006 aikana. Sisällön viimeistelyä tein paljon vielä syksylläkin. Luvun suurimpana ongelmana olivat useat liitteet, joita halusin tuoda julki lähinnä sen takia, että ne olivat omia tuotoksiani vuosien varrelta. Näin ne omalta osaltaan kertoisivat ammattitaitoni kehittymisestä sekä toisivat julki omaa työnkuvaani. Työni viimeistelyvaiheessa tein liitteiden karsintaa sillä perusteella, millä olisi kehityksellistä merkitystä oman ammattitaitoni ja tämän opinnäytetyöni osalta. Opinnäytetyöllähän pyritään osoittamaan tekijän oman oppimisen kehittymistä ja näin aikuisopiskelijana mielestäni myös oman ammattitaidon kehittymistä.

Opinnäytetyöni raportin sisällön otsikoineen pyrin muokkaamaan jo suunnitteluvaiheessa mahdollisimman lopulliseen muotoonsa. Tämäkin on osa järjestelmällisyyttäni. Muutoksia jouduin kuitenkin tekemään matkan varrella. Kaikkea ei voi – tai osaa – ottaa huomioon suunnitteluvaiheessa. Neljänteen lukuun Opinnäytetyön toteutusvaiheet lisäsin alalukujen otsikot 4.4–4.6 vasta raportin kirjoitusvaiheessa, jolloin niiden oleellinen tarve omina otsikkoinaan ilmeni. Kyseiset alaluvut ovat: 4.4 Oppaan sisällön ja ulkoasun sisäisen ja ulkoisen arvioinnin hankkiminen, 4.5 Oppaan jakaminen opiskelijoille sekä 4.6 Oppaan sisällön ajan tasalla pitäminen. Lisäksi luku viisi Pohdinta tuli kokonaisuudessaan jälkilisäyksenä, kun huomasin, ettei pelkkä yhteenveto riitä kokoamaan opinnäytetyöni ja sen tuotoksena olevan oppaan aikaansaamia ajatuksiani ja työni kehittämisen tarpeita. Väliseminaarissani 11. syyskuuta saamani opastuksen johdosta yhdistin vielä tuolloin omana kuudentena lukuna olleen Yhteenveto-luvun Pohdinta-lukuun.

Opinnäytetyön taulukoilla ja kuvioilla pitää olla tekstiä täydentävä ja itsensä selittävä merkitys. Tietenkin niihin on aina myös viitattava varsinaisessa tekstissä. Kuvioiksi luetaan myös kuvat. Näin ollen käytin varsin kovaa karsintaa valitsemilleni taulukoille ja etenkin kuvioille, vaikka hallussani on melkoinen määrä itse ottamiani valokuvia opilaitokseltamme vuosien varrelta. Sisällöllisesti oli selvää, että taulukot kuuluvat tässä opinnäytetyössä lähinnä neljännen luvun alalukuun 4.2 Palautekyselyjen järjestäminen ja tietojen käsitteleminen. Kuvioilla olisi mielellään värittänyt työtä enemmänkin, mutta täytyi huomioida niiden tieteellinen merkitys. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2005, 293–303.)

5 POHDINTA

5.1 Prosessin onnistuminen

Opinnäytetyöni aiheen valinnassa ja sen työstämisessä koen olleeni monessakin suhteessa etuoikeutetussa asemassa. Sain perehtyä opiskelijoiden ohjaamiseen, joka on tuttua omaa työtäni jo parin vuosikymmenen ajalta. Aiheen valinnassa onnistuin omasta mielestäni hyvin. Tämä asia on juuri sitä, mitä minä osaan. Hallitsen kirjallisen ulosanin paremmin kuin suullisen. Mielestäni olen jopa oikein hyvä siinä. Kahdenkymmenen vuoden työkokemuksella, mikä tuli täyteen 1. syyskuuta 2006, ammatillisen koulutuksen työnohjaajana tunnen olevani vahvoilla alaan liittyvissä asioissa. Minulla on ollut aikaa ja halua oppia, vaikka varmasti myös urautumista tiettyihin kuvioihin on tapahtunut. Olen kouluttautunut koko ajan aktiivisesti ihan omasta halustani ja työnantajani on antanut siihen kiitettävät mahdollisuudet. Tämä kaikki puolsi myös toiminnallisen opinnäytetyön valitsemista työn alle, vaikka tekemälläni palautekyselyllä olisi saanut aikaan melkoisen tutkimuksenkin.

Olen kuitenkin luonteeltani hyvin kriittinen omien tuotosteni ja työpanosteni suhteen. Niinpä en tässäkään koe onnistuneeni parhaalla mahdollisella tavalla. On tunnustettava, että välillä tämä edellä mainitsemani etuoikeutettu asema muuttui jopa taakaksi harteille. Tuli epäily, että katson tilannetta liian läheltä ja ettei suhtautumiseni *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan* (liite 1) kirjoittamisen prosessiin ole täysin objektiivinen. Asiaa pohdittuani päätin, ettei sen tarvitsekaan olla. Opinnäytetyölleni riittää, että sen raportointi on objektiivista.

Oppaan (liite 1) tekstiä olisi pitänyt kyetä tiivistämään enemmän, jotta sivumäärä ei olisi kasvanut niin isoksi. Toisaalta nykyinen teksti on kirjallisena tuotoksena ominta itseäni. Fontin koko, jona käytin Arial 12:ta, olisi saanut olla isompikin luettavuuden parantamiseksi, mutta tämä olisi taas lisännyt sivumääriä. Sama seuraus olisi ollut rivinvälin suurentamisella. Tekstin palstoittaminen ja valokuvien käyttäminen kuvituksessa toivat lisää mielekkyyttä lukemiseen. Kuvat olisivat saaneet olla kooltaan isompiakin, mutta se olisi jälleen kasvattanut sivumäärää. Koska toimeksiantajani edustaja

on tyytyväinen sekä ulkoasuun että sisältöön, hyväksyn sen itsekkin tällaisenaan. Mikäli jatkan opintojani ammatilliseen opettajakoulutukseen, minulla on käsissäni tuotos, jota voin kehittää siellä opinnäytetyönä eteenpäin, ellei ilmene muuta mielenkiintoisempaa ja tarpeellisempaa.

Koko opinnäytetyöni työstämisprosessi oli haastavampi kuin alussa uskoin. Niin sanotun raakatekstin kirjoittaminen luontui vielä ihan jouhevasti, mutta niin oppaan (liite 1) kuin raportinkin viimeisteleminen teetti todella paljon työtä. Silti en osaa vielä tässä vaiheessa hahmottaa, mitä tekisin toisin. Suunnitelma oli hyvä ja se toimi loppuun saakka. Aikataulu piti lähes sataprosenttisesti. Ainoastaan alkukesällä näyttötutkintomestarikoulutuksen kirjallisten näyttötehtävien aikaansaama katkos tässä prosessissa poikkesi suunnitelmasta. Kyseistä koulutusta en osannut ennustaa suunnitelman teko-vaiheessa. Aiheutuneen viiveen otin kiinni loppukesän aikana, joten opinnäytetyöni lopullinen valmistuminen ei sen takia myöhästynyt aikataulusta. Oli myös oikea valinta tehdä rinnakkain sekä tuotosta että raportointia. Asiat olivat tuoreessa muistissa, eikä tarvinnut pitää erillistä muistivihkoa asioista.

5.2 Oppaan merkityksen ja toimivuuden arvioiminen

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen oppaan (liite 1) opetuksellisen merkityksen arvioiminen lähti käyntiin vasta sillä hetkellä, kun jaoin oppaan opiskelijoille ja henkilökunnalle. Palautetta ja havaintoja siitä ei ole odotettavissakaan tämän opinnäytetyöprosessin aikana. Työni valmistuu syksyllä 2006, enkä halua jättää sitä tämän tiedon odottelun takia kevääseen 2007. On aika saada päätös tälle ja keskittyä muihin opinto- ja työtehtäviin.

Toimivuuden arvioimisesta sain omakohtaisia havaintoja oppaan tulostusvaiheessa. Vei yhden kokonaisen työpäivän kopioida kaksipuolinen opas 41 opiskelijalle. Kopiokoneita ei voinut jättää hetkeksikään silmistä tukkeutumisvaaran takia. Kopiointiin kuluva paperimäärä mietitytti myös. Mikäli kopioimiani opasnippuja alkaisi löytyä sieltä täältä lojumasta hylättyinä, työhön käytetty aika harmittaisi. Kunhan Moodle-verkko-oppimisympäristö saadaan toimimaan jokapäiväisenä oppimisen työvälineenä, haluan oppaan jakoon sitä kautta. Sisältö on käytävä opiskelijoiden kanssa läpi kuten nytkin,

mutta opiskelijat voivat itse valita tulostavatko oppaan (liite 1) itselleen vai tallentavatko cd-levyille tai omiin tiedostoihinsa.

Työstämäni *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas* (liite 1) täyttää tämän hetkiset sille asetetut opetukselliset vaatimukset ja tavoitteet. Siitä selviää, mitä tallityöviikot ja kesätyössäoppiminen tarkoittavat ja pitävät sisällään. Tärkein anti on mielestäni koulutilan toimintasääntöjen esille tuominen. Tämä oli toimeksiantajankin toivomus oppaan sisällölle. Myös tärkein itselleni asettamani tavoite täyttyi, eli opinnäytetyöni hyödyntää sekä työnantajaani että omaa ammattiani Ylä-Savon ammattiopiston tallimestarina.

Muutoksen tuulet puhaltavat myös maatalousalan ammatillisessa koulutuksessa. Syksyllä 2006 maatalousalan koulutuksen eri työryhmien pohtiessa maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelman 2001 päivittämisen tarpeita, on selvää, että muutoksia siihen on tulossa lähitulevaisuudessa. Hevostalous muuttunee omaksi koulutusohjelmakseen ja sen alle tulee oma hevostalouden perustutkinto. Tämän myötä Yrittäminen maaseutuympäristössä 20 opintoviikon opintokokonaisuus muuttunee sisällöltään enemmän oppilaitoskohtaisesti toteuttavaksi. Todennäköisesti muutos vaikuttaa myös tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opetukselliseen sisältöön jollain muotoa.

Muutostarpeesta ollaan hevostalouden oppilaitoksien sisälläkin erimieltä johtuen oppilaitoskohtaisista toteutusnäkökohdista ja -mahdollisuuksista. Itse näen järkevänä sen, että opettaisimme edelleen tuleville hevostenhoitajille ja ratsastuksenohjaajille maanviljelyn tai metsänhoidon perusteita. Hevostalous on ainakin tällä hetkellä kasvava maatalouden tuotannosuunta ja merkittävässä asemassa, kun pyritään pitämään maaseutu asuttuna. Hevostalouden lisäksi voi olla mahdollisuus hyvinkin erilaisiin tilakohtaisiin ratkaisuihin kuten metsänhoitoon, puutarhaviljelyyn, emolehmätuotantoon, lihakarjankasvatukseen tai maatilamatkailuun. Hyvin usein onkin niin, että hevostalous on se sivuelinkeino tai harrastus muun tuotannon ohella. Tämän toteuttamisen mahdollistaa hevostalouden monipuolinen ammatillinen koulutus, jota haluan olla itsekin viemässä eteenpäin. Muutokset ovat tarpeen, mutta niiden on oltava järkeviä ja huomioitava erilaiset maakunnalliset olosuhteet.

LÄHTEET

Hevoset ja työturvallisuus – turvallinen työskentely hevosten kanssa. 2005. Työturvallisuuskeskuksen julkaisuja. Helsinki: Työturvallisuuskeskus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara P. 2005. Tutki ja kirjoita. 11. painos. Helsinki: Tammi oppimateriaalit.

Kinnunen, E. & Halmevuori, T. (toim.) 2003. Opiskelijan arvioinnin opas ammatilliseen koulutukseen. Opetushallituksen julkaisuja. Helsinki: Opetushallitus.

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2005–2007. 2005. Helsinki: Kunnallinen työmarkkinalaitos.

Maatalousalan perustutkinto 2001. Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet. Helsinki: Opetushallitus.

Työssäoppimisen työsuojelu maatalousalan perustutkinnossa. 2005. Moniste 22/2005. Helsinki: Opetushallitus.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.–2. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ylä-Savon ammattiopiston vuosikertomus 2004–2005. 2005. Iisalmi: Ylä-Savon ammattiopisto.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Asetus ammatillisesta koulutuksesta 6.11.1998/811. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980811>.

Asetus ammattiosaamisen näytöistä 21.7.2005/603. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/200506013>.

Hevosalan koulutusmahdollisuuksia. 2005. Työvoimatoimisto. Kuopio. Moniste. [Viitattu 2.9.2006]. Saatavilla:

http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/01_tyovoimapalvelut/06_koulutus_ja_ammattitieto/k_hevosala.pdf#search=%22Hevostalouden%20koulutus%22.

Hevostalouslaki 20.8.1993/796. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 17.10.2006]. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930796?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=keinosiemennys#a23.8.1996-641>.

Kansallinen ammattiosaamisen näyttöaineisto. Maatalousalan perustutkinto. 2006. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa:

http://www.oph.fi/ops/amatillinenkoulutus/naytot/Maatalousalan_pt_nayttoaineisto_170306.doc.

Koulutusopas. 2006. Ammatillinen ja lukiokoulutus sekä vapaa sivistystyö. Opetushallitus. Helsinki. [Viitattu 2.9.2006]. Saatavilla:

http://www.oph.fi/koulutusoppaat/Koulutusopas_2006.pdf.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>.

Laki ammattiosaamisen näytöistä 15.7.2005/601. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050601>.

Opetushallituksen kestävän kehityksen verkkosivut. [Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa: <http://www.edu.fi/teemat/keke/>.

Osaava nuori työelämään hanke. Kuopion Yliopisto. Minna Canth -instituutti. [Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa: <http://www.uku.fi/mci/osaavanuori.shtml>.

Rimpiläinen, Leena. 2006. Koulutuspäällikkö. Puhelinkeskustelu 12.10.2006. Ylä-Savon ammattiopisto. Kiuruvesi.

Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma. 2006.

Ylä-Savon ammattiopisto. Kiuruvesi. Moniste.

Ylä-Savon ammattiopiston verkkosivut. [Viitattu 3.11.2006]. Saatavissa:

<http://www.ysao.fi/>.

LIITTEET

LIITE 1

Liitteenä 1 oleva *Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas* – CD löytyy tämän opinnäytetyön raportin takakannen sisäpuolella olevasta taskusta.

LIITE 2

Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opintokortti

Opiskelija:

Ylä-Savon ammattiopisto
Hingunniementie 98
74700 Kiuruvesi

Hevostalouden koulutusohjelma, 120 ov

Yrittäminen maaseutuypä- ristössä 20 ov						
Koodi	Kurssi	OV	Arvosana	Opettaja	TO	Näyttö
Maataloustuotan- non perustaidot 13 ov						
YM01	Maatilan eläimet	1				
YM02	Ruokinnan perusteet	1				
YM03	Eläinten hoitotyöt ja siitto- la/kesä TO	2			2	
YM04	Maatilan perustekniikka	2				
YM05	Maatilantyöt/ kesäTO	1			1	
YM06	Kasvituotanto	2				
YM07	Maaseurakentaminen	1				
YM08	Puutyöt	1				
YM09	Metsätuotanto	1				
YM10	Ympäristötieto	1				
Maaseudun yri- tystoiminta 7 ov						
YM11	Yritysmuodot ja markki- nointi	1				
YM12	Tuotannon suunnittelu ja laskelmat	1				
YM13	Maatilaverotus, maatalou- den tuet	1				
YM14	ATK1 Peruskurssi	1				
YM15	ATK2 Maatalousalan sovellukset	1				
YM16	Työsuojelu	1				
YM17	Asiakaspalvelu/kesä TO	1			1	
Hevostalous 30 ov						
Tallityöt ja hevos- ten hoito 12 ov						
HT01	Anatomia ja fysiologia	1				
HT02	Tuotantoympäristö ja tallihygienia	1				
HT03	Terve hevonen	1				
HT04	Hevosen ruokinta	1				
HT05	Tallityöt koulutilalla	6				
HT06	Hevosten hoito TO	3			3	

Hevosajon perusteet 5 ov						
HT07	Raviurheilu ja ravihevosen hoito	4	sis. 1 ov teoria			
HT08	Valjakko- ja käyttöajo	1				
Ratsastuksen perusteet ja ratsunhevosen hoito 4 ov		4				
HT09	Ratsastuksen perusteet	4	sis. 1 ov teoria			
Kengitys ja kavi-on hoito 3 ov						
HT10	Kengityksen perusteet	3	sis. 1 ov teoria			
Varustehuollon perusteet 2 ov						
HT11	Varusteiden korjaus ja valmistus	2				
Jalostuksen perusteet 4 ov						
HT12	Hevosjalostus 2 ov (sis.portfolio=TO/etäopiskelu)	2				
HT13	Hevosten lisääntyminen	1				
Hevostenhoitaja						
Koodi	Kurssi	OV	Arvosana	Opettaja	TO	Näyttö
Hevoskasvatus 30 ov						
Hevosen täysihoidopalvelut 10 ov						
HTP01	Eläinlääkintä	1				
HTP02	Hevosten hoito ja tallityöt TO	4			4	
HTP03	Atk-ruokinta HOPTI	1				
HTP04	Hevosten liikunnan suunnittelu	1				
HTP05	Tallin yritystoiminta, markkinointi ja asiakaspalvelu	2				
HTP06	Tallien varustehuolto	1				
Hevoskasvatus ja talliympäristön hoito 20 ov						
Hevoskasvatus 8 ov						
HKT01	Jalostusorganisaatio ja näyttelyt	2	sis.näyttelyprojekti			
HKT02	Jalostusvalinta	1				
HKT03	Kansainvälinen hevostalous	1				
HKT04	Varsojen hoito ja pihattokasvatus	4				
HKT05	Hevosten hoito TO	4			4	

Talliympäristön hoito 4 ov						
HKT08	Talliympäristö ja hevosurheilualueet	2				
	Tallityöt ja talliymp.hoitoTO	3			3	
HKT09	Tekniset työt	1				
Opinnäytetyö 2 ov						
HKT10	Opinnäytetyö	2				
Muut valinnaiset ammatilliset opinnot 10 ov						
AV01	Ratsastus	1				
AV02	Ravi	1				
AV03	Kengitys	1				
AV04	Varuste	1				
AV05	Lihashuolto	1				
AV06	Tallityöt koulutilalla	5				
Vapaasti valittavat opinnot 10 ov						
VV01	Ratsastus	2-1-1				
VV02	Ravi (sis. C-kortti 2 ov)	1-2-1				
VV03	Kengitys	1-1-2				
VV04	Varuste	2-2-2				
VV05	Valjakkoajo	1-1-1				
VV06	Työssäoppiminen (1. vuosi)	3			3	
Hevostenhoitaja						
Koodi	Kurssi	OV	Arvosana	Opettaja	TO	Näyttö
Ravihevosen valmentaminen ja kilpailuttaminen 30 ov						
Ravialan ammatillaisen perustaidot 10 ov						
RAV01	Tallityöt ravitallilla ja hevostaidot TO	3			3	
RAV03	Ravitallin ja ympäristön tekniset työt	1				
RAV04	Ravitalli yrityksenä, markkinointi ja asiakaspalvelu	2				
RAV05	Eläinlääkintä	1				
RAV06	Ravihevosen kengitys	2				
RAV07	ATK-ruokinta HOPTI	1				
Ravihevosen valmennus 20 ov						
RAV08	Ravihevosen hoito TO	2			2	
RAV09	Valmennuksen perusteet TO	8			1	
		1				
RAV10	Ravihevosen erikoisvarusteet	1				
RAV11	Ravivarsan ajo-opetus	1				

RAV12	Ravihevosen jalostus	1				
RAV 13	Terveyden ja kunnan tarkkailu TO	1			1	
RAV 14	Kilpailutoiminta raveissa	1			1	
	TO	2			2	
Opinnäytetyö 2 ov						
RAV15	Opinnäytetyö	2				
Muut valinnaiset ammatilliset opinnot 10 ov						
AV02	Ravi	2				
AV03	Kengitys	1				
AV04	Varuste	1				
AV05	Lihashuolto	1				
AV06	Tallityöt koulutilalla	5				
Vapaasti valittavat opinnot 10 ov						
VV02	Ravi (sis. C-kortti 2 ov)	3				
VV03	Kengitys	2				
VV04	Varuste	1				
VV05	Valjakkoajo	1				
VV06	Työssäoppiminen (1. vuosi)	3			3	
Ratsastuksenohjaaja						
Koodi	Kurssi	OV	Arvosana	Opettaja	TO	Näyttö
Ratsastuksen ohjaaminen 30 ov						
Ratsastuskoulutoiminta 11 ov						
OHJ01	Ratsun varusteet ja huolto	1				
	TO	1			1	
OHJ02	Tallityöt ja ratsuhevosen hoito	2			2	
OHJ03	Tapaohjeisto ja kerhotoiminta	1				
OHJ04	Ratsastuskoulu yrityksenä	2				
	Rats.koulutoiminta	3			3	
OHJ05	Atk-ruokinta HOPTI	1				
Ratsastus ja ratsastuksen ohjaus 19 ov						
OHJ06	Ratsastuksen teoria	2				
OHJ07	Esteratsastus	3				
OHJ08	Kouluratsastus	3				
OHJ09	Muut ratsastuksen lajit	1				
OHJ10	Oppimisen ja opettamisen perusteet	2				
	Käytännön opetusharjoitukset	2				
OHJ11	Opetusharjoittelu TO	3			3	
OHJ12	Opetushevosen ratsuttaminen TO	1			1	

Opinnäytetyö 2 ov						
OHJ13	Opinnäytetyö	2				
Muut valinnaiset ammattilliset opinnot 10 ov						
AV01	Ratsastus	2				
AV03	Kengitys	1				
AV04	Varuste	1				
AV05	Lihashuolto	1				
AV06	Tallityöt koulutilalla	5				
Vapaasti valitta- vat opinnot 10 ov						
VV01	Ratsastus	3				
VV03	Kengitys	2				
VV04	Varuste	1				
VV05	Valjakkoajo	1				
VV06	Työssäoppiminen (1. vuo- si)	3			3	

LIITE 3

**Ylä-Savon
ammattiopisto**

Maatalousalan perustutkinto,
hevostalouden koulutusohjelma

LUOTTAMUKSELLINEN

Taustatietolomake

1 Opiskelija	Sukunimi		Etunimet	
	Henkilötunnus		Puhelin	Sähköposti
	Opiskelijan osoite opiskeluaikana			

2 Huoltaja tai lähimäinen	Huoltajan / lähiomaisen nimi			
	Puhelinnumero (koti)	Puhelinnumero (työ)	Huoltajan / lähiomaisen sähköpostiosoite	
	Huoltajan / lähiomaisen osoite			

3 Koulutusala	Tutkinto, johon opiskelija on hyväksytty:	Oppilaitos
--------------------------	---	------------

4.1 Aikaisempi koulutus	Peruskoulu	
	Suoritettun peruskoulun nimi:	
	Peruskoulun opinto-ohjaajan / luokanvalvojan / erityisopettajan nimi	
	Päästötodistuksen keskiarvo:	Suosikkiaine peruskoulussa

Mikä aine tai aineet tuottivat vaikeuksia peruskoulussa:			
Onko sinulla todettu LUKI-vaikeus:			
Oletko saanut aikaisempien opintojesi aikana tukiovetusta seuraavissa aineissa:		Missä aineissa oletat tarvitsevasi erityistukea jatkossa:	
Matematiikka		Matematiikka	
Fysiikka / kemia		Fysiikka / kemia	
Ruotsin kieli		Ruotsin kieli	
Englannin kieli		Englannin kieli	
Lukeminen		Lukeminen	
Kirjoittaminen		Kirjoittaminen	
Muu / mikä		Muu / mikä	

4.2 Muut toisen- asteen opinnot tai vastaa- vat	Ammatillinen koulutus	Oppilaitoksen nimi	
		Tutkinto	Opiskelu aika
	Lukio	Lukion nimi	Opiskelu aika
	Muu	Mikä?	
	Olen kes- keyttänyt opinnot	Oppilaitos / tutkinto	
Keskeyttämisen syyt			

5 Opiskelijan opiskeluun vaikuttavat asiat	Harrastukseni / kiinnostuksen kohteeni
---	--

	Poissaolojen määrä edellisessä oppilaitoksessa:			
	Ei ollenkaan	Jonkin verran	Kohtalaisesti	Paljon
	Poissaolot ovat olleet pääsääntöisesti:			
	Asiattomia	Sairauspoissaoloja	Muita, mitä:	
6 Mahdolliset sairaudet	Sairaudet			
	Allergiat:			
	Muut esim. fyysistä työtä rajoittavat tekijät			

7 Lisätietoja Opiskelun edistymisen kannalta, onko Sinulla tai huoltajallasi halua tai tarvetta keskustella opiskeluun tai henkilökohtaiseen elämään liittyvistä asioista opinto-ohjaajan, erityisopettajan, terveydenhoitajan, kuraattorin tai ryhmänohjaajan kanssa?
--

8 Taustatietoa aikaisemmasta hevoskemuksesta	Onko sinulla omia hevosia tai miten muuten olet ollut hevosten kanssa tekemisissä?
---	--

	Mikä on näkemyksesi omista kokemuksistasi hevosten kanssa?	
	Mikä ovat omat vahvuutesi tämän hetken osaamisessasi?	
	Mikä ovat omat heikkoutesi tämän hetken osaamisessasi?	
	Mikä ovat tulevaisuuden suunnitelmasi?	
9 Varmenteet	Tulohaastattelun ajankohta	
	Paikka ja aika __ . __ 20 __	Oppilaitoksen edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys
	Opiskelijan allekirjoitus ja nimensel- vennys	Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys

LIITE 4

Riina Huusko
eLMA3
Savonia-amk

24.2.2006

Projektityöskentely käytännössä
Osaava nuori työelämään osahanke

Hingunniemen päivystysasuntolan asumisviihtyvyyden parantaminen

Suunnitelma parannusehdotuksista

Sänkyjen, patjojen ja tynyjen uusiminen on tarpeen. Kerrossängyt ovat hyvä ratkaisu, mikäli kesäaikaan asuntolassa majoitetaan ratsastusriippileiriläisiä, mutta muutoin opiskelijamme alkavat olla jo aikuisia ja nykyiset kerrossängyt ovat huonokuntoisuuden lisäksi ahtaita. Löytyisikö parempia kerrossänkyjä?

Huoneiden ovia ei ole mahdollista lukita. Joskus avaimia on jaettu, mutta ei viime vuosina. Ongelmana oli avaimien leviäminen koulun ulkopuolelle. Pääovessa on lukko ja avain on tallityövuorolaisilla samassa nipussa tallien avaimien kanssa. Lukollista säilytystilaa kuitenkin kaivataan, sillä tavaroita ja rahaakin on kadonnut huoneista.

Asuntolan yhteinen oleskelutila on aivan liian pieni. Samassa tilassa on keittiö-, ruokailu- ja oleskelutila. Isompi ryhmä ei mahdu kerralla. Toisaalta ei ole myöskään mitään rauhallista opiskelusoppea, jossa olisi vaikka kaksi tietokonetta käytettävissä. Rakentamalla lisää tilaa työtilaa saisi vain rauhoittamalla yhden huoneen siihen käyttöön. Tämä tiivistäisi entisestään makuutiloja, mikä on huono ratkaisu.

Keskustaan pääsyä monet opiskelijat ovat pitäneet ongelmallisena, mutta todella oikean tarpeen vaatiessa on kyyti keskustaan järjestetty joko tallimestareiden tai kiinteistöhoitajan toimesta. Iltaisin kylällä pyörimistä yhden viikon mittaisen tallityöviikon aikana me tallimestarit emme näe tarpeellisena. Työ talleilla on raskasta ja opiskelu vie aikansa, joten illalla olisi hyvä levätä ja mennä ajoissa nukkumaan.

Asuntolalle voitaisiin antaa nimi. Järjestettäisiin vaikka nimikilpailu ja valittu raati valitsisi parhaan ehdotuksista. Mielestämme nimenomaan opiskelijat suorittaisivat tämän nimikilpailun. Tosin sillä varauksella, ettei mitään sopimattomaa nimeä valita. Tuntuisi kodikkaammalta, jos puhuttaisiin muusta kuin päivystysasuntolasta. Ja sitten vielä opiskelijat tekisivät nimikyltin, niin nimi tulisi tutuksi ja osaksi arkea.

Asuntolan verhot ja muu piensisustus voitaisiin uusida. Pirteät värit ja uudet kuviot toisivat osaltaan viihtyisyyttä lisää, eivätkä ole kallis investointi. Opiskelijat voisivat osallistua tähänkin valintaan. Toisaalta oleskelutila kokonaan uudelleen sisustamalla, mahdollistaisi kenties hieman väljemmän tilan tunteen huoneelle.

Ruokien säilytyspaikat kaipaavat uudelleen järjestämistä. Kodinomaisuutta toisi lisää sisustukseen kuuluvat kuivaelintarvikkeiden säilytysastiat, mitkä olisi nimetty kunkin ruoka-aineen mukaan. Opiskelijat itse täydentäisivät tarpeen mukaan loppuvia aineita keittiöltä. Astianpesukone ei investointina olisi kallis, mikäli sen uskottaisiin tuovan ahtaisiin tiloihin viihtyisyyttä, kun astiat pesisi kone tiskausvuorojen sijasta.

LIITE 5

TALLITYÖVIIKOT 2006–07 päivitetty 28.8.2006 /Arja

VIIKKO		06-VUOSIKURSSI	05-VUOSIKURSSI	04-VUOSIKURSSI
33	pe 11.8.- pe 18.8. 1. jakso ma 14.8. 6	-	Salla Virkkunen oh Essi Hautamäki oh Mirka Kangas oh Sanna Immonen ho pois Maria Ahonen ho Veronica Heikkilä ho	-
34	pe 18.8.- pe 25.8. 6	-	Markus Korajoki oh Jenni Korva oh pois pe-ma, to-pe Kaisa Isoaho oh Paula Rissanen Mho Nina Hyvönen ho Marja Kallinen ho	-
35	pe 25.8.- pe 1.9. 8	-	Satu Knuuti ho Suvi Lehtinen oh Veera Rento oh Teija Tervakangas ho	Sini Ahponen ho Ilse Heimonen oh Janika Kiverä ho pois Anu Ukkola ho
36	pe 1.9.- pe 8.9. 9	Sanna Simonen LMoh Katja Ollila LMho Laura Tiitto LMho Roosa Toivanen Moh	Jenni Alanen Mho Paula Rissanen Mho Linda Huttunen ho	Mari Happonen ho Satu Hirvi ho
37	pe 8.9.- pe 15.9. 9	Natalia Pääkkö oh Mari Nurmivuori oh Minja Lyytikäinen Mho	Anna Virkkunen Moh Kirsi Asikainen Mho Katja Kastinen oh Marjaana Julkunen ho	Reetta Judin ho Minna Korhonen ho ma-pe
38	pe 15.9.- pe 22.9. 9	Jenna Vainikainen Moh+ho Merja Matilainen Mho Essi Heikkinen Moh	Essi Hautamäki oh Laura Huusko oh Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Jenni Korva oh ma-pe korv	Johanna Lehto ho Minna Natunen ho Minna Korhonen ho pe-su
39	pe 22.9.- pe 29.9. 2. jakso ma 25.9. 8	Jenni Lappalainen Moh	Riikka Rintamäki oh Marianne Vainionpää oh Tiia Kosonen ho Marjo Palola ho Anne Somero ho	Mirjami Neuvonen ho Paula Nilsén ho
40	pe 29.9.- pe 6.10. 10	Anu Paananen ohY Emmi Arponen ho Hanna Haapakorpi ho Piia Hiltunen hoY	Salla Virkkunen moh Nina Hyvönen ho Satu Knuuti ho Suvi Lehtinen oh	Jonna Eerola oh Kaisu Parkkinen ho
41	pe 6.10.- pe 13.10. 9	Riina Tuunanen hoY Kaisa Karjalainen oh Elisa Makkonen oh	Veera Rento oh Jenni Alanen Mho Linda Huttunen ho Henna Pasanen ho	Anni Antikainen Moh Anni Immonen Moh

42	pe 13.10.- pe 20.10. Syysloma 8	Aino Ilkka Mho Laura Siivola oh Niina Heikura ho Mari Holopainen ho	Niina Korhonen ohY Jenni Saarinen ohY Hanna Silas ohY Mari Pöyhönen ho Kaisa Isoaho ohY pe-ti korv	-
43	pe 20.10.- pe 27.10. 9	Pauliina Kilpelänaho ho Enni Räisänen Mho	Teija Tervakangas ho Marjaana Julkunen ho Marjo Palola ho	Melody Reuter Moh Niina Sorjonen Moh Maisa Takamäki Mho Sannamari Tanskanen ho
44	pe 27.10.- pe 3.11. 10	Piia Kopsa ho Jenni Suhonen oh Minja Lehmonen ho Jaana Asikainen hoY	Kirsi Asikainen Mho Marja Kallinen ho Anna Virkkunen Moh Anne Somero ho	Laura Rönkkä Moh Sinikka Kärkkäinen Moh
45	pe 3.11.- pe 10.11. 10	Aino Ilkka Mho Minja Lyytikäinen Mho Merja Matilainen Mho Henna Kinnunen Mho	Annamari Avonius ohY Emmi Heikkinen Moh Salla Virkkunen moh Mari Mäki-Ullakko ho	Sanna Myyry ho Mari Saastamoinen ho
46	pe 10.11.- pe 17.11. 3. jaksoma 13.11. 9	Jonna Takkinen oh Noora Nissinen ho Niina Heikura ho	Linda Huttunen ho Jenni Alanen Mho Veronica Heikkilä ho Markus Korajoki oh Tiia Kosonen ho Paula Rissanen Mho	TO:ssa
47	pe 17.11.- pe 24.11. 9	Roosa Toivanen Moh Natalia Pääkkö oh Jaakko Piippo ho	Kirsi Asikainen Mho Nina Hyvönen ho Essi Hautamäki oh Mirka Kangas oh Katja Kastinen oh Jenni Korva oh	TO:ssa
48	pe 24.11.- pe 1.12. 9	Jenna Vainikainen Moh+ho Maria Tienhaara Moh Sini Broström Moh Erika Pitkänen ho Marianne Poutanen ho	Marjo Palola ho Mari Pöyhönen ho Marianne Vainionpää oh Paula Rissanen Mho pe-to korv	TO:ssa
49	pe 1.12.- pe 8.12. Its.pv 8	Essi Heikkinen Moh Tino Grönfors ho Heidi Ikonen hoY	Satu Knuuti ho Suvi Lehtinen oh Teija Tervakangas ho Teija Raerinne ho Riikka Rintamäki oh	TO:ssa
50	pe 8.12.- pe 15.12. 8	Piia Hiltunen hoY Elina Rönkkö ho Minna Tiitinen ho	Linda Huttunen ho Marja Kallinen ho Mari Mäki-Ullakko ho Henna Pasanen ho Emmi Heikkinen Moh	TO:ssa

51	pe 15.12.- pe 22.12. 8	Elisa Makkonen oh Emmi Arponen ho	Kirsi Asikainen Mho Maria Ahonen ho Marjaana Julkunen ho Tiia Kosonen ho Anne Somero ho Laura Huusko oh	TO:ssa
52	pe 22.12.- pe 29.12. Joululoma 9	-	Jenni Korva oh Veera Waarna LMoh Emmi Heikkinen Moh Paula Rissanen Mho Jenni Alanen Mho Markus Korajoki oh Veronica Heikkilä ho Riikka Rintamäki oh Marianne Vainionpää oh	-
1	pe 29.12.- pe 5.1. 4 jakso ti 2.1. Joululoma 9	RAOH TO:ssa Pauliina Kilpelänaho ho Henna Kinnunen Mho Marianne Poutanen ho	Satu Knuuti ho Mirka Kangas oh Katja Kastinen oh Suvi Lehtinen oh Maria Ahonen ho Salla Virkkunen Moh pe-ke	-
2	pe 5.1.- pe 12.1. 9	RAOH TO:ssa Aino Ilkka Mho Minja Lyytikäinen Mho Merja Matilainen Mho	Veera Rento oh Anna Virkkunen Moh ma-pe Henna Pasanen ho Maria Ahonen ho	Maisa Takamäki Mho Katja Vepsäläinen ho
3	pe 12.1.- pe 19.1. 9	RAOH TO:ssa Minja Lehmonen ho Jaana Asikainen hoY	Salla Virkkunen Moh Anna Virkkunen Moh pe-ma Marja Kallinen ho Mari Pöyhönen ho Teija Tervakangas ho Teija Raerinne ho	Niina Väisänen ho Sirkku Vänskä ho
4	pe 19.1.- pe 26.1. 7	HEHO TO:ssa -	Laura Huusko oh Linda Huttunen ho Marjaana Julkunen ho Marjo Palola ho Anne Somero ho Salla Virkkunen Moh pe-su	Jasmiina Holopainen ho Janika Kiverä ho
5	pe 26.1.- pe 2.2. 7	HEHO TO:ssa -	Nina Hyvönen ho Tiia Kosonen ho Mari Mäki-Ullakko ho Essi Hautamäki oh Jenni Korva oh	Sini Ahponen ho Mari Happonen ho Janika Kiverä ho la
6	pe 2.2.- pe 9.2. 8	HEHO TO:ssa -	Veronica Heikkilä ho Markus Korajoki oh Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Mirka Kangas oh Katja Kastinen oh	Satu Hirvi ho Reetta Judin ho

7	pe 9.2.- pe 16.2. 8	-	Emmi Heikkinen Moh Veera Rento oh Anna Virkkunen Moh Riikka Rintamäki oh Marianne Vainionpää oh	Maisa Takamäki Mho Minna Korhonen ho Janika Kiverä ho (korv vk 35)
8	pe 16.2.- pe 23.2. 5. jakso ma 19.2. 8	Riina Tuunanen hoY Jenni Suhonen oh Piia Kopsa ho Heidi Ikonen hoY Jenna Vainikainen Moh+ho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	Johanna Lehto ho Minna Natunen ho Anu Ukkola ho
9	pe 23.2.- pe 2.3. 8	Roosa Toivanen Moh Mirkka Nukari ho Jaakko Piippo ho Erika Pitkänen ho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	Anni Antikainen Moh Jonna Eerola oh Niina Väisänen ho Sirku Vänskä ho pe-to
10	pe 2.3.- pe 9.3. Talviloma 8	Maria Tienhaara Moh Tino Grönfors ho Enni Räisänen Mho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	Jasmiina Holopainen ho Sanna Myyry ho Paula Nilsén ho Sannamari Tanskanen ho Katja Vepsäläinen ho
11	pe 9.3.- pe 16.3. 7	Sini Broström Moh Jenni Lappalainen Moh Elina Rönkkö ho Minna Tiitinen ho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	Ilse Heimonen oh Anni Immonen Moh Kaisu Parkkinen ho
12	pe 16.3.- pe 23.3. 8	Anu Paananen ohY Emmi Arponen ho Hanna Haapakorpi ho Mirkka Nukari ho Kaisa Karjalainen oh	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	Sinikka Kärkkäinen Moh Melody Reuter Moh Mari Saastamoinen ho
13	pe 23.3.- pe 30.3. 7	Mari Nurmivuori oh Laura Siivola oh Maria Tienhaara Moh Mari Holopainen ho Pauliina Kilpelänaho ho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	Laura Rönkkä Moh Niina Sorjonen Moh Sinikka Kärkkäinen Moh la
14	pe 30.3.- to 5.4. Huom! Vaihto to 7	Kaisa Karjalainen oh Elisa Makkonen oh Noora Nissinen ho Marianne Poutanen ho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	Janika Kiverä ho Minna Korhonen ho Mirjami Nevenen ho pe-to
15	to 5.4.- pe 13.4. Pääsiäinen 8	Jenni Suhonen oh Jonna Takkinen oh Sini Broström Moh Essi Heikkinen Moh Piia Kopsa ho Minja Lehmonen ho Mirkka Nukari ho Erika Pitkänen ho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	-

16	pe 13.4.- pe 20.4. 6 jakso ma 16.4 8	Piia Hiltunen hoY Laura Siivola oh Mari Nurmivuori oh Anu Paananen ohY Jaakko Piippo ho Tino Grönfors ho Elisa Makkonen oh Heidi Ikonen hoY	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	TO:ssa
17	pe 20.4.- pe 27.4. 8	Roosa Toivanen Moh Jonna Takkinen oh Niina Heikura ho Mari Holopainen ho Henna Kinnunen Mho Natalia Pääkkö oh Noora Nissinen ho Jenni Lappalainen Moh	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	TO:ssa
18	pe 27.4.- pe 4.5. Vappu 8	Sanna Simonen Lmoh Natalia Pääkkö oh Elina Rönkkö ho Minna Tiitinen ho Essi Heikkinen Moh Hanna Haapakorpi ho Kaisa Karjalainen oh Enni Räisänen Mho	RAOH+HEHO+RAOHY TO:ssa	TO:ssa
19	pe 4.5.- pe 11.5. 8	Jenna Vainikainen Moh+ho Aino Ilkka Mho Katja Ollila LMho Erika Pitkänen ho Marianne Poutanen ho Tino Grönfors ho Enni Räisänen Mho Sini Broström Moh	RAOH ja HEHO ei koulussa	TO:ssa
20	pe 11.5.- pe 18.5. Helato 8	Jenni Lappalainen Mo Laura Tiitto LMho Maria Tienhaara Moh Pii Kopsa ho Minja Lehmonen ho Noora Nissinen ho Mirkka Nukari ho Jaakko Piippo ho	RAOH ja HEHO ei koulussa	TO:ssa
21	pe 18.5.- pe 25.5. 8	Minja Lyytikäinen Mho Merja Matilainen Mho Jenni Suhonen oh Jonna Takkinen oh Niina Heikura ho Mari Holopainen ho Pauliina Kilpelänaho ho Henna Kinnunen Mho	RAOH ja HEHO ei koulussa	TO:ssa

22	pe 25.5.- pe 1.6. 8	Riina Tuunanen hoY Anu Nurmiuori oh Laura Siivola oh Elina Rönkkö ho Jaana Asikainen hoY Minna Tiitinen ho Emmi Arponen ho Hanna Haapakorpi ho	RAOH ja HEHO ei koulussa	TO:ssa
----	---------------------------	---	---------------------------------	---------------

Pe 1.6.07 (klo 12:00) alkavat kesätyöjakson tallityöviikot 06-luokilla.

Korvattavat poissaolot yms:

Immonen Sanna heho05: toisen opintovuoden 4 ov puuttuvat tältä listalta

Tehdyt tallityöt vuorokausissa opintojen alusta 29.9.2006 saakka

RAOH06

22 vrk

Ryynänen Jaana (mahis, lukio)

21 vrk

Simonen Sanna (mahis, lukio)

7 vrk

Heikkinen Essi (mahis)

Pääkkö Natalia

Toivanen Roosa (mahis)

0 vrk

Broström Sini (mahis)

Karjalainen Kaisa

Lappalainen Jenni (mahis)

Makkonen Elisa

Nurmivuori Mari

Paananen Anu (yo)

Siivola Laura

Suhonen Jenni

Takkinen Jonna

Tienhaara Maria (mahis)

Vainikainen Jenna (mahis)

HEHO06

33 vrk

Tiitto Laura (mahis, lukio)

27 vrk

Ollila Katja (mahis, lukio)

7 vrk

Lyytikäinen Minja (mahis)

Matilainen Merja (mahis)

0 vrk

Arponen Emmi

Asikainen Jaana (yo)

Grönfors Tino

Haapakorpi Hanna

Heikura Niina

Hiltunen Piia (yo)

Holopainen Mari

Ikonen Heidi (yo)

Ilkka Aino (mahis)

Kilpelänaho Pauliina

Kopsa Piia

Lehmonen Minja

Nissinen Noora

Nukari Mirkka

Piippo Jaakko

Pitkänen Erika

Poutanen Marianne

Punnonen Kukka-Maaria (yo)

Räisänen Emmi (mahis)

Rönkkö Elina

Tiitinen Minna

Tuunainen Riina (yo)

RAOH05**43 vrk**

Waarna Veera (mahis, lukio)

42 vrk

Hautamäki Essi

Lehtinen Suvi

41 vrk

Huusko Laura

36 vrk

Virkkunen Anna-Kaisa (mahis)

35 vrk

Kangas Mirka

Korajoki Markus

Vainionpää Marianne

Virkkunen Salla-Maria (mahis)

34 vrk

Kastinen Katja

Korva Jenni

Rento Veera

30 vrk

Rintamäki Riikka

28 vrk

Heikkinen Emmi (mahis)

RAOHY05**24 vrk**

Isoaho Kaisa

21 vrk

Avonius Annamari

Korhonen Niina

HEHO05**48 vrk**

Raerinne Teija

42 vrk

Knuuti Satu

40 vrk

Huttunen Linda

36 vrk

Julkunen Marjaana

Rissanen Paula (mahis)

Somero Anne

35 vrk

Ahonen Maria

Alanen Jenni (mahis)

Heikkilä Veronica

Hyvönen Nina

Kallinen Marja-Terttu

Kosonen Tiia

Mäki-Ullakko Mari-Liisa

Palola Marjo

33 vrk

Tervakangas Teija

29 vrk

Immonen Sanna

28 vrk

Asikainen Kirsi (mahis)

Pasanen Henna

Pöyhönen Mari

Saarinen Jenni
Silas Hanna

RAOH04**68 vrk**

Heimonen Ilse

64vrk

Reuter Melody (mahis)

Immonen Anni (mahis)

63 vrk

Antikainen Anni (mahis)

Eerola Jonna

Sorjonen Niina (mahis)

61 vrk

Kärkkäinen Sinikka (mahis)

Rönkkä Laura (mahis)

HEHO04**71 vrk**

Hirvi Satu

Neuvonen Mirjami

Nilsén Paula

70 vrk

Judin Reetta

Lehto Johanna

69 vrk

Happonen Mari

Korhonen Minna

Natunen Minna

Ukkola Anu

68 vrk

Ahponen Sini

66 vrk

Vänskä Sirkku

63 vrk

Myyry Sanna

Saastamoinen Mari

Tanskanen Sannamari

Vepsäläinen Katja

Väisänen Niina

62 vrk

Holopainen Jasmiina

Parkkinen Kaisu

57 vrk

Kiverä Janika

Takamäki Maisa (mahis)

LIITE 9

Kesätyöjakso 2006

Kesätyöjakso sisältää 24 työpäivää, jotka jakaantuvat talliviikkoon, siittolaviikkoon ja maatilatoihin. Talli- ja siittolaviikko tehdään 7 työpäivän jaksossa.

Saatte erilliset arvosanat seuraavilta osa-alueilta:

Hevoskasvatus ja siittolatoiminta

Asiakaspalvelu (kaikilta osa-alueilta)

Tallityöt ja työharjoitukset

Maatilan työt ja kasvio

Jokaiseen osioon liittyy myös kirjallisia tehtäviä. Näistä kaikista kootaan portfolio. Tarkemmat ohjeet tulevat myöhemmin.

RAOH05 ja HEHO05 luokilla on nyt **20. päivään maaliskuuta** saakka aikaa ilmoittaa toiveensa kesätyöjakson päiviensä ajankohdista. Teen työvuorolistan kesätyöjaksolle sen jälkeen ja huhtikuun alussa pidetään yhteinen info molemmille luokille tulevasta kesästä. Pysin mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan toiveenne. Tallityövuorojen on kuitenkin kierrettävä läpi kesän.

Täyttäkää tiedot ja toiveenne alla olevaan kaavakkeeseen ja palauttakaa ne ratsutallin labran aulassa olevaan postilaatikkoon viimeistään 20.3.2006.

Arja

Leikkaa täst-

tä.....

Nimi: _____

Luokka: _____

Milloin ei mitenkään käy?

Ja miksi ei? Perustelut.

Milloin nimenomaan haluaisit olla Hingunniemessä?

Ei tarvitse perustella.

LIITE 10

KESÄTYÖJAKSON 2006 TYÖVUOROT 26.3.06/Arja
(Päivitetty 1.6.2006)

Pe 2.6.06 (klo 12:00) alkavat kesätyöjakson talli- ja siittolatyöt.
Ma 5.6.06 (klo 8:00) alkavat kesätyöjakson maatilantyöt.

Kesätyöjakso päättyy maatilantöiden osalta ke 9.8.06 (klo 16:00) ja talli- ja siittolantöiden osalta pe 11.8.06 (klo 12:00).

Lukion Mahislaiset -05 eivät voi vielä kesällä 2006 tehdä kesätyöjakson viikkoja, vaan normaaleja tallityöviikkoja, jotka huomioidaan tallityöviikkojen 10 ov:n opintojaksossa.

Laitan tässä vaiheessa nähtävillenne vain tämän yhden kappaleen, jota säilytetään ratsutallin aulassa. Myöhemmin keväällä teille kaikille jaetaan omat kappaleet kesätyöjaksoinfon yhteydessä. Tarkistakaa tästä, että omalta kohdaltanne löytyy vaadittavat 24 työpäivää.

Toiveenne on huomioitu mahdollisuuksien mukaan. Ketään ei ole laitettu työvuoroon sellaiselle ajanjaksolle, jonka on ilmoittanut, ettei mitenkään käy. Mikäli teillä on kommentoitavaa, tulkkaa sopimaan siitä vain minun kanssa. Olen opiskelemassa viikon 13, joten palataan asiaan vasta sen jälkeen.

Arja Aalto

VIIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA
23	pe 2.6.- pe 9.6. 7 pv	Suvi Lehtinen oh Annamari Avonius oh Jenni Alanen ho Satu Knuuti ho Jaana Ryyänen ohMlu Veera Waarna ohMlu su 4.6-su 11.6 6	ma 5.6. 21
		Laura Huusko oh Riikka Rintamäki oh Kaisa Isoaho oh Sanna Vihavainen ho 4	Mirka Kangas oh Katja Kastinen oh Jenni Korva oh Veera Rento oh Marianne Vainionpää oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Niina Korhonen ohy Hanna Silas ohy Maria Ahonen ho Veronica Heikkilä ho Linda Huttunen ho Nina Hyvönen ho Marjaana Julkunen ho Marja-Terttu Kallinen ho Tiia Kosonen ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko

				<p>ho Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Anne Somero ho Outi Rönkkö oh</p>
				<p>ti 6.6. 21</p> <p>Mirka Kangas oh Katja Kastinen oh Jenni Korva oh Veera Rento oh Marianne Vainionpää oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Niina Korhonen oh Hanna Silas oh Maria Ahonen ho Veronica Heikkilä ho Linda Huttunen ho Nina Hyvönen ho Marjaana Julkunen ho Marja-Terttu Kallinen ho Tiia Kosonen ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Anne Somero ho Outi Rönkkö oh</p>
				<p>ke 7.6. 21</p> <p>Mirka Kangas oh Katja Kastinen oh Jenni Korva oh Veera Rento oh Marianne Vainionpää oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Niina Korhonen oh Hanna Silas oh Maria Ahonen ho Veronica Heikkilä ho Linda Huttunen ho Nina Hyvönen ho Marjaana Julkunen ho Marja-Terttu Kallinen ho Tiia Kosonen ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Anne Somero ho Outi Rönkkö oh</p>
				<p>to 8.6. 11</p> <p>Marianne Vainionpää oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Niina Korhonen oh Maria Ahonen ho Marjaana Julkunen ho</p>

				<p>Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Anne Somero ho Outi Rönkkö oh</p>
			pe 9.6. 10	<p>Marianne Vainionpää oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Niina Korhonen ohy Maria Ahonen ho Marjaana Julkunen ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Anne Somero ho</p>
VIIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA	
24	pe 9.6.- pe 16.6. 7 pv	<p>Veera Rento oh Nina Hyvönen ho Marja-Terttu Kallinen ho Tiia Kosonen ho</p> <p>Laura Tiitto hoMlu Jasmiina Kajoksinen oh03 6</p>	<p>Mirka Kangas oh Katja Kastinen oh Hanna Silas ohy Linda Huttunen ho</p> <p>4</p>	<p>ma 12.6. 17</p> <p>Laura Huusko oh Suvi Lehtinen oh Riikka Rintamäki oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Niina Korhonen ohy Jenni Alanen ho Satu Knuuti ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Marjo Palola ho Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Paula Rissanen ho Teija Tervakangas ho Sanna Vihavainen ho</p>
			ti 13.6. 17	<p>Laura Huusko oh Suvi Lehtinen oh Riikka Rintamäki oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Niina Korhonen ohy Jenni Alanen ho Satu Knuuti ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Marjo Palola ho Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Paula Rissanen ho Teija Tervakangas ho Sanna Vihavainen ho</p>
			ke 14.6.	Laura Huusko oh

			16	Suvi Lehtinen oh Riikka Rintamäki oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Salla-Maria Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Niina Korhonen ohy Jenni Alanen ho Satu Knuuti ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Marjo Palola ho Mari Pöyhönen ho Paula Rissanen ho Teija Tervakangas ho Sanna Vihavainen ho
			to 15.6. 13	Laura Huusko oh Suvi Lehtinen oh Salla-Maria Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Jenni Alanen ho Satu Knuuti ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Mari Pöyhönen ho Anne Somero ho Teija Tervakangas ho Sanna Vihavainen ho Paula Rissanen ho
			pe 16.6. 10	Laura Huusko oh Suvi Lehtinen oh Salla-Maria Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Jenni Alanen ho Satu Knuuti ho Mari-Liisa Mäki-Ullakko ho Teija Tervakangas ho Sanna Vihavainen ho
VIIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA	
25	pe 16.6.- to 22.6. Huom! Päättyy torstaina 6 pv	Riikka Rintamäki oh Anna-Kaisa Virkkunen oh Niina Korhonen ohy Anne Somero ho Katja Ollila hoMlu Teija Raerinne hoMlu	Kirsi Asikainen ho Marjo Palola ho Paula Rissanen ho Jenni Korva 4	ma 19.6. 8 ti 20.6. 9 Mirka Kangas oh Suvi Lehtinen oh Veera Rento oh Veronica Heikkilä ho Marja-Terttu Kallinen ho Satu Knuuti ho Tiia Kosonen ho Outi Rönkkö oh Mirka Kangas oh Suvi Lehtinen oh Veera Rento oh Veronica Heikkilä ho Marja-Terttu Kallinen ho
				6

				Satu Knuuti ho Tiia Kosonen ho Sanna Vihavainen ho Outi Rönkkö oh
			ke 21.6. 7	Suvi Lehtinen oh Veronica Heikkilä ho Marja-Terttu Kallinen ho Satu Knuuti ho Tiia Kosonen ho Sanna Vihavainen ho Outi Rönkkö oh
			to 22.6. 5	Veronica Heikkilä ho Marja-Terttu Kallinen ho Satu Knuuti ho Tiia Kosonen ho Outi Rönkkö oh
VIIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA	
26	to 22.6.- pe 30.6. Huom! Alkaa torstaina (juhannus) 8 pv	Mirka Kangas oh Hanna Silas ohy pe-pe Sanna Vihavainen ho Jaana Ryyänen ohMlu Sanna Simonen ohMlu	Veera Rento oh Mari Pöyhönen ho Teija Tervakangas ho 3	ma 26.6. 7 Essi Hautamäki oh Laura Huusko oh Markus Korajoki oh Riikka Rintamäki oh Marja-Terttu Kallinen ho Paula Rissanen ho Jenni Korva oh
				ti 27.6. Essi Hautamäki oh Laura Huusko oh Markus Korajoki oh Riikka Rintamäki oh Marja-Terttu Kallinen ho Paula Rissanen ho Nina Hyvönen Jenni Korva oh
			ke 28.6. 8	Essi Hautamäki oh Laura Huusko oh Markus Korajoki oh Suvi Lehtinen oh Riikka Rintamäki oh Marja-Terttu Kallinen ho Paula Rissanen ho Nina Hyvönen
			to 29.6. 6	Essi Hautamäki oh Laura Huusko oh Suvi Lehtinen oh Riikka Rintamäki oh Satu Knuuti ho Nina Hyvönen
			pe 30.6. 4	Essi Hautamäki oh Laura Huusko oh Riikka Rintamäki oh Nina Hyvönen
VIIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA	
27	pe 30.6.- pe 7.7.	Katja Kastinen oh Jenni Saarinen ohy Maria Ahonen ho	Markus Korajoki oh Suvi Lehtinen oh Satu Knuuti ho	ma 3.7. 10 Essi Hautamäki oh Mirka Kangas oh Jenni Korva oh

	7 pv	Kirsi Asikainen ho 4	Anne Somero ho 4		Veera Rento oh Linda Huttunen ho Marjo Palola ho Henna Pasanen ho Teija Tervakangas ho Nina Hyvönen Hanna Silas ohy
				ti 4.7. 10	Essi Hautamäki oh Mirka Kangas oh Jenni Korva oh Veera Rento oh Linda Huttunen ho Nina Hyvönen ho Marjo Palola ho Henna Pasanen ho Teija Tervakangas ho Hanna Silas ohy
				ke 5.7. 10	Essi Hautamäki oh Mirka Kangas oh Jenni Korva oh Veera Rento oh Linda Huttunen ho Nina Hyvönen ho Marjo Palola ho Henna Pasanen ho Teija Tervakangas ho Hanna Silas ohy
				to 6.7. 4	Mirka Kangas oh Jenni Korva oh Veera Rento oh Teija Tervakangas ho
				pe 7.7.	-
VIKKO		TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA	
28	pe 7.7.- pe 14.7. 7 pv	Linda Huttunen ho Marjaana Julkunen ho Marjo Palola ho Katja Ollila hoMlu Laura Tiitto hoMlu	Essi Hautamäki oh Veronica Heikkilä ho Marja-Terttu Kallinen ho Henna Pasanen ho Nina Hyvönen	ma 10.7. 6	Emmi Heikkinen oh Katja Kastinen oh Markus Korajoki oh Niina Korhonen ohy Maria Ahonen ho Kirsi Asikainen ho
		5	5	ti 11.7. 6	Emmi Heikkinen oh Katja Kastinen oh Markus Korajoki oh Niina Korhonen ohy Maria Ahonen ho Kirsi Asikainen ho
				ke 12.7. 6	Emmi Heikkinen oh Katja Kastinen oh Markus Korajoki oh Niina Korhonen ohy Maria Ahonen ho Kirsi Asikainen ho

			to 13.7. 3	Katja Kastinen oh Maria Ahonen ho Kirsi Asikainen ho	
			pe 14.7. 3	Katja Kastinen oh Maria Ahonen ho Kirsi Asikainen ho	
VIIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA		
29	pe 14.7.- pe 21.7. 7 pv	Markus Korajoki oh Marianne Vainionpää oh Salla-Maria Virkkunen oh Teija Tervalangas ho Jenni Korva oh Katja Kastinen oh la-su 5 + Katja la ja su	Emmi Heikkinen oh Niina Korhonen ohy Jenni Saarinen ohy Outi Rönkkö oh 4	ma 17.7. 6	Essi Hautamäki oh Jenni Alanen ho Veronica Heikkilä ho Marjaana Julkunen ho Marjo Palola ho Anne Somero ho
				ti 18.7. 6	Essi Hautamäki oh Jenni Alanen ho Veronica Heikkilä ho Marjaana Julkunen ho Marjo Palola ho Anne Somero ho
				ke 19.7. 5	Jenni Alanen ho Veronica Heikkilä ho Marjaana Julkunen ho Marjo Palola ho Anne Somero ho
				to 20.7. 2	Marjo Palola ho Anne Somero ho
				pe 21.7. 2	Marjo Palola ho Anne Somero ho
				VIIKKO	TALLITYÖT
30	pe 21.7.- pe 28.7. 7 pv	Essi Hautamäki oh Kaisa Isoaho ohy Veronica Heikkilä ho Mari-Liisa Mäki- Ullakko ho Jasmiina Kajoksinen oh03 5	Annamari Avonius ohy Jenni Alanen ho Marjaana Julkunen ho 3	ma 24.7. 3	Emmi Heikkinen oh Markus Korajoki oh Jenni Saarinen ohy
				ti 25.7. 3	Emmi Heikkinen oh Markus Korajoki oh Jenni Saarinen ohy
				ke 26.7. 6	Emmi Heikkinen oh Markus Korajoki oh Marianne Vainionpää oh Jenni Saarinen ohy Outi Rönkkö oh Jenni Korva oh
				to 27.7. 5	Markus Korajoki oh Marianne Vainionpää oh Jenni Saarinen ohy Outi Rönkkö oh Jenni Korva oh
				pe 28.7. 1	Jenni Saarinen ohy

VIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA		
31	pe 28.7.- pe 4.8. 7 pv 5	Emmi Heikkinen oh Henna Pasanen ho Mari Pöyhönen ho Outi Rönkkö oh Laura Tiitto hoMlu 3	ma 31.7. 9	Anna-Kaisa Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Jenni Saarinen ohy Jenni Alanen ho Marjaana Julkunen ho Tiia Kosonen ho Paula Rissanen ho Linda Huttunen ho	
			ti 1.8. 11	Anna-Kaisa Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Jenni Saarinen ohy Hanna Silas ohy Jenni Alanen ho Kirsi Asikainen ho Marjaana Julkunen ho Tiia Kosonen ho Paula Rissanen ho Linda Huttunen ho	
			ke 2.8. 9	Anna-Kaisa Virkkunen oh Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Jenni Saarinen ohy Hanna Silas ohy Kirsi Asikainen ho Tiia Kosonen ho Paula Rissanen ho Linda Huttunen ho	
			to 3.8. 7	Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Jenni Saarinen ohy Hanna Silas ohy Kirsi Asikainen ho Paula Rissanen ho Linda Huttunen ho	
			pe 4.8. 5	Annamari Avonius ohy Kaisa Isoaho ohy Jenni Saarinen ohy Hanna Silas ohy Kirsi Asikainen ho	
VIKKO	TALLITYÖT	SIITTOLA	MAATILA		
32	pe 4.8.- pe 11.8. 7 pv	Laura Huusko oh Paula Rissanen ho Jaana Ryyänen ohMlu Sanna Simonen ohMlu Katja Ollila hoMlu	Anna-Kaisa Virkkunen oh oh Tiia Kosonen ho Mari-Liisa Mäki- Ullakko ho	ma 7.8. 5	Emmi Heikkinen oh Riikka Rintamäki oh Marianne Vainionpää oh Kirsi Asikainen ho Sanna Vihavainen ho

	Teija Raerinne hoMlu Emmi Heikkinen oh to 6 + Emmi to	3	ti 8.8. 5	Emmi Heikkinen oh Riikka Rintamäki oh Marianne Vainionpää oh Kirsi Asikainen ho Sanna Vihavainen ho
			ke 9.8. 4	Emmi Heikkinen oh Riikka Rintamäki oh Marianne Vainionpää oh Sanna Vihavainen ho

Pe 11.8.06 (klo 12:00) alkavat 2. opiskeluvuoden tallityöviikot. Kaksi ensimmäistä tallityöviikkoa hoidetaan -05 luokkien voimin. Lista tulee nähtäväksi ennen lomien alkua, jotta asianomaiset tietävät varautua vuoroonsa jo nyt keväällä.

Koulu alkaa ma 14.8.2006.

Arja Aalto
eLMA3
Savonia-amk, Iisalmi

28.5.2006

Palautekysely tallityöviikoista
RAOH05, RAOHY05, HEHO05
Ylä-Savon ammattiopisto, Kiuruvesi

PALAUTEKYSELY TALLITYÖVIKOISTA

Oheinen palautekysely on lähdeaineistoa agrologiopintojeni opinnäytetyölleni Savonia-ammattikorkeakoululla. Työni tuotoksena teen oppaan tallityöviikoista ja kesätyössäoppimisesta.

Toisen asteen ammatilliseen koulutukseen on tulossa käyttöön lukuvuoden 2006 alusta ns. nuorten näytöt, jotka tulevat olemaan yksi osa oppimisen arviointia oppilaitoksissa sekä työssäoppimispaikoissa. Tämän kyselyn pohjalta tarkoituksena on kehittää tallityöviikkoja entistä paremmaksi ja opiskelijan oppimista edistäväksi.

Palautekyselyllä haluan kuulla mielipiteenne tallityöviikkojen tavoitteista ja toteutumisesta. Haluan kartoittaa, miten olette kokeneet ohjauksen ja oppimisen tallityöviikoilla. Palautekyselyn huolellinen vastaaminen on tärkeää, jotta vastaukset ovat mahdollisimman totuudenmukaisia. Vastaaminen kyselyyn tapahtuu nimettömänä. Ympyröikää kuitenkin luokkatunnuksenne kyselylomakkeesta.

Toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijoille on järjestetty sama palautekysely aikaisemmin tänä lukuvuonna.

KIITOS VASTAUKSESTASI!

Arja

LIITE 12

Arja Aalto 28.5.2006 Palautekysely tallityöviikoista
 eLMA3 RAOH05, RAOHY05, HEHO05 (ympyröi luokkasi)
 Savonia-amk, Iisalmi Ylä-Savon ammattiopisto, Kiuruvesi

Rastita omaa mielipidettäsi vastaava vaihtoehto. Älä laita nimeäsi paperiin.

Väite:	täysin samaa mieltä	samaa mieltä	neutraali kanta	eri mieltä	täysin eri mieltä	Omia kommentteja väitteeseen liittyen:
1. Tallityöviikkoja on liikaa (raoh ja heho 10, raohy 4 ov / 120 ov).						
2. Tallityöviikot ovat liian raskaita fyysisesti.						
3. Tallityöviikkojen työilmapiiri on hyvä.						
4. Päivystysasuntolan asuinilmapiiri on hyvä.						
5. Olen usein väsynyt aamutallin aikaan.						
6. Päivä- ja iltatarkit tehdään tasapuolisesti kukin vuorollaan.						
7. Pimeään aikaan iltatarkeilla käynti on pelottavaa.						
8. Jaan mielelläni heiniä ulos tarhoihin.						
9. Joudun jakamaan heiniä ulos liian usein.						
10. Mielestäni on väärin, ettei hevosia harjata aamuisin ennen tarhaan vientiä.						
11. Hevosten lämpöjen mittaus aamuisin on mielestäni tarpeetonta ja turhaa aikaa vievää.						
12. Hevosten kuljettamista tarhoihin ja takaisin tulee tallityöviikon aikana liikaa.						
13. Joudun taluttamaan hankalia hevosia, joille en pärjää.						
14. Karsinoiden siivousta on liikaa.						

Väite:	täysin samaa mieltä	samaa mieltä	neutraali kanta	eri mieltä	täysin eri mieltä	Omia kommentteja väitteeseen liittyen:
15. Turve on huono ratkaisu kuivikkeena.						
16. Käytävien lakaisu on raskaampaa kuin karsinoiden siivous.						
17. Karsinoiden siivouksen työvälineet (lapiot, talikot, kottarit) ovat hyviä ja toimivia.						
18. Tiedän olevan olemassa parempia lakaisuharjoja kuin Hingunniemessä käytössä olevat.						
19. Hevosten hoitotoimenpiteitä on tallityöviikoilla liian vähän.						
20. Väkirehujen jakomenetelmä on selkeä ja toimiva.						
21. Mielestäni minua ohjataan liian vähän työtehtävissä.						
22. Mielestäni joudun itse neuvomaan liikaa toisia tallityöviikon aikana.						
23. Mielestäni muut opiskelijat neuvovat minua liikaa tallitöissä.						
24. Tallimestarit ovat tarvittaessa helposti tavoitettavissa.						
25. Tallimestarit ovat ammattitaitoisia.						
26. Minulle ei ole tallityöviikkojen aikana opetettu kaikkea sitä, mitä olisin halunnut oppia. (Huom! Viikoista on tehty tässä vaiheessa vajaa puolet.)						
27. Joudun työskentelemään liian itsenäisesti ja omatoimisesti.						
28. Olen itse aktiivinen kysymään neuvoa, jos on jotain epäselvää / en ymmärrä jotakin / olen jostakin erimieltä.						
29. En uskalla tulla kysymään, vaikka haluaisinkin.						
30. Oppimispäiväkirjan ylläpitäminen on hyvä apuväline tiedonkulussa tallimestareiden kanssa sekä oppimiseni hahmottamiseen itselleni.						

Väite:	täysin samaa mieltä	samaa mieltä	neutraali kanta	eri mieltä	täysin eri mieltä	Omia kommentteja väitteeseen liittyen:
31. Haluaisin korvata oppimispäiväkirjan jollain muulla menetelmällä.						
32. Pidän koko tallityöviikkokäytäntöä tarpeettomana oppimisen kannalta.						
33. Olen kehittynyt tallitöissä tämän 1 vuoden aikana (omatoimisuus, vastuuntunto, luotettavuus, huolellisuus, ripeys, ahkeruus).						
34. Tallityöviikkojen työharjoitukset kartuttavat osaamistani tulevaisuuttani ja käytännön työelämää ajatellen.						
35. Kysely oli mielestäni tarkoituksenmukainen ja helppo täyttää.						
36. Kyselyn ulkopuolelle jäi asiaa, johon olisin halunnut ottaa kantaa.						
Mahdollisuus vapaamuotoisen palautteen antamiseen ja omien toiveiden esittämiseen tallityöviikkojen osalta:						

Tallityöviikkojen ja kesätyössä- oppimisen opas

Ylä-Savon ammattiopisto

**Arja Aalto
2006**

Tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen opas on tehty AMK-agrologiopintojen opinnäytetyönä Savonia-ammattikorkeakoululle lisälmeen. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Ylä-Savon ammattiopisto.

Kiuruvedellä 15.8.2006

Arja Aalto, tallimestari

Etusivun kuva: Kesätyöjakson opiskelijat ovat tuomassa varsallisia tammoja laitumelta talliin yöksi. Kuvan on ottanut Arja Aalto – samoin kuin muutkin oppaassa olevat kuvat, ellei toisin ole mainittu.

Sisällysluettelo

Hyvä opiskelija!.....	4
Puhelinnumeroita.....	5
I TALLITYÖVIIKOT (10 ov).....	6
1 Opetussuunnitelman mukainen opetuksellinen tavoite.....	6
2 Tallityövuorojen jakaminen.....	7
3 Valvominen ja ohjaaminen.....	9
4 Yhdessä työskenteleminen.....	10
5 Asuminen, ruokaileminen ja vapaa-ajan viettäminen.....	12
6 Omien eläimien tuominen oppilaitokselle.....	14
7 Oppitunneille ja tentteihin osallistuminen tallityöviikoilla.....	15
8 Ammattimainen ja turvallinen pukeutuminen.....	15
9 Asiallinen ja ammattimainen käyttäytyminen.....	17
10 Työturvallisuus.....	19
11 Toiminta eri talliyksiköissä.....	34
12 Tallien päiväohjelma ja karsinakartat.....	36
13 Kokoontuminen vuoron alkaessa.....	40
14 Hevosten ruokkiminen.....	40
15 Hevosten tarhaaminen.....	44
16 Karsinoiden puhdistaminen.....	45
17 Hevosten liikuttaminen.....	47
18 Hevosten vammojen ja sairauksien hoitaminen.....	48
19 Hevosten kengittäminen ja kavioiden vuoleminen.....	49
20 Passihevosien hoitaminen.....	50
21 Pyykki- ja varustehuolto.....	50
22 Tallin ja talliympäristön siistinä pitäminen.....	52
23 Muut ajankohtaiset työt.....	53
24 Työn ja oppimisen arvioiminen.....	54
II KESÄTYÖSSÄOPPIMINEN eli KESÄ-TO (4 ov).....	58
25 Opetussuunnitelman mukainen opetuksellinen tavoite.....	58
26 Toteuttaminen käytännössä.....	58
27 Työvuorojen jakaminen kesän ajalle.....	59
28 Tallityöt (1 ov).....	63
29 Siittolatyöt (1 ov).....	64
30 Maatilatyöt (1 ov).....	65
31 Asiakaspalvelu (1 ov).....	66
32 Oppimistehtävät.....	66
33 Kesätyössäoppimisen arvioiminen.....	68

Hyvä opiskelija!

Olet jo aloittanut, juuri aloittamassa tai ehkä aikeissa aloittaa Ylä-Savon ammattiopiston maatalouden perustutkinnon hevostalouden koulutusohjelman opintosi. Tutkinnon suoritettuasi sinusta valmistuu joko hevostenhoitaja tai ratsastuksenohjaaja. Opintosi sisältävät yleisten aineiden opintojen lisäksi sekä käytännön että teorian ammatillisia opintoja, jotta saisit mahdollisimman monipuolisen ammatillisen vahvuuden jatkaessasi tutkinnon suoritettuasi elämässäsi eteenpäin. Talleilla ja oppilaitoksen maatilalla työskentely on yksi osa tätä ammatillisen pätevyyden hankkimista

Pitkäaikaisella tallimestarin työkokemuksella osaan jo ennalta tietää ja osin arvata, mitkä kysymykset askarruttavat etenkin uusien opiskelijoiden mieliä ohjaamieni tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen osalta. Ennen kuin henkilökunta ja toiset opiskelijat tulevat tutuiksi, voi olla vaikeaa mennä hakemaan vastauksia. Tällä oppaalla haluan omalta ja koulutuksenjärjestäjän osalta antaa jo valmiita vastauksia näihin kysymyksiin.

Oppaasta tuli suhteellisen laaja kattaen koko tallityöviikkojen ja kesätyössäoppimisen sisällön, ohjaamisen ja oppimisen. Meille henkilökunnallekin uutena asiana oppaassa tulee esille kesätyössäoppiminen ammatillisine näytöineen, jonka suoritat Hingunniemen koulutilalla ensimmäisen opiskeluvuotesi jälkeisenä kesänä. Ammatilliset näytöt, jotka otetaan käyttöön elokuussa 2006

alkavassa koulutuksessa, tulevat olemaan merkittävä osa arviointia perinteisen arvioinnin rinnalla.

Tallityöviikot eivät ole varsinaisesti näyttöjä siinä mielessä kuin kesätyössäoppiminen, mutta niitäkin arvioidaan oppilaan antaman jatkuvan näytön periaatteella painottaen kuitenkin opintojen loppupuolen osaamista ja opiskelijan kehittymistä.

Toivottavasti tästä oppaasta tulee olemaan hyötyä. Olen pyrkinyt kokoamaan tähän kaiken oleellisen, mikä on hyvä tietää jo siinä vaiheessa, kun otat opiskelupaikaksi vastaan oppilaitoksestamme. Tästä löytyy oppilaitoksemme toimintatavat ja -säännöt, jotta tiedät, miten missäkin tilanteessa toimit. Mikäli jäät kaipaamaan tästä jotain, voit ottaa minuun yhteyttä. Opasta päivitetään tilanteiden muuttuessa.

Toivotan sinulle antoisaa ja menestyksekkästä opiskelua meidän tallimestareiden, muun henkilökunnan sekä koko hevoskompanian parissa.

Kiuruvedellä, Hingunniemessä,
15. syyskuuta 2006: Arja Aalto

Tallimestari Arja Aalto on käsittelemässä ori Onnipojan tuoresiementä siirtoa varten. Kuvannut: Pia Räikkä

Puhelinnumeroita

Näitä numeroita tulet tarvitsemaan opiskelusi aikana:

Tallimestarit

Arja Aalto

0400 793 139 /työ,
040 507 4460 /oma

Riina Huusko (hoitovapaalla)

0400 793 139 /työ,
044 518 6721 /oma

Timo Vääränen

0400 793 124

Kirsi Lustig

0400 793 139 /työ,
040 577 2266 /oma

Nina Voutilainen

(Riinan sijainen)
040 550 6852 /oma

Kiinteistöhoitaja

Terho Partanen

0400 793 131

Asuntolanvalvoja

Arto Rätty

0400 793 138

Toimisto

Helli Turunen

Aino Lilja

017 272 5911

Keittiö

Pirjo Pellikka

Anne Jääskeläinen

Pirkko Tikkanen

017 272 5917

Koulutuspäällikkö

Leena Rimpiläinen

0400 793 134,

017 272 5910

Opinto-ohjaaja

Anneli Lämsä

0400 793 136

Ammattiaineiden opettajat

Arja Huttunen (ratsastus)

040 559 8088

Kirsi Kettunen (ravi, hevosaineet)

050 570 1613

Satu Riikonen (ravi, hevosaineet)

040 528 5480

Terhi Toikka (ratsastus)

0400 729 636

Juhani Pakkanen

(ravi, hevosaineet)

050 339 5214

Jukka Ruotsalainen

(tekniset aineet)

040 596 2277

Jukka Kemiläinen (kengitys)

0500 947 600

Eläinlääkärit

Kristiina Palttala

Kiuruveden Hevosklinikka Oy

017 754 011

Milla Hiekkaranta

Kiuruveden kaupunki

0400 185 780

Raisa Francis

Kiuruveden kaupunki

0400 271 069

Aino Eskelinen

Kiuruveden kaupunki

017 752 380

Hätänumero 112

(poliisi, palokunta, ambulanssi)

I TALLITYÖVIIKOT (10 ov)

1 Opetussuunnitelman mukainen opetuksellinen tavoite

Oppilaitoksen ratsuja on laitumella tilan järvimaisemassa.

1.1 Mitä opetussuunnitelman perusteissa sanotaan?

"Hevostalouden koulutusohjelman suorittaneen on osattava työskennellä hevostaloudessa hevostenhoitajana ja ratsastuksenohjaajana. Koulutusohjelman suorittaneen tulee osata hahmottaa hevostalous osana maatalousalaa ja muuta yhteiskuntaa sekä käsittää suomalaisen hevostalouden sijoittuminen ja merkitys kansainvälisesti. Hänen tulee osata hahmottaa hevostalous osana suomalaista maaseutukulttuuria sekä ymmärtää sen merkitys kansallisen kulttuuriperinnön jatkumiselle. Hänen tulee osata edistää ekologisesti, eettisesti, esteettisesti ja eläinsuojelullisesti kestävien ratkaisujen tekemistä hankalissakin ammatillisissa valintatilanteissa.

Hevostenhoitajan on osattava järjestää hevosen tuotantoympä-

ristö sen fysiologian ja lajinomaisen käyttäytymisen periaatteiden mukaan. Hänen on osattava hoitaa ja ruokkia hevoset. Hänen on osattava käyttää ja huoltaa tallin ja talliympäristön teknisiä laitteita ja tarvittaessa hankkia huoltomies.

Hänen on osattava erottaa terve ja sairas hevonen, antaa ensiapua ja tiedettävä, milloin tarvitaan eläinlääkärä. Hänen on osattava järjestää tallin kengityshuolto. Hänen on osattava sovitaa varusteet erilaisille hevosille sekä hoitaa tallin varustehallinto. Hänen on tiedettävä hevosurheilun eri lajit sekä hevosen työkäytön mahdollisuudet, käytettävät hevostyypit, varusteet ja ajovälineet pääpiirteissään.

Valintojen mukaan hänen on pystyttävä peruskouluttamaan ratsuhevosia, valmentamaan ravihevosia, kengittämään hevosia, korjaamaan ja valmistamaan hevosvarusteita, korjaamaan ja valmistamaan hevosajovälineitä, vastaamaan hevoskasvatuksesta ja tallinpidosta, toimimaan työhevos- ja valjakkokuskina tai tuottamaan hevosmatkailupalveluja.

Ratsastuksenohjaajan on osattava toimia palkattuna ratsastuskoulussa joko ratsastuksenopettajan avustajana tai ratsastuskoulun toiminnan päävastuullisena ja usein myös itsenäisenä yrittäjänä. Ratsastuksenohjaajan on osattava organisoida tallin toiminta ja hevostenhoito ja tallitöitten teko. Hänen tulee tarvittaessa osata toimia tallityöntekijöitten työnjohtajana. Ratsastuksenohjaaja on osattava toimia asiakaspalveluhenkisesti ja yhteistyökykyisesti sekä työntekijöitten kesken että

muihin sidosryhmiin päin. Hänen on kyettävä soveltamaan tilanne- ja asiakaskohtaisesti pedagogisia perustaitoja. Hänen on osattava opettaa ratsastuksen ja hevostenhoidon perustaitoja. Hänen tulee osata positiivisuutensa, urheiluhenkisyytensä ja ongelman ratkaisukykyensä avulla ylläpitää ratsastuskouluyrityksen myönteistä imagoa.

Ratsastuksenohjaajan on osattava suunnitella ja toteuttaa ratsastuksen perusopetus yksittäisten asiakkaiden ja asiakasryhmien sekä hevosten tarpeet huomioon. Hänen on osattava käyttää opetushevosiä ratsastuskoulussa, siten että hevoset säilyvät terveinä ja työkykyisinä. Hänen on perehdyttävä opettamisen perusperiaatteisiin ja erilaisiin teknisiin toteutusmahdollisuuksiin sekä osattava soveltaa opetusmenetelmiä tilanteen mukaan. Hänen on tunnettava ratsastus kilpaurheiluna ja osattava innostaa ja ohjata kilpailemisesta kiinnostuneita ratsastuksen harrastajia valmennukseen. Hänen on osattava palvella asiakkaita myös toisella kotimaisella ja vieraalla kielellä. Hänen on osattava kehittyä opettajana.

Ratsastuksenohjaajan on osattava valita varusteet erilaisille hevosille eri käyttötarkoituksiin sekä hoitaa ratsastuskoulun varustehuolinta. Siksi hänen on tiedettävä hevosurheilun eri lajit, käytettävät hevostyypit, varusteet ja ajovälineet pääpiirteissään.

Ratsastuksenohjaajan ratsastustaitonsa vastaa kansallista helppo A -kilpailutasoa. Hänen on osattava peruskouluttaa nuori hevonen ja ylläpitää opetushevosten

koulutustasoa.” (Maatalousalan perustutkinto, ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet, 2001, 14–15.)

1.2 Mitä tallityöviikot käytännössä tarkoittavat?

Tallityöviikoilla Ylä-Savon ammatitopiston hevostalouden koulutusohjelman opiskelijat harjoittelevat kukin vuorollaan opetussuunnitelman mukaisesti hevostalouteen kuuluvia töitä. Samalla he pääsevät soveltamaan teoriatunneilla oppimaansa käytännössä. Tallityöviikot sisältävät kaikkea hevosten ruokintaan ja hoitoon liittyviä töitä. Oppilaitoksella on 60–70 hevosta, joten harjoittelumateriaalia riittää.

2 Tallityövuorojen jakaminen

2.1 Mitkä tekijät vaikuttavat työvuoroihin?

Tallityöviikkojen opiskelijakohtaiseen määrään vaikuttavat opetussuunnitelman lisäksi kunkin opiskelijan suuntautuminen opinnoissa sekä aikaisempi koulustausta. Perustaso 10 opintoviikkoa (10 ov) on suunniteltu suoraan peruskoulupohjalta tuleville hevostenhoitaja- tai ratsastuksenohjaajaopiskelijoille. Aikaisempaa ammatillista koulustausta omaavat opiskelijat suorittavat lyhyempää koulutusta tutkinnon saavuttamiseksi, joten heidän aikaisemmat opintonsa hyväksiluetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti.

Tallityöviikkojen jakautuminen vuosikursseittain peruskoulupohjaisille opiskelijoille:

1. opiskeluvuosi	4 ov tallitöitä
2. opiskeluvuosi	4 ov tallitöitä
3. opiskeluvuosi	2 ov tallitöitä

Tallityöviikkojen jakautuminen vuosikursseittain yo- tai ammatillisen tutkinnon omaaville opiskelijoille:

1. opiskeluvuosi	3 ov tallitöitä
2. opiskeluvuosi	1 ov tallitöitä ja 3 ov työssäoppimista koulutilalla

Viikoittainen opiskelijakohtainen jako määräytyy kunkin opiskelijaryhmän läsnäolo- eli lähiopintojen mukaan. Osa opiskelijoista voi olla työssäoppimassa tai MAHIS-opiskelijat voivat olla lukiojaksolla. Työssäoppiminen on osa koulutusta, jolloin opiskelijat tutustuvat käytännön työelämään ammattialansa työssäoppimispaikassa. MAHIS-opiskelu tarkoittaa kaksoistutkinnon suorittamista eli käytännössä hän suorittaa hevos- talouden ammattiopintojensa lisäksi lukio-opintojaan. Muutkin yhdistelmät ovat tietenkin mahdollisia.

Päivittäinen tallityöaika (n. 7½ h) on seuraavanlainen:

klo 6:00–8:00	aamutallin työt
klo 8:00–8:40	aamupala
klo 8:40–11:00	päivätallin työt
klo 11:00–11:30	lounas
klo 13:00–13:30	päivätarkki vuorotellen pareittain
klo 15:30–16:00	päivällinen
klo 16:00–18:00	iltatalli
klo 20:00–20:30	iltatarkki vuorotellen pareittain

2.2 Kuka tekee, milloin ja mille ajalle työvuorolistan?

Tallityövuorolistan teosta vastaavat Ylä-Savon ammattiopistolla tallimestarit. Tallityövuorolistan suunnittelu aloitetaan elokuussa, kun opiskelijatilanne on varmistunut tulevalle opiskeluvuodelle ryhmäkohtaisesti. Työvuorolista tehdään heti koko opiskeluvuodelle eli syksystä keväeseen. Tämän edellytyksenä on se, että kunkin vuosikurssin ja ryhmän oppilaitokselta poissaolojaksot (työssäoppiminen, MAHIS-opinnot lukiolla) ovat tiedossa. Näiden lisäksi on vuosittain opiskelijoita, joiden HOPS (henkilökohtainen opiskelusuunnitelma) poikkeaa ryhmästään ja heidänkin tilanteensa on oltava tallimestareiden tiedossa. Tiedonkulkua parantaa aina se, että ryhmänohjaajien lisäksi myös opiskelijat itse ovat aktiivisesti yhteydessä tallimestareihin ja kertovat tilanteensa.

2.3 Millä perusteilla työvuoroihin tehdään muutoksia?

Kuten edellä tuli ilmi, työvuorolistan tekemiseen vaikuttavat varsin monet eri tekijät. Näin ollen muutoksiin vaikuttavien syiden täytyy olla varsin perustellut, tärkeät ja ennalta arvaamattomat. Ohessa on luettelo yleisimmistä muutoksiin hyväksytyistä syistä:

- sairastuminen tai loukkaantuminen (sairauslomatoedistus)
- läheisen omaisen sairastuminen tai loukkaantuminen (lääkärin tai huoltajan todistus)
- ennakoimaton loma- tai muu matka (huoltajan todistus)
- jokin muu perusteltu syy, josta on sovittava tallimestareiden kanssa

2.4 Miten toimit, jos estyt tulemasta työvuorolle?

Tallityövuoroon tulemisen estymisestä ilmoitat aina suoraan tallimestareille. Puhelinnumero(t) löytyy tämän oppaan alusta kohdasta tarvittavat puhelinnumerot. Tämän lisäksi asiasta on hyvän käytännön mukaista ilmoittaa myös omalle ryhmänohjaajallesi.

2.5 Miten korvaat poissaolosi?

Perusteltujen poissaolojen korvaamisesta sovit tallimestareiden kanssa. Sinun tulee ottaa itse henkilökohtaisesti yhteyttä tallimestareihin. Luvattomasta poissaolosta seuraa aina sanktio, josta sovitaan tapauskohtaisesti palaverissa, jossa ovat mukana ainakin ryhmänjoaja, tallimestari(t), opiskelija sekä mahdollisesti opinto-ohjaaja ja/tai kuraattori sekä alaikäisen opiskelijan huoltaja.

3 Valvominen ja ohjaaminen

3.1 Ketkä valvovat ja ohjaavat ketäkin?

Vastuu tallitöiden ohjaamisesta ja työvuoroa tekevien opiskelijoiden valvonnasta kuuluu työvuorossa oleville tallimestareille. Tallimestareita on paikalla 1-3 henkilöä riippuen heidän vapaapäivistään, lomistaan tai koulutuspäivistään. Koska tallimestarit työskentelevät vuorollaan viikonloppuisin, on heillä vastaavasti vapaapäiviä arkisin.

Tallimestari Timo Vääränen huolehtii mm. tilan reuhankinnoista ja rehujen siirroista eri talleille.

3.2 Miten otat yhteyttä valvojiin eri tilanteissa?

Tallimestareiden työaika on klo 6–12 ja 16–18, jolloin tavoitat heidät talleilta tai puhelimitse, mikäli he ovat työtehtävissä tallien ulkopuolella. Tallimestareiden työpuhelimien numerot ovat: 0400 793 139 / Arja ja Kirsi sekä 0400 793 124 / Timo. Kiireettömät asiat sinun tulee pyrkiä hoitamaan työaikana, mutta ongelma- ja hätätilanteissa otat yhteyttä tallimestareihin, oli mikä vuorokauden aika hyvänsä. Ellet tavoita heitä, ota yhteyttä ryhmänohjaajaasi tai muuhun henkilökuntaan. Puhelinnumerot löydät tämän oppaan alusta.

3.3 Mikä on kokeneempien opiskelijoiden osuus ohjaamisessa?

Tallityöviikkojen työvuoroihin on pyritty järjestämään eri vuosikurssien opiskelijoita yhtäaikaista. Näin kokeneemmat opiskelijat pystyvät omalta osaltaan ohjaamaan alemman vuosikurssin opiskelijoita. Tästä on hyötyä kaikille osapuolille. Ohjaamaan opettelemisenkin on tärkeä osa hevostenhoitajien ja ratsastusohjaajien ammattia. Päävastuu ohjauksesta on kuitenkin aina tallimestareilla. Koska he kuitenkin tekevät ohjausta kaiken muun työnsä ohessa, eivät he aina ole välittömästi paikalla saavutettavissa, jolloin kokeneemmista opiskelijoista on suuri lisäapu töiden etenemiselle.

Kyse saa olla kuitenkin kokeneempien opiskelijoiden osalta vain asiallisesta ohjaamisesta. Mikäli koet tullessi ”simputuksen” tai muun vastaavan kohteeksi, on sinun tultava sanomaan siitä heti tallimestareille tai muulle henkilökunnalle. Minkäänlainen toisten jatkuva ”nakittaminen” tympeimpiin hommiin ei ole sallittua. Myös kokeneemmat opiskelijat osallistuvat samoihin töihin tasapuolisesti.

4 Yhdessä työskenteleminen

4.1 Miten työt jaetaan ja hoidetaan ryhmässä?

Tallimestarit jakavat opiskelijat eri talleihin. Ensimmäisen opiskeluvuoden aikana ei huomioida vielä suuntautumisia eri opintoihin, vaan pyrkimyksenä on, että kaikki

saisivat olla ratsu- ja ravitallissa ainakin sen yhden tallityöviikon.

Ratsutalliin vuoroja tulee enemmän, koska siellä on enemmän hevosia ja näin ollen enemmän opiskelijoitakin kerralla töissä. Toisena ja kolmantena vuonna pyritään huomioimaan suuntautumiset aina, kun se on mahdollista. Pihaton ja vierastallin työvuorot on varattu ensisijaisesti toisen ja toissijaisesti kolmannen vuosikurssin kasvatus- ja hoitosuuntautuneille hevostenhoitajaopiskelijoille, jotta he saisivat enemmän alansa työkokemusta.

Tamma Myrskyn Vire laiduntaa varsoineen ratsutallin viereisellä laitumella.

Omassa talliryhmässä töiden jakaminen tapahtuu aika pitkälle ryhmän keskinäisestä sopimuksesta. Tässä on nyt tärkeää kokeneempien opiskelijoiden kykyä käyttää ohjausoikeuttaan tasapuolisesti. Työviikon aikana kaikki tekevät kaikkia töitä vuorollaan. Mikäli töiden jako ei onnistu ryhmän kesken tasapuolisesti, tallimestarit puuttuvat asiaan ja jakavat työt.

4.2 Mikä on itse kunkin oma vastuu työpanoksestaan?

Jokainen – myös sinä – vastaa itselleen sovitusta työstä niin, että epäselvissä tilanteissa ja ongel-

mien ilmetessä kysytään neuvoa toisilta opiskelijoilta tai tallimestareilta. Työtä ei vain jätetä tekemättä ajatellen, että kyllä sen joku muu aikanaan hoitaa.

Edellytyksenä ei siis suinkaan ole, että kaikki tulee jo hallita ennestään. Töihin käydään käsiksi siinä mielessä, että jälleen on tilaisuus oppia uutta tai kehittää taitoja jo aikaisemmin opitussa asiassa.

4.3 Miten huomioit muut työryhmäsi opiskelijat?

Kaikilla työpaikoilla on opittava tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa, vaikka ei sydänystäviä oltaisikaan ja asioista ajatellaan hyvinkin eritavalla. Näin on myös opiskeltaessa ja näitä yhteistyötaitoja harjoittele tallityöviikoillakin. Kaikki ovat taustastaan riippumatta samanarvoisia ja oikeutettuja saamaan hyvää ja tasapuolista kohtelua.

Työt jaetaan ryhmässä jo alun pitäen tasapuolisesti. Hankalissa tilanteissa menet auttamaan toista omatoimisesti ja omat työt tehtyäsi menet pyytämättä auttamaan toisia. Toisaalta et myöskään saa tahallisesti yrittää hyötyä toisten työpanoksesta hidastamalla tai jättämällä tekemättä omia töitäsi. Jokaisen tulee siis myös pyrkiä tekemään oma osuutensa sovitusti ja tasapuolisesti.

Toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijoiden tulee huomioida, että ensimmäisellä vuosikurssilla olevat opiskelijat eivät kykene töissään samaan tahtiin heidän kanssaan. Rutiinit muodostuvat vasta kokemuksen karttuessa. Tämä tahtoo kummasti unohtua

jo toisen vuoden syksyllä. Ei muisteta, miten itse koettiin asiat ensimmäisenä vuotena.

Myös toisten tallien työryhmät tulevat auttamaan toisiin talleihin tilanteen niin vaatiessa, esim. jos osa on sairastunut tai muuten poissa ja paikalla on normaalia vähemmän porukkaa. Ruokailemaan ja vapaalle pyritään lähtemään aina koko ryhmä yhtä aikaa saatua lupa tallimestareilta. Ketään ei jätetä pakertamaan yksin jonkun keskeneräisen työn kanssa.

4.4 Miten huomioit henkilökunnan, muut opiskelijat ja vierailijat?

Työskentelyn ohessa opettelet huomioimaan muut talleissa liikkuajat. Hyvän huomenen tai päivän toivotus ja kohtelias hymy päälle eivät vie paljon aikaa keneltäkään, mutta saavat aikaan hyvän mielen puolin ja toisin. Mikäli tallissa liikkuu vieraita ihmisiä, on sinun kohteliasta mennä kysymään, voitko olla avuksi. Tämä on myös tärkeä osa asiakaspalvelua, johon palataan kesätyössäoppimisen yhteydessä.

Paljon käytävää tarvitsevat työt, kuten hevosten tarhaan vieminen ja tarhasta pois tuominen sekä karsinoiden siivoaminen ovat pääsääntöisesti varsinaisen kouluajan ulkopuolella, jolloin opituntien aikainen liikennöinti ei häiritse tallitöiden tekijöitä. Tämä on myös toisten opiskelijoiden otettava huomioon iltakisojen yms. yhteydessä. Tallityövuoroilaisille on annettava työrauha ja hevoset satuloitava muualla kuin käytävillä ja kulkureiteillä. Ravi- valjastukset joudutaan tekemään

käytävillä, mutta silloin toimitaan ripeästi hidastamatta muiden töitä tarpeettomasti.

Aamuisin tallityövuorolaiset siivoavat hevosten karsinat ennen oppituntien alkamista.

Käytännön oppituntien aikaan klo 8–16 tallit ovat taas ensisijaisesti muiden opiskelijoiden käytössä, jolloin tallityövuorolaiset toimivat antaen tilaa tunneille lähteville ja tunneilta tuleville ratsukoille ja valjakoille. Yhteistyöllä hommat sujuu ja sopu sijaa antaa. Puolin ja toisin voit kohteliaasti pyytää siirtämään hevosta tai heinäkärriä pois edestä ja jokainen pääsee kulkemaan vuorollaan.

5 Asuminen, ruokaileminen ja vapaa-ajan viettäminen

5.1 Missä asut tallityöviikoilla?

Tallityöviikoilla asut ns. päivästiasuntolassa eli Päikkäri, joka sijaitsee varsinaisen koulurakennuksen vieressä ja josta on talleille matkaa n. 200 metriä. Asuntolassa on viisi asuinhuonetta, joihin kuhunkin mahtuu 2–4 opiskelijaa. Lisäksi asuntolassa on yhdistetty keittiö-oleskeluhuone, 2 wc:tä, sauna, suihkutilat, pyykinpesu mahdollisuus sekä vaattei-

den kuivatus- ja säilytystila. Pääsääntöisesti tässä asuntolassa eivät asu muut, kuin tallityöviikoilla olevat opiskelijat. Oppilaitoksen varsinainen opiskelija-asuntola sijaitsee Kiuruveden keskustassa Museokadulla, jonne kuljetus tapahtuu linja-autolla aamuin illoin.

Päikkäri on tässä päärakennukselta kuvattuna. Taustalla on tallinmäki ja ratsutalli.

5.2 Mitkä ovat Hingunniemen asuntolan säännöt?

Tallityövuorolaisten tulee pääsääntöisesti asua tallityöviikon ajan päivästiasuntolassa. Mikäli sinulla olisi tarve yöpyä jossakin muualla, tulet sopimaan siitä tallimestareiden kanssa erikseen kullakin työviikollasi. Vapaa-ajalla on mahdollista käydä kylällä, mutta takaisin asuntolalla sinun on oltava viimeistään klo 22. Tämä siksi, että aamulla on aikainen herääminen tallille ja väsyneenä et jaksata tehdä töitä. Myös poistumisesta koulutilan alueelta tallityöviikollasi ilmoitat tallimestareille. Tilalta poistuminen edellyttää, että olet itse järjestänyt kyydin itsellesi. Hätätapauksessa sovi kuljetuksesta tallimestareiden tai muun henkilökunnan kanssa.

Meidän tallimestareiden on tarpeen tietää, missä tallityövuorolaiset ovat ja mistä kenenkin ta-

voittaa tarvittaessa. Näitä tarpeita ovat mm. hevosten karkaaminen, sairastuminen tai muu äkillinen tilanne. Aina osan tallityövuoro-
laisista on oltava asuntolalla vapaa-ajallakin juuri tästä syystä. Ja ne eivät saa olla aina ne samat opiskelijat, vaan sinunkin on hoidettava vuorosi. Luvattomasta poissaolosta seuraa sanktio, josta sovitaan samalla periaatteella kuin luvattomasta poissaolosta tallityöviikolla. Asiasta on tarkemmin kyseisessä kohdassa.

Päivystusasuntolassa pätevät samat säännöt kuin muissakin oppilaitoksen asuntoloissa:

- Tupakointi on kielletty asuntolan sisällä ja pihalla. Koko varsinainen oppilaitoksen alue Hingunniemen koulutilalla on tupakoimatonta aluetta. Tupakointi on sallittu alueen ulkopuolella tietyissä pisteissä 18 vuotta täyttäneillä.
- Alkoholin käyttö on kielletty asuntolassa ja koko oppilaitoksen alueella.
- Asuntolaan ei saa tuoda lemmikkieläimiä.
- Asuntola on pidettävä siistinä ja siivousvuoroista sopivat viikoittaiset asujat keskenään.
- Asuntolaan on tuotava omat liinavaatteet tallityöviikon ajaksi (lakana, tyynyliina ja pussilakana).

5.3 Miten huomioit toiset ja luot omalta osaltasi hyvän asuinilmapiirin?

Mikäli tallityövuorossa on paljon opiskelijoita yhtä aikaa, tulee asuntolassa helposti ahdasta. Suihku- ja saunavuoroistasi sovit toisten kanssa. Ruokailutilaan ei välttämättä mahdu kaikki yhtä aikaa pöydän ääreen, jolloin syö-

tyäsi siivoat jälkesi ja annat tilaa seuraavalle. TV-kanavan valinnasta on yritettävä päästä sopuun keskustelemalla ja ellei se onnistu, voidaan mennä enemmistön toiveiden mukaan. Yleensä tästä ei ole kuitenkaan muodostunut ongelmaa. Musiikin kuuntelussa sinun on huomioitava myös toiset. Varminta on kuunnella mielimusiikkiasi korvakuulokkeiden kautta, niin et ole häiriöksi toisille. Opiskelutehtäviään tekeville on muistettava antaa työrauha. Kun vielä pidät tavarasi järjestyksessä ja hoidat siivousvuorosi, ei kenelläkään pitäisi olla huomauttamista asumisestasi.

Ruokala sijaitsee oppilaitoksen ns. uudessa päärakennuksessa.

5.4 Miten ruokailusi on järjestetty arkisin?

Arkipäivisin, jolloin oppilaitos toimii normaalisti, ruokailet oppilaitoksen ruokalassa. Aamupalalle, lounaalle ja päivälliselle on järjestetty aikaa päivän työjärjestykseen. Ilta- ja lauantarpeet keittiöhenkilökunta toimittaa päivystusasuntolalle. He toimivat samoin, jos päivällistä ei jostain syystä laiteta kyseisenä päivänä oppilaitoksella. Muiden saadessa iltaeväät pussissa mukaansa tallityövuoro-
laisille toimitetaan lämmitettävä ruoka asuntolalle. Mahdollisesta

erityisruokavaliostasi tiedotat opiskelujesi alussa keittiöhenkilökunnalle, jolloin he huomioivat asian myös tallityöviikollasi.

5.5 Miten ruokailusi on järjestetty viikonloppuisin ja loma-aikoina?

Keittiöhenkilökunta varaa viikonlopun ajaksi tallityöryhmälle ruuat päivystysasuntolan jääkaappeihin ja pakastimiin. Tällöin joudut lämmittämään muuten valmiin ruokasi itse tai yhdessä toisten kanssa. Mikäli jokin ruoka-aine loppuu tai tarvitsit jotain puuttuvaa, ota yhteyttä työvuorossa olevaan tallimestariin. Hänellä on mahdollisuus täydentää ruokavaraa päivystysasuntolalle.

Loma-aikoina keittiöhenkilökunta ilmoittaa ruokailuista lomakohtaisesti. Yleensä osalle lomaa on aamupala ja lounas järjestetty ruokalaan ja osa päivän ruokailusta tapahtuu päivystysasuntolalla edellä esitetyn mukaisesti. Jos olet epätietoinen, kysy asiaa keittäjiltä tai tallimestareilta. Tallityövuorolaisten ruoka tulee aina oppilaitoksen ruokahuollon järjestämänä - tavalla tai toisella.

5.6 Miten voit käyttää vapaa-aikaasi?

Tämän osalta lue ensin, mitä sanottiin asiasta kohdassa: Mitkä ovat Hingunniemen asuntolan säännöt? Luettuasi sen, tiedät, milloin voit poistua koulutilan alueelta. Valtaosa vapaa-ajastasi sinun kannattaa levätä ja tehdä opiskelutehtäviäsi, ettet jää jälkeen muista tallityöviikon aikana. Oppitunneille voit osallistua vapaa-aikana oman harkintasi mukaan.

Vapaa-aika kannattaa käyttää lepäilyyn, mikäli se vain on mahdollista, mutta pehmeämpiäkin alusia löytyy.

5.7 Miten otat yhteyttä henkilökuntaan ongelmatilanteissa?

Tähän pätee se sama, mitä on sanottu sivulla 10 yhteydenotosta valvojiin eri tilanteissa. Tallityöviikolla opiskelijoilla on käytössään yksi matkapuhelin (nro: 0400 793 137), jolla he voivat ottaa yhteyttä henkilökuntaan tai hätänumeroihin tarvittaessa. Toki oppilaitoksen muutkin puhelimet ovat tällaisissa tilanteissa käytävissä. Epävarmassa tilanteessa on aina parempi kysyä ennakkoon, kuin katua jälkeinpäin.

6 Omien eläimien tuominen oppilaitokselle

6.1 Hevoset

Tilanpuutteen takia oppilaitoksen talleihin ei voida ottaa vakituisesti asumaan opiskelijoiden hevosia. Vierastalli on tarkoitettu ammattitutkintoon valmistavaa opetusta käyville aikuisopiskelijoille ja heidän koulutuksessaan tarvitsemille omille hevosille, jotka he tuovat lähijaksojensa aikana oppilaitokselle. Mikäli loma-aikoina sattuu olemaan tilaa, voit kysyä tallimestareilta lupaa tuoda hevosesi op-

pilaitokselle tallityöviikkosi ajaksi tai osaksi aikaa. Läheskään aina se ei ole mahdollista ja siihen sinun pitää varautua ja asennoitua jo ennakkoon. Opiskelijoiden hevostia on jonkun verran Kiuruveden yksityisillä talleilla.

Tallikissa Timpalla on ihan virallinen lupa olla ja liikkua talleilla ilman rajoituksia – koirien häiritsemättä.

6.2 Koirat, kissat ja muut lemmikit

Kuten asuntolan järjestyssääntöjen kohdalla jo tuli ilmi, oppilaitoksen päivystysasuntolaan ei saa tuoda lemmikkieläimiä. Mikäli asut jossain vuokralla ja omistat lemmikkejä, tulee sinun itse järjestää niiden hoito tallityöviikkojesi ajaksi. Kokemuksesta tiedän, että helpommalla pääset itse, kun et varta vasten hanki lemmikkieläimiä juuri opiskelujesi aikana. Lemmikkiä kohtaan ei ole oikein, että se joutuu olemaan paljon yksin ja varsinkin yksinäisyyttään uliseva koira aiheuttaa ongelmia naapurisovun kanssa. Pahimmassa tapauksessa voit joutua hädetyksi asunnostasi.

7 Oppitunneille ja tentteihin osallistuminen tallityöviikoilla

Tallityöviikot eivät ole este tentteihin osallistumisellesi kyseisellä viikolla ja sinun tulee osallistua niihin ajallaan, ettet jää jälkeen opinnoissasi. Työt voidaan järjestää niin, että tentteihin osallistuminen järjestyy. Sinun tulee kuitenkin aina kertoa asiasta ennakkoon tallimestareille tallityöviikkosi alussa, jotta työtehtävät voidaan suunnitella järkevästi niille tallityövuorolaisille, jotka jäävät talleille tenttisi ajaksi.

Oppitunneille osallistumisesta sovitaan tapauskohtaisesti. Tallityöt ovat etusijalla, mutta joskus voi olla niin tärkeitä tunteja opiskelujesi etenemisen kannalta, että tunneille on poikkeuksellisesti mahdollista osallistua. Kysy asiaa tallimestareilta. Asiat pyritään järjestämään aina opiskelijan edun mukaisesti.

8 Ammattimainen ja turvallinen pukeutuminen

8.1 Miten pukeudut tallitöihin?

Tallitöissä, kuten useimmilla muillakin käytännön tunneilla, sinulla tulee olla turvajalkineet, jotka ovat vähintään kärjeltään teräsvahvistetut. Ne suojaavat varpaitasi ja osin jalkapöytäsi hevosten polkemilta ja esineiden putoamisilta. Nahkaiset jalkineet ovat jaloille miellyttävimmät hengittävyytensä takia. Hyvät turvajalkineet ovat kalliita, mutta hyvällä hoidolla ne kestävät käytössä pitkään ja omaan terveyteen kannattaa aina panostaa. Hanki sen kokoiset

kengät, että talvella niihin mahtuu parikin villasukkaa päällekkäin, niin et palelluta varpaitasi. Korostan vielä, että käytännön tunneilla turvajalkineet ovat pakolliset jo siitäkin syystä, että vakuutus ei korvaa jalkaterien tapaturmia, ellei sinulla ole turvajalkineita ja lassasi.

Vastaan tulee kuitenkin tilanteita, jolloin on järkevää ja tallimestareiden puolesta luvallista käyttää muita jalkineita. Etenkin syksyisin ja keväisin maapohjaisten tarhojen liejuuntuessa ovat kumisaappaat tarpeen, jotta jalkasi pysyvät kuivina ja kengät on helppo puhdistaa. Myös todella kovilla pakkasilla (yli -20 °C) voi olla tarve pitää tavallisia turvajalkineita lämpimämpiä kenkiä. Tosin turvajalkineita on saatavana talvikäyttöä varten erikseen lämpimämmällä vuorauksella. Näissä tilanteissa hyväksytty jalkineesi ennakkoon tallimestareilla, jotta tapaturman sattuessa sinulla on heidän suostumuksensa jalkineillesi.

Hevosia talutettaessa turvajalkineet estävät jalkaterän ruhjeilta ja käsineet hiertymiltä. Kuvassa ollaan siirtämässä ratsuja uudelle laiturille ja kiire tuntuu olevan kova - nelistämään.

Muu tallityöasustus pitää olla työn ja sään mukaista ammattimaista pukeutumista. Syksystä kevää-

seen eli kylmimpään vuodenaikaan paras asuste on kaksiosainen kevyesti topattu takkihousuyhdistelmä, jonka lämmöneristyskykyä voit lisätä sään mukaan kerrospukeutumisella. Fleeceasut ovat kevyitä ja toimivia tähän tarkoitukseen. Löysät, roikkuvat villaneuleet eivät ole sallittuja. Voit takertua niistä kiinni johonkin aiheuttaen vaaratilanteita itsellesi ja muille. Käsineet ja lakit valitset sään mukaan. Käsineiden tulee olla sellaisia, että saat niillä pitävän otteen hevosen talutusnarusta.

Lämpimään vuodenaikaan voidaan pukeutua kevyemmin, mutta pitkähihaiset ja pitkälahkeiset asut olisivat turvallisuussyistä parempi vaihtoehto kuin sortsit ja topit. Ne suojaavat ihoasi pudotessasi tai kaatuessasi – hevosten kanssa kun sattuu ja tapahtuu kaikenlaista. Bikineissä työskentely ei ole sallittua kuumimmillakaan helteillä. Se ei ole ammattimaista pukeutumista. Farkut ja t-paita on kesällä ihan toimiva asu. Turvajalkineet ovat pakolliset kesälläkin tallitöissä ja maatilalla koneiden kanssa työskenneltäessä. Vesisateella erillinen sadeasu on hyvä olla olemassa.

Koruista vain pienet, nappimaiset korvakorut ovat hyväksyttäviä. Muut lävistykset ja vahvat meikkaukset eivät kuulu ammattimaiseen pukeutumiseen. Isot korvarenkaat ja muut kasvolävistyksset saattavat saada pahaa jälkeä aikaan takertuessasi niistä kiinni johonkin. Oppilaitoksen vastuuvakuutus ei korvaa tällaisia tapaturmia.

Seuraavat työturvallisuutta lisäävät varusteet saat oppilaitoksen puolesta käyttöösi työn niin vaatiessa: kuulosuojaimet, kertakäyttöiset korvatulpat, hengityssuojaimet (P3), työkäsineet, kengitysessu, suojaessu painepesurilla työskentelyyn sekä pelastusliivit hevosia uitettaessa.

8.2 Miten pukeudut ratsastaessasi?

Suojavarusteista sinun tulee itse hankkia ravi- ja/tai ratsastuskypärä sekä ratsastukseen soveltuvat jalkineet. Tallityöviikoilla voit joutua liikuttamaan toipilaita hevosia joko ajaen tai ratsain. Sinulla ei silloin ratsastaessasi ole pakko olla varsinaisia ratsastussaappaita, mutta kenkien on oltava kuitenkin kannalliset ja siten jalustimissa turvalliset. Ratsastuksenohjaajaksi opiskelevat joutuvat hankkimaan oikeat ratsastussaappaat. Ne kuuluvat jo tulevan ammatin vaatimuksiin.

Turvaliivien käyttöpakko on vain maastoesteillä ratsastettaessa ja tällöin liivit voi lainata oppilaitokselta. Tosin oman turvallisuuden takia olisi estetunneillakin hyvä käyttää turvaliivejä. Tarkemmat ohjeet ratsastustuntien varusteista saat omalta ratsastuksenopettajaltasi.

8.3 Miten pukeudut hevosella ajaessasi?

Hevosta ajaessasi kypärä on aina pakollinen. Se voi olla joko ravi- tai ratsastuskypärä. Muussa vaatetuksessa huomioit, mitä aikaisemmin kerroin säänmukaisesta pukeutumisesta. Ja kun joudut olemaan hevosen kanssa tekemisissä, tarvitset ajaessasikin

turvajalkineet. Sateella tarvitset sateenpitävän asun ja pakkasilla tulee pukeutua erityisen lämpimästi. Varsinkin kasvot, korvat, kädet, varpaat ja ristiselkä ovat alttiina kylmetymiselle. Tarkemmat ohjeet ajotuntien varusteista saat omalta raviopettajaltasi.

Tallimestari Pia Räikkä (nykyään Ypäjän Hevosopistolla) on pukeutunut tässä asialliseen sadesään ajovarustukseen. Kuvan hevonen on ori Dolomite.

8.4 Miten huomioit vuodenaikojen vaihtelut pukeutumisessasi?

Katso kohdasta: Miten pukeudut tallityöviikolle?

9 Asiallinen ja ammattimainen käyttäytyminen

9.1 Mitä on asiallinen ja epäasiallinen käyttäytyminen?

Asiallinen käyttäytyminen on kohteliaisuutta, toisten huomioon ottamista ja omien velvollisuuksien hoitamista. Jokaisessa työympäristössä syntyy aina joskus erimielisyyttä henkilöiden kesken, mutta hyvä vuorovaikutus työ- ja opiskeluympäristössä sekä avoin keskustelu ongelmista jo niiden syntyvaiheessa ehkäisee useimmat tilanteet etenemästä kaikkia

osapuolia loukkaavaksi yhteenotoksi.

Epäasiallista käyttäytymistä ovat mm:

- metelöinti, huutaminen, raiwoaminen
- kiroilu, haukkuminen
- kiusaaminen, alistaminen, panetteleminen, uhkaileminen, nöyryyttäminen
- työyhteisön ulkopuolelle jättäminen
- henkilökohtaisiin ominaisuuksiin ja asioihin puuttuminen
- fyysinen väkivalta
- työaikojen noudattamatta jättäminen
- matkapuhelimen häiritsevä käyttäminen työaikana

Työturvallisuuslaki kieltää häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun työssä ja sama koskee oppilaitosta opiskelijoineen ja henkilökuntineen. Mikäli koet joutuneesi epäasiallisen käyttäytymisen kohteeksi tallityöviikoilla tai muutenkin opiskeluissasi, ota yhteyttä tallimestareihin, ryhmänohjaajaasi, koulutuspäällikköön, opinto-ohjaajaan, kuraattoriin tai terveydenhoitajaan. Heidän velvollisuutensa on puuttua asiaan ja lopettaa epäasiallinen kohtelu.

9.2 Mitä on ammattimainen käyttäytyminen?

Hevosalalla ammattimainen käyttäytyminen pitää sisällään ammatinmukaisen pukeutumisen, asiallisen käyttäytymisen sekä työsuojelu- ja eläinsuojelumääräyksien noudattamisen. Jokainen hevosen kanssa työtä tekevä on oman alansa ”mannekiini”. Omalla olemuksellaan hän markkinoi ja vie eteenpäin viestiä alastaan. Kaik-

kien meidän etujen mukaista on, että tuo viesti on positiivinen, luottamusta ja arvostusta herättävä.

Ammattimaiseen käyttäytymiseen kuuluu myös se, että hevosia on kohdeltava ja käsiteltävä hyvän hevosmiestaidon mukaisesti. Rauhallinen ja määrätietoinen käsittely on kaiken a ja o. Tarpeen tullen, mikä on varsin harvinaista, hevosta voi joutua komentamaan lyömälläkin tilanteissa, joissa se ei kunnioita ihmistä ja on käsittelijän terveydelle vaaraksi. Tämän on kuitenkin tapahduttava niin määrätietoisesti, että kerta riittää, eikä se saa tarkoituksellisesti vahingoittaa hevosta. Näinhän hevoslauman johtajakin toimii eli kurittaa laumajärjestyksestä poikkeavaa yksilöä potkaisemalla tai puraisemalla.

Hevosen toistuva räpsiminen, lyöminen, piekseminen ja huutaminen eivät ole ammattimaista käyttäytymistä. Usein tällaisen käyttäytymisen takana on käsittelijän pelko ja epävarmuus. Jokainen lähtee alkeista liikkeelle ja taidot kasvavat kokemuksen karttuessa. Täällä oppilaitoksessa sinun on hyvä harjoitella ja kartuttaa taitojasi ammattilaisten valvonnassa ja ohjauksessa. Käytä se mahdollisuus hyväksesi monipuolisesti. Perusteellisempaa tekstiä asiasta löytyy maa- ja metsätalousministeriön oppaasta vuodelta 2004: *Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen*.

Helillä on kuulosuojaimet vaimentamassa ruohonleikkurin melua.

10 Työturvallisuus

10.1 Mitä opetussuunnitelman perusteet sanovat työturvallisuudesta?

Opetushallitus on ohjeistanut työturvallisuuden osana maatalousalan opetussuunnitelman perusteita. Lähteenä tässä kirjoitetulle tekstille on opetushallituksen vuonna 2005 julkaisema opas *Työssäoppimisen työsuojelu maatalousalan perustutkinnossa*.

Työturvallisuuden osalta ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman perustavoitteena on, että opiskelijan oikeus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) mukaiseen turvalliseen opiskeluympäristöön tulee toteutua sekä oppilaitoksessa, että työssäoppimispaikassa. Lisäksi oppilaitoksen on annettava opiskelijalle valmiuksia työturvallisuuden ja työterveyden omatoimiseen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tulevassa työelämässään. Työsuojelusta ja työterveydestä huolehtiminen on otettu maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelman yhdeksi tärkeäksi tavoitteeksi.

Riikka on suojautunut kypärällä, käsineillä, pitkähihaisella puserolla, pitkälahkeisilla housuilla ja turvajalkineilla (eivät tosin näy kuvassa) hyppyyttäessään ori Onnipoikaa. Onnipoika on varustettu päitsien lisäksi niihin liitettävillä irtokuolaimilla ja ketjullisella talutusnarulla.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain lisäksi on työssäoppimisessa opetussuunnitelman mukaan noudatettava seuraavia asioita:

- kaikkien työssäoppimisen osapuolten on oltava selvillä työsuojeluun, tapaturmiin ja vahingonkorvauksiin liittyvistä vastuista ja vakuutuksista
- vastuunjaosta voidaan tarvittaessa sopia erikseen
- ennen työssäoppimisen aloittamista on työssäoppimispaikan ja oppilaitoksen yhteisesti varmistettava, että työssäoppija on perehtynyt työhön ja osaa noudattaa työsuojeluohjeita.

Tämä kaikki koskee myös oppilaitoksella työskentelemistä.

Opetushallituksen julkaisemassa maatalousalan opetussuunnitelman perusteissa sanotaan työsuojelusta ja työturvallisuudesta seuraavasti: *Työsuojelusta ja terveydestä huolehtimisen tavoitteena tulee olla, että opiskelija osaa alansa työsuojelumääräykset ja -ohjeet ja noudattaa niitä. Hän osaa arvostaa turvallista, terveellistä ja viihtyisää työympä-*

ristöä ja kehittää sitä. Hän osaa tunnistaa työhön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä suojautua niiltä ja torjua niitä. Hän osaa suunnitella itselleen ergonomisesti terveellisen työ ympäristön. Hän osaa pitää huolta terveydestään ja ylläpitää työ- ja toimintakykyään.

Työturvallisuuden osalta tavoitteena on, että opiskelija osaa mm:

- käyttää traktoria turvallisesti perävaunun ja eri maatalouskoneiden kanssa
- käsitellä laitteita ja kuormaa turvallisesti ja riskejä välttäen
- käyttää ja huoltaa maatalan töissä tarvitsemiaan koneita turvallisesti
- käyttää tarvittavia suojavälineitä
- huolehtia työpaikallaan omasta, työtovereidensa, asiakkaiden ja sivullisten turvallisuudesta
- huolehtia työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- tehdä kotieläinten hoitotyöt turvallisesti
- huolehtia tarttuvien eläintautien ennaltaehkäisystä
- huomioida turvallisuusnäkökohdat kasvinviljelytöissä
- käyttää ja huoltaa moottori- ja raivaussahaa turvallisesti
- käyttää turvallisesti tarvitsemiaan metallityövälineitä
- käyttää turvallisesti rakennustöissä tarvitsemiaan työkaluja ja koneita
- tapaturmatilanteiden varalta EA 1:n sisältämät taidot
- ylläpitää omaa työkykyään ja tietää työkykyyn vaikuttavista fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista tekijöistä
- käyttää työterveyshuollon palveluja

Opiskelijan osaamisen arvioinnissa työturvallisuuden ja turvallisten työtapojen hallitseminen sekä työturvallisuuden kehittämisen taidot kuuluvat arvioitaviin asioihin. Työturvallisuusasioiden hallinta on oleellinen osa ammattitaitoa.

10.2 Mitä laki sanoo työturvallisuudesta?

Työturvallisuuslaissa (738/2002) painotetaan työpaikan omaa osuutta sekä työnantajan ja työntekijöiden yhteistyötä työturvallisuuden ja työterveyden ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Myös työntekijän on kaikin mahdollisin keinoin huolehdittava omasta sekä muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä.

Työnantajalle on työturvallisuuslain (738/2002) 8. pykälässä säädetty yleinen huolehtimisvelvoite. Työnantajan tulee tarpeellisin toimenpitein huolehtia työntekijöidensä työturvallisuudesta ja työterveydestä. Huolehtimisvelvoitetta rajaavat vain ylivoimaiset ja ennalta arvaamattomat tekijät, joihin ei ole voitu kohtuudella varautua. Henkisen työsuojelun asiat sekä työergonomia on työturvallisuuslaissa huomioitu perinteisen fyysisen työturvallisuuden ja tapaturmien torjunnan rinnalla.

Työturvallisuuslaki (738/2002) korostaa tapaturmien ennaltaehkäisyä. Työturvallisuuslain 10. pykälässä on säädetty työn vaarojen arvioinnista ja selvittämisestä. Työnantajan velvollisuus on tunnistaa ja arvioida työympäristön riskit ja mahdollisuuksiensa mukaan poistaa ne, sekä tehdä työturvallisuus lain 9. pykälän

tarkoittama työsuojelun toiminta-ohjelma.

10.3 Miten nuoret työntekijät on otettava huomioon työturvallisuudessa?

Opetussuunnitelman perusteissa on huomioitu nuorten työntekijöiden suojelemiseksi annettu lainsäädäntö. Siinä mainittuja nuoria työntekijöitä koskevia säädöksiä ovat mm:

- laki nuorista työntekijöistä (998/1993) ja sen perusteella annetut säädökset
- työministeriön päätös nuorille sopivista kevyistä töistä (1431/1993)
- sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta (128/2002)
- asetus nuorten työntekijäin suojelusta (508/1986)

Ammatillisesta koulutuksesta säädetyn lain mukaan (630/1998) opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön. Koulutuksen järjestäjän eli tässä tapauksessa Ylä-Savon ammatitopiston velvollisuus on selvittää opetussuunnitelman laatimisen yhteydessä, miten tämä toteutetaan sekä oppilaitoksessa opiskelun että työssäoppimisen aikana.

Nuorta eli alle 18-vuotiasta työntekijää ei saa käyttää töissä, jotka ovat vahingollisia hänen ruumiilliselle tai henkiselle kehitykselleen tai vaativat häneltä suurempaa ponnistusta ja vastuuta kuin hänen ikänsä ja voimavaransa huomioiden on kohtuullista. Tällaisia kiellettyjä töitä ovat mm:

- yksintyöskentely, kun siihen liittyy ilmeinen tapaturman tai väkivallan vaara

- teurastustyö
- työt, joissa altistutaan haitallisille tekijöille (myrkyt, syöpää aiheuttavat aineet)
- palo- ja räjähdysherkkien aineiden ja I-luokan palavien nesteiden valmistus, kuljetus ja käsittely ilmeisen palovaarallisissa olosuhteissa
- työt, joissa altistutaan haitalliselle säteilylle
- työt, joissa altistutaan terveydellisille vaaroille melun, värinän taikka äärimmäisen kuumuuden tai kylmyyden vuoksi.

Maatalousympäristössä on toiminnan monipuolisuudesta johtuen runsaasti sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 128/2002 lueteltuja nuorille työntekijöille vaarallisia töitä. Näitä töitä saa teettää 16 vuotta täytäneellä nuorella työntekijällä, mikäli on suojelutekniikalla huolehdittu, että työstä ei aiheudu erityistä tapaturma- tai terveydellistä vaaraa.

Nuoren työntekijän käyttäminen vaarallisiin töihin edellyttää ilmoituksen tekemistä työsuojelupiirille. Ilmoituksen tekee joko työssäoppimispaikka tai koulutuksen järjestäjä, riippuen siitä, miten asia on työssäoppimista koskevassa sopimuksessa sovittu. Ilmoitukseen tulee sisältyä selvitys vaarallisista töistä, opetuksen ja ohjauksen järjestämisestä sekä tarvittavista suojelutoimenpiteistä. Ohessa on luettelo näistä ilmoituksen alaisista vaarallisista töistä:

- sirkkelin ja moottorisahan käyttö, pyörösaahalla, vanneahalla, höyläkoneella, jyr-sinkoneella, levyleikkurilla ym. työskentely

- työskentely pylväsporakoneella, kulmahiomakoneella, metallisorvilla, kaasuhitsaus- ja kaasuleikkauslaitteella, paineilmanaulaimella tai muulla vastaavalla laitteella
- työskentely traktorilla, jossa ei ole turvaohjaamoja tai joka on varustettu vinssillä, kuormausturilla, kaivinkoneella tai etu- tai takakuormaimella taikka johon on liitetty erillistä voimansiirtoa tarvitseva työ-kone
- työskentely trukilla, maansiirtokoneella, leikkuupuimurilla, turpeennostokoneella, sekä moottorikelkalla ja mönkijällä vaativissa olosuhteissa
- työskentely konekäyttöisellä nosto- ja siirtolaitteella kuljettajana, merkinantajana tai hoitajana (lukuun ottamatta kiinteästi asennetun painonappi ohjauksella varustetun hissin ohjaamista)
- työskentely nostimella, taljalla tai vastaavalla laitteella oman työkappaleen nostamisessa
- työskentely henkilönostolaitteella ja henkilönostimella
- tuhoeläinten, kasvitautien ja rikkakasvien torjunta-aineiden käsittely ja levitys, pesu- ja puhdistusaineiden käyttö, poltto- ja voiteluaineiden käsittely
- aineet ja valmisteet, joita tarkoitetaan valtioneuvoston asetuksessa (716/2000) työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta, lyijy ja sen yhdisteet sikäli kuin ne imeytyvät ihmisen elimistöön, asbesti ja ympäristön tupakansavu
- melu ja värinä työskennellessä traktorilla, leikkuupuimurilla tms.
- melu kunnossapitotöissä maatilalla
- kuumuus ja kylmyys ulkotöissä
- viallisten sähkötyökoneiden aiheuttama sähköiskun vaara
- sähköiskun vaara maatilalla kunnossapitotöissä
- säkkien ja muiden taakkojen nostelu, joiden paino ylittää jatkuvasti 20 kg miehillä ja 15 kg naisilla sekä muut yksipuolisesti kuormittavat työt
- työt, joissa voi altistua vakavan sairastumisen aiheuttavalle biologiselle tekijälle
- kaivannoissa tai muuten sellaisissa olosuhteissa, joissa on sortumis- ja luhistumisvaara
- räjäytystyössä ja muussa räjähdystarvikkeiden käsittelyssä
- vaaraa aiheuttavassa huolto-, puhdistus- ja korjaustyössä
- viranomaisten tarkastuksen alaiseksi määrättyjen paineellisten laitteiden tarkastus-, huolto- ja korjaustyössä
- rakennusten purkutyössä
- säiliötyössä, jossa on tukehtumisen tai muu vastaava vaara
- työssä, johon liittyy ilmeinen putoamisvaara
- työssä vaarallisten eläinten kanssa
- paineenalaisia, nesteytettyjä tai liuotettuja kaasuja sisältävien laitteiden käsittelyssä valmistamista, varastointia tai käyttöä varten
- koneen aiheuttamassa pakko-tahtisessa työssä.

Eija valvoo ruunan Brown Beast liikkeitä oppilaitoksen valmennusyksikön juoksumatolla Kuopion yliopiston tutkijan Susanna Kinnusen ohjauksessa. Hevonen on turvavaljaissa. Taustalla juoksumaton toimintaa valvoo MTT Hevostutkimuksen tutkija, eläinlääkäri Seppo Hyyppä. Turvallisuus on taattava näinkin päin.

Koska työssäoppiminen tapahtuu pääsääntöisesti ilman työsuhdetta, ei työssäoppijoihin sovelleta työehtosopimuksen tai työaikalain säännöksiä.

Perusperiaatteena työssäoppijoiden työajoille voidaan kuitenkin pitää, että työssäoppijoiden työaika ei ylitä työaikalaisissa (605/1996) ja nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993) säädettyjä työaikoja:

Nuorten työajat, ylityöt, työajan sijoittuminen, tauot ja lepoajat			
	13–14 v	15–17 v	Huom!
Säännöllinen työaika	7 h/vrk, 35 h/vk	8 h/vrk, 40 h/vk	
Ylityö	Kielletty	Enintään 80 h/v, poikkeusluvalla lisäksi 40 h/v	15–17 vuotiaiden työaika enintään 9 h/vrk, 48 h/vk
Työajan sijoittuminen	Klo 8–20 (painavista syistä klo 6-20 sekä kotitaloustyössä klo 23 asti)	Klo 6–22 (kotitaloustyössä klo 23 asti)	15 v täyttänyt 2-vuorotyössä ammattikoulutuksen saamiseksi (työssäoppiminen) enintään klo 24 asti
Ruokatauko	30 min, jos työaika on yli 4 h 30 min/vrk	30 min, jos työaika on yli 4 h 30 min/vrk	
Keskeytymätön vuorokausilepo	14 h/vrk	12 h/vrk	
Viikkolepo	38 h/vk	38 h/vk	

(Lähde: Työsuojelupiirit, www.tyosuojelu.fi)

Maatalousalalla on töiden kausiluonteisuudesta johtuen ajoittain tarvetta tehdä pitempiäkin työpäiviä esimerkiksi sadonkorjuuaikoina.

Tämä asia on aiheellista ottaa huomioon jo työssäoppimispaikkojen kanssa työssäoppimisesta neuvoteltaessa ja kirjata se työssäoppimisesta koskeviin sopimuksiin.

10.4 Mitä työturvallisuutta parantavia varusteita tarvitset tallitöissä?

Tästä aiheesta kerrottiin jo kohdassa Ammattimainen ja turvallinen pukeutuminen, joten ellet ole jo lukenut, niin lue se kohta ensin. Sieltä löytyy neuvoja myös muuhun pukeutumiseen sääolot huomioiden. Kerrataan tässä kuitenkin turvavarusteiden pääkohdat.

Sinun itsesi hankittavia työturvallisuusvarusteita ovat:

- turvajalkineet (vähintään kärkivahvisteella)
- turvakypäri (ravi- tai ratsastuskypäri / CE-merkitty)
- ratsastussaappaat (mikäli olet suuntautunut ratsastuksenohjaajaksi)

Oppilaitokselta saat tarpeen mukaan käyttöösi seuraavat turvavarusteet:

- kuulosuojaimet, kertakäyttöiset korvatulpat
- ajolasit, suojalasit
- turvaliivit (maastoesteet)
- pelastusliivit (hevosten uittaminen)
- kengityssessut
- hengityssuojaimet (P3)

10.5 Miten talutat, hoidat ja tarhaat hevosia turvallisesti?

Valtaosa oppilaitoksen hevosista on talliolosuhteissa ns. pomminvarmoja eli ne ovat rauhallisia ja eivät loukkaa ihmistä tahallisesti. Kuitenkin kaikkien hevosten kanssa tulee niiden käsittelyssä noudattaa tiettyä varovaisuutta. Hevonen on saaliseläin ja pako-reaktion voi laukaista jokin ihmiselle ihan käsittämätön asia tai tilanne.

Kun otat hevosta kiinni karsinastaan, käske se kääntymään pää ovelle päin. Normaali, terve hevonen toimii niin automaattisesti, kun ihminen avaa karsinan oven. Mikäli hevonen jää edelleen seisomaan takapuoli ovelle päin, karsinaan ei ole syytä mennä. Potkun vaara on aina olemassa tai hevonen pyörähtäessään voi litistää sinut seinää vasten.

Haukotteleva ori Dolomite on asianmukaisesti kiinnitetty pesupilttuuseen päitsistään.

Pujota riimut (päitset) päähän rauhallisesti hevosen vasemmalta puolelta ja kiinnitä soljet ja leiffit huolellisesti. (Leiffi on se lenkki, jolla lukitset niskan yli tulevan remmin soljen jälkeen kuten vyössäkin.) Oppilaitoksen tallissa ei hevosia saa taluttaa metriäkään ilman talutusnaru (marhamintaa, riimunnaru). Ei, vaikka siirtäisit sen vain karsinansa eteen käytävälle kiinni. Tämä on sinun oman turvallisuutesi takia ja se on hyvä opetella automaattiseksi toiminnaksi tilanteessa kuin tilanteessa. Äkkinäinen pään riuhtaisu pitäessäsi päitsistä kiinni voi repäistä olkapääsi sijoiltaan. Talutusnaru antaa pelinvaraa ja joustoa.

Hevosen taluttaminen tapahtuu pääsääntöisesti sen vasemmalta

puolen ainakin oikeakätisiltä ihmisiltä. Näin hevonen on paremmin hallinnassasi ja valtaosa niistä on siihen niin totunutkin. Mikäli vasenkätisenä homma tuntuu toimivan paremmin oikealta puolelta, ei siihen ole estettä. Hevosta taluttaessasi kävelet sen lavan kohdalla. Hevonen kävelee reippaasti, joten niin joudut sinäkin tekemään. Missään vaiheessa se ei saa kuitenkaan olla se, joka johtaa talutusta ja määrää tahdin.

Mikäli hevosella tuntuu olevan vauhtia enemmän, kuin sinä pysyisit suosiolla mukana, pyöräytä sitä kerran tai pari itsesi ympäri. Tämä yleensä moittivan ärähdyksen kera saa intoilijat ruotuunsa. Lisäjarruja saat laittamalla talutusnarun hevosen turvan ympärille tai sitten talutusnarun ketjuosan hevosen suuhun korvaamaan kuolaimia.

Koskaan et saa laittaa talutusnaruja, jossa on palohaka lukitsijana, hevosen suuhun. (Palohaka on perinteinen lukitusmenetelmä myös koirien talutusnaruissa ja palomiesten arkityöväline.) Useammin kuin kerran on näiden tapauksen johdosta jouduttu irrottamaan palohakoja hevosten poskista. Yleensä se ei lähde ilman eläinlääkärin apua. Ellet tiedä, mikä on palohaka, kysy tallimestareilta. Oreja ja muita normaalia vilkkaampia hevosia talutetaan usein päitsiin kiinnitettävien irtokuolaimien tai ihan suitsien kanssa.

Muista, ettet koskaan kierrä talutusnaruja kämmenesi ympärille oman turvallisuutesi takia. Seuraukset voivat olla pahatkin sinun jäädessä hevosen jalkoihin sen rynnätessä syystä tai toisesta.

Ellet saa kohtuudella hevosta pysäytettyä, älä riskeeraa terveystäsi, vaan löysää se menemään. Otetaan karkailijat sitten vaikka porukalla kiinni. Yleensä karkumatka päättyy talliin tai lähimpään mieluisaan ruokapaikkaan. Orien karatessa ongelmat ovat tietenkin suurempia.

Tarhaan laskiessasi käännät ensin hevosen pään portille päin ja löysäät sen vasta sitten irti talutusnarusta tai päitsistä. Oppilaitoksella ei nahkaisia päitsiä jätetä päähän tarhassa muille kuin oreille. Vaikeasti kiinni otettavilla hevosilla on siksi nailonpäitset. Nahkariimut ovat turhan kalliita toisten pureskeltavaksi, kun tarhataan laumoissa. Löysättyäsi hevosen irti peräänny takaperin portille, jotta voit huomata ajoissa mahdolliset ilon pukitukset ja potkut. Sitten suljet portit huolellisesti. Tarhasta ottaessasi houkuttelet hevosen taas portille ja karsinaan viedessäsi käännät sen pään jälleen ovelle päin ennen kuin lasket sen irti.

Viedessäsi hevosia tarhoihin ja laitumiin, joissa kulkee paimenvirta, varo, ettei virtalanka koske itseesi, hevoseen tai maahan. Isku ei ole vaarallinen, mutta varsin epämiellyttävä ja hyvin todennäköisesti sinulla ei ole enää hevosta käsissäsi. Hevosen saadessa iskun portista sen kuljettaminen jatkossa vaikeutuu, sillä se pelkää ja muistaa asian pitkään. Jos epäilet tulevan ongelmia, ota paimenen virta pois päältä siksi aikaa, mutta muista kytkeä se heti takaisin. Hevoset haistavat ja vaistoavat virrattomuuden nopeasti ja käyttävät tilaisuutta mielellään hyväkseen karatakseen.

Kahden hevosen yhtäaikainen taluttaminen kiellettiin oppilaitoksen talleilla maaliskuussa 2006 opiskelijoiden ja henkilökunnan työturvallisuuden ja vakuutusturvan parantamiseksi. Hevoset saattavat alkaa selvittää välejänsä talutuksen aikana ja keskellä oleva taluttaja on silloin vaarassa saada hampaat tai kaviot itseensä. Etenkin talvella hokkikenkien aikaan vaara on suurempi. Hevoset ovat talvisin vilkkaampia ja terävät hokit voivat saada pahaa jälkeä aikaan osuessaan. Kesäisin laidunkaudella hevoset käyttäytyvät rauhallisemmin.

10.6 Miten ajat ja ratsastat hevosia turvallisesti?

Aikaisemmin tässä oppaassa mainittujen turvavarusteiden lisäksi sinun tulee huomioida hevosia ajaessasi ja ratsastaessasi oppilaitoksen alueella muutamia tärkeitä asioita. Oppitunneilla noudatetaan opettajien antamia ohjeita. Tallityöviikolla liikutusohjeet antavat tallimestarit. Yleensä kyseessä on toipilasliikutus tai vastaava. Ennen liikkeelle lähtöä sinun on varmistettava, että hevoselle laittamasi varusteet ovat ehjät. Rikkiäisillä ja puutteellisilla varusteilla (suitset, ohjat, valjaat, satula) ei liikkeelle saa lähteä. Ellet ole varma, varmista aina tilanne tallimestarilta tai opettajaltasi. Varmista myös hevosesi kengitys ja talviaikaan hokkien kiinnitys, ennen kuin lähdet ajamaan tai ratsastamaan.

Ruuna Brown Beast ja tamma Whisper of Wind ovat valmennuslenkillä hiittisuoralla Mikin ja Hannan ajamina.

Oppilaitoksen hiittisuora on varattu ensisijaisesti ravureiden treenaamiseen ja vauhtiharjoitteluun (hiittaamiseen). Sinne ei ole asiaa ratsukoilla, ellei asiasta ole erik-

seen sovittu. Tähän on päädytty turvallisuus syistä. Ratsu saattaa pyörähtää herkästi poikittain hiittisuoralle ravivaljakon tullessa kovaa vauhtia vastaan. Kolarivaa-

ra on tällöin ilmeinen. Ja vaikkei ratsukko pyörähtäisikään valjakon eteen, sen ilmaantuminen suoralle häiritsee hiittaamista, koska vauhtia joudutaan sellaisessa tilanteessa hiljentämään. Hiitti on tällöin pilalla. Tilanne olisi vastaavanlainen, jos valjakko ilmaantuisi ratsastuskentälle tai maneesiin kesken esteradan suorittamisen. Ajaessasi ja ratsastaessasi tallityöviikoilla käytä siis muuta liikutusreitistöä, ellei toisin ole sovittu. Vaikka ei olisi ravitunteja menossa, suoralla saattaa olla ulkopuolisia hevosvaljakoita hiitillä. Maneesia voit käyttää, ellei siellä ole tunteja menossa.

Reiteillä on voimassa oikeanpuoleinen liikenne. Ohitustilanteissa pitää olla tarkkana ja hevoset on pidettävä ohjastuntumalla, ettei yhteenottoja synny. Etenkin orien kanssa on oltava valppaana. Raippa ja ajopiiska ovat näitä tilanteita varten tarpeellisia turvarusteita. Yleensä jo niiden näyttäminen saa uhoilijat ruotuunsa ja ohitus sujuu turvallisesti. Jos ongelmia on odotettavissa, ei ole pelkuruutta kääntää oma ajokki 180 astetta ympäri eli täyskäännös – tällä voit välttää orien yhteenoton.

Mikäli sinua tulee vastaan lanaustraktori, anna tietä suosiolla joko kääntymällä takaisin tai mahdollisesta risteyksestä toiselle reitille. Pyörätöntä verkkolanaa vetävä traktori ei voi peruuttaa, eikä paljoakaan väistää lanan leveyden takia. Muutoinkin rakennusten läheisyydessä ja Hingunniemeen johtavien teiden risteyksissä tarkkaile muuta liikennettä. Autoja ja traktoreita liikkuu alueella paljon, eivätkä vierailijat osaa arvata, mistä saattaa ilmaantua ratsukko

tai valjakko eteen. Pimeään aikaan heijastimet ovat hyvä turvallisuuslisä niin hevoselle kuin liikuttajallemkin. Nykyään on saatavilla vaikka minkälaista heijastinnauhaa ja – liiviä.

10.7 Miten kengität hevosia turvallisesti?

Tallityöviikolla tuskin joudut varsinaisesti kengittämään hevosta. Varsinaisilla kengitystunneilla saat kengityksenopettajaltasi turvallisuus- ja työskentelyohjeet, joita sinun tulee noudattaa. Kengitystaitojen karttuessa voit joutua lyömään irtokengän kiinni, irrottamaan vääntyneen kengän tai kiristämään naulausta myös kengitystuntien ulkopuolella. Ilman kengitysesiliinaa ja turvakenkiä et saa tehdä mitään näistä toimenpiteistä.

Kengitysseppä Jukka Kemiläinen kengittää tamma A.T. Pikku-Lakua turvajalkineisiin ja kengitysesiliinaan pukeutuneena ratsutallin kengityshallissa.

10.8 Miten lastaat, kuljetat ja purat hevosia turvallisesti?

Kuljetusauton ja muun kuljetuskaluston turvallisuus ovat aina kyseisen auton kuljettajan vastuulla – kuten myös viime kädessä se, että kuljetettavat hevoset on lastattu ja kiinnitetty oikein. Kun itse

tulet siihen ikään ja tilanteeseen, että kuljetat itse hevosia, varmista hallitsevasi nämä asiat. Tietoa löytyy seuraavista: tieliikennelaki (267/1981), tieliikenneasetus (182/1982), eläinsuojelulaki (247/1996), eläinsuojeluasetus (396/1996), asetus eläinten kuljetuksesta (491/1996) sekä www.liikenneturva.fi.

Hevosia joudut kuitenkin lastaamaan ja purkamaan kuljetuskalustosta jo ennen kuin sinulla on ajokortti itselläsi. Näitä asioita opetellaan opintojesi aikana opettajien tai tallimestareiden ohjauksessa, mutta tässä on muutamia huomioitavia asioita. Ensinnäkin rauhallisuus ja kiireettömyys ovat tässä tilanteessa valttia. Ennen hevosen vientiä kuljetuskoppiin (traileriin) tai kuorma-autoon, tarkista, että kulkureitti on vapaa ja esteetön, ja että kuljetuskalustossa kaikki on valmiina hevosen tuontia varten. Lastaussillan on oltava oikeaoppisesti alhaalla, alusta kuivitetuna ja heinäverkko haluttaessa valmiina. Mikäli joudut itse laskemaan lastaussillan alas, avaa se aina sivusta käsin. Suoraan sillan takana seistessäsi saatat jäädä sillan alle liukastuessa tai sillan pudotessa vauhdilla alas. Lisäksi kuljetustilassa ei saa olla mitään ylimääräisiä ja irrallisia tavaroita. Varmista tilanne tarvittaessa kuljettajalta.

Kuljetusta varten hevoselle laiteetaan kuljetussuojat ehkäisemään polkemia, häntäsuoja (tai pinteli) pitämään häntä lannasta puhtaina ja suojaamaan hankautumiselta sekä sään mukainen loimi. Kesällä voidaan kuljettaa ilman loimeakin. Joissakin tilanteissa otetaan hokit pois kuljetuksen ajaksi.

Hokkien poisto pienentää polkemariskiä ja suojaa kuljetuskaluston lattiamattoja. Kuljetusta varten varataan vahvat, yleensä nahkaiset päitset. Hevonen voidaan viedä kuljetusvälineeseen suitsittuna, mutta kuljetuksen ajaksi ne otetaan aina pois ja kiinnitys tapahtuu päitsistä.

Hevosta lastattaessa sinulla tulee olla turvajalkineet, kypärä ja luisitamattomat käsineet. Älä missään tapauksessa kiedo talutusnarua kätesi ympärille. Yleensä hevoset on helppo lastata ja ne tulevat perässäsi mielellään traileriin tai kuormuriin. Älä silti lastaa yksin, vaan pyydä aina joku avustamaan. Joskus tarvitaan sivuille liinamiehiä ohjaamaan hevosta sisälle. Mikäli kahden hevosen traileriin tulee vain yksi kuljetettava, laita se aina tienpuolelle. Useampaa hevosta lastattaessa kysy hevosten sijoituksesta kuljettajalta. Oppilaitoksen kuormuriin mahtuu viisi hevosta ja harvoin oreja – varsinkaan suomenhevosoreja - sijoitetaan vieretysten. Ruunat ovat hyviä tilanteen rauhoittajia orien välissä.

Hevosta ei saa kiinnittää traileriin, ennen kuin lastaussilta on nostettu ylös. Kuormurissa hevoset lastataan sivuittain, joten siellä toimitaan eri tavalla eli väliseinä kiinnitetään ennen hevosen kytkemistä. Hevonen on kytkettävä niin lyhyelle, ettei se saa päätään etupuomin alle, pysty kääntymään ympäri tai kiusaamaan vieruskaveriaan. Kiinnitys pitää tapahtua niin, että hevonen on helposti irrotettavissa tilanteen niin vaatiessa. Puukko on tarpeellinen lisävaruste hevosia kuljetettaessa. Mikäli suljet lastaussillan itse, pyydä kuljettajaa varmistamaan

sen kiinnitys. Kuljetettava kuorma on viimekädessä auton kuljettajan vastuulla.

Hevosen purkaminen kuljetuskalustosta tapahtuu samoja neuvoja noudattaen, mutta päinvastaisessa järjestyksessä. Tärkeää on, että hevonen irrotetaan ennen lastaussillan avaamista. Peruutettaessa hevonen trailerista jonkun on hyvä olla lastaussillan vieressä ohjaamassa hevosta, ettei se astu sillan ulkopuolelle. Kuormurista hevoset tulevat etuperin alas ja siinä ovat kaiteet ohjaamassa.

10.9 Miten toimit hevosen karkassa tarhasta tai liikutuksesta?

Mikäli hevonen karkaa, etkä saa sitä heti kiinni, ilmoita asiasta mahdollisimman monelle ja pyydä heitä apuun. Talutuksesta karannut on yleensä helppo ottaa kiinni. Se menee joko kavereiden luo, talliin tai lähimpään heinäkasaan syömään. Kaurakippo on hyvä lisähoukutin kiinni antautumisessa. Lähesty aina hevosta edestäpäin, jotta se näkee sinut, eikä pyörähtäessään telo sinua alleen. Karanneista tammoista ja ruunista ei juuri ole akuuttia vaaraa muille, mutta orien kanssa tulee helposti pahojakin vaaratilanteita. Pyydä tällöin aina henkilökuntaa avuksi.

Ajosta ja ratsastuksesta karannut hevonen on aina ongelmallisempi ja vaikeampi kiinniotettava. Mikäli olit itse ohjissa, jää loukkaantuessasi putoamispaikalle odottamaan. Loukkaantuessa on varmin välttää liikkumista, ennen kuin vammojen laajuus on selvitetty. Sinun luoksesi tullaan heti, kun tilanne huomataan. Yleensä

karkuri tulee ensin tallien luo. Mikäli sinulla on puhelin, ilmoita asiasta heti opettajallesi tai tallimestareille tai tiukan paikan tullen kenelle vain – vaikkapa suoraan hätänumeroon (112). Mikäli tunnet olevasi kunnossa, lähde tulemaan suorinta tietä kohti tallia.

Mikäli huomaat karanneen ajohevosen tai ratsun, ilmoita asiasta heti henkilökunnalle ja muille paikalla oleville joko suoraan tai puhelimitse. Tämän jälkeen huolehdi, että joku lähtee heti ottamaan selvää, miten pudonneelle ratsastajalle tai ohjastajalle on käynyt ja hälyttää tarvittaessa ambulanssin. Seuraava toimenpide on karkurin pyydystäminen. Varsinkin kärryjen kanssa karannut hevonen joutuu helposti paniikkiin. Silloin se vauhkoontuu ja loukkaa helposti itsensä ja rikkoo kärryinsä ja varusteensa sekä mahdollisesti muutaman auton siinä sivussa laukatessaan ympäri aluetta. Vauhkoontuessaan hevonen ei paljon järkeile, mitä tekee. Se ei reagoi ihmisten pysähtymiskäskyihin ja saattaa jopa tulla päälle, ellei sitä väistä.

Useammin kuin kerran karkulaisia on jouduttu hakemaan pääteiltä liikenteen seasta tai keskustasta. Paniikkiin joutuessaan se luovuttaa yleensä vasta väsyessään. Kun loukkaantuneet ihmiset on saatu hoitoon, huolehditaan hevosen vammoista ja loimittamisesta. Tarvittaessa on pyydetävä eläinlääkäri paikalle tai vietävä hevonen klinikalle hoitoon. Yksityiskohtaisia ohjeita tällaisten varalle on vaikea ennakkoon antaa, vaan toimitaan aina tilanteen mukaan ja henkilökunnan ohjauksessa.

10.10 Miten käytät eri työvälineitä turvallisesti?

Karsinoita siivotessasi sinun tulee ottaa aina kyseinen hevonen pois karsinasta. Yleensä ne viedäänkin tarhaan siivouksen ajaksi, mutta joissakin tilanteissa joudut siirtämään hevosen joko käytävälle kiinni tai toiseen karsinaan. Hevosen ollessa pois karsinasta voit siivota sen turvallisesti ja huolellisesti ilman potkaistuksi tulemisen vaaraa ja et myöskään vahingossa sohaise hevosta talikolla tai lapiolla.

Kottikärryt tulisi pyrkiä siirtämään pois käytävältä hevosen kuljetuksen ajaksi, ettei tule vahinkoja. Etenkin varsoja kuljetettaessa se on pakko tehdä. Jos huomaat karsinoita siivotessasi, että hevonen on tulossa, siirrä kärryt karsinaan. Hevosen kolhaistessa itsensä kottareihin, voi tulla pahojakin haavoja, tai voit loukata itsesi jäädessä hevosen ja kottareiden väliin.

Lämmöt pyritään mittaamaan kaikilta hevosilta aamuisin. Käytössä olevat lämpömittarit eivät sisällä elohopeaa, joten siitä ei ole vaaraa mittarin rikkoontuessa. Varminta on mitata hevoset kytkettyinä. Ainakin ennen kuin opit tuntemaan ne. Oriit, varsat ja vasta taloon tulleet hevoset on kytkettävä aina mitattaessa itsesi ja hevosen turvallisuuden takia. Lisäksi on joitakin vanhempiakin hevosia, jotka on aina kytkettävä. Kytke hevonen joko karsinaan tai käytävälle. Mikäli mittari rikkoontuu, ilmoita siitä tallimestarille. Aina välillä on epäily, että osa olisi jäänyt peräsuoleen, mutta rektalisoitaessa sitä ei ole kuitenkaan löytynyt. Rikkoontunutta mittaria löytyy harvoin turpeen

seasta karsinasta, joten koko karsina on tyhjennettävä ja siihen on vaihdettava uudet kuivikkeet. Valitettavasti nykyisiin minuuttimittareihin ei ole mahdollista kiinnittää turvanarua niin, että se pysyisi.

Talleissa on käytössä erilaisia sähköisiä laitteita, kuten karvanleikkuukoneita, höyrytyslaitteita, ultraäänilaitteita ja hierontalaitteita. Tarkista aina sähköjohtojen kunto päällisin puolin, ennen kuin kytket laitetta sähköverkkoon. Jatkojohtoja tulee pyrkiä välttämään, mutta niitäkin aina välillä tarvitaan. Sama tarkistus koskee niitäkin. Virta tulee ottaa aina samasta huoneesta, jossa laitetta käytetään, sillä maadoitus toimii siten parhaiten. Ellet ole käyttänyt kyseistä laitetta aikaisemmin, kysy aina käyttöohjeet tallimestareilta tai opettajiltasi. Sähkölaitetta käyttäessäsi et saa olla missään kosketuksessa veteen tai vesipisteeseen. Kaikki hevoset eivät myöskään ole tottuneet esim. hierontalaitteisiin, joten tarkista sekin tilanne ohjaajaltasi.

Maatilan työvälineiden ja – koneiden turvallinen käyttö opastetaan oppitunneilla ja varmistetaan vielä ennen käyttöä. Niihin en tässä puutu sen tarkemmin.

10.11 Miten työvälineiden säilytyksellä lisää turvallisuu-tallialueella?

Työvälineitä on säilytettävä niille määrättyillä paikoilla, etteivät ne tuki kulkureittejä ja aiheuta vaaratilanteita. Kesken työnkään ei työvälineitä saa jättää vaarallisesti lojumaan, sillä talleilla on paljon liikkujia ja vaaratilanteiden mah-

dollisuudet suuria. Esim. talikot, lapiot ja lakaisuharjat säilytetään jokaisessa tallissa ladon puolella seinätelineissä ja kottikärryille on kussakin tallissa omat paikkansa joko lantakatoksessa tai ladossa. Hevosten ajokärryt ja reet palautetaan omille paikoilleen heti liikuttamisen jälkeen. Näin ne eivät jää kenenkään tielle, seuraava käyttäjä löytää ne helposti ja paikat näyttävät siistiltä.

Eija on lähdössä pyöröpaaleja siirtämään. Alueella liikkuvia hevosia on vaarottava koko ajan.

10.12 Miten liikut traktoreilla turvallisesti talli- ja hevosalueilla?

Ilman henkilökunnan lupaa et saa missään tapauksessa ottaa traktoria käyttöösi. Ensimmäisen opiskeluvuoden syksyllä sinut opastetaan traktorin turvalliseen käyttöön. Kun saat luvan käyttää traktoria johonkin työn suoritukseen, esim. kesällä juottovaunujen siirtämiseen, täytyy sinun noudattaa sen käyttöön annettuja turvallisuus- ja tarkistusohjeita ja olla ajaessasi erittäin varovainen.

Hevosia on liikkeellä vähän joka puolella ja etenkin rakennusten kulman takaa niitä voi tulla hyvinkin yllättäen. Kaikki kaahaaminen on kiellettyä! Mikäli sinulla ei ole

vähintäänkin traktorinajokorttia, et saa ajaa Hingunniemeen johtavalla tiellä, vaan ainoastaan piha-alueilla, pelloilla ja ajoreiteillä. Hiittisuoralle ei saa mennä, ennen kuin olet erikseen varmistanut asian henkilökunnalta. Siellä voi olla hevosia hiitillä ja onnettomuusriski on näin ollen suuri.

10.13 Mitä muita vaaratilanteita voi tallialueella olla?

Oppilaitoksen piha- ja tiealueiden kunnossapidosta vastaa urakoitsija, jonka kanssa kulloinkin on tehty sopimus hoidosta. Yleensä talvisin tiet ja piha-alueet aurataan ja hiekoitetaan jo aikaisin aamulla. Joskus kuitenkin työ viivästyy jostain syystä ja silloin voi olla vaarana kulkureiteillä liukkaus. Etenkin hevosten kanssa liikkuminen on tällöin riskialtista. Ilmoita tilanteesta tallimestareille. Ilmoita samoin, jos jollakin alueella ei pimeään aikaan toimi valaistus.

Suojasään aikaan tulee myös varoa katoilta putoavia lumia. Harvoinhan räystäiden alla ratsastetaan, mutta hevoset saattavat säikähtää putoavan lumimassan tömähdyttä.

Jos huomaat jossakin irronneen oven listan tai rikkoontuneen saranan, ilmoita siitä heti tallimestareille tai kiinteistönhoitajalle. Isot, raskaat ovet saattavat pettää ja kaatua kokonaan jo yhdenkin saranan puuttuessa. Samoin vesiputkien rikkoontumisesta tai jäätymisestä on heti ilmoitettava tallimestareille tai kiinteistönhoitajalle. Kovilla pakkasilla tulee välttää ovien tarpeetonta aukioloa, sillä useassa tallissa vesiputket kulke-

vat juuri ovien läheisyydessä ja näin ollen jäätyvät herkästi.

Pimeän aikaan myös sähkökatkot aiheuttavat vaaratilanteita valojen sammuttua talleista juuri työskentelyn aikaan. Näin tapahtuessa lopeta työskentely. Sähkölampujen valon turvin pyrkikää yhteistyössä saamaan käytävillä olevat hevoset takaisin karsinoihinsa. Sähkölamput löytyvät tallien ruokintahuoneista. Töiden jatkamisesta antavat tallimestarit aina tilannekohtaisesti ohjeistuksen, miten toimitaan.

Mikäli huomaat vaaratilanteita tai rikkoontuneita välineitä, tule ilmoittamaan asiasta tallimestareille. Samaten, jos jostain syystä joudut itse johonkin vaaratilanteeseen, ilmoita siitäkin aina, vaikket olisi vahingoittunutkaan.

10.14 Miten toimit tapaturman sattuessa itsellesi tai toiselle?

Tästä oli jo jonkin verran puhe hevosten karkaamisen yhteydessä. Ensimmäinen tehtäväsi on pyrkiä hälyttämään lisää apua paikalle, olit sitten itse loukkaantunut tai huomaat jonkun muun loukkaantuneen. Ensisijaisesti paikalle tulisi saada henkilökuntaa, mutta akuutissa hätätilanteessa tärkeintä on ensiksi soittaa suoraan hätänumeroon (112), jotta parasta mahdollista ammattiapua saadaan mahdollisimman pian tulemaan paikalle. Joskus elämä voi olla sekunneistakin kiinni.

Ensiapuvälineitä on sijoitettu talleihin useampiin eri paikkoihin. SOS-laukkuja löytyy useammasta pisteestä. Käytä niitä tarvittaessa esim. painesiteen tekemiseen.

Henkilökunnan edustajan tullessa paikalle hoitovastuu siirtyy hänelle, kunnes taas ammattiauttajat ovat paikalla.

Loukkaantunutta potilasta ei saa liikuttaa, ellei se ole välttämätöntä uusien vammojen syntymisen estämiseksi. Tulipalo- ja räjähdysvaaratilanteessa loukkaantunut on siirrettävä mahdollisimman pian turvallisemmalle alueelle. Ensiapu tilanteessa on tärkeintä rauhoittaa potilasta, antaa tarvittaessa tekohengitystä ja tyrehdyttää suuret verenvuodot. Kaikki muu voi odottaa siihen, kun ambulanssi saapuu paikalle. Tärkeää on myös, että joku/jotkut menevät opastamaan ambulanssia (tai muuta hätäajoneuvoa) onnettomuuspaikalle. Siinäkin sääste-tään kallista aikaa potilaan hyväksi.

10.15 Miten toimit tulipalon sattuessa tallilla tai asuntolalla?

Tähän täytyy ensiksi sanoa, että onneksi ei vielä koskaan ole ollut oppilaitoksemme alueella tulipaloo. Itse olen ollut töissä oppilaitoksella sen perustamisesta lähtien, joten tiedän asian. Koskaan kuitenkaan ei voi olla mistään varma ja aina on varauduttava pahimpaan.

Tulipalon sattuessa asuntolalla hälytä asiasta ensiksi jollekin toiselle, joka jatkaa muiden herättämistä tai hälyttämistä tilanteesta. Soita itse heti hätänumeroon (112) ja kerro tarkasti, missä ja mikä palaa. Palokuntaa odotellessa pyri pelastamaan muita, mikäli se on mahdollista saattamatta itseäsi vaaraan. Mikäli on kyse pienemmästä palosta, keikele tehoaako jauhesammutin

sen tukahduttamiseen. Edelleenkin et saa laittaa itseäsi varaan. Periaate on, että kaikki pyrkivät palavasta rakennuksesta ulos mahdollisimman pian ja menevät turvallisen kauas odottamaan palokunnan saapumista. Ilmoita palosta henkilökunnalle heti, kun se on mahdollista.

Tallin syttyessä palamaan soita ensi hätänumeroon ja kerro jälleen tarkasti, missä palaa ja mikä palaa. Sen jälkeen soita henkilökunnalle. Mikäli palavassa tallissa on muita henkilöitä, käske heidän poistua heti rakennuksesta. Mikäli on kyse paikallisesta pienestä palosta, voit kokeilla jälleen jauhesammuttimen tehoa siihen. Hevosten pelastaminen jää palokunnan ja henkilökunnan tehtäväksi. Oppilailta ei ole asiaa palaavan rakennukseen.

Yksityiskohtaisia ohjeita tulipalojen varalle on vaikea antaa etukäteen. Kaikki tilanteet ovat erilaisia riippuen, mistä palo on saanut alkunsa. Mahdollisimman nopea hälytys on tärkein asia ja sen jälkeen on pyrittävä pelastamaan ihmisiä mahdollisuuksien mukaan vaarantamatta omaa turvallisuutta. Niin pahalta kuin se tuntuukin, hevosten hätä on toissijainen asia, eikä niiden pelastaminen palavasta rakennuksesta ole opiskelijoiden tehtävä. Paloviranomaisten saapuessa paikalle he ottavat pelastusjohdon käsiinsä ja muut toimivat heidän ohjeidensa mukaan.

10.16 Miten oppilaitos ja sen henkilökunta ovat valmistautuneet hätätilanteisiin?

Koko henkilökunnalla tulisi olla hallussa vähintään EA-1 taidot eli

heidän olisi hallittava perusensiavun antaminen onnettomuustilanteissa. Oppilaitos on pyrkinyt järjestämään alan koulutusta henkilökunnalleen aina muuttaman vuoden välein. Myös opiskelijoiden opetussuunnitelmaan kuuluu ensiapukoulutus.

Talleista vain ratsutallissa on automaattinen palohälytysjärjestelmä ja sprinklerisammuttimet katossa. Jokaisen talleilla työskentelevän tulee selvittää itselleen sammutuspeitteiden, jauhesammuttimien ja vesipostien sijainnit. Nämä on näytettävä myös opiskelijoille samalla, kun esitellään tiloja uuden vuosikurssin saapessa elokuussa. Silloin tulee kuitenkin kerralla niin paljon uutta asiaa, ettei kaikki tahdo jäädä mieleen. Siksi asia on vielä kerrottava myöhemmin ryhmänohjaajan ja/tai tallimestareiden toimesta. Samalla näytetään, mistä löytyy ensiapupakkauksia.

Tallien pelastussuunnitelman päivittäminen on juuri työn alla tätä kirjoitettaessa ja se valmistunee lukuvuoden 2006–2007 aikana. Myös pelastusharjoitusten järjestäminen yhdessä palolaitoksen kanssa on suunnitteilla, mutta tapahtuman ajankohdasta ei ole vielä sovittu.

11 Toiminta eri talliyksiköissä

Ratsutalli on tässä kuvattu tallipihan puolelta. Etualalla olevan kuistin kautta viedään hevoset talliin.

11.1 Ratsutalli

Ratsutallissa on 32 karsinapaikkaa ja siellä olevat hevoset ovat pääasiassa oppilaitoksen omistamia tuntiratsuja. Sinne on sijoitettu myös muutamia ravureita sekä siitostammat ja -oriit. Kesäaikaan talli toimii oriaseman tallina, jolloin siellä asuu kesän aikana noin 60 ulkopuolista siitostammaa, joista osa varsoineen.

Ratsutallin yhteydessä sijaitsevat yhdistetty kengitys- ja orien hyppytyshalli, toimenpidehuone tutkimuspilttuineen sekä oriaseman laboratorio. Tavoitteena on, että sisäruokintakaudella ratsutallissa työskentelisi tallityöviikoilla aina viisi opiskelijaa kerrallaan. Laidunkaudella pärjätään pienemmälläkin porukalla, mutta vastavasti oriasema tarvitsee opiskelijoita toiminnassaan.

Ravitallin historia lähtee lihakarjanavetan kautta lypsykarjapihattoon. Talliksi rakennus remontoitiin vuonna 1994.

11.2 Ravitalli

Ravitallissa on 17 karsinapaikkaa ja siellä kaikki hevoset ovat ravureita. Osa on oppilaitoksen omia tuntiravureita ja osa on ulkopuolisten omistamia valmennettavia ravureita.

Tältä ravitalli näyttää sisältäpäin.

Ravitallin yhteydessä sijaitsee oppilaitoksen valjasverstasluokka. Tavoitteena on, että sisäruokintakaudella ravitallissa työskentelisi tallityöviikoilla aina kolme opiskelijaa kerrallaan. Kesäaikaan pärjätään kahdella opiskelijalla. Yksikin ennättäisi tehdä työt, mutta kaksi on hyvä olla paikalla turvallisuussyistä.

Pihatto on tässä kuvattu tallipihan puolelta ratsutallin vierestä

Vierastalli sijaitsee maneesin vieressä varsinaisen tallinmäen alapuolella.

11.3 Pihatto

Pihatto on tarkoitettu pääasiassa vieroitetuille varsoille. Keskimäärin kumpaankin osastoon mahtuu viisi varsoa. Välillä pihattoon on sijoitettu myös varsovia tammoja. Yleensä sama opiskelija vastaa tallityöviikollaan sekä pihatton että vierastallin hoidosta

11.4 Vierastalli

Vierastallissa on 12 karsinapaikkaa ja se on tarkoitettu pääasiassa monimuotokoulutuksessa olevien aikuisopiskelijoiden hevosille heidän lähijaksojensa aikana. Kyse on lähinnä ratsastuksenopettaja- ja ohjaajaopiskelijoista. Tilanteen mukaan sinne sijoitetaan muitakin hevosia väliaikaisesti.

Kuvassa on pihatto tarhojen puolelta. Muoviliuskojen takana on tuulikaappi, jonka kautta hevoset kulkevat makuuhalliin. Kuvassa ovat orivarsat Onnin Nokipoika ja Veeran Viikari.

12 Tallien päiväohjelma ja karsinakartat

12.1 Mikä on tallien työjärjestys?

Ratsu- ja ravitallin työjärjestys:

Kello	Tehtävät työt
6:00 -	<ul style="list-style-type: none">– Aamukaurojen jakaminen.– Heiniä jakaminen tarhoihin.– Lämpöjen mittaaminen hevosista.– Hoitokääreiden ja yöloimien purkaminen.– Tarhaloimien laittaminen niitä tarvitseville.
6:45 -	<ul style="list-style-type: none">– Hevosten vieminen tarhoihin.
7:15 -	<ul style="list-style-type: none">– Karsinoiden siivoaminen.– Lattioiden lakaiseminen.
8:00 -	<ul style="list-style-type: none">– Aamupala
8:45 -	<ul style="list-style-type: none">– Pyykkihuolto.– Toipilas- ja muut liikutukset.– Tallin ja tallialueiden siivoaminen.– Vuoron vaihtuessa ohjeiden kirjoittaminen seuraaville.– Muut ajankohtaiset työt.
10:00-	<ul style="list-style-type: none">– Päiväheiniä jakaminen tarhoihin / karsinoihin.– Lattioiden lakaiseminen.
11:00 -	<ul style="list-style-type: none">– Lounas ja päivävapaa.
13:00 -	<ul style="list-style-type: none">– Päivätarkilla aamun tunneilla olleet kuivuneet hevoset ulos. Tämä voidaan tehdä vuorotellen pareittain.
15:30 -	<ul style="list-style-type: none">– Päivällinen.
16:00 -	<ul style="list-style-type: none">– Mella ja pellavainen turpoamaan.– Iltaheniä jakaminen karsinoihin.– Hevosten hakeminen tarhoista talliin.– Iltahoitojen tekeminen ohjeiden mukaan.– Käytävien lakaiseminen.
17:15 -	<ul style="list-style-type: none">– Iltakaurojen yms. jakaminen.– Ruokinta-astioiden siivoaminen.
18:00	<ul style="list-style-type: none">– Iltatalli päättyy.
20:00 -	<ul style="list-style-type: none">– Iltatarkilla yöheiniä jakaminen. Tämä voidaan tehdä vuorotellen pareittain.

Pihaton ja vierastallin yhdistetty työjärjestys:

Kello	Tehtävät työt
6:00 -	– Aamukaurojen ja heinien jakaminen vierastalliin. – Aamukaurojen ja heinien jakaminen pihattoon. – Lämpöjen mittaaminen pihatton hevosista.
7:00 -	– Auttamaan karsinoiden siivoamisessa ratsu- tai ravitallissa. – Vierastallin hevoset tarhaan (tai heti aamupalan jälkeen). – Tarhaloimien laittaminen niitä tarvitseville.
8:00 -	– Aamupala
8:45 -	– Vierastallin hevosten tarhaaminen. – Vierastallin karsinoiden siivoaminen. – Vierastallin lakaiseminen ja tallialueiden siivoaminen. – Pihatton makuuhallien ja tarhojen siivoaminen. – Vuoron vaihtuessa ohjeiden kirjoittaminen seuraaville. – Muut ajankohtaiset työt.
10.00-	– Päiväheinien jakaminen. – Lattioiden lakaiseminen.
11:00 -	– Lounas ja päivävapaa.
13:00 -	– Päivätarkilla aamun tunneilla olleet kuivuneet hevoset ulos. Tämä voidaan tehdä vuorotellen pareittain.
15:30 -	– Päivällinen.
16:00 -	– Mella ja pellavainen turpoamaan. – Iltakaurojen ja -heinien jakaminen pihattoon. – Ruokinta-astioiden siivoaminen. – Iltahoitojen tekeminen ohjeiden mukaan. – Pihatton lakaiseminen.
17:15 -	– Iltakaurojen ja -heinien jakaminen vierastalliin tarvittaessa. – Ruokinta-astioiden siivoaminen.
18:00	– Iltatalli päättyy.
20:00 -	– Iltatarkilla yöheinien jakaminen. Tämä voidaan tehdä vuorotellen pareittain.

Vierastallissa on se periaate, että sinne majoitettujen hevosten omistajat vastaavat itse hevosensa hoidosta, ruokinnasta, tarhaamisesta ja karsinoiden siivoamisesta. Ainoastaan aamuisin tallityövuorolaiset antavat aamukaurat ja – heinät, mikäli ne ovat valmiina annoksina ovien edessä. Vierastallissa saattaa kuitenkin

olla oppilaitoksen omia hevosia tai sellaisia hoitohevosia, jotka hoidetaan kokonaan tallityövuorolaisten toimesta. Siksi käytäntö siellä on hyvin vaihteleva kulloisestakin tilanteesta riippuen ja tarkemmat ohjeet annetaan aina viikoittain.

12.2 Missä tilanteissa työjärjestyksestä poiketaan?

Kuten muussakin elämässä talleilla tapahtuu aina asioita, jotka vaikuttavat työjärjestyksen muuttamiseen tai siitä poikkeamiseen. Tässä luettelo yleisimmistä poikkeustilanteista:

- Kovalla tuulella heiniä ei voida jakaa tarhoihin, joten hevoset syövät aamu- ja päiväheinät silloin tallissa. Tuuli veisi heinät heti hevosten ulottumattomiin, ympäristö sotkeentuisi. Tulisi ylimääräistä työtä ja rahaakin menisi hukkaan karanneissa heinissä.
- Kovilla pakkasilla hevosten tarhaamista rajoitetaan, mikä vaikuttaa myös ruokintaan. Tallimestarit antavat tarkemat ohjeet aina tilannekohtaisesti.
- Myös kovat vesisateet rajoittavat tarhaamista ja tarhoihin jaettavien heinien jakamista. Tästäkin annetaan ohjeet tilannekohtaisesti.
- Ravikilpailut tai ratsujen iltakisat ja valmennukset muuttavat ruokinta-aikoja kyseisten hevosten kohdalta. Ohjeet annetaan tilannekohtaisesti.
- Erilaiset tapahtumat, esim. orinäyttelyt, aikaistuttavat ja/tai viivästyttävät aamu- ja iltatallien tekemistä ajallaan. Silloin vain sopeudutaan tilanteeseen ja hoidetaan työt heti, kun se on mahdollista. Vas-

taavia tilanteita tulee ihan varmasti vastaan tulevaisuudessaakin työelämässä ja nyt muutoksiin sopeutumista on hyvä harjoitella.

- Tallityövuorolaisten sairastumiset saattavat aiheuttaa töiden uudelleen järjestelyn. Näin käy työelämässäkin.
- Hevosten sairastumiset muuttavat usein myös töiden aikatauluja.

12.3 Mikä on karsinakartta ja mistä se löytyy?

Tallikarttaan on laitettu kyseisen tallin hevosten karsinajärjestys eli ne ovat tavallaan pelkistettyjä pohjapiirustuksia talleista. Ratsutallin tarhakartta löytyy sekä tallin aulasta että ruokintahuoneesta. Ravitallin tarhakartta löytyy seinältä heti tallin puolelle mentäessä. Tarhakartan on tarkoitus helpottaa aina kyseisen hevosen löytämistä tallista. Hevosten karsinapaikat saattavat vaihtua ja oppilaitoksella on opiskelijoita, esim. oppisopimusopiskelijat, jotka eivät ennätä oppia tuntemaan talon hevosia tarkemmin. Toki myös kunkin hevosen karsinan ovelta on kyseisen hevosen nimikyltti sukulais- ja omistajatietoineen.

Ohessa ovat molempien päätallien tallikarttamallit 9.8.2006 olevan tilanteen mukaan.

RATSUTALLIN KARSINAKARTTA:

pesupaikka	DITTE	VENTTI	pesupaikka
PETERI	ASTRA	TOSKA	WISSE
ARSKA	DONNA	RANSU	RASMUS
ASTERIX	ORSA	KINKKU	VALLU
ANTTI	SAARA	KÖPI	VELMU
PAPPA	LOTTA	OBELIX	TIKRU
NOA	ruokintahuone		KILLI
TUULI	satulahuone		TAISTO
HELKA	satulahuone		HUMPPI
DORIS	loimihuone		ONNI
MINNI & SAULI	pesupiste		VIRE & VIHURI

RAVITALLIN KARSINAKARTTA:

KOUHERO		NASSE
VALTSU		SALKKARI
JOSE		VILTUR
JESSE		TAKTER
NIKKE		KAKONEN
<valjashuone		ESSI
REMU		lantalaan>
TAAVI		KUUTTI
MAKE		MALA
<aulaan		LILLI
toimisto		loimihuone
ruokintahuone		pesupaikka

13 Kokoon-tuminen vuoron al-kaessa

13.1 Missä ja milloin kokoon-tuminen tapahtuu?

Tallityövuorot vaihtuvat muutama poikkeusta lukuun ottamatta perjantaisin puolilta päivin. Nämä poikkeukset johtuvat lähinnä arki-pyhistä. Vuoron vaihtuessa ensimmäisen iltatallin alussa kello 16 kokoonnutaan aina ratsutallin aulaan. Sinne tulevat siis kaikki tallityövuorolaiset ja työvuorossa oleva tallimestari. Majoittuminen päivystysasuntolaan on tapahtunut jo sitä ennen ja työvuoron ensimmäinen päivätarkki on tehty toisen tai kolmannen vuosikurssin opiskelijoiden opastuksella.

13.2 Miksi on tärkeää kokoon-tua yhteen ennen työvuoroa?

Työvuoron alkaessa tallimestari pitää nimenhuudon tarkistaakseen, että kaikki ne ovat paikalla, joiden kuuluukin olla. Samalla opitaan tuntemaan ulkonäöltä toisemme puolin ja toisin. Yleensä on myös sellaista tiedotettavaa alkavasta viikosta, että kaikkien on hyvä olla paikalla kuulemassa. Näin ei myöskään tarvitse kertoa jokaiselle asiasta erikseen.

Tallityövuoron opiskelijat ovat odottamassa työnjakoa ratsutallin toimenpidehuoneessa.

14 Hevosten ruokkiminen

14.1 Mitä rehuja hevosille annetaan ja mistä ne löytyvät?

Oppilaitoksen hevosille annettavat rehut saattavat vaihdella jonkin verran vuosittain riippuen markkinoiden tarjonnasta. Valintoihin vaikuttavat saatavilla olevat tuotteet sisältöineen ja hintoineen. Perusrehut ovat kuitenkin heinä ja kaura, jotka molemmat tulevat pääasiassa sopimusviljelijöiltä Pohjois-Savon alueelta.

Heinää toimitetaan suur- ja pienpaaleissa sekä pyöröpaaleihin säilöttynä. Pyöröpaaliheinä pyritään saamaan kuitenkin niin kuivana (kuiva-ainepitoisuus 50–60 %), ettei se jäätyisi talvella, sillä talleilla ei ole varsinaisia sulatustiloja ja jäänyt heinä on melkoinen riskitekijä hevosen ruoansulatukselle. Heinä jaetaan hevosille neljä kertaa vuorokaudessa (klo 6, 10, 16 ja 20) ja kertaannoksen määrään vaikuttavat heinänsäilytys- ja ravintoarvot sekä hevosesta johtuvat yksilölliset tekijät. Keskimääräinen vuorokausiannos hevosta kohti on 9 kg (2 – 2 – 2 – 3 kg). Tästä poikkeavista määristä ilmoitetaan ky-

seisen hevosen karsinan ovesa. Heinät löytyvät kunkin tallin heinävarastoista.

Kauran hehtolitrapaino on vaihdellut 55–60 kg:n välillä eli olemme onnistuneet saamaan hyvälaatuista kauraa. Vuorokaudessa jaettava annos määräytyy hehtolitrapainon ja hevosen yksilöllisten tekijöiden mukaan. Näitä yksilöllisiä tekijöitä ovat elopaino, rotu, lihavuus, luonne ja liikunnan määrä. Kunkin hevosen oma kauramäärä näkyy litroissa suoraan ruokintalistasta.

Ainakin vielä toistaiseksi hevosemme saavat kaikki muut kaura-annokset koko kaurana paitsi iltatallissa jaetaan litistettynä. Litistemyllymme ovat jo vanhoja, joten niiden sanottua työsovimuksensa irti, voimme hyvinkin siirtyä täysin kokonaisen kauran käyttöön. Aika sen näyttää. Kauraa säilytetään tallien viljasiloissa, joista se lasketaan saaveihin tai viljakärryihin tallista riippuen. Kauraa kannattaa litistää vain parin päivän määrät kerrallaan, jotta niiden ravintoarvot säilyisivät mahdollisimman hyvinä.

Muita käytössämme olevia rehuja ovat Mella-leseleikeseos (melasileikettä ja vehnänlesettä), Pellavainen (pellavarouhe), kivennäis- ja vitamiinivalmisteet (esim. kauppa- ja ravintovalmisteet Black Horse, Racing Mineral, Captain Igor, Steel Joint, E-Seleen. BeeBee-vitamiiniliuos, ADEK-vitamiini, Hiven-kalanmaksaöljy), merisuo-la, valkuaisrehu (esim. Racing Protein, Black Horsen tai Talli-Pron tamma- ja varsatiiviste) ja ruokaöljy (rypsiöljy). Rehut löytyvät tallien rehuvarastoista viljasilojen luota ja pienemmät määrät

käytössä olevaa rehua ruokintahuoneista.

14.2 Mikä on ruokintalista ja miten sitä luetaan?

Ruokintalistat löytyvät ratsu- ja ravitallin sekä pihatton ruokintahuoneista. Vierastallissa ruokinnat on yleensä merkitty kunkin hevosen karsinan oveen, sillä hevoset vaihtuvat siellä usein eikä listaa näin ollen ennätä muutoin pitää ajan tasalla. Lisäksi vierastallin hevosten ruokinnasta vastaa yleensä omistaja ruokkien itse tai laittaen ruoka-annoksen karsinan eteen valmiiksi.

Ruokintalistassa ilmenee hevoskohtaisesti jaettavat rehuannokset eri ruokinta-aikoina. Ruokintalistan ylläpitämisestä vastaavat tallimestarit, mutta tarvittaessa muutoksia voivat tehdä ravi-, ratsastus- ja valjakkoajonopettajatkin, koska he vastaavat hevosten käytöstä ja tietävät hevosen yksilöllisen tarpeen paremmin. Muutoksista on kuitenkin aina ilmoitettava tallimestareille, jotka taas vastaavat hevosten ruokinnasta.

Opiskelijat eivät koskaan saa tehdä ruokintalistaan muutoksia ominpäin. Ainoastaan tallimestareiden pyynnöstä se on mahdollista ja yleensä he pyytävät muutoksien kirjaamiseen 2. tai 3. vuosikurssin opiskelijoita. Mikäli kuitenkin huomaat mielestäsi selvän virheen tai puutteen ruokintalistassa, sinun on tultava sanomaan siitä heti tallimestareille. Näin suuressa hevos-, henkilökunta- ja opiskelijamäärässä kaikki on mahdollista ja inhimillisiä virheitä voi sattua.

HEVO- NEN:	AAMU:		PÄI- VÄ	turv.x2↓ x5 ↓ ILTA:							ILTA- TARKKI	
	KAURA koko	Muu rehu		KAURA koko	KAURA litiste	Mella	Black Horse	Pellavainen	Ruokaöljy	Merisuola		E-vitamiini
mittayksik- kö	litra		litra	litra	litra	dl	dl	dl	rkl	ml		
VIRE	2			2	½	2			2		½ litr. pro- tein	
ONNI	1			2	½	2	2	2	2	20		
HUMPPI	1			½	½	2			2			
TAISTO	1			½	½	2			2			
KILLI	1			Leena antaa iltasapuskat itse!							Koko talliin yht. turpoa- maan:	
TIKRU	2			1	1	2			2		MELLAA: _____ litraa	
DITTE	1			1	½	2			2		PELLAVAISTA: _____ litraa	
VELMU	2			2	1	2	2		2		Mellaan lisätään turvotus- ta varten saman verran vettä kuin on rehua. Pel- lavaiseen 5x enemmän vettä kuin on rehua.	
VENTTI	1			1	½	2			2			
PAPPA	2			2	1	2			2			
TOSKA	1			½	½	2			2			
VALLU	3			2	1	2	2		2			
ASTERIX	2			2	1	2			2			
WISSE	3			3	1	2	2	2	2	20		
ANTTI	2			2	1	2			2			
RANSU	2			2	1	2			2			

Ohessa on esimerkki ratsutallin toisen käytävän ruokintalistasta. Rehumäärät ilmoitetaan joko litroina (l), desilitroina (dl), ruokalusikallisina (rkl) tai millilitroina (ml). Muista aina varmistaa, että

olet ymmärtänyt mittayksikön oikein. Vedessä turvotettavat rehut (Mella ja Pellavainen) ilmoitetaan ruokintalistassa kuivina määrinä, jotta ruokijat tietävät laittaa oikeanlaisen määrän rehua turpoamaan. Ruokintalistassa on myös ilmoitettu turvo-

tussuhteet: Mellaan laitetaan sama määrä vettä kuin on rehuakin (turvotussuhde 1:1), jolloin jaettaessa ruokintalistassa oleva määrä kerrotaan kahdella. Yksi litra Mellaa kuivana muuttuu jaettaessa hevosen ruokakuppiin kahdeksi litraksi turvotettuna. Pellavaisen kohdalla vettä laitetaan viisinkertainen määrä (turvotussuhde 1:5), jolloin jaettaessa määrä kerrotaan viidellä. Kaksi desilitraa Pellavaista kuivana muuttuu jaettaessa hevosen ruokakuppiin yhdeksi litraksi turvotettuna.

Koulutuspäällikkö Leena Rimpiläinen neuvoo opiskelijoita ratsutallin ruokintahuoneessa.

14.3 Aamuruokinta

Aamuruokinta alkaa kuudelta (klo 6). Tällöin jaetaan kaikissa talleissa kaura-annokset ruokintakuppeihin. Pääsääntöisesti aamulla jaettava väkirehu on pelkkää kauraa, jotta jako ja syönti tapahtuisivat mahdollisimman nopeasti. Sen jälkeen hevoset talutetaan tarhoihinsa, joihin osa tallityövuorolaisista on jakanut aamuheinät. Ruokintajärjestys ei ole ihan suositeltavien normien mukainen, mutta tähän on syynä se, että tallien aamutoimien on oltava valmiina kello kahdeksan, jolloin tallityövuorolaiset menevät aamupalalle ja heti sen jälkeen alkavat tunnit (klo 8.15). Hevosten pitää ennättää syö-

dä ja sulattaa ruokansa ennen tunneille lähtöä, ja toisaalta on hevosten kannalta hyvä, etteivät ne ole tallissa karsinoiden siivousten aikaan. Myös karsinoiden siivous on helpompaa niiden ollessa tyhjänä.

14.4 Päiväruokinta

Päiväruokinnan aikaan kymmeneltä (klo 10) jaetaan yleensä vain päiväheinät joko tarhoihin tai aamulla tunneilla olleiden hevosten karsinoihin. Jotkut hevoset saattavat saada päiväruokinnalla kauraakin ja se on merkitty ruokintalistaan.

14.5 Iltaruokinta

Iltaruokinta alkaa iltapäivällä neljältä (klo 16). Toisten tallityövuorolaisten ottaessa hevosia sisälle osa voi alkaa jakaa iltatalliheiniä karsinoihin. Samalla laitetaan myös iltaruokinnassa tarvittavat mellat ja pellavaiset turpoamaan, ellei näin ole tehty jo päivätallin päätteeksi. Turvotusajaksi riittää puoli tuntia, joten ne ennättävät turvota hyvin ennen ruokintaa. Kuumien sääjen aikaan turpoamaan laittaminen on syytäkin jättää iltatalliin, sillä kuumuus voi aiheuttaa rehuissa käymistä, josta on taas häiriötä ruoansulatukselle.

14.6 Iltatarkkiruokinta

Iltatarkastuksen aikaan eli iltatarkilla alkaen ilta kahdeksalta (klo 20) jaetaan yleensä vain yöheinät hevosille. Tosin jotkut voivat saada vielä kauraakin ja se näkyy ruokintalistasta. Yöheinäannos on keskimäärin kolme kiloa eli muita päivän annoksia hieman isompi. Hevoskohtaisia muutoksia voi aina olla ja ne ilmevät kyseisen hevosen karsinan ovesta.

14.7 Missä tilanteissa ruokintaan voi tulla muutoksia?

Ruokinnan muutoksiin vaikuttavat hevosen liikunnan muutos, terveydentila sekä yleiskunnon muutos. Hevosen terveyden kannalta on tärkeää huomioida ruokinnan muutoksissa seuraavat asiat:

- Rehuannosten lisäykset on tehtävä pienin lisäyksin. Kauran ja Mellan suhteen suositellaan ½–1 litran lisäyksiä vuorokausittain.
- Kivennäisrehujen muutokset tehdään desilitran annoksilla.
- Ruokaöljyyn on hevonen totutettava myös desilitran annoksin vuorokaudessa ja mielellään annoksen nosto parin vuorokauden välein. Ruokaöljyä annettaessa on aina huomioitava E-vitamiinilisän tarve, joka vaihtelee 15–30 ml/vrk.
- Myös siirtymävaihe keväällä talviruokinnasta laidunrehuun on tehtävä varoen. Yleensä riittää, että päivittäistä laitumella oloaika lisätään 2–3 tunnin jaksoissa. Jos hevosen terveydentila on normaali, täysipitoiseen laidunruokintaan voidaan siirtyä viikon sisällä. Laidunruokinnassa on huomioitava lisääntynyt suolan tarve varsinkin alkukesästä. Vapaasti saatava laidunkivennäinen ja merisuola korvaavat tämän tarpeen.
- Syksyllä korsirehun muutos ei ole niin jyrkkä, sillä laidunruoho vanhenee jo muutenkin loppukesästä. Tilanteen muuttaa odelma, mikäli sitä on käytetty laidunruokinnassa syksyllä. Sen ravintoarvo on kuitenkin aina alkukesän nurmea heikompi. Syksyllä on myös huomioitava pakkasöiden aiheuttamat vaarat nurmelle. Hevosen suolisto on herkkä jäätyneelle rehulle ja jos osin sisäruokinnassa olevia hevosia ei saa päästä kuumalle

laitumelle. Koko ajan laitumella olleet kestävät tätä muutosta paremmin.

15 Hevosten tarhaaminen

15.1 Miten hevosten tarhaaminen on järjestetty?

Pääsääntöisesti on pyritty siihen, että kullakin hevosella olisi oma tarha. Näin jokainen hevonen saisi olla mahdollisimman paljon ulkona liikuen puhtaassa ja raikkaassa ilmassa. Aina välillä on kuitenkin tilanteita, jolloin tarhaamista joudutaan vuorottelemaan. Talviaikaan voi tulla uusia hevosia, joita ei voida yhdistää toisten kanssa hokkikentien aikaan ja keväällä tulee siitostamvoja oriasemalle, joita myöskään ei voida yhdistää toisten kanssa ennen laidunkauden alkua. Valtaosa tarhoista on ainakin tällä hetkellä lanka-aidallisia tarhoja. Pihatton tarhojen lisäksi on käytössä vain kolme lankkuaidallista tarhaa ratsutallin luona. Niihinkin on laitettu paimenvirtalangat kiertämään, jotta hevoset eivät söisi aitoja ja nojaisi niihin.

15.2 Mitä ovat tarha- ja laidunkartat ja mistä ne löytyvät?

Tarhakartat löytyvät ratsutallista aulasta ja ruokintahuoneesta sekä ravitallista tallin seinältä. Niissä ilmenee kunkin hevosen tarhapaikka tarhakavereineen. Näiden karttojen ylläpidosta vastaavat tallimestarit, mutta muutkin hevosten käyttäjät voivat vaikuttaa niihin.

Etualalla on ruuna Humppari, joka on syntynyt koulutilalle vuonna 1989. Taustalla ruuna Königsadler.

15.3 Mitä on huomioitava tarhattaessa?

Yleensä tarhausohjeet tulevat tallimestareilta, mutta huomioita hevosten käyttäytymisestä otetaan vastaan muultakin henkilökunnalta sekä opiskelijoilta. Kaikkien huomiot ovat tarpeen, jotta tarharyhmistä saataisiin mahdollisimman toimivat. Näin vältetään tarpeettomilta potkimisen ja puremisen aiheuttaneilta vammoilta ja varmistetaan, että kaikki saavat syödä heinänsä mahdollisimman rauhassa. Kaikkien hevosten luonteet eivät käy yksiin keskenään ja tilanteet korostuvat laitumia pienemmissä talvitarhoissa. Mikä onnistuu kesällä laitumella, ei onnistu välttämättä talvella tarhassa, vaan tiettyjä hevosityksilöitä on eristettävä toisistaan.

Hevonen on laumaeläin ja tätä pyritään toteuttamaan mahdollisimman pitkälle meilläkin. Aikuiset oriit tarhataan kuitenkin yksin. Orivarsat kehittyvät ja viihtyvät paremmin laumoissa. Käytännössä on huomattu, että tilanne tarhoissa ja laitumilla on rauhallisempi, kun ruunat ja tammot ovat erillään. Ruunissa on aina sellaisia, jotka pyrkivät kokoamaan omia laumojaan ja "varastamaan" tammoja toisilta ruunilta, jolloin lauman elämä on aina rauhatonta. Osa

ruunista saattaa kyetä myös astumaan tammoja, vaikkei niitä tiineeksi saisikaan. Tämäkin aiheuttaa laumassa rauhattomuutta ja mahdollisesti myös tulehduksia tammoille.

Tarkemmin hevosen viemisestä tarhoihin on kohdassa: Miten talutat, hoidat ja tarhaat hevosia turvallisesti?

15.4 Miten toimitaan hevosen karatessa?

Katso kohdasta: Työturvallisuus

15.5 Miten toimitaan tarhan rikkoontuessa?

Huomatessasi rikkoontuneen tarhan, ilmoita siitä mahdollisimman pian tallimestarille tai jollekin muulle henkilökunnasta. Mikäli rikkoontuminen on helposti korjattavasti ja osaat sen tehdä, voit hoitaa itsekin asian saman tien. Osa korjaustarvikkeista on kuitenkin lukkojen takana, jolloin tarvitaan henkilökunnan apua tilanteen korjaamiseksi. Mikäli tällaisessa tilanteessa tarha on sellainen, ettei sinne voi jättää hevosia, taluta ne yksitellen talliin ja/tai pyydä tarvittaessa joku avuksi. Pääsääntöisesti tarhojen kunnossapitoa toteuttavat tallityövuorolaiset, kesätyössäoppimisen maatilaryhmäläiset tai talliympäristönhoidon tunneilla olevat opiskelijat.

16 Karsinoiden puhdistaminen

16.1 Mitä siivousvälineitä käytetään ja missä niitä säilytetään?

Karsinoiden siivoukseen sinulla on käytettävissä kottikärryt, kevyttalikko, lumilapio, metallitalikko ja la-

kaisuharja. Kaikkia siivousvälineitä säilytetään niille varatuissa telineissä tallien varastotilojen puolella. Kottikärryt ovat joko lantalan tasanteella tai varastotiloissa tallista riippuen. Näin kaikki löytävät ne tarvittaessa, eivätkä ne sotkeudu hevosten jalkoihin aiheuttaen vaaratilanteita. Kovilla pakkasilla kevyttalikit on syytä ottaa vähäksi aikaa ennen käyttöä tallin puolelle lämpiämään, sillä on huomattu niiden rikkoontuvan herkästi. Jo pelkkä kevyttalikon lapaosa on suhteellisen kallis, ja myös tällaiset kustannustekijät pitää talleilla työskentelevien oppia ymmärtämään.

Kuivikkeena oppilaitoksen talleilla on maatumaton pintarahkaturve. Ainoastaan vierastallilla käytetään talvisin kutteria, koska siellä ei ole irtoturpeelle varastoa ja paaliturpeen todettiin jäätyvän pakkasilla. Turve on ainoa järkevä ratkaisu isoilla talleilla, joissa lanta on saatava pelloille maanparannus- ja lannoituskäyttöön. Se ei tarvitse kolmen vuoden kompostointiaikaa kuten kutteri tai sahanpuru. Olkisilppu olisi myös maatuvaa, mutta hyvälaatuista olkea saa harvoin ja sen imemiskyky on turvetta huonompi.

Ratsutallin lantalassa on kottarit järjestyksessä.

Ennen lakaisua käytävät kastellaan pölyämisen estämiseksi.

16.2 Miten siivotaan ja kuivitetaan karsinat?

Yleensä siivouksessa pärjää kevyttalikolla ja lapiolla sekä kottikärryillä. Kevyttalikolla kerätään lantakokkarit karsinan kuivikepinnan päältä ja lapiolla virtsa-alueet. Sen jälkeen karsina käännetään ympäri metallitalikolla tai lapiolla ja varmistetaan, että jäänyt kuivike on lannatonta ja virtsatonta. Metallitalikkoa tarvitaan tiiviiksi poljetuissa karsinoissa. Karsinaan jäänyt virtsa kohottaa nopeasti tallin ammoniakkipitoisuutta ja pilaa talli-ilman.

Tämän jälkeen tuodaan poistettu määrä kuiviketurvetta tilalle ja karsinan kuivikepinta tasoitetaan. Kuiviketta tulee olla noin 10–15 cm:n kerros. Painavat hevoset tarvitsevat kevyitä enemmän kuiviketta. Turvetta tulee olla sen verran, ettei hokit raavi karsinan pohjaa, eivätkä polvet ja kintereet hierry auki. Reilu kuivikemäärä ei ole pahasta, mutta se on, jos tarpeettomasti karrätään puhdasta kuiviketta lantalaan. Karsinan reunoille ei saa jättää kuivikeketonta tilaa, eikä kuiviketta kasata keskelle keoksi, vaikka useissa muissa talleissa näin voidaan ohjeistaa. Jos näin tehdään, piehtaroidessaan tai maatessaan hevonen jää herkästi seinän viereen selälleen ja sen pois vetäminen siitä on työ-

lästä. Yöaikaan se voi myös pitkään siinä ollessaan loukata itsensä.

Kerran viikossa eli yleensä sunnuntaisin karsinoiden pohja puhdistetaan varsinkin virtsa-alueilta perusteellisemmin harjan kanssa ja paljaalle pohjalle levitetään joko kalkkia (ruokintakalkki) tai jotain muuta desinfioivaa jauhetta (esim. Desisan). Tällöin ei siis tyhjennetä karsinoita kokonaan, vaan siivotaan vain normaalia perusteellisemmin. Kokonaan tyhjennys tehdään vuosisiivouksen yhteydessä kesäisin.

16.3 Miten lantaloissa toimitaan?

Lantalat täyttyvät tarpeettoman nopeasti toimimattomiksi, ellei niistäkin huolehdi. Karsinan tyhjennyksen jälkeen lantala tasataan, jotta seuraavalla kerralla niihin pystyy työntämään taas tavaraa. Ravitallin lietesäiliöstä tehty lantala toimii kokoomalantalana, jonne ratsu- ja vierastallin lantalat tyhjennetään parin viikon välein. Kokoomalantala tyhjennetään keväisin ja syksyisin sulan maan aikaan peltoja uusittaessa. Lantaloihin ei saa laittaa suuria määriä jäteheinää, sillä sen maatuminen on lantaa hitaampaa ja haittaa levitystä pelloilla.

17 Hevosten liikuttaminen

17.1 Mitä hevosia ja miten liikutetaan tallityöviikoilla?

Pääsääntöisesti hevosten liikuttaminen tapahtuu oppituntien puitteissa ja sen ei ole tarkoituskaan olla osa tallityöviikkojen toimintaa. Toipilaiden ja kuntoutettavien hevosten liikuttaminen on kuitenkin usein tallityövuorolaisten tehtävänä. Liikutus tapahtuu kentällä, maneesissa tai ajoreiteillä, ajaen tai ratsastaen kun-

toutettavasta riippuen tallimestareiden tai opettajien antamien ohjeiden mukaan. Liikuttaminen tehdään yleensä aamupäivisin aamupalan ja lounaan välillä tallimestarin valvonnassa.

17.2 Onko mahdollista osallistua ratsastus- ja ajotunneille tallityöviikoilla?

Tallitöiden aikaan se on mahdollista silloin, kun se on tarpeen kyseisen opiskelijan oppimisen takia ja jos muut tallityöt eivät jää sen takia tekemättä. Se ei saa myöskään kasa-ta tallitöihin jäävien työtaakkaa kohtuuttomasti. Asiasta on aina sovittava tapauskohtaisesti kyseisen opiskelijan, tallimestarin ja opettajan kanssa. Yleensä näistä on pystytty sopimaan, eivätkä tunneille osallistumiset ole aiheuttaneet isompia ongelmia. Päivävapaansa aikana tallityövuorossa oleva voi osallistua halutessaan mille tunnille tahansa. Levon tarvekin tulee kuitenkin ottaa huomioon.

17.3 Mikä on liikutuslista ja mistä se löytyy?

Ratsujen liikutuslista löytyy ratsutallin aulan pöydältä. Sen ylläpidosta vastaavat ratsastuksenopettajat. Siitä näkee, mikä hevonen on mihinkin aikaan päivästä menossa ja näin tallityövuorossa olevat tietävät esim. sen annetaanko kyseiselle hevoselle päiväheinät karsinaan vai tarhaan. Tai jos aamulla on kova sade, voidaan listasta poimia aamuntunneille menevät hevoset, joita ei kannata viedä ulos kastumaan.

Ravitallin liikutuslista toimii hieman eriperiaatteella ja sitä säilytetäänkin tallin toimistossa, jonne opiskelijoilla ei ole lupa mennä ilman erillistä pyyntöä. Tallissa on kuitenkin vä-

hemmän hevosta kuin ratsutallissa, joten hevosten menemiset ja sijainnit on helpompi rekisteröidä.

18 Hevosten vammojen ja sairauksien hoitaminen

18.1 Miten toimitaan hevosen sairastuessa tai loukkaantuessa?

Mikäli epäilet jotakin hevosta sairaaksi tai huomaat sen loukkaantuneen, ota yhteyttä henkilökuntaan – tallimestareihin tai opettajiin. Näin suuressa hevospäärässä on kuitenkin tärkeää oppia arviomaan sairastumisen ja loukkaantumisen vakavuusaste. Pienet naarmut ja vuotavat sieraimet eivät vaadi välitöntä henkilökunnan hälytystä paikalle. Riittää, että toimitat tiedon heille tavatessa suullisesti tai jätät kirjallisen viestin tallipäiväkirjaan tai toimistoon. Ähkyt ja isot haavat vaativat puolestaan välitöntä hoitoa, jolloin sinun on heti etsittävä käsiisi tai puhelimen päähän joku henkilökunnasta – ensisijassa joku työvuorossa olevista tallimestareista. Se löytyy, kun soitat numeroon 0400 793139. Ellei siitä vastata (tallimestareilla, kuten kenelläkään muulla henkilökunnasta ei ole jatkuvaa varallaolo velvoitetta), aloita muun henkilökunnan kiinniotto.

Tia ja Jasmiina laittavat ruuna O'neilille haudetta kaviopaisetta hoitamaan.

Asioita oppii kuitenkin vain käytännön kokemuksen kautta, joten jos epäroit, miten tilanteessa tulisi toimia, käänny aina henkilökunnan puoleen. Parempi on turha hälytys, kuin liian myöhään tullut hoito. Ellet saa henkilökuntaa kiinni, mitä en tiedä tapahtuneen koskaan, ota suoraan yhteyttä eläinlääkəriin. Oppaan alusta löytyy Kiuruveden eläinlääkərienpuhelinnumerot, joihin soittamalla saat selville päivystävän eläinlääkəriin. Numerot löytyvät myös tiedustelusta (esim. 020202), tallien ilmoitustauluilta sekä tallityövuorolaisten omasta työkännykästä, ellei se muuten ole sinulla tiedossa.

18.2 Milloin hoitotoimenpiteet pääsääntöisesti tehdään?

Hoidot tehdään pääasiassa iltatallin yhteydessä, jolloin niillä on yötä vasten eniten aikaa vaikuttaa. Välitöntä hoitoa vaativat vammat ja sairaudet on kuitenkin hoidettava heti, kun ne havaitaan. on myös hoitoja, jotka on uusittava monta kertaa päivässä kuten nivel- ja jännevammojen kylmäykset ja haavojen puhdistamiset.

Pia laittaa penisiliiniä lihakseen pienhevosvarsalle Lakun Likka. Hoidon syynä oli pahoin tulehtunut haava jalassa.

18.3 Mitkä ovat yleisimmät vammat ja miten niitä hoidetaan?

Yleisimpiä hevosillamme esiintyviä vammoja ovat seuraavat:

- kaviopaiseet
- kanta- ja ruununrajanpolkemat
- jänne- ja hankosidevammat
- imusuonentulehdukset
- luulliat
- erilaiset haavat
- silmävauriot

Vammojen tunnistamista ja niiden hoitotoimenpiteitä opiskellaan käytännössä ja teoriassa eri oppituntien yhteydessä. Niiden läpikäyminen tässä yhteydessä ei ole tarkoituksenmukaista, sillä hoidot ovat yleensä hyvin tapauskohtaisia.

18.4 Mitkä ovat yleisimmät sairaudet ja miten niitä hoidetaan?

Yleisimpiä hevosillamme esiintyviä sairauksia ovat seuraavat:

- vuohisrohtumat
- ähkyt
- hengitystieinfektiot
- ihosairaudet
- ripulit

Sairauksien tunnistamista ja niiden hoitotoimenpiteitä opiskellaan käytännössä ja teoriassa eri oppituntien yhteydessä. Niiden läpikäyminen tässä yhteydessä ei ole tarkoituksenmukaista, sillä hoidot ovat yleensä hyvin tapauskohtaisia.

19 Hevosten kengittäminen ja kavioiden vuoleminen

19.1 Miten hevosten kengittäminen on järjestetty?

Hevosten kengittäminen ja kavioiden vuoleminen tapahtuvat oppituntien puitteissa kuten hevosten liikut-

taminenkin. Mitä hevosia ei ennätetä tai pystytä kengittämään tunneilla, hoitaa yleensä kengitysseppä omalla työnään. Kaikkien hevosten käyttäjien tulee kuitenkin omalta osaltaan huolehtia kengityksen ylläpidosta parhaan kykynsä mukaan. Tarkistetaan ennen käyttöön ottoa tai tarhaan vientiä, että kengät ja hokit ovat kunnolla kiinni. Puutteista ilmoitetaan tallimestareille ja kengityssepälle jätetään asiasta tieto kengityshallin liitutaululle. Jokaisella hevosella on myös oma kengityskortti, johon kirjataan kullekin hevoselle suoritettut kengitykset ja kavioiden vuolut kortissa olevien ohjeiden mukaisesti.

19.2 Miten kengitysvälineitä säilytetään?

Kengitysvälineitä säilytetään tulityöpaikan lukollisessa varastossa. Avaimet sinne ovat vain henkilökunnalla. Kussakin kengityspakissa on tietyt nimetyt kengitysvälineet, joiden nimet, käytön ja huollon kengityksenopettaja neuvoo ensimmäisillä tunneillaan. Ravitallissa säilytetään yhtä kengityspakkia, ettei ylläpitokengityksen takia tarvitse kuljettaa hevosia kengityshalliin pihan toiselle puolelle. Säästää aikaa ja ylimääräistä työtä.

19.3 Miten kengityksiä huolletaan päivittäin?

Talvikauden mukanaan tuomat lisätyöt kengityksen suhteen tulevat vastaan jo ensimmäisen opiskeluvuoden syksyllä. Tallimestarit, opettajat ja kengitysseppä neuvovat, miten hokit kiristetään, miten lumi-/jäätierat kopistetaan kavionpohjista ja miten tilsakumien alustat pidetään puhtaina. Taitojen kehittyessä opit myös kiristämään irtoamassa olevan

kengän naulauksen ja jopa lyömään irronneen kengän alle takaisin.

Kostea turve saattaa pakkautua kavion pohjiin pehmittäen anturaa liikaa ja on tärkeää ainakin kerran päivässä tarkistaa, ovatko kavion pohjat puhtaat. Mieluummin puhdistat ne harjalla kuin kaivat kaviokoukulla, mutta joskus sitäkin tarvitaan. Kaviokoukulla voidaan myös helposti vahingoittaa kavion pohjaa ja sädetä, joten sen kanssa on oikeasti oltava varovainen.

19.4 Miten toimitaan, kun huomataan kengän irronneen hevoselta?

Irronneesta kengästä ilmoitat tallimestareille tai ravi- ja ratsastustuntien opettajille ja jätät viestin kengitysseppälle kengityshallin liitutauluun. Käytä siellä aina hevosten oikeita nimiä – ei lempinimi, jotta seppä kykenee tunnistamaan hevosen.

Ennen kengitystä on kenkä taottava oikeaan muotoonsa. Työn touhussa on kengitysseppä Jukka Kemiläinen.

20 Passihevosien hoitaminen

Passiksi sanotaan hevosta, jonka tietyt hoitotoimenpiteet on sovittu aina tietyn opiskelijan tehtäväksi. Passihevoset jaetaan ensisijaisesti toisen opiskeluvuoden opiskelijoille. Nämä vastaavat passeistaan kol-

mannen vuoden työssäoppimiseen saakka. Passien jakamisesta vastaavat ravi- ja ratsastuspuolen opettajat. Passin hoitamiseen kuuluvat hevosen siistinä pitäminen (harjaus, pesu, ratsuilla harjan nyppiminen tai siilin leikkaaminen, ravureilla niskasiilin leikkaaminen, vuohiskarvojen siistiminen), karsinan siistinä pitäminen (etuseinä, ruoka- ja vesikuppi) ja hevosen varusteiden huolto (loimien korjaus ja pienemmät nahkavarustekorjaukset). Nämä toimenpiteet sinulle opetetaan hevosten kasvatusta ja hoitotunneilla ja varusteiden osalta valjasverstaustyöskentelyssä.

Jokaisella hevosella on omat ohjeensa esim. harjan siistinä pitämiseen, joten tarkista ymmärtäneesi asian oikein, ennen kuin toimit. Kaikkien suomenhevos- eli suokkiratsujen harjaa ei saa missään nimessä mennä nyppimään. Myös hevosten häntäjouhien kanssa tulee olla tarkkana ja lyhentämisessä tulee toimia kunkin rodun ominaisella tavalla. Kysy siinäkin asiassa neuvoa ennen kuin toimit. Ravihevosten puolella toimintakulttuuri on ihan erilainen kuin ratsujen kanssa.

Passien hoitoon liittyvät asiat tarkistetaan muutaman kerran vuodessa ja niistä tulee arvosana, joka vaikuttaa hevosten kasvatukseen ja hoidon arvosanaan. Passien hoitaminen on osa vastuunkantamisen opettelua.

21 Pyykki- ja varustehuolto

21.1 Miten pyykkihuolto on järjestetty?

Ratsu- ja ravitallissa on molemmissa tehokkaat pyykinpesukoneet – ns. teollisuuskoneet, jotka pesevät noin

seitsemän kilon pyykkimääriä kerrallaan. Täytyy kuitenkin huomioida, että topatut satulahuovat ja monikeroksiset tarhaloimet imevät paljon vettä kastuessaan, joten koneiden ylikuormitusta tulee välttää. Koneiden luona on perustäyttö- ja käyttöohjeet, mutta ellet ole varma, miten toimia, kysy tallimestareilta. Mieluummin jätä kone vajaaksi kuin ylitytät sen. Näin se ei ylikuormitu ja pyykki puhdistuu paremmin.

Koneisiin ei saa myöskään laittaa satulavyötä, sillä niiden pitkät solkien hakaset yltyvät rummun reikien kautta rikkomaan koneiston. Tämä on käytännössä koettu. Satulavyöt pestään siis käsin. Ja itsestään selvää tulee olla, ettei mitään nahkavarusteita laiteta pyykinpesukoneeseen, vaan ne puhdistetaan käsin nahan huoltoon tarkoitetuilla aineilla. Satulat, valjaat, suitset ja jalkasuojat puhdistetaan jokaisen käyttötunnin jälkeen opettajien antamien ohjeiden mukaan. Ajo- ja ratsastustunnin jälkeen huolletaan siis ensin hevonen ja sitten varusteet, ennen kuin lähdetään seuraavalle tunnille tai itse ruokailemaan.

Varsinaisesta pyykinpesusta vastaavat tallityövuorossa olevat opiskelijat, mutta toki muutkin tallissa liikkujat laittavat koneen pyörimään huomattaessaan pyykkisaavin täyttyneen. Kuten omaa pyykkiä pestäessä, tulee tässäkin huomioida pestävän pyykin materiaali, pesulämpötila ja väri. Ihan mitä tahansa ei saa sotkea sekaisin.

21.2 Miten varustehuolto on järjestetty?

Oppilaitoksella on oma valjasversitas, jossa pystytään korjaamaan varusteita jossain määrin. Valjastöiden tarkoitus oppiaineena on kui-

tenkin oppia mahdollisimman monipuolisesti varusteiden korjausta – ja jopa uusienkin tekemistä – joten kaikkea siellä ei ennätetä oppituntien puitteissa tehdä. Etenkin loimien korjausta on niin paljon, jotta jos ne kaikki korjattaisiin tunneilla, muuta ei ennätettäisi tehdä. Näin ollen passihoitajat vastaavat osasta korjauksia sitä mukaan kun taidot karttavat.

Jokaisen hevosen loimet löytyvät omilta nimikoiduilta paikoiltaan kuivatushuoneesta.

Satuloiden korjaus ja kunnossapito on jo niin vaativaa, että se hoidetaan pääasiassa ostopalveluna. Satuloiden ja valjaiden sopivuudesta kullekin hevoselle vastaavat näiden ammattiainien opettajat, sillä he parhaiten tietävät kunkin hevoset tarpeet ja puutteet. Jokaisen ratsastajan ja ajajan tulee aikaa myöten oppia valitsemaan hevoselleen sopivat varusteet. Hiertymiä ja hankaumia ei saa tulla. Täällä oppilaitoksella varustevalintaa on hyvä opetella ja jokaisella tunnilla on mukana opettaja, jolta voi kysyä neuvoa. Etenkin sopimattomalla satulalla saadaan jo yhden tunnin aikana melkoiset vauriot hevoselle ja niiden parantuminen voi kestää kauan.

Kullekin hevoselle on myös telineissä omat loimet ja suojat käyttötarpeen mukaan. Osa hevosista esimerkiksi tarhataan talvella loimen

kanssa ja osa ei. Loimen tarpeesta on maininta kunkin hevosen karsinan ovelta.

21.3 Miten toimitaan varusteiden rikkoontuessa?

Rikkoontuneista varusteista ilmoita ensisijaisesti kyseisen oppituntin opettajalle. Ellet tavoita häntä, niin tallimestarille. Osa varusteista korjataan oppituntien aikana valjasverssaalla ja osa kuuluu passihoitajan tehtäviin. Henkilökunta tietää kertoa, millaisesta korjaustarpeesta on kyse. Valjastöiden opettaja neuvoo korjauksessa oppituntien ohessa, joten luvan kysyttyäsi voit mennä muiden tuntien aikana korjaamaan varusteita.

22 Tallin ja talliympäristön siistinä pitäminen

22.1 Mitä kuuluu tallien päivittäiseen siivoukseen?

Päivittäisiin siivoustehtäviin kuuluvat tietenkin karsinoiden siivoukset, mutta niistä oli puhe jo aiemmin omassa yhteydessään. Muihin siivoustehtäviin kuuluvat vesi- ja ruokakuppien puhtauden tarkistaminen ja tarvittaessa niiden puhdistaminen. Tämä on syytä opetella tekemään aina karsinoiden siivouksen yhteydessä, jottei niitä tarvitse kiertää katsomassa erikseen.

Tallien käytävätilat lakaistaan myös päivittäin useampaankin kertaan. Lakaisut suoritetaan yleensä ensin aamuisin karsinoiden puhdistuksen jälkeen, aamupäivällä päiväheiniä jakamisen jälkeen ja sitten vielä iltatallissa ennen väkirehujen jakamista. Iltatarkilla ei tarvitse enää lakaisuta käytäviä, vaikka heiniä silloin jae-

taankin. Ennen lakaisua käytävät kastellaan, ettei pöly nousisi leijumaan talli-ilmaan. Talleilla liikutaan paljon pitkin päivää ja niissä käy usein myös vieraita. Puhtaissa tiloissa on mukava liikkua ja ne antavat ulkopuolisille positiivisen vaikutelman työympäristöstämme.

Muihin päivittäisiin tallityövuorolaisten siivoustehtäviin kuuluvat loimi-, valjas-, satula ja ruokintahuoneiden sekä pesupaikkojen siistinä pitäminen. Käytävien ja pesupaikkojen osalta jokainen hevosen liikuttaja vastaa oman hevonsa lantojen siivoamisesta. Niitä ei saa jättää käytäville lojumaan. Ratsutallissa on vielä huolehdittava toimenpidehuoneen siivoamisesta. Kengityshallin päivittäisestä siivoamisesta huolehtivat opiskelijat kengitystuntiensa jälkeen.

Kaluston pesu on osa ympäristön siisteyttä.

22.2 Mitä kuuluu tallien viikoittaiseen siivoukseen?

Viikkosiivouksessa pestään vesi- ja ruokakupit, edellä mainittujen huoneiden hyllyt sekä pöytien ja kaappien pinnat. Myös toimenpidehuone pestään yleensä kerran viikossa – siittolakaudella kolmekin kertaa – ihan veden ja pesuaineen kanssa. Ratsutallissa puhdistetaan lisäksi toimenpidehuoneen ja käytävä-

kourujen viemärit sekä päädyn lat-
tiakaivo pari kertaa viikossa turpees-
ta ja hiekasta. Pihaton ja vierastallin
pesupaikkojen viemärikaivot kerää-
vät myös hiekkaa ja turvetta, samoin
kuin ratsutallin ulkopesupaikan vie-
märikaivo ja ne tyhjennetään myös
viikoittain.

22.3 Mitä kuuluu tallien vuosisii- voukseen?

Tallien vuosisiivoukset tehdään ke-
säisin, kun valtaosa hevosista on
ulkona. Siihen kuuluu karsinoiden
tyhjentäminen kokonaan, paine-
pesurilla pesu, kuivatus ja desinfi-
ointi kalkilla tai vastaavalla. Vuosisii-
vouksessa pestään myös käytävät
ja seinät. Katot yleensä vain imuroi-
daan, koska niissä on paljon erilaisia
sähköasennuksia, jotka eivät saa
kastua.

22.4 Mitä kuuluu talliympäristön hoitoon eri vuodenaikoina?

Syksy alkaa yleensä tarhojen kun-
non tarkistamisella tarvittavine kor-
jauksineen sekä kesäaikaan käytös-
sä olleiden vesiletkujen, paristo-
paimenten sekä vesi- ja kiven-
näisastioiden pois keruulla. Kesäai-
kaan käytössä olleista tarhoista ke-
rätään vielä kertaalleen lannat pois.
Virrankiertoa heikentävät pensaat
raivataan lankojen vierestä pois.
Aurusviitat pystytetään ajoreittien
varsille. Ennen lumentuloa haravoi-
daan vielä tarvittaessa tarhojen
edustojen ja tallipihojen varisseet
heinät ja lannat pois.

Talvella ei ole juuri muuta kuin tar-
hojen kunnossapitoa lumi- ja hiekoi-
tustöiden lisäksi. Tallityövuorolaisten
tehtäviin kuuluu tallien ovien edusto-
jen kolaaminen puhtaaksi lumesta.
Urakoitsija huolehtii muut lumityöt
traktorilla. Pihaton tarhoista kerä-

tään lannat pois päivittäin – tai aina-
kin useamman kerran viikossa, mi-
ten sää vain antaa myöten. Lumi
peittää väkiselällä osan alleen ja pak-
kasilla se jäätyvät maahan kiinni.

Kevät on työläintä aikaa ympäristön
hoidossa. Lumen alta paljastuu
vaikka mitä. Ja tarhoissa on melkoi-
sesti lantaa. Se tietää yleensä hara-
vointia useamman viikon ajalle sitä
mukaan, kun lumi sulaa ja kelit sallit-
vat. Kaikkea muutakin roskaa löytyy
talven jäljiltä ja toukokuussa pide-
tään perinteisesti yksi siivoustalkoo-
päivä, jotta saadaan paikat edustus-
kuntoon.

Kesällä on paljon laidunaitojen kun-
nostamista, nurmenleikkuuta ja aita-
lankojen alusten puhdistamista hei-
nästä. Haravointia ja lantojen ke-
räämistä riittää kesällekkin. Monet
kesäajan talliympäristön hoitotöistä
kuuluvat kesätyössäoppimisen maa-
tilaryhmille.

23 Muut ajankohtaiset työt

23.1 Laidunhuolto

Laidunkaudella tallitöiden työnkuva
muuttuu melkoisesti talviaikaan ver-
rattuna. Muutosvaihe keväällä on
työllistävin, kun hevosia totutetaan
laidunruohon, mutta silti ne saatta-
vat olla vielä öitä tallissa. Laidunruo-
kinnan vakiinnuttua karsinoiden sii-
vous vähenee huomattavasti, mutta
tilalle tulee paljon kävelyä pitkin
Hingunniemen mäkistä maastoa.
Hevosia siirretään lohkoilta toiselle
ja laitumet ovat muutenkin kauem-
pana kuin tarhat. Lisäksi tulee ve-
sienlaskut ja kivennäisten viennit.
Hevosten terveyttä, laidunaitojen
kuntoa ja virrankulkua on myös pi-
dettävä silmällä. Osassa töitä voi-

daan käyttää traktoria apuna, mutta paljon on käveltävääkin. Muita laidunhuoltoon kuuluvia töitä ovat puhdistusniitot ja lannoitukset, jotka ovat osa kesätyössäoppimisen tehtäviä.

Kesätyöjakson siittolatyövuorolaiset ovat avustamassa tammojen kiimatutkimuksia.

23.2 Oriasematoiminta

Oriasematoiminta eli siittolatyöt on myös osa kesätyössäoppimista, mutta kun kausi alkaa jo maaliskuuhuhtikuussa ja päättyy elokuussa, törmää siihen tavallisten tallityöviikkojen aikanakin. Vieraita tammoja varsoineen tulee oppilaitokselle tutkittavaksi. Osa niistä myös majoitetaan, mikä tietää tarhoihin lisäkuormitusta ja tarhavuorojen jakamista. Keväällä kaikki hevoset eivät aina välttämättä mahdu talliin, jolloin omia siirretään yötarhaukseen loimien kanssa. Se ei ole ongelma, mutta teettää lisätyötä. Tammat tutkitaan aikaisin aamulla eli samaan aikaan, kun on karsinoiden siivoustyöt meneillään. Työt venyvät silloin väkisellä, sillä tallityövuorolaisia tarvitaan avuksi tammojen siirtämiseen ja tutkimisen valmistamiseen. Tässä opitaan joustamista ja sitä, että kaikki ei toimi aina saman kaavan mukaan, vaan muutok-

siin tulee sopeutua. Sekin on osa ammattitaitoa.

23.3 Erilaiset tapahtumat

Pitkin vuotta on erilaisia tapahtumia, jotka vaikuttavat tallityöviikkojenkin työnkuvaan. Keväällä ja syksyllä järjestetään oppilaitoksella kansallisia ratsastuskilpailuja (kenttä-, koulu-, esteratsastus) ja valjakkokilpailuja. Pitkin talvea on pienempiä ratsastuskilpailuja. Maaliskuussa ovat valtakunnalliset orinäyttelyt ja tamma- ja varsanäyttelyitä on sekä syys- että maaliskuussa. Oppilaitoksen ravurit – omat tai hoidossa olevat – puolestaan kilpailevat raviradoilla eripuolella Suomea. Kesällä on ratsastusriippileiri ja muutakin leiritoimintaa ja valmennustapahtumia. Näissä kaikissa toimitaan kulloinkin annettujen ohjeiden mukaisesti. Epäselvissä tilanteissa kysy aina neuvoa tallimestareilta tai opettajilta.

24 Työn ja oppimisen arvioiminen

24.1 Arvioinnin perusteet

Arvioinnin perusteet määräytyvät valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti. asiasta on perusteellisemmin tietoa oppaassa: Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet, Maatalousalan perustutkinto vuodelta 2001, sivut 112–118. Tämä opas pitää sisällään myös hevostalouden koulutusohjelman.

Arviointiasteikko on hylätty, tyydyttävä (1,2), hyvä (3,4) ja kiitettävä (5). Arvosanan muodostumiseen vaikuttavat mm. tiedot, taidot, kyky oppia, asenne, yhteistyökyky, aktiivisuus, halu yrittää ja oma itsearvi-

ointi. Seuraavassa on suora lainaus edellä mainitun oppaan sivuilta 114–115:

”Oppilaitoksessa tulee määritellä opintokokonaisuuksien arviointikriteerit seuraavassa määriteltyjen tyydyttävän, hyvän ja kiitettävän osaamisen tasojen pohjalta.

Tyydyttävä:

Opiskelijan on pystyttävä työllistymään tutkintoa vastaavalle ammattialalle ja koulutusohjelman mukaisiin tehtäviin joistakin taitojen ja tiedollisen osaamisen puutteista huolimatta. Opiskelijan on osattava käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä osattava maatalousalan perustehtävät. Opiskelijan on osattava toimia tutussa ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Hänen on osattava käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa harjoitelluissa, usein toistuvissa tilanteissa. Hänen on osattava ohjattuna etsiä työhönsä liittyvää tietoa sekä esittää se ymmärrettävästi suullisesti tai kirjallisesti. Hänen tulee tehdä annetut tehtävät ja osata arvioida itseään ja työnsä onnistumista. Hänen tulee noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita sekä neuvotella poikkeamista.

Hyvä:

Opiskelijan on osattava käyttää maatalousalan työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja. Hänen on osattava alansa keskeiset työtehtävät. Opiskelijan on osattava toimia erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä sekä käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa uusissa tilanteissa. Hänen on osattava luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi. Opiskelijan on

osattava hahmottaa työnsä kokonaisuutena. Hänen on osattava ottaa huomioon työpaikkansa erityistarpeita. Opiskelijan on osattava soveltaa sääntöjä ja ohjeita erilaisissa tilanteissa ja noudattaa työturvallisuusohjeita. Opiskelijan on tehtävä annetut tehtävät omatoimisesti ja arvioitava itseään ja työtään monipuolisesti. Hänen on osattava arvioida tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta.

Kiitettävä:

Opiskelijan on osattava tietoisesti valita työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää menetelmiä ja välineitä oikein. Hänen on osattava arvioida ja kehittää työskentelytapojaan. Hänen on osattava toimia aktiivisesti ja kannustavasti erilaisissa tilanteissa, ryhmissä ja eri sidosryhmien kanssa. Hänen on osattava löytää uusia ratkaisuja ja osata ratkaista ristiriitaitilanteita. Opiskelijan on osattava tehdä omatoimisesti muitakin kuin annettuja tehtäviä. Hänen on osattava kehittää omaa työtään, työympäristöään ja työturvallisuutta sekä kehittää ja arvioida itseään monipuolisesti voidakseen toimia muutuvissa oloissa. Opiskelijan on osattava arvioida hankkimansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hänen on osattava luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi ja tehdä johtopäätöksiä. Hänen on osattava asettaa asioita tärkeysjärjestykseen, tehdä suunnitelmia ja pohtia erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia, niin että hän osaa valita niistä kulloinkin sopivimman. Opiskelijan on osattava toiminnassaan ottaa huomioon työpaikan erityistarpeita. Hänen on osattava hahmottaa työnsä osaksi työpaikkansa ja sen koko toimintaympäristön toimintaa.”

24.2 Tallityöviikkojen oppimispäiväkirja, mikä se on?

Oppimispäiväkirja on ihan tavallinen vihko, jossa pidät yllä viikoittaista tallityöpäiväkirjaa. Se toimii yhteydenpitovälineenä sinun ja tallimestareiden välillä ja siitä voit seurata oman oppimisesi kehittymistä. Tärkein osa oppimispäiväkirjaa on oman itsearviointisi kirjoittaminen kunkin tallityöviikon loputtua. Vihkon saat tallimestarilta ensimmäisen tallityöviikkosi alussa.

Kirjoitellessa voi istahtaa vaikka keinuhevosen kyytiin.

24.3 Mitä oppimispäiväkirjaan kirjoitetaan?

Vihkosta tulee löytyä:

- ⇒ Tallityöviikon jokainen päivä, työaika ja tehdyt työt. Oppimispäiväkirjasta ei saa kuitenkaan muodostua pelkkää työluetteloa, vaan pääpaino on oman oppimisen arvioinnilla.
- ⇒ Lista viikon ”passihevosista” eli ne, joiden karsinat siivoat ja joiden hoidoista huolehdit. Vihkossa on oltava selostus kunkin hevosen yleiskunnosta, ruokahaluista, karsinan siisteydestä yms.
- ⇒ Tekemäsi hoitotoimenpiteet:
 - Kenelle?
 - Miksi?
 - Mitä?
 - Vaihtoehtohoidot /onko niitä ja millaisia?
 - Hoidon tulos?

⇒ Itsearviointi;

Mitä uutta opin?

Mikä tallityöviikossa oli mukavinta? / vastenmielisintä?

Tallityöporukka? / Yhteishenki toimiko? / Miten itse vaikutin asiaan? Minkä arvosanan antaisin itselleni kyseisestä opintoviikosta?

Muuta?

⇒ Samaan vihkoon selostetaan myös mahdolliset kilpailu- ja klinikka matkat yms.

Vihko palautetaan viikon lopussa tai viimeistään seuraavana maanantaina tallimestareille, jotka antavat vihkoosi kirjallisen arvioinnin työskentelystäsi ja vihkon täyttämistä.

24.4 Itsearviointi

Itsearviointiin avulla opit seuraamaan omaa kehitystäsi, muodostamaan itsellesi oppimistavoitteita sekä hankkimaan ja muokkaamaan tietoa niiden saavuttamiseksi. Harjoittelun myötä opit kehittämään ja arvioimaan omia ratkaisujasi ja toimintasi seurauksia.

Itsearviointi auttaa sinua tuntemaan vahvuutesi ja heikkoutesi. Oman oppimisen kannalta on tärkeää, että itse mietit keinoja, miten kehität puuttuvia taitojasi. Yhtä tärkeää on tunnistaa omat vahvuutensa ja arvostaa niitä. Ei ole tarkoituskaan, että kaikkien pitäisi olla kaikessa yhtä hyviä. Me ihmiset olemme erilaisia ja se on elämän rikkaus. Taitojaan voi kuitenkin aina kehittää ja parantaa.

24.5 Ohjaajien antama arviointi

Tallimestarit tarkastavat oppimispäiväkirjasi kunkin tallityöviikon jälkeen

ja antavat siihen kirjallisen palautteen työskentelystäsi tallilla sekä oppimispäiväkirjan sisällöstä. Myös itsearviointisi huomioidaan arvioinnissa. Arviointia tai paremminkin palautetta annetaan myös pitkin tallityöviikkoa joko koko ryhmälle yhtä aikaa tai jollekin henkilökohtaisesti. Oppimisen kannalta onkin parasta, jos asioihin puututaan heti tuoreeltaan – oli sitten kyse kiitoksesta tai moitteesta.

Jokaisella opiskelijalla on oma lomake, johon kirjataan tehty tallityöviikkojen suoritukset, poissaolot, poissaolojen korvaukset ja viikoittaiset arvosanat. Kunkin viikon kohdalle merkitään myös se, missä tallissa opiskelija on työskennellyt. Tämän opiskelijakohtaisen lomakkeen avulla seurataan jokaisen henkilökohtaisia suorituksia, jotta kaikki vaadittavat opintoviikot tulee suoritettua. Opiskelija saa pyytäessään nähdä oman lomakkeensa.

Koko lukuvuoden arvosana ei muodostu viikoittaisten arvosanojen las kennallisesta keskiarvosta, vaan arvioinnissa painotetaan loppuvuoden osaamista. Ennen kaikkea kiinnitämme huomiota siihen, miten opiskelija on kehittynyt lukuvuoden aikana. Arvostamme lisäksi yhteistyökykyä, positiivista asennetta, omatoimisuutta, huolellisuutta, vastuuntuntoa, ahkeruutta ja ripeyttä. Tietojen ja taitojen sata prosenttinen hallitseminen ei ole tärkeintä, vaan se, että oikeasti haluaa ja yrittää oppia uutta koko ajan. Kaikki tekee virheitä, mutta niistä tulee pyrkiä ottamaan opikseen. Hevosalakin on sellainen, että ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa tapaa tehdä jotakin. Aina oppii jotakin uutta, jota voi hyödyntää omassa elämässään ja työssään. Myös henkilökunta oppii uutta teiltä opiskelijoilta.

24.6 Arviointikeskustelut

Valitettavasti aika ei millään riitä viikoittaisiin arviointikeskusteluihin. Kaikkein parasta olisi, jos kunkin viikon lopuksi ohjaaja ja opiskelija voisivat keskustella henkilökohtaisesti kuluneesta viikosta. Käytännön tosiasia kuitenkin on, ettei siihen ole aikaa kummallakaan osapuolella. Tämän olemme pyrkineet korvaamaan oppimispäiväkirjalla, johon opiskelijalla on mahdollista purkaa kokemuksiaan. Toisaalta monen onkin helpompi kirjoittaa kuin puhua asioista. Aina tulee kuitenkin tilanteita, jolloin keskusteluajan järjestäminen on tarpeen. Mikäli toive tulee opiskelijalta, aika pyritään järjestämään aina

II KESÄTYÖSSÄOPPIMINEN eli KESÄ-TO (4 ov)

25 Opetussuunnitelman mukainen opetuksellinen tavoite

25.1 Valtakunnallinen opetus-suunnitelma

Valtakunnallisessa maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelmassa sanotaan työssäoppimisesta seuraavaa: *”Työssäoppimisen tulee olla tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Työssäoppimisjaksojen tulee olla ammatinhallinnan kannalta riittävän pitkiä ja monipuolisia. Opin-tojen alussa jaksojen tulee olla lyhyitä, mutta tietojen ja taitojen kartuttua mahdollisimman pitkiä, jotta opiskeli-ja saa tilaisuuden oppia kokonai-suuksia ja ottaa vastuuta työtehtä-vistään.”* Lisäksi siellä sanotaan vie-lä: *”Oppilaitoksessa tulee päättää, miten työssäoppiminen ja työssäop-pimisen tavoitteet sijoitetaan opiske-lijan henkilökohtaisessa opiskelu-suunnitelmassa tutkinnon kokonai-suuteen. Siinä on osoitettava, miten oppilaitoksessa ja työpaikoilla tapah-tuva oppiminen täydentävät toisiaan tutkinnon tavoitteiden saavuttami-nessa.”*

26 Toteuttaminen käytännössä

26.1 Miten opetussuunnitelmaa toteutetaan käytännössä?

Kesätyöjakso sisältää 24 työpäivää, jotka jakaantuvat tallityöviikkoon, siittolatyöviikkoon ja maatilan töihin. Talli- ja siittolatyöviikot tehdään 7 työpäivän jaksossa. Kesätyössäop-

pimisen myötä opiskelijat pääsevät käytännössä harjoittelemaan hevosten hoitoon ja kasvatukseen kuulu- via kesäajan töitä. Näitä ovat mm. tammojen keinosiemennys asiakas- palveluineen, laidunruokinta ja – huolto, nurmen- ja viljanviljely sekä tallien vuosisiivoukset.

Koulutilalla on kesällä upeat maisemat.

26.2 Miten kesätyössäoppiminen poikkeaa tallityöviikoista?

Kesätyössäoppiminen suoritetaan ammatillisen osaamisen näyttöinä, jotka muodostuvat käytännön töistä ja kirjallisista tehtävistä.

KÄYTÄNNÖN TYÖT

Kesätyöjaksolla suoritetaan neljän opintoviikon (4 ov) opinnot, jotka arvioidaan opintokorttiin omina suorituksinaan. Kesätyöjakson kurssit ovat opetussuunnitelman mukaan seuraavat:

Yrittäminen maaseutuympäristössä

- Asiakaspalvelu 1 ov
- Tallityöt ja työharjoitukset 1ov
- Hevoskasvatus ja siittolatoiminta 1 ov
- Maatilan työt 1 ov

KIRJALLISET TEHTÄVÄT:

- Työaikakirjanpito
- Oppimistehtävät
(4 eri osa-aluetta + kasvio)
- Itsearviointi kirjallisista ja käytännön töistä

26.3 Mitä ammattiosaamisen näytöt tarkoittavat?

Maatalousalan perustutkinnon opetussuunnitelman liitteenä on kansallinen ammattiosaamisen näyttöaineisto, jossa näytöistä sanotaan seuraavaa: ”**Ammattiosaamisen näytössä** opiskelija osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hyvin hän on saavuttanut opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden mukaisen, työelämän edellyttämän ammattitaidon. Ammattiosaamisen näytöt suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä työelämän edustajien kanssa. Näytöt järjestetään mahdollisuuksien mukaan työssäoppimisen yhteydessä. Näyttöjä voidaan toteuttaa myös muilla työpaikoilla tai oppilaitosten työtiloissa.”

Kesätyössäoppiminen on opintokokonaisuus (yrittäminen maaseutu-ympäristössä 20 ov), joka suoritetaan oppilaitosnäyttönä. Se on myös opiskelijan ensimmäinen näyttö ja valmistaa häntä samalla tuleviin työssäoppimisjaksoihin ja niissä suoritettaviin ammatillisten suuntautumispintojen näyttöihin. Näytössä arvioitavia keskeisiä sisältöjä ovat:

- eri hevosryhmien turvallinen käsittely
- traktorin ja työkoneiden turvallinen käyttö
- hevoslaitumen kasvutekijöihin vaikuttaminen viljely- ja muokkaustoimenpitein
- hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen
- siittolan tammojen ja varsojen hyvinvoinnista huolehtiminen

- tammanomistajien asiakaspalvelu siittolassa
- ympäristövastuullinen toiminta

Näytössä opiskelija tekee vuodenai-kaan ja tuotantosuuntaan liittyviä normaaleja tilan töitä koneita ja laitteita hyväksikäyttäen.

26.4 Missä vaiheessa opintoja kesätyössäoppiminen suoritetaan?

Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelmassa perustutkinnon hevostenhoitaja- ja ratsastuksenohjaajaopiskelijat suorittavat neljän opintoviikon laajuisen kesätyössäoppimisen Hingunniemen koulutilalla ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeisenä kesänä. Ennakolta erikseen sovittaessa on mahdollista jakaa nämä opintoviikot kahdelle kesälle tai suorittaa kokonaisuudessaan toisen opiskeluvuoden jälkeisenä kesänä.

27 Työvuorojen jakaminen kesän ajalle

27.1 Mitkä tekijät vaikuttavat työvuoroihin?

Keväällä – yleensä maaliskuussa – ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille jaetaan lomakkeet, joihin he saavat laittaa toiveensa perusteluneen, milloin itse kukin nimenomaan haluaa suorittaa kesätyössäoppimisen ja milloin se ei mitenkään käy esim. kesätöiden tai lomamatkan takia. Nämä lomakkeet palautetaan sovittuun päivään mennessä, jonka jälkeen tallimestarit alkavat suunnitella kesäajan työvuoroja. Toiveet pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan ja ainakin tähän saakka siinä on onnistuttu hyvin.

Talli- ja siittolatyövuorojen on kuitenkin pyrittävä koko kesän ajan. Maatilantyöt painottuvat alkukesään viljelytöiden takia. Maatilankin puolella opiskelijoita on läpi kesän.

Työvuoroista tulee huomioida lisäksi seuraavaa:

- Mihinkään 14 vrk:n jaksoon ei saa sisältyä enempää kuin 11 kokonaista työpäivää.
- Perjantaina ei voi olla sekä maatilantöissä, että aloittaa talli- tai siittolatyövuoroa.
- Talli- ja siittolatyöviikot on tehtävä kokonaisina viikkoina.
- Kesätyöjakson työpäiviä on jokaisella oltava 24. Työpäivän pituus on 7½ tuntia. Varmista itse, että työpäivävaatimus täyttyy kesätyöjakson aikana.
- Hätäapusiirrot tallien ja tilan työvoiman kesken ovat mahdollisia.

Kuka tekee, milloin ja mille ajalle työvuorolistan?

Kesätyössäoppimisen työvuorolistan teosta vastaavat Ylä-Savon ammattiotopistolla tallimestarit. Työvuorolistan suunnitteleminen aloitetaan maaliskuun huhtikuussa, kun opiskelijoiden omat toivelomakkeet ovat palautuneet. Työvuorolista tehdään kerralla koko kesälle eli kesäkuun alusta elokuun puoliväliin.

27.2 Millä perusteilla työvuoroihin tehdään muutoksia?

Muutokset työvuorolistoihin tehdään ainoastaan tallimestareiden suostuksella ja hyväksyttäviä muutoksia ovat ainoastaan sairauslomat.

Kesätyöjakson työvuorolistan tekeminen ei ole ihan yhtä suuri prosessi kuin tallityöviikkojen työvuorolistan tekeminen koko opintovuoden ajalle. Tämänkin teossa ja ylläpitämisessä

kaikki vaikuttaa kaikkeen, joten muutoksiin vaikuttavien syiden täytyy olla varsin perustellut, tärkeät ja ennalta arvaamattomat. Ohessa on luettelo yleisimmistä muutoksiin hyväksytyistä syistä:

- sairastuminen tai loukkaantuminen (sairauslomatodistus),
- läheisen omaisen sairastuminen tai loukkaantuminen (lääkärin tai huoltajan todistus),
- jokin muu perusteltu syy, josta on sovittava tallimestareiden kanssa.

Syyt muutoksille ovat siis samat kuin tallityöviikkojenkin suhteen. Jo opiskeluvaiheessa on tarpeen oppia, että sovituista työvuoroista pidetään kiinni. Näinhän se on työelämässäkin. Onneksi kesäajan työvuoroihin ei juuri tule muutoksia ja se helpottaa myös meidän ohjaajien työtä.

27.3 Miten toimitaan, jos estytään tulemasta työvuorolle?

Sairastapauksessa tarvitset lääkärin todistuksen ja sinun tulee heti sairastuttuasi ilmoittaa tallimestareille sairaudestasi. Sairaspäiviä ei lasketa työpäiviksi, vaan ne tulee korvata erikseen sovittuna aikana. Ensisijaisesti opettele soittamaan numeroon 0400 793139. Siitä tavoitat työvuorossa olevan tallimestarin.

Myös muusta syystä johtuvasta poissaolosta sinun tulee ilmoittaa heti tiedon saatuasi tallimestareille. Niistä tulee olla huoltajan todistus ja nekin ovat korvattavia poissaoloja.

27.4 Miten poissaolot korvataan?

Perusteltujen poissaolojen korvaamisesta sovit tallimestareiden kanssa. Kesätyöjakson poissaolot pyritään ensisijaisesti korvaamaan jo saman kesän aikana. Ellei se ole

mahdollista, korvaukset siirtyvät seuraavalle kesälle. Tapauskohtaisesti lyhyitä korvauksia voidaan tehdä syksyllä viikonloppuisin.

Sinun tulee ottaa itse henkilökohtaisesti yhteyttä tallimestareihin sopiaksesi korvauksesta. Luvattomasta poissaolosta seuraa aina sanktio, josta sovitaan tapauskohtaisesti palaverissa, jossa ovat mukana ainakin ryhmänojaaja, tallimestari(t), opiskelija sekä mahdollisesti opinto-ohjaaja ja/tai kuraattori sekä alaikäisen opiskelijan huoltaja.

27.5 Miten päivittäiset työt jakaantuvat?

Ohessa esimerkki kesän 2006 työajoista:

MAATILARYHMÄ:

Kyyditys huolehditaan bussilla viikoilla 23–25. Lähtö on asuntolalta klo 7.30 ja paluu työpäivän jälkeen 16.45 / pe klo 14.00. Viikosta 26 eteenpäin maatilaryhmä asuu viikot Hingunniemessä. Bussi tuo maanantaiaamuna ja vie pois perjantaina iltapäivällä em. aikoina.

MA–TO:

7.45–8.00	aamupala
8.00–11.30	työt
11.30–12.00	lounas
12.00–14.00	työt
14.00–14.15	(kahvi)tauko
14.15–16.15	työt
16.15–16.45	leirien aikana päivällinen ruokalassa, muutoin eväspusseina

PE:

7.45–8.00	aamupala
8.00–11.30	työt
11.30–12.00	lounas
12.00–13.45	työt

To 22.6. tehdään perjantain työaika! Juhannusaatto on vapaata.

TALLI- JA SIITTOLARYHMÄ:

6.00–8.00	työt
8.00–8.30	aamupala (jouston varatoimen mukaan), siittolaryhmäläiset huolehtivat, että kiireellisenä aikana talliryhmäläiset tuovat eväspussit.
8.30–11.00	työt
11.30–12.00	lounas
13.00–14.00	päivätarkki (vähintään pareittain)
15.45–16.00	päivällinen päivystysasuntolalla, paitsi ripileirien ajan ruokalassa
16.00–18.00	työt
20.00–21.00	iltatarkki (vähintään pareittain)

- siittolaryhmälle käytännössä aamupala eväspussina
- siittolaryhmällä voi olla myös päivällä ja illalla tammojen vastaanottoa ja "siemennyksiä" => työaikaan muutoksia tilanteen mukaan

27.6 Työaikakirjanpito, mikä se on?

Opiskelija pitää kirjaa tehdystä työajasta ja ottaa kuittaukset ohjaajaltaan päivittäin. Työaikakirjanpito toimii todistuksena toteutuneesta työajasta ja työpäivistä. Jälkikäteen ei kuittauksia anneta.

Kesätyöajaksolta tulee kertyä 24 kokonaista työpäivää ja työpäivien pituus on noin 8 tuntia (7½ työtuntia ja ruokatunti ½ h), vaihdellen tehtävien mukaan. Mikäli jonakin päivänä tulee reilusti todellista ylityötä, korvataan se lyhyempänä työpäivänä saman viikon mahdollisuuksien mukaan. Ylityöstä ja sen korvaamisesta sovitaan aina tapauskohtaisesti talimestarin kanssa. Pelkkä läsnäolo ei vastaa todellista työntekoa.

Muista!! Kuittaukset on pyydettävä samana päivänä kuin työ on tehty.

Työaikakirjanpitolomake:

Päivämäärä:	tallityöt / siittolatyöt / maatilan työt	Tehty työaika:
Tehdyt tehtävät: aamupäivä	iltapäivä	ylityöt tai muuta huom.
Itsearviointi päivästä:		Valvojan kuittaus ja pvm:

Mikäli työpäivistä puuttuu kuittaukset tai työaikakirjanpito katoaa, ei kesätyöjaksoa katsota hyväksyttävästi suoritetuksi. Vastuu kuittauksista ja vaadittujen työpäivien täyttymisestä on opiskelijalla itsellään! Olkaa huolellisia!!

Työaikakirjanpitoon (omaan sarakkeeseen tai vaikkapa sivun taakse) tulee tehdä jokaisen työpäivän osalta lyhyt selvitys työtehtävistä, joita ko. päivänä on tehnyt. Lisäksi teette lyhyen itsearviointin omasta työstänne. Omaan sarakkeeseensa työnohjaaja antaa kuittauksen ja mahdolliset huomautukset myöhästymisistä, poissaolosta, erityisestä ahkeruudesta ja aktiivisuudesta.

28 Tallityöt (1 ov)

28.1 Opintoviikon ohjeistus ja sisältö

Kesätyöjakso alkaa talli- ja siittolaitoiden osalta perjantaisin klo 12 ja loppuu vastaavasti seuraavana perjantaina samaan aikaan. Tämä tarkoittaa sitä, että vuoronsa aloittavat opiskelijat saapuvat Hingunniemeen klo 12 mennessä ja menevät tallille klo 16, ellei muuta ohjetta ole annettu. Koulutilalla on kymmeniä hevosia laitumella ja niitä on pidettävä silmällä. Klo 16 kokoonnutaan ratsutallin aulaan, jossa työvuorossa oleva tallimestari pitää nimenhuudon sekä jakaa opiskelijat talleihin ja työtehtäviin antaen samalla ohjeistuksen kyseiselle viikolle.

Kesätyöjakson tallityöviikko sisältää aika paljon samaa, kuin vastaavat viikot talvella. Karsinoiden siivousta vain on vähemmän ja vastaavasti kävelemistä pitkin tilan peltoja on enemmän. Kesällä valtaosa hevosista on läpi vuorokauden laitumella. Yleensä vain siitosoriit, pienet varsat emineen ja hoitoa vaativat hevoset otetaan yöksi talliin. Joidenkin hoidossa tai siittolassa olevien hevosten omistajat toivovat myös, että heidän hevosensa otetaan yöksi sisälle ja näin myös tehdään.

Aamuisin tallissa olevat hevoset saavat kauransa ja sen jälkeen nekin viedään laitumelle tai tarhaan heinien kanssa. Karsinat siivotaan ja sen jälkeen huolehditaan puhtaat vedet kaikille. Osalla hevosista on vesivaunut ja osalla vesisaavit. Ve-

sisäavit voi joutua täyttämään kaksi kertaa päivässä ja vaunut on tarkistettava vähintään kerran päivässä. Luukusta kurkataan, onko vaunussa vettä ja altaasta tarkistetaan veden tulo ja puhtaus.

Vesivaunujen täyttäminen ja siirtäminen laitumille on jokapäiväistä työtä kesällä.

Myös kivennäisten (erillinen laidunkivennäinen) ja merisuolan tilanne laitumella tarkistetaan päivittäin. Ne molemmat ovat vapaasti saatavilla ja varsinkin alkukesästä niitä kuluu runsaasti. Samalla kierrolla vesien ja kivennäisten kanssa tarkistetaan laidunaitojen kunto sekä hevosten terveys. Jokin rasvatuubi on myös hyvä ottaa mukaan, sillä auringonpolttamia turpia alkaa ilmaantua kesän myötä. Etenkin valkoturpaiset hevoset ovat herkkiä sierottumiselle.

Iltatallin aluksi kerätään yöksi talliin tulevat hevoset sisälle, tehdään tarvittavat hoitotoimenpiteet ja ruokitetaan. Laitumella olevien hevosten vesitilanne tarkistetaan uudelleen. Puhdas juomavesi on ensiarvoisen tärkeää ja mielestäni ihmeellistä, että siitä on muistutettava lähes päivittäin vuodesta toiseen.

Kesällä on mukava kirmailla ja irrotella porukalla laitumella.

Laidunlohkojen vaihdosta ja muista ajankohtaisista töistä antavat tallimestarit ohjeet aina tarpeen mukaan. Hevosten uittaminen veneen perässä on yksi näistä kesän erikoistöistä.

29 Siittolatyöt (1 ov)

29.1 Opintoviikon ohjeistus ja sisältö

Kesätyöjakso alkaa talli- ja siittolätöiden osalta perjantaisin klo 12 ja loppuu vastaavasti seuraavana perjantaina samaan aikaan. Tämä tarkoittaa sitä, että vuoronsa aloittavat opiskelijat saapuvat Hingunniemeen klo 12 mennessä ja menevät tallille klo 16, ellei muuta ohjetta ole annettu. Päivävapaan aikaan saattaa tulla

tai olla lähdössä tammoja siittolaan, joten työntekijöitä on oltava paikalla luovuttamassa / vastaanottamassa hevosia. Klo 16 kokoonnutaan ratsutallin aulaan, jossa työvuorossa oleva tallimestari pitää nimenhuudon sekä jakaa opiskelijat talleihin ja työtehtäviin antaen samalla ohjeistuksen kyseiselle viikolle.

Oriaseman vastaava eläinlääkäri Milla Hiekkaranta tutkii siemennettävää tammaa ultraäänilaitteella.

Kuten lähes koko Suomessa oppilaitoksen oriaseman toimintapäivät ovat maanantai, keskiviikko ja perjantai. Noina aamuina oriaseman eläinlääkäri (Milla Hiekkaranta tai Raisa Francis) tulee tutkimaan ultraäänilaitteella paikalla olevat tammam. Tämän perusteella päätetään kullekin tammalle varatun oriin sperman tilauksista. Oriin tuoresiirto sperma tulee päivän aikana joko junalla tai linja-autolla ja illalla kyseiset tammam siemennetään. Siemennykset hoitavat siittolaavustajakoulutuksen käyneet tallimestarit (Arja Aalto, Riina Huusko tai Kirsi Lustig).

Ultraäänilaitteen kuvassa näkyy tammam kohtu ja munasarjat.

Siittolatyöviikolla opiskelijat oppivat vastaanottamaan tammam ja maitovarsat oriasemalle, asiakaspalvelun perusteet, valmistamaan tammam ultraäänitutkimusta ja siemennystä varten, käsittelemään ja kuljetamaan pieniä varsoja, käsittelemään ja hyppyyttämään siitosoreja, ottamaan siementä keinosiemennystä varten, ruokkimaan ja hoitamaan siitoshevosta ja pieniä varsoja sekä avustamaan varsomisia talon omien siitostammojen osalta.

Välipäivinä ja muulloinkin, kun varsinaisia siittolan töitä ei ole, kyseisen työviikon opiskelijat ovat mukana tallityöviikkojen töissä.

Laidun- ja tarha-aitojen korjaamista on tehtävä viikoittain. Kuvassa Eija korjaa tarhan porttia.

30 Maatilantyöt (1 ov)

30.1 Opintoviikon ohjeistus ja sisältö

Maatilantyöt tapahtuvat arkipäivisin maanantaista perjantaihin – paitsi juhannusaatto on aina vapaata. Ohessa on luettelo, mitä kaikkea näihin töihin voi sisältyä:

- peltojen muokkaaminen (kyntäminen, äestäminen, jyrääminen)
- kivien kerääminen
- nurmen ja viljan kylväminen
- heinäsadon kerääminen
- lannoitteiden levittäminen
- viljan puiminen (ei yleensä valmistu ajoissa)
- laidunaitojen tekeminen
- laidunten ja piennarten puhdistusniitto
- tarha-aitojen kunnostaminen
- rakennusten maalaaminen
- tallien vuosipesu
- nurmikon leikkaaminen
- rikkaruohojen kitkeminen

- istutusten kasteleminen
- hevosten liikuttaminen ja uittaminen
- ympäristön siivoaminen (haraaminen, roskien kerääminen)
- pensaikon raivaaminen, jne.

Kiviä joudutaan keräämään pelloilta joka kesä.

31 Asiakaspalvelu (1 ov)

31.1 Opintoviikon ohjeistus ja sisältö

Asiakaspalvelu mielletään ensisijaisesti siittolatoimintaan ja onkin totta, että siellä sen merkitys on suurinta. Olemme yleensä saaneet paljon positiivista palautetta ja kiitosta opiskelijoittemme toiminnasta ja käyttäytymisestä oriasemalla. Ennen kaikkea varsojen käsittely ja talutukseen opettaminen on ollut monelle tamman omistajalle ilon aihe hevosiaan pois hakiessa. Tästä kuuluu vilpitön kiitos opiskelijoillemme. Monellakaan kasvattajalla tai yksityisellä oriasemalla ei yksinkertaisesti riitä porukkaa tuota työtä tekemään – eikä se ole edes taloudellisesti mahdollista.

Asiakaspalvelu on myös paljon muutakin. Se on yhteistyökykyä, positiivista asennetta ja aktiivista osallis-

tumista työhön kuin työhön. Näin ollen opiskelijat arvioidaan asiakaspalvelusta jokaisen kolmen osaluheen osalta ja lopullinen arvosana muodostuu niiden ja kirjallisen tuotoksen numeraalisesta keskiarvosta.

32 Oppimistehtävät

32.1 Oppimistehtävien sisältö

Oppimistehtävät laaditaan jokaisesta arvioitavasta opintokonaisuudesta. Toteutustapa on vapaa (raportti, portfolio, työvihko tms.) Laatikaa vastaukset ns. yleisellä tasolla. Ette siis pelkästään kerro, mitä Hingunniemessä kesällä teitte ja näitte. Toki kaikki omakohtaiset kokemukset ja esimerkkitapaukset sekä kuvitus ovat aina eduksi työnarvioinnille.

1. Asiakaspalvelu

- a) asiakaspalvelun merkitys talliyrityksessä
- b) siittola-avustajan asiakaspalvelutehtävät

2. Tallityöt ja työharjoitukset

- a) tallin päivittäinen peruspuhdistus, vuosisiivous ja huolto-työt
- b) hevosen ruokinta laidunkaudella
- c) yleisimmät sairastapaukset laidunkaudella
- d) hevosten kengitys laidunkaudella
- e) hevosten uittaminen

Hevosten uittaminen on yksi kesätyöjaksoson suosituimmista töistä.

3. Hevoskasvatus ja siittolatoiminta

- a) tammojen ja varsojen hoito ja käsittely siittolassa
- b) siittolahygienia ja siitä huolehtiminen
- c) siitosorin hoito, ruokinta ja käsittely astutuskaudella

4. Maatilan työt

- a) laidunnurmen perustaminen (huomioi, hevoslaitumen

eroavaisuudet esim. nautojen laitumeen)

- b) laitumen hoito- ja huoltotyöt
- c) turvallisten aitojen ja tarhojen rakentaminen
- d) kasvien tunnistaminen ja kasvion teko (= kerää ja tunnista 10 rikkakasvia ja 10 hyötykasvia)

Hevosvoimat ovat puurtamassa rinnakkain.

Kerää seuraavat kasvit:

<ul style="list-style-type: none"> ▪ piharatamo ▪ niittyleinikki ▪ rönsyleinikki ▪ jauhosavikka ▪ saunakukka I. peltosaunio ▪ pihasaunio ▪ juolavehänä ▪ vesiheinä I. pihatähtimö ▪ hevонhierakka ▪ pelto-ohdake 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ timotei ▪ nurminata ▪ puna-apila ▪ valkoapila ▪ niittynurmikka ▪ kaura ▪ vehnä ▪ ohra ▪ ruis ▪ nurmirölli
--	--

Jokaisessa kasvissa on oltava kukinnan tai tähkän lisäksi myös lehti mukana – pelkkä kukinto-osa tai tähkä ei siis riitä. Prässää kasvi, teippaa se kiinni ja päällystä kontaktimuovilla vaalealle A4-arkille ja kirjoita siihen:

- vasempaan alakulmaan kontaktimuovin alle nimesi ja vuosiluku

- oikeaan alakulmaan kontaktimuovin päälle esim. tarralapulle kasvin suomenkielinen ja latinankielinen nimi

Laita valmiit arkit siististi mappiin tai muuhun kansioon. Työaikakirjanpito, oppimistehtävät, kasvio ja itsearviointi palautetaan tallimestareille elokuun loppuun mennessä!

33 Kesätyössäoppimisen arviointi

33.1 Itsearviointi kirjallisista ja käytännön töistä

Tee noin A4-arkin mittainen itsearviointi koko tästä kirjallisesta kokonaisuudesta. Etsi ennen kaikkea vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Missä onnistuin?
- Missä voisin vielä kehittää toimintaani?
- Mitä tekisin toisin?
- Mitä puutteita oli ohjeissa?

- Mitä en vielä aihealueesta osaa?
- Miten voisin sen oppia?
- Mitä haluaisin oppia lisää?
- Mikä oli huonoa / mikä hyvää?

Itsearviointi palautetaan yhdessä muiden kesätyöjakson kirjallisten tehtävien kanssa elokuun loppuun mennessä.

33.2 Kokonaisarviointi

Jokainen kesätyöjakson suorittanut saa oheisen mukaisen arviointilomakkeen suorituksistaan. Tähän lisätään vielä sanallinen arviointi opiskelijan itsearviointi huomioiden.

Kokonaisarviointilomake:

Hevoskasvatus ja siittolatoiminta

- käytännön työt: _____ osion kokonaisarvosana: _____
- kirjalliset työt: _____

Asiakaspalvelu (kaikki osa-alueet)

- käytännön työt: _____ osion kokonaisarvosana: _____
- kirjalliset työt: _____

Tallityöt ja työharjoitukset

- käytännön työt: _____ osion kokonaisarvosana: _____
- kirjalliset työt: _____

Maatilan työt

- käytännön työt: _____ osion kokonaisarvosana: _____
- kirjalliset työt: _____
- kasvio: _____

33.3 Näytön arviointi

Lisäksi, koska kesätyöjakso on kokonaisuudessaan näyttö, suoritetaan siitä näyttöarviointi, jonka kriteerit ja arviointilomake ovat seuraavat (Rimpiläinen 2005):

Arviointikohteet	Tyydyttävä T1	Hyvä H3	Kiitettävä K5
Työtehtävän hallinta <ul style="list-style-type: none"> • hevosten käsittely • koneiden käyttö ja huollot • ruohonleikkurin, moottori- ja raivaussahan käyttö 	<p>Hevosten hoitotyöt onnistuvat, kun opiskelija saa apua ruokintaan ja käsittelyyn. Hän käyttää traktoria ja työkoneita ohjatusti. Opiskelija käyttää korjaamiseen tavallisia perustyövälineitä ja hän toimii avustavana henkilönä hevostarhojen ja laidunten teossa. Opiskelija pitää työympäristönsä siistinä ja puhtaana.</p>	<p>Opiskelija käsittelee hevosia varovaisesti, mutta oikein ja osaa ruokkia hevoset ohjeiden mukaan. Hän käyttää laitumen huoltotoissa traktoria ja työkoneita. Pienet korjaukset hän pystyy tekemään ohjeita noudattaen. Opiskelija pitää työympäristönsä siistinä ja puhtaana.</p>	<p>Opiskelija käsittelee hevosia varmaotteisesti ja turvallisesti sekä ruokkii erilaisia hevosia sopivalla tavalla ryhmässä tai yhdessä työparin kanssa. Opiskelija tekee itsenäisesti ajankohtaisia hevostilan töitä konekalustoa hyväksikäyttäen. Hän vastaa omatoimisesti koneiden liikkeelle lähtötarkastuksista ja päivittäisistä huoltotoimenpiteistä. Hän tekee korjaamiseen liittyviä töitä itsenäisesti. Opiskelija pitää työympäristönsä siistinä ja puhtaana.</p>
Työprosessin hallinta <ul style="list-style-type: none"> • hevostilaan liittyvien ajankohtaisten töiden suunnittelu • töiden etukäteisvalmistelu • toteutus ja viimeistely 	<p>Opiskelija tekee hevostilan töitä, kun häntä autetaan niissä.</p>	<p>Opiskelija suunnittelee hevostilan jonkin osa-alueen työt oikein ajoitettuna, mutta kaikki järjestelyt eivät toteudu suunnitelman mukaan. Opiskelija tekee osan töistä itsenäisesti ja ilman ohjausta.</p>	<p>Opiskelija tekee suunnitelman jostakin hevostilan ajankohtaisesta työkokonaisuudesta saamiensa tietojen perusteella ja ajoittaa työt oikein. Hän valmistele työt ja toteuttaa ne itsenäisesti. Opiskelija tekee työt järkevässä järjestyksessä, huolellisesti ja joustavasti. Hän huolehtii omatoimisesti töiden viimeistelystä.</p>
Työn perustana olevan tiedon hallinta <ul style="list-style-type: none"> • kasvien ja kasvutekijöiden tuntemus • hevosten ruokinnan perusteiden tuntemus • tuotantorakennusten toiminnallisten vaatimusten tuntemus 	<p>Opiskelijan ammattitaidossa ja ammattialan tiedoissa on vielä selviä puutteita. Hän tunnistaa muutamia hevoselle käytettäviä heinä- ja viljalajeja, mutta ei niiden kasvuolosuhteita. Hän osaa kuvata, minkälainen on hyvä ja turvallinen talli.</p>	<p>Opiskelija tuntee tärkeimmät hevoselle käytettävät heinä- ja viljalajit sekä kasvuolosuhteiden vaikutukset satoon ja viljelymenetelmien suurimmat ympäristövaikutukset. Hän tunnistaa yleisimmät rikka- ja hyötykasvit. Opiskelija tuntee hevosten ruoansulatuksen ja niiden vaikutukset ruokintaan ja hoitoon. Hän osaa kuvata, minkälainen on hyvä ja turvallinen talli. Lisäksi hän osaa toimia ja työskennellä erityyppisissä talleissa.</p>	<p>Opiskelija pystyy perustelemaan eri heinä- ja viljakasvien sekä kasvuolosuhteiden ja viljelymenetelmien vaikutuksista satoon. Hän tunnistaa yleisimmät rikka- ja hyötykasvit. Opiskelija ottaa huomioon sen, miten hevosten ruoansulatus vaikuttaa niiden ruokintaan. Hän osaa kuvata, minkälainen on hyvä ja turvallinen talli. Lisäksi hän osaa toimia ja työskennellä erityyppisissä talleissa. Opiskelija perustelee, millaisia maatilan rakennuksista kannattaa tehdä, että niistä tulee mahdollisimman toimivia ja tehokkaita.</p>

Arviointikohteet	Tyydyttävä T1	Hyvä H3	Kiitettävä K5
Työturvallisuuden hallinta <ul style="list-style-type: none"> henkilökohtaisten suojainten käyttö (mm. turvakengät ja turvakypärä) turvaohjeiden noudattaminen työergonomia 	Opiskelija pystyy ohjattuna huolehtimaan henkilökohtaisesta työturvallisuudesta.	Opiskelija käyttää työkohtaisia suojaimia ja noudattaa työturvallisuusohjeita. Työergonomiassa on vähäisiä puutteita.	Opiskelija noudattaa työssään esimerkillisesti työturvallisuudesta annettuja ohjeita. Hän tarkastaa aina koneiden kunnon ja kytkennät huolellisesti. Tallitöissä opiskelija käyttää tietoisesti itseään säästäviä ergonomisia työasentoja.
Ydiosaaminen <ul style="list-style-type: none"> oppimistaidot ongelmanratkaisutaidot vuorovaikutus- ja viestintätaidot yhteistyötaidot 	Opiskelija ei tunnista uuteen tilanteeseen liittyvää ongelmaa ilman ohjausta. Opiskelijan vuorovaikutustaidot ovat heikot eikä hän osallistu aktiivisesti työtehtäviin.	Opiskelija soveltaa ohjattuna aiemmin oppimaansa niin, että työn lopputulos täyttää sille asetetut vaatimukset. Opiskelija tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman, mutta ratkaisu vaatii ohjausta. Opiskelija on keskustelevalta ja kuunteleva, mutta jättää huomioimatta toisten mielipiteet.	Opiskelija valitsee eri vaihtoehdoista tilanteeseen parhaiten sopivan ja perustelee sen oikein. Opiskelija tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja soveltaa aiemmin oppimaansa niin, että työn lopputulos täyttää sille asetetut vaatimukset. Opiskelija on keskustelevalta, kuuntelee ja ottaa huomioon toisten mielipiteet.
Yhteiset painotukset <ul style="list-style-type: none"> kestävän kehityksen edistäminen teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen yrittäjyys 	Opiskelija tarvitsee tarkat toimintaohjeet kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hän käyttää tietokonetta tiedonhankinnassa ja viestinnässä. Työhön sitoutuminen on vähäistä ja työskentely ja kirjallisten töiden loppuunsaattaminen ilman ohjausta puutteellista.	Opiskelijan toiminta ottaa huomioon kestävän kehityksen periaatteet, mutta hän tarvitsee ajoittain ohjausta. Hän käyttää tietokonetta tottuneesti, mutta tiedon hankinnassa ja sovelluksissa tarvitsee jonkin verran ohjausta. Opiskelija työskentelee sitoutuneesti ja aloitteellisesti ja työtä arvostaen. Hänellä on kyky vastaanottaa uutta tietoa. Opiskelija tekee kirjalliset työt valmiiksi asti.	Opiskelijan toiminta kuormittaa mahdollisimman vähän ympäristöä. Hän käyttää tehokkaasti tietokonetta ja internet-yhteyksiä tiedonhankinnassa ja suunnittelussa. Hän työskentelee sitoutuneesti, innostuneesti ja aloitteellisesti omaa työtään arvostaen. Hänellä on kyky vastaanottaa ja tuottaa uutta. Opiskelija tekee työn kaikki vaiheet huolellisesti ja valmiiksi asti.

Opiskelija: _____

Näyttöpaikka ja -ajankohta: _____

Näytönkuvaus: _____

Arviointikohde	Arviointiasteikko					Perustelut	Yhteenvedo		
	T 1	T 2	H 3	H 4	K 5		Opiske- lija	Työnoh- jaaja	Opet- taja
Työtehtävän hallinta <ul style="list-style-type: none">• hevosten käsittely• koneiden käyttö ja huollot• ruohonleikkurin, moottori- ja raivaussahan käyttö									
Työprosessin hallinta <ul style="list-style-type: none">• hevosstilaan liittyvien ajankohtaisten töiden suunnittelu• töiden etukäteisvalmistelu• toteutus ja viimeistely									
Työn perustana olevan tiedon hallinta <ul style="list-style-type: none">• kasvien ja kasvutekijöiden tuntemus• hevosten ruokinnan perusteiden tuntemus• tuotantorakennusten toiminnallisten vaatimusten tuntemus									
Työturvallisuuden hallinta <ul style="list-style-type: none">• henkilökohtaisten suojainten käyttö• turvaohjeiden noudattaminen• työergonomia									
Ydinosaaminen - oppimis-, ongelmanratkaisu-, vuorovaikutus- ja viestintä- sekä yhteistyötaidot									
Yhteiset painotukset - kestävän kehityksen edistäminen, teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen, yrittäjyys, laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta									
Perustelut näytön täydentämiselle tai uusimiselle: _____ _____ _____									
NÄYTÖN LOPULLINEN ARVIOINTI (T1 – K5)									

KIRJALLISUUTTA JA MUITA LÄHTEITÄ:

Airaksinen, S. 2006. Bedding and Manure Management in Horse Stables. Its Effect on Stable Air Quality, Paddock Hygiene and the Compostability and Utilization of Manure. ISBN: 951-27-0348-3. Kuopio: Kuopion Yliopisto.

Asetus ammatillisesta koulutuksesta 6.11.1998/811. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980811>.

Asetus ammattiosaamisen näytöistä 21.7.2005/603. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/200506013>.

Asetus eläinten kuljetuksesta 28.6.1996/491. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 15.12.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960491>.

Eläinsuojeluasetus 396/1996. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 15.12.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960396>.

Eläinsuojelulaki. 247/1996. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 15.12.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960247>.

Henkinen hyvinvointi työpaikalla. 2002. Työsuojeluoppaita ja -ohjeita 24. ISBN: 952-00-0790-3. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Hevoset ja työturvallisuus – turvallinen työskentely hevosten kanssa. 2005. Työturvallisuuskeskuksen julkaisuja. Helsinki: Työturvallisuuskeskus.

Hevostalouslaki 20.8.1993/796. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 17.10.2006]. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930796?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=keinosiemennys#a23.8.1996-641>

Kansallinen ammattiosaamisen näyttöaineisto. Maatalousalan perustutkinto. 2006. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa: http://www.oph.fi/ops/amatillinenkoulutus/naytot/Maatalousalan_pt_nayttoaineisto_170306.doc

Kinnunen, E. & Halmevuori, T. (toim.) 2003. Opiskelijan arvioinnin opas ammatilliseen koulutukseen. Opetushallituksen julkaisuja. Helsinki: Opetushallitus.

Kiuruveden kaupungin jäteopas. 2005. Kiuruvesi: Kiuruveden kaupunki.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>.

Laki ammattiosaamisen näytöistä 15.7.2005/601. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 29.10.2006]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050601>.

Lemmetyinen, J. & Miettinen, J. Kestävän kehityksen opas luonnonvara-alan ammatillisille oppilaitoksille. Opinnäytetyö. Kitee: Pohjois-Karjalan Ammattiopisto.

[Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa:

<http://www.pkky.fi/Resource.phx/pkky/projektit/keke/keke.htx.i1615.pdf>.

Liikenneturvan nettisivut. [Viitattu 15.12.2006]. Saatavissa:

<http://www.liikenneturva.fi/fi/>.

Lillkvist, A. 2002. Ruokinnalla tuloksiin 3. ISBN: 9529108222. 2. painos. Helsinki: Anneli Lillkvist.

Luonnonvara- ja ympäristöalan ammatillisen peruskoulutuksen kehittämisohjelma. 2005. Opetushallitus. Moniste 14/2005. Helsinki: Opetushallitus.

Maatalousalan perustutkinto 2001. Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet. Helsinki: Opetushallitus.

Opetushallituksen kestävän kehityksen sivut. [Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa:

<http://www.edu.fi/teemat/keke/>.

Opiskelijan opas. 2006. Lukuvuosi 2006–2007. Ylä-Savon ammattiopisto. Iisalmi: Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä.

Osaava nuori työelämään hanke. Kuopion Yliopisto. Minna Canth -instituutti. [Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa: <http://www.uku.fi/mci/osaavanuori.shtml>.

Pettersson, H. & Green, B. 2005. Terve ja sairas hevonen. Sairauksien ehkäisy ja hoito. ISBN: 951-20334-7. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Saastamoinen, M. & Teräväinen, H. 2003. (toim.) Hevosen ruokinta ja hoito. ISBN: 9518081093. Vantaa: ProAgria Maaseutukeskusten Liitto.

Suomen ympäristökasvatuksen seuran verkkosivut. [Viitattu 15.8.2006]. Saatavissa:

<http://www.ymparistokasvatus.fi/index.htm>.

Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen. 2004. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö.

Terve hevonen – cd-rom. 2004. Opetushallitus. Multimedia CD. Helsinki: Opetushallitus

Tieliikenneasetus 5.3.1982/182. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 15.12.2006]. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820182>.

Tieliikennelaki 3.4.1981/267. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 15.12.2006]. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267>.

Työssäoppimisen työsuojelu maatalousalan perustutkinnossa. 2005. Moniste 22/2005. Helsinki: Opetushallitus.

Työsuojeluoppaita ja -ohjeita 42. 2005. Epäasiallinen kohtelu. Ohjeita häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun ehkäisyyn ja käsittelyyn työpaikalla. ISBN: 952-479-003-

3. Tampere: Työsuojeluhallinto. [Viitattu 5.2.2006]. Saatavissa:
<http://www.tyosuojelu.fi/upload/6tes3cz6.pdf>.

Työsuojelupiirien nettisivut. [Viitattu 15.12.2006]. Saatavissa:
<http://www.tyosuojelu.fi/fi/>.

Uudet talliratkaisut. 2005. Hevostietokeskus. Julkaisuja 8. ISBN: 952-5256-07-3.
Kuopio: Hevostietokeskus. Iisalmi: Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä.

Ylä-Savon ammattiopiston hevostalouden koulutusohjelman opetussuunnitelma. 2006.
Ylä-Savon ammattiopisto. Kiuruvesi. Moniste.

Ylä-Savon ammattiopiston verkkosivut. [Viitattu 3.11.2006]. Saatavissa:
<http://www.ysao.fi/>.

Ylä-Savon ammattiopiston vuosikertomus 2004–2005. 2005. Iisalmi: Ylä-Savon
ammattiopisto.